

מטרה 1. חוק זה בא לתקן חוקים שונים, לבטל חוקים ולקבוע הוראות נוספות במטרה להביא לצמיחה כלכלית, באמצעות ניצול יתרונותיו היחסיים של המשק הישראלי ובשים לב לאתגרים העומדים בפניו, תוך הגברת התעסוקה וצמצום פערים כלכליים-חברתיים, ובמטרה לעמוד בתקרת הגירעון ובמגבלת ההוצאה הממשלתית לכל אחת משנות התקציב 2011 ו-2012, הכל בהתאם ליעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות התקציב האמורות.

תיקון חוק
התקשורת (בזק
ושידורים)

2. בחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982¹ (בפרק זה – חוק התקשורת) –

(1) בסעיף 4א(ד3), במקום "השר רשאי" יבוא "ציוד קצה שהוא ציוד רדיו טלפון נייד, העומד בתנאים שקבע השר בצו, אינו טעון אישור סוג; השר רשאי", ואחרי "לסוגים מסוימים" יבוא "נוספים";

(2) אחרי סעיף 5א יבוא:

"שירותי נדידה 5ב. (א) בסעיף זה –

(1) מי שקיבל לראשונה רישיון כללי למתן שירותי רדיו טלפון נייד ביום כ"ב באלול התש"ע (1 בספטמבר 2010) או לאחריו;

סעיפים	בהתאם לסעיף 4א לחוק התקשורת (בזק
(12) ו־(5) 4	ושידורים), התשמ"ב-1982 (להלן – חוק
כללי	התקשורת). נדרש אישור לצורך חיבורו של
	ציוד קצה, כהגדרתו בחוק, לרשת בזק
	ציבורית של בעל רישיון כללי (להלן – אישור סוג).
	במקביל, בהתאם לקבוע בפקודת הטלגרף האלחוט
	[נוסח חדש], התשל"ב-1972 (להלן – פקודת הטלגרף),
	ובתקנות הטלגרף האלחוט (רישיונות, תעודות ואגרות),
	התשמ"ז-1987 (להלן – תקנות הטלגרף), ביצוע פעולת
	סחר (קנייה, מכירה, תחזוקה, השכרה או השאלה) בתחנת
	טלגרף אלחוטי, מחויבת ברישיון (להלן – רישיון סחר). אשר
	קבלתו מותנית בקיומו של אישור סוג ב־רתוקף לציוד הקצה
	רלוונטי.

בהתאם לעולה מחוק התקשורת, אישור הסוג נועד להבטיח כי ציוד הקצה מתאים לרשת הבזק של בעל רישיון כללי וכי רמת בטיחותו של ציוד הקצה מספיקה כדי למנוע פגיעה או נזק למשתמשים ולמטפלים בציוד ולרשת הבזק

הצעות חוק הממשלה – 541, י' בחשוון התשע"א, 18.10.2010

(2) מי שרישיונו הקיים הורחב בשל בחירתו במכרז בידי ועדת המכרזים שמינה השר לעניין זה ביום י"ז באייר התשס"ט (11 במאי 2009) או בידי ועדת מכרזים אחרת שבאה במקומה;
 "בעל רישיון קיים" – מי שקיבל רישיון כללי למתן שירותי רדיו טלפון נייד לפני יום כ"ב באלול התש"ע (1 בספטמבר 2010) ולא מתקיים בו האמור בפסקה (2) להגדרה "בעל רישיון חדש";
 "שימוש" – כהגדרתו בסעיף 5(א);

"שירותי נדידה" – אפשרות שימוש ברשת בזק ציבורית של בעל רישיון קיים, בידי בעל רישיון חדש, לצורך מתן שירותי רדיו טלפון נייד על ידי בעל הרישיון החדש למנוייו בכל הארץ;

"תשלום מרבי לקישור-גומלין" – התשלום המרבי שבעל רישיון קיים רשאי לדרוש מבעל רישיון חדש בעד קישור-גומלין, בהתאם לתקנות שנקבעו לפי סעיף 5(ב)(2), ולעניין העברת נתונים (DATA), בעד כל 1 מגה בייט – מחיר שלא יעלה על התשלום המרבי כאמור שנקבע לדקת שיחה.

ד ב ר י ה ס ב ר

השנתית הממוצעת למשק בית בעבור צריכת שירותי רט"ן. תחום הרט"ן מתאפיין בתחרות בין גורמים מעטים, וקיימים בו חסמי כניסה משמעותיים למפעילים חדשים, הנובעים, בין השאר, מהעלות הגבוהה הכרוכה בהקמת תשתית רט"ן, מדרישת הרגולציה שלפיה פריסת התשתית תיעשה בכל הארץ ומההגבלות המוטלות על הקמת אתרי השידור הנובעות משיקולים סביבתיים ותכנוניים.

עידוד כניסת מפעילים חדשים לתחום הרט"ן יגביר את התחרות בתחום וישפר את רווחת הצרכן וחופש הבחירה שלו. כדי לאפשר כניסתם של מפעילים חדשים כאמור, תוך צליחת החסמים האמורים, באופן שיאפשר למפעילים חדשים להתחרות באופן יעיל במפעילים הקיימים, ובכלל זה להיערך למתן שירותים בכיסוי ארצי – היערכות המחייבת פריסת תשתיות והעשויה לארוך תקופה ארוכה שבמהלכה המפעיל החדש לא יוכל לספק את השירותים ברמה הנדרשת ממנו, מוצע לתקן את חוק התקשורת ולהוסיף לו את הוראות סעיף 5ב בנושא "שירותי נדידה".

בסעיף 5ב האמור מוצע לחייב בעל רישיון כללי למתן שירותי רדיו טלפון נייד (להלן – מפעיל רט"ן) או בעל רישיון), שהוא בעל רישיון קיים, לתת לבעל רישיון חדש, שירותי נדידה, קרי – לאפשר לבעל רישיון חדש לעשות שימוש, כהגדרתו בסעיף 5(א) לחוק, ברשת הבזק הציבורית שלו, וזאת כדי שבעל הרישיון החדש יוכל לתת למנוייו שירותי רט"ן בכל הארץ, כפי שנותן בעל הרישיון הקיים. שירותי הנדידה יאפשרו לבעל הרישיון החדש להעניק למנוייו שירותים גם באזורים שבהם טרם הקים תשתית עצמאית משלו.

התקשורת בצו. השר יהיה רשאי לקבוע בצו תנאים למתן פטור מאישור סוג לסוגים מסוימים נוספים של ציוד קצה.

נוכח הפטור המוצע, מוצע כי בסעיף 36א לחוק התקשורת, המטיל סנקציה פלילית על מי שמבצע פעולות בציוד קצה שלא ניתן לגביו אישור סוג, להבהיר שהסנקציה האמורה לא תחול על מי שחל לגביו הפטור.

לסעיף 4

מוצע לעגן במסגרת סעיף 5 לפקודת הטלגרף, את הפטור מהצורך בקבלת רישיון סחר למי שעוסק בסחר בציוד קצה רט"ן, העומד בתנאים שקבע שר התקשורת. מוצע כי תנאי לתחולת הפטור הוא כי העוסק האמור עמד בחובות רישום ודיווח שקבע השר, וזאת כדי לאפשר לשר התקשורת להפעיל את סמכויותיו לגבי גורמים שמוצע כי יהיו פטורים מקבלת רישיון סחר, ובין השאר, להפעיל את סמכויותיו הקבועות בסעיף 53א לחוק התקשורת, כנוסחו המתוקן המוצע בסעיף 8(2) (ר' דברי הסבר לסעיף 8(2) המוצע).

יובהר לעניין זה, כי מאחר שאישור הסוג בהתאם לתקנות הטלגרף, נדרש רק כתנאי לקבלת רישיון, הרי שפטור מהצורך ברישיון סחר, מהווה גם פטור מהצורך בקבלת אישור סוג לעניין זה.

סעיף 2(2) תחום שירותי הרדיו טלפון נייד (להלן – **ו-6) כללי** רט"ן) הוא תחום מרכזי בשוק התקשורת, הן מבחינת היקף מחזור הפעילות ביחס לתוצר המקומי הגולמי בישראל, והן מבחינת גובה ההוצאה

(ב) כל בעל רישיון קיים חייב לתת שירותי נדירה לבעל רישיון חדש בהתקיים שניים אלה:

(1) בעל הרישיון החדש פנה לכל בעלי הרישיונות הקיימים לשם קבלת שירותי נדירה מהם, ולא הושגה הסכמה בינו לבין בעל רישיון קיים, אחד לפחות, בדבר התנאים למתן שירותי הנדירה כאמור;

(2) השר אישר כי בעל הרישיון החדש יכול, בהתאם לרישיון שניתן לו לראשונה או להרחבת רישיונו הקיים, לפי העניין, לספק שירותי רדיו טלפון נייד לשטח שבו מתגוררים 10 אחוזים לפחות מהאוכלוסיה, שלא באמצעות קבלת שירותי נדירה (בסעיף זה – אישור השר); אישור השר כאמור לא יינתן אלא לאחר שחלפו 30 ימים לפחות מיום פניית בעל הרישיון החדש לבעלי הרישיונות הקיימים כאמור בפסקה (1).

(ג) בעל רישיון קיים ייתן לבעל הרישיון החדש שירותי נדירה לפי הוראות סעיף קטן (ב), במשך תקופה של שבע שנים ממועד מתן אישור השר; שירותי הנדירה כאמור יינתנו באופן שיאפשר לבעל הרישיון החדש לתת שירותי רדיו טלפון נייד למנוייו, באיכות ובתנאים הזהים לאלה שנותן בעל הרישיון הקיים למנוייו.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 5ב(א) המוצע

נדרש ההסדר החקיקתי המוצע ושירותי הנדירה יינתנו בתנאים שיסוכמו בין בעלי הרישיונות הנוגעים בדבר;

(2) כדי שבעל הרישיון החדש יקים תשתית רט"ן עצמאית לצורך מתן שירותי רט"ן למנוייו ולא יסתמך על שירותי נדירה בלבד, מוצע לקבוע כי חובת מתן שירותי נדירה תחול רק אם שר התקשורת אישר כי בעל הרישיון החדש יכול לספק שירותי רט"ן לשטח שבו מתגוררים 10% לפחות מהאוכלוסיה, שלא באמצעות שירותי נדירה, כלומר – באמצעות תשתית עצמאית שאותה הקים. מוצע להבהיר לעניין בעל רישיון קיים שרישיונו הורחב, כי התנאי האמור מתייחס לשירותי הרט"ן הניתנים למנוייו מכוח הרחבת רישיונו הקיים, להבדיל משירותים שסיפק קודם לכן בהתאם לרישיונו טרם הרחבתו כאמור.

כמו כן, במטרה למנוע מצב שבו בעל הרישיון החדש יפנה ברגע האחרון אל בעלי הרישיונות הקיימים כדי להגיע עמם להסכמה, מוצע לקבוע כי אישור השר כאמור לא יינתן אלא לאחר שחלפו 30 ימים לפחות מיום פניית בעל הרישיון החדש לבעלי הרישיונות הקיימים.

לסעיף 5ב(ג) עד (ה) המוצע

מוצע לקבוע כי שירותי הנדירה יינתנו במשך תקופה של שבע שנים ממועד מתן אישור השר כאמור בסעיף 5(ב) המוצע (להלן – תקופת הנדירה). כן מוצע לקבוע כי שירותי הנדירה יינתנו על ידי בעל הרישיון הקיים באופן שיאפשר לבעל הרישיון החדש לתת שירותי רט"ן למנוייו, באיכות

מוצע להגדיר כי בעל רישיון חדש הוא מי שרישיונו הקיים הורחב בשל בחירתו במכרז למתן רישיון רט"ן למפעיל חדש או הרחבת רישיון רט"ן של מפעיל קיים שפורסם בידי ועדת המכרזים שמינה השר ביום י"ז באייר התשס"ט (11 במאי 2009) (להלן – המכרז) או בידי ועדת מכרזים אחרת שבאה במקומה, וכן מי שקיבל לראשונה רישיון כללי למתן שירותי רדיו טלפון נייד ביום כ"ב באלול התש"ע (1 בספטמבר 2010) או לאחריו, ובכלל זה מי שקיבל לראשונה רישיון כאמור במסגרת המכרז האמור. כמו כן, מוצע להגדיר כי בעל רישיון קיים יהיה מי שקיבל רישיון כללי למתן שירותי רט"ן לפני יום כ"ב באלול התש"ע (1 בספטמבר 2010) ושאינו בעל רישיון חדש. הגדרות אלה באות להבהיר כי חובת מתן שירותי נדירה חלה על בעלי הרישיונות הקיימים, למעט בעל רישיון קיים אשר רישיונו הורחב אגב בחירתו במכרז.

לסעיף 5ב(ב) המוצע

מוצע לקבוע כי החובה של בעל רישיון קיים לתת שירותי נדירה תחול בהתקיים שניים אלה:

(1) בעל הרישיון החדש פנה לכל בעלי הרישיונות הקיימים לשם קבלת שירותי נדירה מהם, ולא הושגה הסכמה בינו לבין בעל רישיון קיים, אחד לפחות, בדבר התנאים למתן שירותי הנדירה כאמור. ככל שבעלי הרישיונות הנוגעים בדבר הגיעו להסכמה ביניהם, לא

(ד) על אף הוראות סעיף קטן (ג), חלפו ארבע שנים ממועד מתן אישור השר, והודיע השר או מי שהוא הסמיך לכך לבעל הרישיון החדש ולבעלי הרשיונות הקיימים, בסמוך לתום התקופה כאמור, כי בעל הרישיון החדש אינו יכול, בהתאם לרישיון שניתן לו לראשונה או להרחבת הרישיון הקיים, לפי העניין, לספק שירותי רדיו טלפון נייד לשטח שבו מתגוררים 40% לפחות מהאוכלוסייה, שלא באמצעות שירותי נדידה, לא תחול עוד החובה לפי סעיף קטן (ב) על בעלי הרשיונות הקיימים.

(ה) השר ושר האוצר רשאים להאריך, לגבי בעל רישיון חדש מסוים, כל אחת מהתקופות האמורות בסעיפים קטנים (ג) ו-(ד), לתקופה אחת נוספת שלא תעלה על שלוש שנים, אם מצאו כי הארכה כאמור נדרשת מטעמים שאינם תלויים בבעל הרישיון החדש.

(ו) השר יקבע ברישיון כללי למתן שירותי רדיו טלפון נייד את התנאים למתן שירותי נדידה לפי סעיף זה והיקפם, ובכלל זה חובה להעברת מידע בין בעלי הרישיון הנוגעים בדבר ככל שהמידע נדרש לצורך מתן השירותים כאמור; כן יקבע השר, בתקנות, בהסכמת שר האוצר, הוראות לעניין גובה התשלום בעד שירותי נדידה הניתנים לפי סעיף זה והמועדים לתשלום; תקנות ראשונות כאמור יותקנו עד יום ח' בשבט התשע"ב (1 בפברואר 2012).

(ז) עד למועד קביעת תקנות לפי סעיף קטן (ו) (בסעיף זה – המועד הקובע), רשאי בעל רישיון קיים לדרוש בעד שירותי הנדידה מחיר שלא יעלה על התשלום המרבי לקישור-גומלין.

ד ב ר י ה ס ב ר

ובתנאים הזהים לאלה שנותן בעל הרישיון הקיים למנוייו, זאת כדי להבטיח שבעל הרישיון החדש יוכל להציע שירות איכותי למנויו, גם אם הדבר נעשה באמצעות שירותי נדידה הניתנים על ידי בעל רישיון אחר.

בהמשך לאמור לעיל לעניין עידוד בעל הרישיון החדש להקמת תשתית עצמאית שבאמצעותה יוכל להעניק שירותי רט"ן למנויו, מוצע לקבוע כי החובה לתת שירותי נדידה לא תחול אם חלפו ארבע שנים ממועד מתן אישור השר (להלן – תקופת הבדיקה), והודיע השר או מי שהוא הסמיך לכך לבעל הרישיון החדש ולבעלי הרשיונות הקיימים, כי בעל הרישיון החדש אינו יכול לספק באופן עצמאי, קרי – שלא באמצעות שירותי נדידה, שירותי רט"ן לשטח שבו מתגוררים 40% לפחות מהאוכלוסייה. מוצע להוסיף הבהרה כאמור לעיל בסעיף 5ב(ב) המוצע, לעניין בעל רישיון חדש שרישיונו הורחב.

עוד מוצע לקבוע כי שר התקשורת ושר האוצר רשאים להאריך, לגבי בעל רישיון חדש מסוים, את תקופת הנדידה

ותקופת הבדיקה לתקופה אחת נוספת שלא תעלה על שלוש שנים, אם מצאו כי הארכה כאמור נדרשת מטעמים שאינם תלויים בבעל הרישיון החדש.

לסעיף 5ב(ו) עד (ח) המוצע

כדי להסדיר את אופן מתן שירותי הנדידה שיתנו בעלי הרשיונות הקיימים לבעל הרישיון החדש, ובלי לגרוע מחובתם להעניק שירותים אלה, מוצע לקבוע כי השר יקבע ברישיונותיהם של בעלי הרשיונות, תנאים למתן שירותי הנדידה והיקפם, וכן חובת העברת מידע בין בעלי הרשיונות הנוגעים בדבר, ככל שהמידע נדרש לצורך מתן השירותים כאמור. כן יקבע השר בתקנות, בהסכמת שר האוצר, תנאים לעניין גובה התשלום בעד שירותי הנדידה והמועדים לתשלום. תקנות ראשונות כאמור יותקנו עד יום ח' בשבט התשע"ב (1 בפברואר 2012).

עד לקביעת התשלום בידי השרים, מוצע לקבוע הסדר זמני (להלן – ההסדר הזמני) ולפיו בעל רישיון קיים יהיה רשאי לדרוש בעד שירותי הנדידה מחיר שלא

(ח) גובה התשלום שנקבע לפי סעיף קטן (ו) יחול גם על שירותי נדירה שניתנו לפי סעיף זה עד המועד הקובע; ההפרש שבין התשלומים ששולמו לפי סעיף קטן (ז) לתשלומים שיש לשלם לפי סעיף קטן (ו) ישולם בידי בעל הרישיון החדש או בעל הרישיון הקיים, לפי העניין, בתוך 60 ימים מהמועד הקובע; לצורך חישוב ההפרש האמור ייוספו לתשלומים ששולמו לפי סעיף קטן (ז) הפרשי הצמדה וריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961², ממועד תשלומם ועד למועד תשלום ההפרש.

(ט) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהסמכויות הנתונות לשר לפי סעיף 5, ככל שאינן סותרות את ההוראות לפי סעיף זה³;

(3) בסעיף 13 –

(א) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב1) בעל רישיון שניתנה לו הוראה לפי סעיף קטן (ב2), לא יבצע כל פעולה הנדרשת לצורך ביצוע ההוראה או שיש בה כדי להשפיע על התפקידים או הסמכויות של כוחות הביטחון שלצורך ביצועם או הפעלתם ניתנה ההוראה, אלא אם כן פנה לנציג כוחות הביטחון הנוגעים בעניין, בטרם ביצע הפעולה, לצורך קבלת הנחיותיו לעניין אופן ביצועה, והוא יפעל בהתאם להנחיות כאמור; לעניין זה, "פעולה" – התקנת מיתקן, ביצוע פעולת בוק, או ביצוע התאמה טכנולוגית למיתקן בוק";

(ב) בסעיף קטן (ג), המילים "או עשיית פעולות", "או (2)" ו"או הפעולה" – יימחקו;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 5(ט) המוצע

בשים לב להוראות סעיף 5 לחוק התקשורת, שעניינן "קישור-גומלין ושימוש במיתקן בוק של אחר" המעניקות לשר התקשורת סמכויות נרחבות לעניין שימוש כהגדרתו בסעיף האמור, ומכיוון שסעיף 5 המוצע הוא מקרה פרטי שבו מוסדרת חובת מתן שימוש לעניין שירותי נדירה, מוצע להבהיר ולקבוע כי אין בהוראות סעיף 5 המוצע כדי לגרוע מהסמכויות הנתונות לשר לפי סעיף 5 לחוק התקשורת, ככל שאינן סותרות את הוראות הסעיף המוצע.

במקביל להוספת סעיף 5ב לחוק התקשורת, מוצע, בסעיף 2(6) להצעת החוק, לתקן את סעיף 37 לחוק התקשורת שעניינו "עיצום כספי על בעל רישיון, על מי שפועל מכוח היתר כללי או על מי שקיבל אישור סוג", ולאפשר הטלת עיצום כספי גם על הפרה של הוראות סעיף 5ב האמור או תקנה, קביעה או הוראה שנקבעו לפיו, זאת בדומה לסמכות הנתונה כיום לגבי הפרת הוראות סעיף 5 לחוק התקשורת, או תקנה, קביעה או הוראה שנקבעו לפיו.

סעיף 2(3) בהתאם לסעיף 13 לחוק התקשורת ניתן, משיקולים של ביטחון המדינה או שלום הציבור, לתת הוראה לבעל רישיון, כהגדרתו בחוק

יעלה על התשלום המרבי לקישור-גומלין כפי שהוגדר בסעיף 5(א) המוצע, כלומר, התשלום המרבי שרשאי בעל רישיון קיים לדרוש מבעל רישיון חדש בעד קישור-גומלין, בהתאם לתקנות התקשורת (בוק ושידורים) (תשלומים בעד קישור גומלין), התש"ס-2000, שנקבעו לפי סעיף 5(ב2) לחוק התקשורת. כיוון שהתקנות האמורות אינן מסדירות תשלומים לעניין העברת נתונים, מוצע לקבוע כי לעניין העברת נתונים (DATA), בעד כל 1 מגה בייט – יהיה בעל הרישיון הקיים רשאי לדרוש מחיר שלא יעלה על התשלום המרבי כאמור שנקבע בתקנות האמורות לדקת שיחה.

עוד מוצע לקבוע כי התשלום שהשרים יקבעו בתקנות כאמור, יחול גם על שירותי נדירה שניתנו עד המועד שבו נקבעו התקנות. ההפרש שבין התשלומים ששולמו עד למועד זה בהתאם להסדר הזמני, לבין תשלומים שיש לשלם לפי קביעת השרים, ישולם בידי בעל הרישיון החדש או בעל הרישיון הקיים, לפי העניין, בתוך 60 ימים ממועד קביעת התקנות. לצורך חישוב ההפרש האמור, מוצע כי ייוספו לתשלומים ששולמו עד מועד קביעת התקנות, הפרשי הצמדה וריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961, ממועד תשלומם בפועל ועד מועד תשלום ההפרש.

² ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

(ג) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג1) פעולות לפי סעיפים קטנים (ב)2 ו-(ב)1 ימומנו בידי בעל הרישיון";

(4) בסעיף 15א –

(א) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) נקבעו תשלומים לפי סעיף 15(א)1 בעד שירותי בוק הניתנים בידי בעל רישיון (בסעיף זה – שירותי הבוק), רשאי בעל הרישיון להציע סל תשלומים חלופי למקבץ של שירותי הבוק בהתקיים כל אלה:

(1) בעל הרישיון הגיש לשר בקשה להצעת סל תשלומים כאמור שבה פירט את סל התשלומים החלופי ותנאיו, וכל מידע נוסף שדרש השר לתתו לעניין זה (בסעיף קטן זה – מידע משלים), וכן המציא לשר האוצר העתק מהבקשה ומהמידע המשלים כאמור;

(2) חלפו 30 ימים ממועד הגשת הבקשה לפי פסקה (1) או 15 ימים ממועד קבלת המידע המשלים בידי השר, לפי המאוחר, והשר לא הודיע לבעל הרישיון על התנגדותו לבקשה;

(3) חלפו 15 ימים נוספים מהמועד האמור בפסקה (2) והשר לא הודיע לבעל הרישיון על התנגדותו של שר האוצר לבקשה.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 2(4)

סל תשלומים חלופי הוא מקבץ של שירותי בוק, שרשאי בעל רישיון להציע למנויו, בתמורה לתשלום חלופי לתשלומים שנקבעו בתקנות לפי סעיף 15(א)1 לחוק התקשורת (להלן – התעריפים המפוקחים). סל תשלומים חלופי נועד לאפשר לבעל רישיון תעריפיו מפוקחים ונקבעו בתקנות כאמור, גמישות מסוימת כך שיוכל להציע מסלולי תעריפים חלופיים לתעריפים המפוקחים. אישור סל תשלומים חלופי נעשה כיום לפי מנגנון שנקבע בסעיף 15א(א) לחוק התקשורת, וזו לשונו:

"(א) נקבעו תשלומים לפי סעיף 15(א)1 בעד שירותי בוק הניתנים בידי בעל רישיון (בסעיף זה – שירותי הבוק), רשאי השר, בהסכמת שר האוצר, לאשר לבקשת בעל הרישיון סל תשלומים חלופי למקבץ של שירותי הבוק; החלטת השר תינתן בתוך 60 ימים ממועד קבלת הבקשה או מהמועד שבו המציא בעל הרישיון כל מידע שנדרש לתתו."

אישור סל תשלומים חלופי בידי שר התקשורת, נעשה בהתאם לקריטריונים שהותוו מעת לעת בידי הוועדות הציבוריות-מקצועיות להסדרת התעריפים של "בוק", החברה הישראלית לתקשורת בע"מ (להלן – חברת בוק).

מטרת התיקון המוצע לייעל את המנגנון הקבוע בחוק התקשורת לאישור סל תשלומים חלופי כמשמעותו בחוק.

נושא זה עלה במסגרת דוח הוועדה לגיבוש המלצות מפורטות בדבר מדיניות וכללי התחרות בתחום התקשורת בישראל, בראשות פרופ' ראובן גרונאו, שמינה שר התקשורת, ואשר הוגש לו בחודש מרס 2008 (להלן – ועדת גרונאו). שר התקשורת דאג אימץ את המלצות הוועדה

התקשורת, בדבר התקנת מיתקן, ביצוע פעולת בוק, או ביצוע התאמה טכנולוגית למיתקן בוק, לרבות מתן גישה למיתקן, ככל שהדבר דרוש לצורך ביצוע תפקידיהם של כוחות הביטחון, כהגדרתם בחוק האמור, או להפעלת סמכויותיהם לפי כל דין. כמו כן נקבע בסעיף האמור, כי התשלום בעד עשיית אותן פעולות ייקבע בהסכמה בין כוחות הביטחון הנוגעים בעניין לבין בעל הרישיון, בהתבסס על החזר הוצאות סבירות ובשים לב למחיר הקיים בעבור השירות או הפעולה, אם קיים. אם אין הסכמה כאמור ייקבע התשלום בידי מי שמינה היועץ המשפטי לממשלה, על דעת הצדדים ככל שהדבר ניתן, ובהתחשב בצורך בשמירת הסודיות.

בפועל, בעל הרישיון מבצע שינויים במיתקן בוק שבשימושו בלי שידע מראש את כוחות הביטחון, וכפועל יוצא, בלא ההתאמות הטכנולוגיות הנדרשות לצורך ביצוע תפקידיהם של כוחות הביטחון. בהתאם לכך, כוחות הביטחון נאלצים לבצע את ההתאמות בעצמם ולשאת בעלויות הכרוכות בכך בהתאם להוראות חוק התקשורת.

לפיכך מוצע לתקן את סעיף 13 האמור כך שבעל רישיון שניתנה לו הוראה לעניין התקנת מיתקן, ביצוע פעולת בוק, או ביצוע התאמה טכנולוגית למיתקן בוק, לרבות מתן גישה למיתקן, יידרש לפנות מראש לנציג כוחות הביטחון הרלוונטיים טרם ביצוע פעולה הנדרשת לצורך ביצוע ההוראה, וטרם ביצוע כל פעולה שיש בה כדי להשפיע על התפקידים או הסמכויות של כוחות הביטחון שלצורך ביצועם או הפעלתם ניתנה ההוראה, ולקבל את הנחייתו לעניין אופן ביצוע הפעולות האמורות ולפעול בהתאם להן. עוד מוצע לקבוע כי אותן פעולות ימומנו בידי בעל הרישיון.

"תשלום" – לרבות החזר הטבה שניתנה למנוי בעת ההתקשרות עם בעל הרישיון או במהלך תקופת ההתקשרות.

(ב) ביטל מנוי של בעל רישיון את הסכם ההתקשרות עמו, במהלך תקופת ההתחייבות, לא יגבה בעל הרישיון מאותו מנוי תשלום שלא היה נדרש לשלם אלמלא הביטול, ולא ימנע ממנו הטבה שהיה מקבל אלמלא הביטול, ששיעורם הכולל עולה על סכום התקרה; לעניין זה, "סכום התקרה" – 10% מממוצע החשבון החודשי של המנוי בעבור שירותי בעל הרישיון שצרך המנוי במהלך תקופת ההסכם עד למועד ביטולו, כשהוא מוכפל במספר החודשים שנותרו עד תום תקופת ההתחייבות.

(ג) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מכל זכות הקיימת למנוי לפי הוראות כל דין.

עסקה לרכישת ציוד 51ב. (א) בסעיף זה –

קצה מבעל רישיון
רדיו טלפון נייד

"בעל רישיון" – כהגדרתו בסעיף 51א;

"כרטיס אשראי" – כהגדרתו בחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-

1986³.

ד ב ר י ה ס ב ר

לגבות מהמנוי כל תשלום מעבר ל-300 שקלים חדשים, בשל הביטול או בשל מניעת ההטבה.

עוד מוצע לקבוע, כי אין בהוראות הסעיף המוצע כדי לגרוע מכל זכות הקיימת למנוי לפי הוראות כל דין. כך למשל אם למנוי קיימת זכות לבטל את הסכם ההתקשרות, לדוגמה בשל הפרת החוזה עמו בידי בעל הרישיון.

כמו כן, מוצע לקבוע בסעיף 51א (א) המוצע הוראת תחולה ולפיה הוראות סעיף 51א המוצע יחולו לגבי כל מנוי שמבטל הסכם עם מפעיל רט"ן החל ביום תחילתו של החוק המוצע. הוראת תחולה זו מחילה את הוראות סעיף 51א האמור גם לגבי מנוי שהתקשר בהסכם עם מפעיל רט"ן לפני יום תחילתו של החוק המוצע, ואשר מבטל את ההסכם ביום התחילה ואילך וזאת לשם הסרת חסמי המעבר העומדים בפניו כבר כעת וכדי לעודד את התחרות, שכן כיום ההסכמים הקיימים כוללים כבילה של המנוי בהתחייבות לתקופה של 18 חודשים במגזר הפרטי, ולתקופות ארוכות יותר במגזר העסקי.

לסעיף 51ב המוצע

כיום, מרבית העסקאות לרכישת ציוד קצה ממפעיל הרט"ן, נעשות באמצעות תשלום לשיעורין, בין באמצעות כרטיס אשראי ובין באמצעות הוראת קבע בבנק. בהמשך למתואר לעניין סעיף 51א המוצע, כיום כאשר מבקש מנוי לבטל הסכם התקשרות עם מפעיל הרט"ן במהלך תקופת ההתחייבות, נוהגים מפעילי הרט"ן להעמיד לפירעון מידי את כלל התשלומים בעבור ציוד הקצה שרכש מהם המנוי. פירעון מידי כאמור, מהווה חסם מעבר משמעותי עבור המנוי.

לפיכך, מוצע לקבוע כי אם הוסכם בין מנוי לבין בעל רישיון על ביצוע התשלום בעבור ציוד קצה שרכש

המנוי במהלך תקופת ההסכם האמור עד למועד ביטולו, כשהוא מוכפל במספר החודשים שנותרו עד תום תקופת ההתחייבות (להלן – סכום התקרה).

לעניין זה יצוין כי התשלום פוחת ככל שהמנוי מממש את ההתקשרות עם המפעיל למשך תקופה ארוכה יותר, בתקופת ההתחייבות. כן יובהר, כי ממוצע החשבון החודשי של המנוי לעניין זה, אינו כולל תשלום בעבור ציוד קצה, ככל שנרכש מבעל הרישיון. בנוסף יובהר לעניין זה, כי סכום התקרה, הוא התשלום היחיד שיכול בעל רישיון לגבות ממנוי בעת ביטול ההתקשרות, ואשר לא היה נגבה ממנו אלמלא הביטול האמור. כך, גם אם ניתנו למנוי כמה הטבות או הבטחות להטבות, לא יעלה התשלום הכולל שייגבה מהמנוי או שיקווז ממנו, לפי העניין, בשל הביטול, על סכום התקרה. כך לדוגמה: מנוי הקשור בהסכם התקשרות הכולל תקופת התחייבות ל-18 חודשים, אשר מבקש לבטל את ההסכם לאחר 12 חודשים, וממוצע החשבון החודשי בעבור שירותי בעל הרישיון שצרך עומד על 500 שקלים חדשים, לא יוכל בעל הרישיון לגבות ממנו תשלום שלא היה נדרש לשלם אלמלא הביטול, העולה על – $10\% \times 500$ (שקלים חדשים – ממוצע חודשי) * 6 (חודשים) = 300 שקלים חדשים. בהמשך לדוגמה האמורה, ככל שהובטח לאותו מנוי שתניתן לו הטבה שוות ערך ל-1,000 שקלים חדשים במהלך תקופת ההתחייבות או בסיומה, עומדות לפני בעל הרישיון שתי אפשרויות: האחת לתת למנוי את ההטבה במלואה (1,000 שקלים חדשים), ולגבות מהמנוי סכום שלא יעלה על 300 שקלים חדשים בשל הביטול; השנייה, לתת למנוי את ההטבה האמורה בניכוי סכום שלא יעלה על 300 שקלים חדשים ולא לגבות מהמנוי סכום בשל הביטול. יובהר, כי בכל מקרה, בדוגמה האמורה, בעל הרישיון לא יהיה רשאי

³ ס"ח התשמ"ו, עמ' 187.

(ב) הוסכם בין מנוי לבין בעל רישיון על תשלום לשיעורין בעבור ציוד קצה שרכש המנוי מבעל הרישיון באמצעות כרטיס אשראי, יבצע בעל הרישיון את העסקה כעסקת תשלומים ולא כעסקה לחיוב חשבון בכרטיס אשראי.

(ג) הוסכם בין מנוי לבין בעל רישיון על תשלום לשיעורין בעבור ציוד קצה שרכש המנוי מבעל הרישיון, וביטל המנוי את הסכם ההתקשרות עם בעל הרישיון, לא יהיה רשאי בעל הרישיון להעמיד לפירעון מידי את יתרת התשלומים של המנוי בעבור ציוד הקצה שרכש כאמור, בשל הביטול⁴;

(8) בסעיף 53א –

(א) בסעיף קטן (א)(4), במקום "ציוד" יבוא "ציוד, בעניינים המנויים בסעיף קטן זה, או";

(ב) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) בקביעת תקנות או נהלים לפי סעיף זה יובאו בחשבון, בין השאר, שיקולים אלה:

(1) מדיניות הממשלה בתחום הבזק או בתחום ציוד הקצה;

(2) שיקולים שבטובת הציבור;

(3) קידום התחרות ורמת השירותים בתחום הבזק ובתחום ציוד הקצה";

(9) אחרי סעיף 53א יבוא:

"איסור הגבלה 1.53א. (א) בסעיף זה –

"בעל רישיון" – כהגדרתו בסעיף 51א;

"כוחות הביטחון" – כהגדרתם בסעיף 13;

"סחר" – כהגדרתו בסעיף 5(א1) לפקודת הטלגרף האלחוטי [נוסח חדש], התשל"ב-1972⁴.

ד ב ר י ה ס ב ר

גם על כלל העניינים המנויים בסעיף 53א(א) ולא רק על מסירתם של מידע, מסמך, או ציוד הדרושים לשם ביצוען של הוראות הסעיף.

כמו כן, מוצע לקבוע במפורש כי במסגרת סמכותו להתקנת תקנות או נהלים, הנוגעים לפיקוח על ציוד קצה, יביא בחשבון שר התקשורת, בין השאר, שיקולים של מדיניות הממשלה בתחום הבזק או בתחום ציוד הקצה, שיקולים שבטובת הציבור ושיקולים של קידום התחרות ורמת השירותים בתחום הבזק ובתחום ציוד הקצה. שיקולים אלה דומים במהותם לשיקולים הקבועים בסעיף 4(ב) לחוק התקשורת, שאותם נדרש השר להביא בחשבון, בעת מתן רישיון לפי החוק ובקביעת תנאים בו.

סעיפים
מוצע לאסור על בעל רישיון כללי למתן 2(9) ו-3(ב) שירותי רט", על בעל רישיון רט"ן ברשת אחרת ועל מי שעוסק בסחר (קנייה, מכירה, תחזוקה, השכרה או השאלה) בציוד קצה רט"ן, לבצע הגבלה או חסימה של אלה:

מנוי מבעל הרישיון באמצעות כרטיס אשראי, בתשלומים, יבצע בעל הרישיון את העסקה כעסקת תשלומים ולא כעסקה לחיוב חשבון בכרטיס אשראי, הדומה להוראת קבע חודשית באמצעות כרטיס האשראי. בכך מצטמצמת האפשרות של בעל הרישיון להעמיד לפירעון מידי את יתרת התשלומים שהמנוי טרם שילם. בהתאמה, מוצע לקבוע כי אם הוסכם בין מנוי לבין בעל הרישיון על תשלום לשיעורין כאמור, באמצעות כרטיס אשראי או באמצעות הוראת קבע בבנק, והמנוי ביטל את הסכם ההתקשרות במהלך תקופת ההתחייבות, לא יהיה רשאי בעל הרישיון כאמור להעמיד לפירעון מידי את יתרת התשלומים של המנוי בעבור ציוד הקצה שרכש ממנו, בשל הביטול.

סעיף 2(8) סעיף 53א לחוק התקשורת עניינו "פיקוח על ציוד קצה". סעיף קטן (א) של הסעיף האמור מסמיך את השר לקבוע תקנות בעניין זה. מוצע להרחיב את הסמכות הנתונה לשר התקשורת בפסקה (4) של סעיף 53א(א) האמור, לקבוע הוראות לעניין חובת מסירתם של מידע, מסמך, או ציוד, כך שהחובה תחול

⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 25, עמ' 505; ס"ח התשס"ה, עמ' 396.

(ב) בעל רישיון ומי שעוסק בסחר בציוד קצה שהוא ציוד רדיו טלפון נייד (בסעיף זה – ציוד קצה רט"ן), לא יגרום להגבלה או לחסימה כמפורט להלן, בעצמו או באמצעות אחר, לרבות בדרך של קביעת תעריפים:

(1) הגבלה או חסימה של האפשרות הנתונה למנוי לעשות שימוש בכל שירות או יישום, המסופקים על גבי רשת האינטרנט;

(2) הגבלה או חסימה של התכונות או המאפיינים המובנים של ציוד קצה רט"ן;

(3) הגבלה או חסימה של האפשרות הנתונה למנוי לעשות שימוש בציוד קצה רט"ן בכל רשת בזק ציבורית של בעל רישיון.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב) –

(1) הוראות פסקה (1) של הסעיף הקטן האמור לא יחולו על חסימה או הגבלה כאמור באותה פסקה המתחייבים מפעולתו הרגילה של בעל רישיון; השר יקבע סוגי פעילויות של בעל רישיון שיראו אותן כפעילות רגילה לעניין זה;

(2) הוראות פסקאות (1) ו-(2) של הסעיף הקטן האמור לא יחולו אם מנוי או קבוצת מנויים ביקשה זאת מבעל רישיון או ממי שעוסק בסחר בציוד קצה רט"ן, או אם השר התיר זאת במקרים מיוחדים, לרבות לבקשת כוחות הביטחון.

ד ב ר י ה ס ב ר

(1) שימוש בתוכן שבוחר מפעיל הרט"ן, לעומת שימוש בתוכן אחר המסופק באינטרנט.

עם זאת מוצע לקבוע כי איסור חסימה או הגבלה של אפשרות המנוי לעשות שימוש בכל שירות או יישום המסופקים על גבי רשת האינטרנט, לא יחולו על חסימה או הגבלה המתחייבים מפעולתו הרגילה של בעל רישיון. לעניין זה, מוצע להסמיך את שר התקשורת לקבוע סוגי פעילויות של בעל רישיון שיראו אותן כפעילות רגילה. כך לדוגמה, ניהול רשת כדי לחלק את משאבי הרשת הזמינים בין כלל המשתמשים באופן יעיל והוגן, יכול שייקבע כפעילות רגילה של בעל הרישיון.

עוד מוצע לקבוע כי איסור החסימה או ההגבלה של אפשרות המנוי לעשות שימוש בכל שירות או יישום המסופקים על גבי רשת האינטרנט וכן של התכונות או המאפיינים המובנים של ציוד קצה רט"ן, לא יחול אם ביקשו זאת מנוי או קבוצת מנויים במפורש מבעל רישיון או ממי שעוסק בסחר בציוד קצה רט"ן, או אם שר התקשורת התיר זאת במקרים מיוחדים, לרבות לבקשת כוחות הביטחון.

כיום מפעילי הרט"ן חוסמים או מגבילים פעמים רבות את אפשרות המנוי לעשות שימוש בציוד קצה רט"ן ברשת של מפעיל אחר, באמצעות חסימת יכולתו של המנוי

(1) אפשרות המנוי לעשות שימוש בכל שירות או יישום (אפליקציה), המסופקים על גבי רשת האינטרנט – לדוגמה, יישומי שיחות המבוצעות על גבי רשת האינטרנט (VoIP), שיתוף קבצים, יישומי וידאו;

(2) התכונות או המאפיינים המובנים של ציוד קצה רט"ן – לדוגמה, "ניווט" יכולת המכשיר באופן שלא יאפשר התחברות לרשתות Wi-Fi;

(3) האפשרות הנתונה למנוי לעשות שימוש בציוד קצה רט"ן בכל רשת בזק ציבורית של בעל רישיון. כך למשל, חסימת היכולת להשתמש בכרטיס SIM שאינו של בעל הרישיון שממנו נרכש ציוד הקצה. לעניין זה יובהר כי המדובר על אפשרות של המנוי לעשות שימוש בציוד קצה רט"ן בכל רשת בזק ציבורית של בעל רישיון, ככל שציוד הקצה שברשותו תומך בטכנולוגיה של אותה הרשת.

מוצע להבהיר לעניין זה, כי הגבלה או חסימה כאמור, לא יבוצעו גם באמצעות אחר. כך למשל, באמצעות בקשה של בעל הרישיון מיבואן ציוד הקצה או היצרן של ציוד הקצה, לבצע חסימות או הגבלות בציוד. כן מוצע להבהיר, כי חסימה או הגבלה לא תיעשה בדרך של קביעת תעריפים, לדוגמה קביעת תעריף היוצר תמריץ או העדפה לעשות

3. חוק התקשורת (בזק ושידורים) – תחולה והוראת מעבר
- (א) הוראות סעיף 51 לחוק התקשורת, כנוסחו בסעיף 2(7) לחוק זה, יחולו לגבי מנוי שביטל את הסכם ההתקשרות בינו לבין בעל רישיון, כאמור באותו סעיף, ביום תחילתו של חוק זה ואילך.
- (ב) בעל רישיון ומי שעוסק בסחר בציוד קצה שהוא ציוד רדיו טלפון נייד (בסעיף קטן זה – ציוד קצה רט"ן), אשר הגביל או חסם, לפני תחילתו של חוק זה, את האפשרות הנתונה למנוי לעשות שימוש בציוד קצה רט"ן בכל רשת בזק ציבורית של בעל רישיון, לא יגבה מהמנוי תשלום כלשהו בעבור הסרת ההגבלה או החסימה האמורה, שתיעשה על ידו לבקשת המנוי; לעניין זה, "בעל רישיון" ו"סחר" – כהגדרתם בסעיף 53א לחוק התקשורת, כנוסחו בסעיף 2(9) לחוק זה.
4. תיקון פקודת הטלגרף האלחוטי [נוסח חדש], התשל"ב-1972⁵, בסעיף 5, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
- "(א1) על אף הוראות סעיף קטן (א), מי שעוסק בסחר בציוד קצה רט"ן, העומד בתנאים שקבע שר התקשורת, פטור מרישיון לפי סעיף קטן (א), ובלבד שהוא עומד בחובות רישום ודיווח שקבע שר התקשורת, ככל שקבע; לעניין זה –
- "סחר" – קנייה, מכירה, תחזוקה, השכרה או השאלה, בין בתמורה ובין שלא בתמורה;
- "ציוד קצה רט"ן" – ציוד קצה, כהגדרתו בחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982, שהוא ציוד רדיו טלפון נייד.
5. בחוק הדואר התשמ"ו-1986⁶, אחרי סעיף 88 יבוא:
- "גביית תשלום סביר בעד שירות כספי שהיא נותנת, ככל שלא נקבע תשלום בעדו בתקנות לפי סעיף 88(א)(1); בסעיף זה, "שירות כספי" – למעט השירות האמור בסעיף 88(א)(6)."
- פרק ג': רשות השידור**
6. בחוק רשות השידור, התשכ"ה-1965⁷, בסעיף 28 א –
- (1) בסעיף קטן (א) –

ד ב ר י ה ס ב ר

במטרה לאפשר לחברת הדואר, באמצעות חברת הבת, להרחיב את פעולותיה בתחום השירותים הכספיים, מוצע לתקן את חוק הדואר כך שתתאפשר הסרת הפיקוח על מחירי חלק מהשירותים הניתנים על ידי חברת הבת ויתאפשר לה לגבות תשלום סביר בעד השירותים הכספיים שהיא נותנת ככל שגובה התשלום ביחס לשירות מסוים לא נקבע בתקנות לפי סעיף 88(א)(1) לחוק הדואר. על פי המוצע השירות של טיפול בבקשות ובהודעות של חברים בקופות חולים לעניין רישום העברה וביטול, בהתאם לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 (להלן – חוק ביטוח בריאות ממלכתי), יוחרג מההסדר האמור, וזאת משום שהסדר לקביעת תשלומים בעד השירות האמור קבוע בסעיף 4 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי.

סעיף 6 כדי לאפשר את הבראתה של רשות השידור ואת ביצוע הליכי הרפורמה המתוכננים ברשות, לרבות הרפורמה המוצעת בהצעת חוק רשות השידור (תיקון מס' 25), התשע"א-2010, המתפרסמת בחוברת זו

להשתמש בכרטיס SIM שאינו של בעל הרישיון שממנו נרכש ציוד הקצה, וכן גובים מהמנוי תשלום בעבור הסרת החסימה כאמור. נוכח האמור, מוצע לקבוע במסגרת סעיף 3(ב) המוצע, הוראת מעבר ולפיה בעל רישיון ומי שעוסק בסחר בציוד קצה רט"ן, אשר הגביל או חסם, לפי יום תחילתו של החוק המוצע, את האפשרות הנתונה למנוי לעשות שימוש בציוד קצה רט"ן ברשת של בעל רישיון אחר, יסיר את החסימה לבקשת המנוי ולא יגבה מהמנוי תשלום כלשהו בעבור הסרת החסימה כאמור.

סעיף 5 חברת בנק הדואר בע"מ (להלן – חברת הבת) היא חברת בת של חברת דואר ישראל בע"מ (להלן – חברת הדואר או החברה). חברת הבת מספקת שירותים פיננסיים ללקוחותיה וכן מהווה מסלוקה לתשלומים בעבור הממשלה וגופים ציבוריים נוספים. פעילות חברת הבת מוגבלת בחוק הדואר, התשמ"ו-1986 (להלן – חוק הדואר), בשורה של נושאים. בכך, נוצרים קשיים לבנק הדואר לפתח את השירותים שאותם הוא מספק ללקוחותיו, ונמנעת ממנו פעילות והכנסות.

⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 25, עמ' 505; ס"ח התשס"ה, עמ' 396.

⁶ ס"ח התשמ"ו, עמ' 79; התשס"ד, עמ' 529.

⁷ ס"ח התשכ"ה, עמ' 106; התשס"ח, עמ' 70.

(א) בפסקה (7), המילה "ואילך" – תימחק;

(ב) בפסקה (8), במקום "בשנת 2011 ואילך" יבוא "בשנים 2011 עד 2013";

(ג) אחרי פסקה (8) יבוא:

"(9) בשנת 2014 – בשיעור של 4%;

(10) בשנת 2015 ועד שנת 2025 – בשיעור של 1%;

(11) בשנת 2026 ואילך – בשיעור של 0.0%";

(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב1) על אף האמור בסעיף קטן (ב8), נחתמו עד יום כ"ה בשבט התשע"א (30 בינואר 2011) הסכמים עם העובדים, יגדל סכום האגרה במועד השינוי, בשנים 2011 ו-2012, בשיעור של 5% בכל שנה; בסעיף זה, "הסכמים עם העובדים" – הסכמים קיבוציים מיוחדים בדבר הסדרת יחסי העבודה ברשות השידור, בין רשות השידור לבין הסתדרות העובדים הכללית ובין רשות השידור לבין האיגוד הארצי של עיתונאי ישראל, שאושרו בהתאם להוראות סעיף 29 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985."

תיקון פקודת
התעבורה

7. בפקודת התעבורה⁸, בסעיף 84, אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) נחתמו עד יום כ"ה בשבט התשע"א (30 בינואר 2011) הסכמים עם עובדים, יגדל הסכום הנוסף ביום כ"ו באדר ב' התשע"א (1 באפריל 2011) וביום ט' בניסן התשע"ב (1 באפריל 2012) בשיעור של 20%, בכל שנה; בסעיף זה, "הסכמים עם העובדים" – הסכמים קיבוציים מיוחדים בדבר הסדרת יחסי העבודה ברשות השידור, בין רשות השידור לבין הסתדרות העובדים הכללית ובין רשות השידור לבין האיגוד הארצי של עיתונאי ישראל, שאושרו בהתאם להוראות סעיף 29 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985;

(4) ביום כ"א בניסן התשע"ג (1 באפריל 2013) יפחת הסכום הנוסף בשיעור של 20%;

(5) ביום א' בניסן התשע"ד (1 באפריל 2014) יפחת הסכום הנוסף בשיעור של 16%;

(6) ב-1 באפריל בכל אחת מהשנים 2015 עד 2025 יפחת הסכום הנוסף בשיעור של 1% בכל שנה;

(7) בתקופה שמיום י"ד בניסן התשפ"ו (1 באפריל 2026) ואילך לא יפחת הסכום הנוסף."

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 7 כדי לאפשר את הבראתה של הרשות וביצוע הליכי הרפורמה המתוכננים ברשות לרבות הרפורמה המוצעת בהצעת חוק רשות השידור, מוצע לתקן את סעיף 84 לפקודת התעבורה, שעניינו התוספת לאגרת רישיון רכב מנועי, שגובה משרד התחבורה בעבור רשות השידור ("הסכום הנוסף") ולקבוע כי ככל שייחתמו הסכמים עם העובדים, יגדל סכום האגרה בשנים 2011 ו-2012 בשיעור של 20% בכל שנה. לא נחתמו הסכמים כאמור, תופחת האגרה בשנים האמורות בשיעור של 5% בכל שנה כפי שקובעת פקודת התעבורה בנוסחה הקיים.

עוד מוצע לקבוע כי בשנת 2013 יפחת "הסכום הנוסף" בשיעור של 20%, בשנת 2014 יפחת "הסכום הנוסף" בשיעור של 16% ובשנים 2015 עד 2025, יפחת "הסכום הנוסף" בשיעור של 1% מדי שנה. החל בשנת 2026 ואילך "הסכום הנוסף" לא יפחת עוד, אך הוא ימשיך ויתעדכן בכל שנה לפי שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(להלן – הצעת חוק רשות השידור). מוצע לתקן את סעיף 28 לחוק רשות השידור, התשכ"ה-1965 (להלן – חוק רשות השידור). שעניינו אגרה בעד אחזקת מקלט טלוויזיה ולקבוע כי ככל שייחתמו הסכמים עם העובדים, יגדל סכום האגרה בשנים 2011 ו-2012 בשיעור של 5% בכל שנה. ככל שלא ייחתמו הסכמים כאמור, תופחת האגרה בשנים האמורות בשיעור של 5% בכל שנה בהתאם לנוסחו הקיים של סעיף 28 לחוק רשות השידור.

עוד מוצע לקבוע כי בשנת 2013 תופחת האגרה בשיעור של 5%, בשנת 2014 תופחת האגרה בשיעור של 4%, ובשנים 2015 עד 2025 תופחת האגרה בשיעור של 1% מדי שנה. החל בשנת 2026 ואילך לא תופחת האגרה, אך היא תמשיך ותתעדכן בכל שנה לפי שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173; ס"ח התש"ע, עמ' 621.

פרק ד': תעסוקה

תיקון חוק הכניסה 8. בחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 –

(1) בסעיף 2(ג), אחרי "לפי סעיף ויג לחוק עובדים זרים", יבוא "ובאשרה וברישיון הישיבה שניתנו לו קבע שר הפנים את תחום עיסוקו של העובד הזר";

(2) בסעיף 3א, אחרי סעיף קטן (1) יבוא:

"(2ג) שר הפנים, בהתייעצות עם שר הרווחה והשירותים החברתיים, רשאי לקבוע בכללים, לגבי עובד זר שתחום עיסוקו כפי שנקבע באשרה וברישיון הישיבה הוא ענף הסיעוד, את מספר המעסיקים שהוא רשאי לעבור ביניהם; כללים לפי סעיף קטן זה, ייקבעו בשים לב לנסיבות שבהן סיים העובד הזר את העסקתו אצל כל אחד ממעסיקיו ולשם מניעת ניצול לרעה של האשרה ורישיון הישיבה שניתנו לו.

(3ג) שר הפנים, בהתייעצות עם שר הרווחה והשירותים החברתיים, רשאי לקבוע, באשרה וברישיון הישיבה של עובד זר, אזור גאוגרפי שרק בו הוא יהיה רשאי לעסוק בתחום העיסוק הקבוע באשרה וברישיון הישיבה שניתנו לו (בחוק זה – תחום עיסוק); קביעה לפי פסקה זו תיעשה בשים לב לצורך בניוד עובדים זרים בתחומי העיסוק השונים";

דבריו הסבר

לפסקה (1)

ריבוי העובדים הזרים בישראל מוביל להשפעות שליליות הכוללות, בין השאר, גידול בשיעור האבטלה בקרב בעלי השכלה נמוכה, פגיעה בשכר העובדים הישראליים ועיכוב בהתייעלות, בתיעוש ובביצוע השקעות הון בענפים עתירי עובדים זרים; בהתאם להוראות פרק ד' לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991 (להלן – חוק עובדים זרים), על מעבידו של עובד זר לקבל היתר בכתב מאת הממונה המתיר את העסקתו של העובד הזר אצל אותו מעביד, ובהתאם לתנאי ההיתר; מפעולות האכיפה השונות הנעשות על ידי רשות ההגירה, האוכלוסין ומעברי הגבול עולה כי ישנם מעסיקים רבים אשר אינם מקיימים את הוראות חוק עובדים זרים.

לאור האמור, ומתוך כוונה להגביל את העובד הזר לתחומי עיסוק מוגדרים ומתוחמים וזאת כדי למנוע זליגה של העובדים הזרים לתחומי עיסוק שבהם לא ניתנים היתרים על ידי הממונה, מוצע לתקן את סעיף 2(ג) לחוק הכניסה כך ששר הפנים יקבע באשרה וברישיון הישיבה של העובד הזר את תחום עיסוקו המוגדר של העובד הזר.

לפסקה (2) – לסעיף 3א(2ג) ו-3א(3ג) המוצע

מוצע להסמיך את שר הפנים בהתייעצות עם שר הרווחה והשירותים החברתיים, לקבוע בכללים את מספר המעסיקים שעובד זר בתחום הסיעוד רשאי לעבור במהלך שהייתו כדין בישראל; כללים כאמור ייקבעו לאחר מתן שימת לב לנסיבות סיום העסקת העובד הזר אצל מעסיקיו השונים; התיקון המוצע נועד למנוע מצב של ניצול לרעה על ידי העובד הזר של האשרה והרישיון שניתנו לו, כך שלא ייווצר מצב שבו עובד זר בתחום הסיעוד ישתמש

סעיף 8 ביום ט' בשבט התש"ע (24 בינואר 2010) החליטה הממשלה, בהחלטה מס' 1274 (להלן – החלטה מס' 1274), על אישור העקרונות להסדר חקיקתי לעניין שוהים בלתי חוקיים; כן החליט שר הפנים על עקרונות לעניין הסדרת מתן רישיון ישיבה ואשרה לעובד זר בישראל; מטרתם של ההסדרים האמורים למנוע תמריץ לשהייה בלתי חוקית בישראל, וכן למנוע ניצול לרעה של אפשרויות התעסוקה בישראל על ידי העובד הזר תוך ניצול יעיל של מספר העובדים הזרים הנמצאים בארץ חלק הבאתם של עובדים זרים חדשים מחוץ לארץ.

עם כניסתו לתוקף של ההסדר האמור ביחס לשוהים הבלתי חוקיים לא יוכלו שוהים בלתי חוקיים להכשיר את שהייתם בישראל, אלא בחלוף תקופות שייקבעו במסגרת ההסדר, בכפוף לנסיבות חריגות שייקבעו. הסדר זה יחול, בהתאם להחלטה מס' 1274, אף אם השוהה הבלתי חוקי נישא לאזרח ישראלי.

מוצע ליישם את האמור בהחלטה מס' 1274 באמצעות תיקון לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (להלן – חוק הכניסה), כמו כן, מוצע לקבוע הוראות מעבר המעגנות את ההסדר לשעה שנקבע בהחלטה מס' 2183.

הצעת חוק הדומה לזו פורסמה בהצעות חוק הממשלה התשס"ו, עמ' 558 (הצעת חוק הכניסה לישראל (תיקון מס' 19), התשס"ו-2006); בהצעה המתפרסמת בזה הוספו העקרונות שנקבעו בהחלטה מס' 1274 להסדרת מתן רישיון ישיבה ואשרה לעובד זר בישראל וכן ההתאמות הנדרשות כתוצאה מהחלטות מס' 1274 ו-2183.

⁹ ס"ח התשי"ב, עמ' 354; התש"ע, עמ' 497.

(3) אחרי סעיף 6 יבוא:

- "סייגים למתן אשרה א.א.6. (א) שר הפנים לא ייתן אשרה ורישיון ישיבה לפי סעיף 2(א)(1) עד (4) למבקש אשרה ורישיון ישיבה (בסעיף זה – המבקש), שנכנס לישראל שלא כדין או שהה בה שלא כדין תקופה העולה על 30 ימים (בסעיף זה – שוהה שלא כדין).
- (ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), רשאי שר הפנים ליתן אשרה ורישיון ישיבה לפי סעיף 2(א)(1) עד (4) למבקש שהוהה שלא כדין, בהתקיים אחד מהמפורטים להלן, לפי העניין:
- (1) לגבי מבקש ששהה בישראל שלא כדין במשך תקופה שאינה עולה על שלושה חודשים – חלפה שנה לפחות מהיום שהמבקש יצא את ישראל לאחר שהייתו כאמור;
- (2) לגבי מבקש ששהה בישראל שלא כדין במשך תקופה העולה על שלושה חודשים ואינה עולה על שנה – חלפו שלוש שנים לפחות מהיום שהמבקש יצא את ישראל לאחר שהייתו כאמור;
- (3) לגבי מבקש ששהה בישראל שלא כדין במשך תקופה העולה על שנה ואינה עולה על שלוש שנים – חלפה תקופה הארוכה פי שלושה לפחות מן התקופה שבה שהה בישראל שלא כדין מהיום שהמבקש יצא את ישראל לאחר שהייתו כאמור;
- (4) לגבי מבקש ששהה בישראל שלא כדין במשך תקופה העולה על שלוש שנים – חלפו עשר שנים לפחות מהיום שהמבקש יצא את ישראל לאחר שהייתו כאמור;
- (5) לגבי מבקש שהוא עובד זר, כהגדרתו בפרק ד' לחוק עובדים זרים, שניתנו לו אשרה ורישיון ישיבה כעובד כאמור – שר הפנים שוכנע כי יש להסדיר את

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (3) – לסעיף 6א(א) המוצע

בהתאם להחלטת הממשלה מס' 1274 מוצע לקבוע כי מי שנכנס לישראל או שהה בה שלא כדין תקופה העולה על 30 ימים (להלן – שוהה שלא כדין), לא יוכל להכשיר את שהייתו בישראל ולקבל אשרה ורישיון ישיבת מעבר, לישיבת ביקור, לישיבת ארעי או לישיבת קבע לפי הוראות חוק הכניסה.

לסעיף 6 א(ב)(1) עד (4) המוצע

מוצע לסייג את ההגבלה האמורה בסעיף 6א(א) המוצע לעניין שוהים שלא כדין, ולקבוע כי במקרים שבהם מבקש האשרה ורישיון הישיבה יצא את ישראל לאחר ששהה בה שלא כדין, רשאי שר הפנים ליתן לו אשרה ורישיון ישיבה, לאחר חלוף תקופה ממועד היציאה, כקבוע בפסקאות (1) עד (4) שבסעיף קטן (ב) המוצע; תקופה זו נקבעה באופן מדורג על פי משך השהות הבלתי חוקית – ככל שהמבקש שהה תקופה ארוכה יותר בישראל, שלא

באשרה וברישיון הישיבה שניתנו לו לשם המשך שהייתו בישראל על אף שאין העובד הזר עובד דרך קבע בתחום העיסוק שנקבע לו על ידי שר הפנים; יש לציין כי ההוראות שנקבעו בחוק המוצע לעניין עובדים זרים נקבעו תוך התייחסות לקווים המנחים שנקבעו בבג"ץ 4542/02 קו לעובד נגד ממשלת ישראל (פורסם בנבו), והן עולות בקנה אחד עם האמור בו.

עוד מוצע להסמיך את שר הפנים בהתייעצות עם שר הרווחה והשירותים החברתיים, לקבוע באשרה וברישיון הישיבה של עובד זר אזור גיאוגרפי אשר רק בו יהיה רשאי העובד לעסוק בתחום העיסוק הקבוע באשרה וברישיון שניתנו לו; קביעה כאמור תהיה בשים לב לצורך בניוד עובדים בתחומי העיסוק השונים; התיקון המוצע בא לאפשר תכנון אמיתי ומושכל של צרכי המשק הישראלי בתחומי העיסוק השונים בהם מועסקים עובדים זרים תוך מניעת האפשרות של ניצול לרעה של אפשרות העבודה בישראל של העובד הזר.

שהייתם בישראל של עובדים מסוגו ותחום עיסוקו של המבקש, ובלבד שאם הוא עובד זר שלא מתקיימות לגביו הוראות סעיף 3א(ב) או (ג) 1 טרם חלפו ארבע שנים מיום שנתינו לו לראשונה האשרה והרישיון;

(6) שר הפנים שוכנע כי הכניסה או משך כל השהייה שלא כדיון של המבקש יסודה בטעות, בתקלה שבתום לב או שנבצר ממנו במשך כל תקופת השהייה שלא כדיון להגיש בקשה כאמור בסעיף 2א(א); שוכנע השר כי התקיים האמור רק לגבי חלק מתקופת השהייה שלא כדיון, יחולו הוראות פסקאות (1) עד (4), לפי העניין, על יתרת התקופה;

(7) שר הפנים שוכנע כי המבקש מזדהה עם מדינת ישראל ויעדיה וכי הוא או בן משפחה מדרגה ראשונה שלו פעלו פעולה של ממש לקידום הביטחון, הכלכלה או החברה; בפסקה זו, "בן משפחה מדרגה ראשונה" – הורה או אח.

(ג) שר הפנים רשאי לקבוע סוגי מבקשים, שהם שוהים שלא כדיון, שיציאתם מישראל מעוררת חשש מבוסס לפגיעה ממשית וקשה בחייהם או בגופם, או בחיי התלויים בהם או בגופם של

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 6א(ב)(6) המוצע

מוצע לאפשר לשר הפנים לתת אשרה ורישיון ישיבה למי שהוא שוהה שלא כדיון במקרים שבהם שוכנע כי השהייה שלא כדיון יסודה בטעות או בתקלה שבתום לב, או שנבצר מהמבקש, במשך כל תקופת שהייתו שלא כדיון, להגיש בקשה להסדרת שהייתו בישראל בהתאם לסעיף 2א(א) לחוק הכניסה; מוצע גם, להבהיר כי במידה והנסיבות התקיימו רק לגבי חלק מתקופת השהייה, יחולו הוראות פסקאות (1) עד (4) של סעיף 6א(ב), לפי העניין, על יתרת תקופת השהייה שלא כדיון, ובכך יימנע המצב שבו חוטא בחלק מתקופת השהייה שלא כדיון יצא נשכר ביחס למלוא התקופה שבה שהה שלא כדיון.

לסעיף 6א(ב)(7) המוצע

כדי לתת מענה הולם למקרים שבהם מבקש האשרה ורישיון הישיבה פעלו פעולה ממשית לקידום תחום הביטחון הכלכלה או החברה, מוצע כי ככל ששר הפנים שוכנע שהמבקש מזדהה עם מדינת ישראל ויעדיה וכי הוא או הוריו או אחיו פעלו פעולה כאמור, יהיה רשאי שר הפנים ליתן למבקש אשרה ורישיון ישיבה בהתאם לסעיף 2א(1) עד (4) לחוק הכניסה.

לסעיף 6א(ג) המוצע

מוצע להסמיך את שר הפנים לקבוע בתקנות סוגי מבקשים, שהם שוהים שלא כדיון, שלהם יהיה אפשר לתת אשרה ורישיון בהתאם לסעיף 2א(1) עד (3) לחוק הכניסה, מטעמים הומניטריים מיוחדים על אף שטרם חלפו התקופות הנזכרות בסעיף 6א(ב) המוצע, ובלבד שיציאתם מישראל של סוגי המבקשים שייקבעו מעוררת חשש מבוסס לפגיעה ממשית וקשה בחייהם או בגופם, או בחיי התלויים בהם

כדיון, התקופה שבה יידרש להימצא מחוץ לישראל תהיה ארוכה יותר; תקופת היציאה המרבית הנדרשת לענין זה תהיה עשר שנים.

לסעיף 6א(ב)(5) המוצע

מוצע לאפשר לשר הפנים לחדש אשרה ורישיון שנתינו לעובדים זרים הנמצאים בישראל, גם אם הם שוהים בישראל שלא כדיון, ובלבד שטרם חלפו ארבע שנים מיום שנתינו להם לראשונה האשרה ורישיון הישיבה.

הכוונה היא לעובדים זרים שנכנסו לישראל כדיון ויש כוונה להאריך את רישיונם לעבוד בישראל ושכשל נסיבות מיוחדות, כגון עקב התמשכות ההליך לחידוש רישיונם הפכו לשוהים בלתי חוקיים שלא באשמתם.

אפשרות זו תואמת את מדיניות ה"שמים הסגורים" אשר מונעת כניסה של עובדים זרים חדשים מחוץ לארץ ואשר מבקשת לוות באופן יעיל את העובדים הזרים השהים בישראל; האפשרות לחידוש האשרה ורישיון הישיבה במקרה זה מוגבלת לעובד זר הנמצא בישראל עד ארבע שנים; הואיל והחוק קובע בסעיף 3א כי התקופה המרבית לשהייתו של עובד זר בישראל היא חמש שנים והארכות רישיון מסוג זה ניתנות לשנה בכל פעם; על עובדים זרים בתחום הסיעוד לא תחול מגבלת ארבע השנים, וזאת בהתאם לסעיף 3א(ב) לחוק הכניסה המאפשר בתנאים מסוימים, המשך עבודה בישראל של עובדים אלה אף מעבר לתקופה של חמש שנים, כן לא תחול מגבלה זו על מי שמתקיימים לגביו התנאים שבסעיף 3א(ג) לחוק הכניסה לעניין תרומה לכלכלה, למשך או לחברה, כפי שקבע שר הפנים בתקנות לפי אותו סעיף.

התלויים בהם, שלהם יהיה ניתן מטעמים הומניטריים מיוחדים שיקבע, לתת אשרה ורישיון ישיבה לפי סעיף 2(א)(1) עד (3), אף אם לא מתקיימים בהם התנאים האמורים בסעיף קטן (ב); לענין זה, הגשת בקשה לקבלת אזרחות ישראלית לפי סעיף 7 לחוק האזרחות, התשי"ב-1952¹⁰, לא תהווה עילה כשלעצמה למתן אשרה ורישיון ישיבה.

(ד) מי שסורבה בקשתו לקבלת אשרה ורישיון ישיבה לפי סעיף 2(א)(3) או (4), לא תידון בקשה חדשה שלו לקבלת אשרה ורישיון ישיבה, בתוך תקופה של שנתיים, אלא אם כן חל שינוי מהותי בנסיבות שעל בסיסן סורבה הבקשה.

(ה) הוראות סעיף זה יחולו גם על מתן אשרה ורישיון ישיבה כאמור בסעיף קטן (א), למי שהגיש בקשה לקבלת אזרחות ישראלית לפי סעיף 7 לחוק האזרחות, התשי"ב-1952¹⁰;

(4) בסעיף 11, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) מצא שר הפנים כי עובד זה, כהגדרתו בפרק ד' לחוק עובדים זרים, שניתנו לו אשרה ורישיון לישיבת ביקור לפי חוק זה, לא הועסק בתחום העיסוק שנקבע ברישיונו לפי סעיף 2(ג), למשך תקופה העולה על 90 ימים, בלא שנמצאו לכך טעמים מיוחדים אשר לא איפשרו לאותו העובד חזר למצוא עבודה בתחום העיסוק בתקופה האמורה, יבטל שר הפנים את האשרה ואת רישיון הישיבה שניתנו לעובד הזה"

9. הוראות סעיף 6א(א) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (בסעיף זה – חוק הכניסה לישראל), כנוסחן בסעיף 8(3) לחוק זה, לא יחולו על מי שהוא שוהה שלא כדין, כמשמעותו באותו סעיף, שמתקיים בו אחד מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

על ידי שר הפנים ניתן להשלים את הליך ההתאזרחות על ידי קבלת אזרחות ישראלית; בהתאם לכך, גם במצב זה לא ייתן שר הפנים אשרה ורישיון ישיבה למי ששהה בישראל באופן בלתי חוקי תקופה העולה על 30 ימים, אף אם נישא לאזרח ישראלי, והכל בכפוף לתקופות הצינון ולהוראות המעבר הקבועות בחוק המוצע.

לפסקה (4)

בהמשך להצעת התיקון של סעיף 2(ג) לחוק הכניסה כאמור בפסקה (1) בחוק המוצע, ועל מנת להבטיח שעובד זר יעסוק בתחום העיסוק שקבע לו שר הפנים באשרה ורישיון שניתנו לו, מוצע, ששר הפנים יבטל את רישיון הישיבה שניתן לעובד הזה, וזאת כאשר העובד הזה לא הועסק בתחום העיסוק שנקבע ברישיונו למשך תקופה העולה על 90 ימים בלא שנמצאו לכך טעמים מיוחדים אשר לא איפשרו לעובד למצוא עבודה בתחום העיסוק בתקופה האמורה; הסעיף המוצע יאפשר ביצוע אכיפה כנגד אותם עובדים זרים שנכנסו לישראל כדין לשם ביצוע עבודה בתחום עיסוק מסוים, אך בפועל אינם עוסקים בתחום העיסוק שנקבע להם ברישיון הישיבה.

סעיף 9 הסעיף המוצע קובע סייגים לתחולת הוראות סעיף 6א לחוק הכניסה, כנוסחו המוצע בסעיף 8(3) להצעת החוק לגבי שוהה שלא כדין, כמפורט להלן:

או בגופם של התלויים בהם, כגון מי שמטעמים רפואיים אינו יכול לצאת את ישראל טרם בחינת בקשתו לגופה; עם זאת מוצע להבהיר כי הגשת בקשה לקבלת אזרחות ישראלית מכוח סעיף 7 לחוק האזרחות, התשי"ב-1952 (להלן – חוק האזרחות), היינו בשל נישואין לאזרח ישראלי, היא כשלעצמה, לא תהווה עילה למתן אשרה ורישיון כאמור.

לסעיף 6א(ד) המוצע

מוצע לקבוע כי מי שבקשתו למתן אשרה ורישיון לישיבת ארעי או לישיבת קבע סורבה, לא תידון בקשה חדשה שלו לאשרה ורישיון כאמור, אלא בחלוף תקופה של שנתיים ימים, אלא אם כן חל שינוי מהותי בנסיבות שעל בסיסן סורבה הבקשה, וזאת כדי למנוע תופעה שלילית של הגשת בקשות חוזרות ונשנות למשרד הפנים על בסיס אותה תשתית עובדתית שעמדה ביסוד הסירוב.

לסעיף 6א(ה) המוצע

מוצע להבהיר כי הוראות סעיף 6א המוצע יחולו גם על מתן אשרה ורישיון ישיבה למי שנישא לאזרח ישראלי, ומכוח נישואיו מגיש בקשה לקבלת אזרחות ישראלית לפי סעיף 7 לחוק האזרחות; יש לציין כי תהליך קבלת האזרחות לפי הסעיף האמור הוא הליך מדורג ותחילתו במתן אשרה ורישיון לישיבת ביקור ולאחר מכן לישיבת ארעי, לפי החוק, כאשר בחלוף כמה שנים ותוך עמידה בכל התנאים שהוצגו

¹⁰ ס"ח התשי"ב, עמ' 146.

(1) הוא יצא מישראל, מרצונו, בתוך 90 ימים מיום תחילתו של חוק זה (בסעיף זה – יום התחילה);

(2) הוא הגיש בקשה לפני יום התחילה לקבלת אזרחות ישראלית לפי סעיף 7 לחוק האזרחות, התשי"ב–1952 או לקבלת אשרה ורישיון ישיבה לפי סעיף 2(א)(4) לחוק הכניסה לישראל כבן זוגו של בעל אשרה ורישיון ישיבה, וביום התחילה טרם ניתנה החלטה בבקשתו, או שהגיש אחת מהבקשות האמורות בתוך 90 ימים מיום התחילה;

(3) הוא הגיש בקשה להחיל עליו את ההסדר לשעה לפי החלטת הממשלה מס' 2183 מיום כ"א באב התש"ע (1 באוגוסט 2010) (בסעיף זה – ההסדר לשעה), בתוך התקופה שנקבעה בהחלטה להגשת בקשה כאמור, ובקשתו לקבלת אשרה ורישיון ישיבה במסגרת ההסדר לשעה לא נדחתה.

תיקון חוק שירות התעסוקה 10. בחוק שירות התעסוקה, התשי"ט–1959¹¹ (בפרק זה – חוק שירות התעסוקה) –

(1) בסעיף 62, בהגדרה "בעל תפקיד בכיר", אחרי "מי שממלא בפועל תפקיד בכיר" יבוא "או מי שמיועד למלא תפקיד בכיר";

(2) בסעיף 63א, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) (1) השר רשאי שלא ליתן רישיון למבקש לעסוק כלשכה פרטית אם התקיים אחד מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

ובקשתו לקבלת אשרה ורישיון ישיבה במסגרת ההסדר לא נדחתה, לא יחולו לגביו הוראות סעיף 6א המוצע.

סעיף 10 לפסקה (1)

מוצע לתקן את סעיף 62 לחוק שירות התעסוקה, התשי"ט–1959 (להלן – חוק שירות התעסוקה) כך שיובהר כי הגדרת "בעל תפקיד בכיר" המופיעה בסעיף 62 לחוק כוללת בתוכה אף את אלו המיועדים למלא תפקיד בכיר בעסק; הבהרה זו נדרשת במיוחד כשמדובר בבעל תפקיד בכיר במבקש רישיון שטרם החל לפעול כלשכה פרטית.

לפסקה (2)

כמוסבר בדברי ההסבר להצעת חוק שירות התעסוקה (תיקון מס' 14) (לשכות פרטיות), התשס"ד–2004 (הצ"ח הממשלה, התשס"ד, עמ' 386) (התקבלו בשני חוקים – חוק שירות התעסוקה (תיקון מס' 14), התשס"ד–2004 (ס"ח התשס"ד, עמ' 552) וחוק שירות התעסוקה (תיקון מס' 15), התשס"ה–2005 (ס"ח התשס"ה, עמ' 982)), פעילותם של לשכות פרטיות בתחום תיווך בעבודה, ובעיקר בקשר לתיווך עבודה לעובדים זרים, התרחבה מאוד במהלך השנים האחרונות; כתוצאה מכך, נוספו לחוק במסגרת התיקונים האמורים, הוראות מפורטות בדבר תנאים למתן רישיון לשכה פרטית ובעילות לביטולו, סיוגו או התלייתו; כמו כן, נוספו כלים חדשים לבקרה על לשכות פרטיות כגון הסמכות להוציא צו סגירה לפי סעיף 68א לחוק שירות התעסוקה, ועוד; הוראות אלה באו לחזק את מערך הפיקוח על לשכות פרטיות במטרה לתת הגנה רחבה למבקשי עבודה בכלל, ובפרט למבקשי עבודה זרים, מפני פגיעה.

בין ההוראות האמורות, נקבע בסעיף 63א(4) לחוק שירות התעסוקה כי שר התעשייה המסחר והתעסוקה לא ייתן רישיון למבקש לעסוק כלשכה פרטית, אם במהלך שלוש השנים שקדמו להגשת הבקשה, הפעיל השר סמכות

לפסקה (1)

אם יצא מישראל מרצונו בתוך 90 ימים מיום תחילתו של החוק המוצע, הוראה זו מוצעת כדי לאפשר תקופת התארגנות לשהיה בלתי חוקיים המעוניינים לצאת את ישראל מרצונו טרם הפעלת הוראות החוק המוצע לגביהם.

לפסקה (2)

אם הגיש בקשה לקבלת אזרחות ישראלית מכוח נישואיו לאזרח ישראלי על פי סעיף 7 לחוק האזרחות או בקשה לקבלת אשרה ורישיון לפי סעיף 2(א)(4) לחוק הכניסה כבן זוג של בעל אשרה ורישיון כאמור, לפני תחילת החוק המוצע, ואשר עד תום 90 ימים מיום תחילתו של החוק המוצע טרם ניתנה החלטה בעניינו, או אם הגיש אחת מהבקשות כאמור בתוך 90 ימים מיום תחילתו של החוק המוצע.

יצוין כי הסייג המוצע בפסקה זו, לעניין סעיף 7 לחוק האזרחות, יחול גם על מי שביום תחילתו של החוק המוצע חלות לגביו הוראות חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ג–2003, ואשר הגיש בקשה לקבלת אזרחות לפי סעיף 7 האמור במועדים האמורים בסעיף המוצע.

לפסקה (3)

בהחלטת ממשלה מס' 1274 נקבע כי הוראות התיקון המוצע לסעיף 6א לחוק הכניסה לא יחולו על ילדי עובדים זרים "הלומדים בבתי הספר בספטמבר 2009 ובני משפחותיהם מדרגה ראשונה וזאת עד החלטת הממשלה בסוגיה זו". ואכן בהחלטת ממשלה מס' 2183 מיום כ"א באב התש"ע (1 באוגוסט 2010) נקבע הסדר לשעה למתן מעמד לילדי שוהים שלא כחוק הוריהם ואחיהם הנמצאים בישראל. בהתאם לאמור, מוצע לקבוע סייג נוסף לתחולת סעיף 6א המוצע, כך ששוהה שלא דיין אשר הגיש בקשה להחיל עליו את ההסדר לשעה בהתאם להחלטה מס' 2183 וזאת בתוך התקופה שנקבעה לשם כך בהסדר לשעה

¹¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 32.

(א) מבקש הרישיון, בעל תפקיד בכיר בעסקו או בעל עניין באחד מהם, היה בעל עניין במי שהשר הפעיל לגביו סמכות, וטרם חלפה התקופה המזערית;

(ב) מבקש הרישיון, בעל תפקיד בכיר בעסקו או בעל עניין באחד מהם, היה בעל תפקיד בכיר במי שהשר הפעיל לגביו סמכות, וטרם חלפה התקופה המזערית;

(ג) מבקש הרישיון, בעל תפקיד בכיר בעסקו או בעל עניין באחד מהם, היה בעל עניין בבעל עניין במי שהשר הפעיל לגביו סמכות, וטרם חלפה התקופה המזערית;

(ד) מבקש הרישיון, בעל תפקיד בכיר בעסקו או בעל עניין באחד מהם, היה אחד מאלה:

(1) בעל עניין בבעל תפקיד בכיר במי שהשר הפעיל לגביו סמכות, וטרם חלפה התקופה המזערית;

(2) בעל תפקיד בכיר בבעל תפקיד בכיר שהוא תאגיד במי שהשר הפעיל לגביו סמכות, וטרם חלפה התקופה המזערית;

(2) על אף האמור בפסקה (1), לא יסרב השר ליתן רישיון לפי פסקאות משנה (ב) ו-(ד) לאותה פסקה, אלא אם כן הוכח להנחת דעתו כי התנהלותו של בעל התפקיד הבכיר הביאה, בין השאר, להפעלת הסמכות;

(3) בסעיף קטן זה –

“התקופה המזערית” – תקופה של שלוש שנים החל במועד שבו הופעלה סמכות;

“סמכות” – סמכות מן הסמכויות המפורטות בפסקאות משנה (א), (ב) או (ג) של סעיף קטן (א)(4).”;

ד ב ר י ה ס ב ר

כגון במקרה שבו מבקש הרישיון הוא קרוב משפחה (בעל עניין) של בעל מניות בתאגיד אשר השר הפעיל סמכות כלפיו, או במקרה שמבקש הרישיון הוא קרוב משפחה של בעל תפקיד בכיר בתאגיד אשר כלפיו הופעלה הסמכות כאמור; נוסף על אלה, עלתה אף הסוגיה, האם ניתן שלא לתת רישיון למבקש כאשר הוא, בעל תפקיד בכיר בעסקו או בעל עניין באחד מהם, שימשו כבעלי תפקיד בכיר בבעל תפקיד בכיר שהוא תאגיד – כגון חברה מנהלת – במי שלגביו הופעלה הסמכות. חלק משאלות אלה באו לפתחו של בית הדין הארצי לעבודה, המוסמך לדון בערעורים במי שנפגע מהחלטות השר לפי הפרק הרביעי.

לנוכח האמור לעיל מוצע לתקן את סעיף 63 לחוק שירות התעסוקה, כדי להבהיר ולקבוע כי השר רשאי להפעיל שיקול דעת שלא לתת רישיון למבקש לעסוק כלשכה פרטית בכל אחד מאלה ובלבד שטרם חלפה תקופה של שלוש שנים החל במועד שבו הופעלה הסמכות:

(1) מבקש הרישיון, בעל תפקיד בכיר בעסקו או בעל עניין באחד מהם היו בעלי עניין במי שהופעל לגביו סמכות כמפורט לעיל;

(2) מבקש הרישיון בעל תפקיד בכיר בעסקו או בעל עניין באחד מהם היו בעלי תפקיד בכיר במי שהופעלה לגביו סמכות כמפורט לעיל;

מהסמכויות המפורטות בפסקאות משנה (א) עד (ג) לאותה פסקה (להלן – הסמכות). כלפי מבקש הרישיון כאמור, בעל תפקיד בכיר בעסקו או בעל עניין באחד מהם; סמכויות אלה הן סמכויות מינהליות, כגון אי-יחידוש רישיון לשכה פרטית או קבלן כוח אדם, ביטולו או התלייתו, אשר בסמכות השר להפעיל כלפי לשכה פרטית או קבלן כוח אדם כהגדרתו בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ”ו–1996; כך לדוגמה, אם אדם פלוני, שאינו תאגיד, אשר היה בעל רישיון לשכה פרטית שבוטל, משמש, לאחר שבוטל לו הרישיון, כבעל מניות (בעל עניין) או כבעל תפקיד בכיר בחברת בע”מ המבקשת רישיון לעסוק כלשכה פרטית, בטרם חלפו שלוש שנים מיום ביטול הרישיון כאמור, השר יהיה מנוע מלתת רישיון לאותה חברה.

ואולם במסגרת פעילות הפיקוח של משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה, התעוררה לא פעם השאלה, האם סמכות השר שלא לתת רישיון לפי פסקה (4) לעיל, חלה גם כאשר מבקש הרישיון, בעל תפקיד בכיר בעסקו או בעל עניין באחד מהם היו בעלי עניין או בעלי תפקידים בכירים בלשכה הפרטית שכלפיה הפעיל השר את סמכותו המינהלית; עוד הועלתה השאלה האם מכוח אותה פסקה ניתן שלא לתת רישיון למבקש רישיון, כשהוא, בעל תפקיד בעסקו או בעל עניין באחד מהם היו בעלי עניין בבעלי עניין או בבעלי תפקיד בכיר, במי שהופעל כלפיו סמכות השר,

(3) אחרי סעיף 66ב יבוא:

- "חובת נאמנות והגינות" 66ג. לשכה פרטית חייבת לפעול בנאמנות ובהגינות, ותמסור –
- (1) למבקש העבודה ולמציע העבודה כל מידע שיש בידה בעניין הנוגע לתיווך בעבודה ביניהם;
- (2) למבקש העבודה, לעובד ולמציע העבודה מידע בכל הקשור לפעולות הלשכה הפרטית מכוח ההיתר שניתן לפי סעיף 65(א)(1) הנוגעים לכל אחד מהם:"

(4) בסעיף 80 –

- (א) בסעיף קטן (ב), במקום "קנס כאמור בסעיף" יבוא "כפל הקנס כאמור בסעיף" ובמקום "שישה חודשים או קנס כאמור" יבוא "שלוש שנים או כפל הקנס כאמור";
- (ב) בסעיף קטן (ג), במקום "שישה חודשים" יבוא "שלוש שנים" ובמקום "קנס כאמור" יבוא "כפל הקנס כאמור".

חוק שירות התעסוקה – תחילה 11. תחילתו של סעיף 80 לחוק שירות התעסוקה, כנוסחו בסעיף 10(4) לחוק זה, 30 ימים מיום תחילתו של חוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

המבקשת להעסיק את בעל התפקיד מכוח הוראת סעיף 63א(4)(א) לחוק.

לפסקה (3)

בדומה לסעיף 8 לחוק המתווכים במקרקעין, התשנ"ו – 1996, עולה הצורך לחייב לשכה פרטית לפעול בנאמנות, הגינות ולמסור למבקש העבודה ולמציע העבודה כל מידע שיש בידה הנוגע לתיווך בעבודה ביניהם; נוסף על כך, מוצע לחייב לשכה פרטית שניתן לה היתר לפי סעיף 65(א)(1) לחוק שירות התעסוקה, המאפשר ללשכה לפעול בעניינים של עובדים זרים ומעבידיהם, אף שלא בקשר לתיווך עבודה, למסור למבקש העבודה, לעובד, ולמציע העבודה מידע הנוגע בעניינים אלה גם כן.

לפסקה (4)

כדי לצמצם ככל האפשר את התופעה החמורה של גביית דמי תיווך מאת מבקשי עבודה על ידי הלשכות הפרטיות במישורין או בעקיפין מוצע להחמיר את הענישה לעניין זה ולקבוע בסעיף 80(ב) לחוק שירות התעסוקה כי לשכה פרטית שגבתה או קיבלה ממבקש העבודה תשלום כלשהו בניגוד לחוק יהיה דינה כפל קנס ואם היה מבקש העבודה עובד זר יהיה דינה מאסר שלוש שנים או כפל קנס כאמור.

כמו כן, מוצע לתקן את סעיף 80(ג) לחוק שירות התעסוקה כך שהעונש שיושת על אדם שאינו לשכה פרטית אשר גבה או קיבל מעובד זר תשלום כלשהו בקשר לתיווך עבודה בניגוד להוראות סעיף 69 לחוק יהיה דינו מאסר שלוש שנים או כפל קנס כאמור.

סעיף 11 מוצע לקבוע כי תחילתו של סעיף 80 לחוק שירות התעסוקה כנוסחו בסעיף 10(4) לחוק זה, יהיה 30 ימים מיום תחילתו של חוק זה וזאת בהתחשב בשינוי הענישה הפלילית המוצעת.

(3) מבקש הרישיון, בעל תפקיד בכיר בעסק או בעל עניין באחד מהם היו בעל עניין בבעל עניין במי שהופעלה לגביו סמכות כמפורט לעיל;

(4) מבקש הרישיון בעל תפקיד בכיר בעסק או בעל עניין באחד מהם היו בעל עניין או בעל תפקיד בבעל תפקיד בכיר בעל עניין באחד מהם היו בעל עניין במי שהופעלה הסמכות כאמור.

עוד מוצע לקבוע בסעיף 63א(1)(2) כנוסחו בחוק המוצע, שבמקרה שבו מבקש הרישיון, בעל תפקיד בכיר בעסק או בעל עניין באחד מהם שימשו כבעלי תפקיד בכיר במי שלגביו הופעלה סמכות או במקרה שבו אחד מהם היה בעל עניין או בעל תפקיד בכיר בבעל תפקיד בכיר במי שלגביו הופעלה סמכות השר כאמור, לא יסרב השר לתת רישיון אלא אם כן הוכח להנחת דעתו כי התנהלותו של בעל התפקיד הבכיר הביאה, בין השאר, להפעלת הסמכות; סייג זה בא בהתחשב בפסיקת בית הדין הארצי לעבודה בע"ב 28/08 (ארצי) נירן עובדים זרים לסיעוד בע"מ נ' מדינת ישראל (2009), פורסם בנבו, אשר עושה הבחנה בין בעל עניין בחברה שרישיונה נשלל – כאשר יש חשש שאותו בעל עניין בא כמבקש רישיון "בכסות משפטית אחרת כשלאמיתם של דברים עומדים מאחורי אותן דמויות שנכשלו במסגרת המשפטית הקודמת" בין בעל תפקיד בכיר אשר הועסק כשכיר באותה חברה ואשר לגביו "לא תמיד קיימת הצדקה לשלול את מטה לחמו אם החברה נכשלה בפעילותה"; עוד פסק בית הדין הארצי לעבודה בפרשת נירן כי בבחינת הקשר שבין מבקש הרישיון למי ששימש בעל תפקיד בכיר בלשכה פרטית שנשללה ממנה רישיונה "שאלת המפתח היא אפוא מידת הקשר והזיקה בין פעולותיו של בעל התפקיד הבכיר בלשכה שרישיונה נשלל ובין הפעלת הסנקציה של שלילת הרישיון מאותה לשכה, ככל שקיים קשר ענייני ומאותו בין פעולות בעל התפקיד והסנקציה שהופעלה כלפי הלשכה, כי אז קיימת הצדקה להימנע ממתן רישיון ללשכה אחרת

פרק ה': ביטוח לאומי

12. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995¹² (בפרק זה – חוק הביטוח הלאומי) – תיקון חוק הביטוח הלאומי

(1) בסעיף 28ב, במקום "ה' בטבת התשע"ב (31 בדצמבר 2011)" יבוא "ב' בטבת התשע"ז (31 בדצמבר 2016)";

(2) בסעיף 32(ג1)(א), במקום "7.92%¹³" יבוא "7.75%";

(3) בסעיף 68(ב) –

(א) בפסקאות (א1)(א) ו-(א2)(א), במקום "י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012)"

יבוא "כ"ח בטבת התשע"ד (31 בדצמבר 2013)";

ד ב ר י ה ס ב ר

2011–2012 הגירעון בענף אבטלה צפוי לעמוד על כ-1.8 מיליארד ש"ח. אי לכך מוצע לתקן את חוק הביטוח הלאומי כך שהוראת השעה האמורה תוארך עד ליום ב' בטבת התשע"ז (31 בדצמבר 2016).

סעיפים 12(2) ו-13, 17 ו-18

סעיף 32 לחוק הביטוח הלאומי מסדיר את הקצבות אוצר המדינה למוסד; סעיף קטן (ג1) שבו קובע את חלוקת ההקצבות הניתנות מאוצר המדינה לפי אותו סעיף קטן, בשל תוספת ההכנסה הצפויה למוסד, מוצע לצמצם, את ההקצבות אוצר המדינה למוסד.

מוצע לתקן את סעיף 32(ג1)(א) כך שיקבע בו כי החל ביום 1 באפריל 2011 תופחת הקצבת אוצר המדינה למוסד (פסקה 2).

מוצע לתקן את טור ג שבלוח י' כך שהחל ביום 1 באפריל 2011, שיעור דמי הביטוח הלאומי הנגבה ממעסיקים על החלק העולה על 60% מהשכר הממוצע יעלה בשיעור 0.47 נקודות האחוז (פסקה 4). צעד זה צפוי להגדיל את הכנסות המוסד לביטוח לאומי בשל גביית דמי ביטוח לאומי מהציבור בסכום של כ-490 מיליון ש"ח בשנת 2011 ובסכום נוסף של כ-290 מיליון ש"ח בשנת 2012.

מוצע לתקן את לוח י"א שעניינו הכנסה מרבית ומועזית לעניין דמי ביטוח כך שייקבע בו, בהוראת שעה, הפחתה מדורגת של התקרה לתשלום דמי ביטוח לאומי. בתוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010 נקבע בהוראת שעה הגדלה של התקרה לתשלום דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות כך שתעמוד על הסכום הבסיסי כפול 10 לשנים 2009 ו-2010. במסגרת התיקון הנוכחי ייקבע כי התקרה לתשלום דמי ביטוח, בשל שכר שישולם בעד התקופה שבין 1 בינואר 2011 ועד ל-31 בדצמבר 2011, תשתנה מעשר פעמים השכר הממוצע במשק לשמונה פעמים השכר הממוצע במשק. ובשל שכר שישולם בעד התקופה שבין 1 בינואר 2012 ועד ל-31 בדצמבר 2012, משמונה פעמים השכר הממוצע במשק לשבע פעמים השכר הממוצע במשק (סעיף 22). התיקון האמור צפוי להגדיל את הכנסות המוסד לביטוח לאומי בשל גביית דמי ביטוח לאומי מהציבור בסכום של כ-440 מיליון ש"ח בשנת 2011 ובסכום של כ-350 מיליון ש"ח בשנת 2012 ביחס לשנת 2010.

פרק ה' בשנים האחרונות הוגדלו במידה ניכרת הגמלאות שמשלם המוסד לביטוח לאומי (להלן – המוסד). בשנת 2008, סך ההוצאה של המוסד (לא כולל תשלומי מילואים והוצאות מינהל) עמד על כ-49.6 מיליארד ש"ח ובשנים 2011 ו-2012 ההוצאה צפויה לעמוד על כ-57.9 ו-59.4 מיליארד ש"ח בהתאמה (במחירי 2009). גידול זה מהווה עלייה ריאלית של כ-20% בתוך ארבע שנים. הגידול נובע, בין השאר, מתוספות שנקבעו בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009–2010), התשס"ט–2009 (להלן – חוק ההתייעלות), בסך של למעלה מ-1.5 מיליארד ש"ח לקצבאות הילדים ושל למעלה מ-2.1 מיליארד ש"ח לקצבאות הזקנה, השלמת הכנסה לקשישים ולסיעוד (התוספות האמורות ניתנות באופן מדורג עד שנת 2012).

תוספות אלה, שמשלם המוסד מתוקף חוק, נחקקו בלא טיפול מקביל במקורות הכספיים של המוסד, ובלא הבטחת יכולתו של המוסד לעמוד בביצוע התשלומים בטווח הארוך. בנוסף, החל בשנת 2005 ואילך בוצעו כמה הפחתות בשיעורי דמי הביטוח הלאומי הנגבים מהציבור, והן הביאו לירידה של מיליארדי ש"ח בהכנסות המוסד.

הגדלת הקצבאות מצד אחד והפחתת ההכנסות מצד שני, הביאו לכך שהמוסד, טרם השינויים הצפויים להיחקק במסגרת הצעת חוק זו, צפוי לסיים את השנים 2011–2012 בגירעון תפעולי שוטף, בלא קרן וריבית, של כ-2.9 מיליארד ש"ח, בהתאמה.

לאור האמור ונוכח הצורך לעמוד ביעדי התקציב ובכלל זה בתקרת הגירעון לשנים 2011–2012, וכן לשם צמצום גירעון המוסד באופן מיידי, מוצע ליישם צעדים לצמצום ההוצאות ולהגדלת ההכנסות, של המוסד, כמפורט בפרק זה.

סעיף 12(1)

סעיף 28 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן – חוק הביטוח הלאומי), קובע, בהוראת שעה, כי הגירעון בענף ביטוח אבטלה ימומן באמצעות העברה מיתרות ענף ילדים. הוראת השעה האמורה נכנסה לתוקף לראשונה החל ביום כ"ג בטבת התש"ס 1 בינואר 2000 והיא עתידה לפוג ביום ה' בטבת התשע"ב (31 בדצמבר 2011) לאחר שהוארכה בריצופות לאורך תקופה זו. בשנים

¹² ס"ח התשנ"ה, עמ' 210; התש"ע, עמ' 624 ועמ' 631.

¹³ ס"ח התשס"ח, עמ' 137 ועמ' 138.

(ב) בפסקאות (1)(ב) ו-(2)(ב), במקום "י"ט בטבת התשע"ג (1 בינואר 2013) יבוא "כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014);
 (4) בלוח י', בטור ג' שכותרתו "אחוזים מההכנסה או מהשכר לפי סעיפים 337(א) ו-340(א)", בכותרת המשנה "על חלק העולה על 60% מהשכר הממוצע", בטור המשנה "לעובד", במקום האחוזים המפורטים בו יבוא:

1.11"

–

2.08

0.9

0.1

0.28

0.03

2.28

0.23

5.89

12.90".

חוק הביטוח הלאומי 13. (א) תחילתו של סעיף 32(ג1)(א) לחוק הביטוח הלאומי כנוסחו בסעיף 12(2) לחוק זה, ביום כ"ו באדר ב' התשע"א (1 באפריל 2011).

(ב) תחילתו של לוח י' לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 12(4) לחוק זה, ביום כ"ו באדר ב' התשע"א (1 באפריל 2011) והוא יחול על דמי ביטוח המשתלמים בעד התקופה שמיום כ"ו באדר ב' התשע"א (1 באפריל 2011) ואילך.

חוק הביטוח הלאומי 14. (א) בתקופה שמיום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) ועד יום י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012) (בפרק זה – התקופה הקובעת) ייקרא סעיף 1 בחוק הביטוח הלאומי כך: בהגדרה "הסכום הבסיסי", בסיפה שתחילתה –

ד ב ר י ה ס ב ר

הביטוח הלאומי כי החל בחודש ינואר 2013 ואילך יעודכנו הקצבאות האמורות בשיעור עליית המדד.

בסעיפים האמורים מוצע לדחות בשנה את התוספת לקצבת הילדים שאמורה להינתן בשנים אלה. השינוי המוצע צפוי להביא לדחיית הוצאה בסך של כ-360 מיליון ש"ח משנת 2011 לשנת 2012 ולדחיית הוצאה בסך של כ-80 מיליון ש"ח משנת 2012 לשנת 2013, ובכך לסייע בהקטנת הגרעון הצפוי בתקציב המוסד בשנים 2011–2012.

סעיפים 14, 15, 19 ו-20

מוצע כי בתקופה שמיום 1 בינואר 2011 ועד יום 31 בדצמבר 2012, יעודכנו התשלומים המשולמים לפי חוק הביטוח הלאומי, ובכלל זה גמלאות המשתלמות לפי סעיף 9 לחוק האמור ולפי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א–1980 וחוק המזונות (הבטחת תשלום), התשל"ב–1972, וכן הטבות הנאה ומענקים הניתנים לפיהם, לרבות מכוח הסכמים, בשיעור עדכון מופחת שיהיה שיעור העדכון הקבוע לפי אותם חוקים או הסכמים, פחות 1.5 נקודות האחוז. צעד זה

סעיפים 12(3) ו-21

בשנת 2010 צפוי המוסד לשלם קצבאות ילדים בסכום של כ-6 מיליארד ש"ח. בחוק ההתייעלות הכלכלית, תוקן חוק הביטוח הלאומי, ונקבע בו כי קצבת הילדים המשתלמת עבור הילד השני, השלישי, והרביעי תוגדל באופן הדרגתי עד שנת 2012. עד כה ניתנו במסגרת התיקון האמור תוספות לקצבאות הילדים בסכום של כ-925 מיליון ש"ח. לפי חוק הביטוח הלאומי כלשונו היום, לקצבת הילדים לילד השני אמורה להינתן תוספת של 57 ש"ח באפריל 2011, כך שהקצבה בעדו תעמוד על 252 ש"ח ותשתווה בכך לקצבה המשתלמת בעד הילד השלישי והרביעי. באפריל 2012 אמורה להינתן עוד תוספת של 7 ש"ח לקצבאות המשתלמות בעד הילד השני, השלישי והרביעי כך שהקצבה בעד ילדים אלה תעמוד על 259 ש"ח לחודש.

כן הוגדלה בחוק ההתייעלות קצבת ילד שלישי ואילך שנוגד לפני 1 ביוני 2003 בהפרש שבין הסכום הבסיסי הקבוע לגביו כאמור לעיל לבין 159 ש"ח. עוד נקבע בחוק

"הסכום הבסיסי יעודכן כמפורט להלן", אחרי פסקה (2) יקראו:

"(א2) בתקופה שמיום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) ועד יום י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012) (בהגדרה זו – התקופה הקובעת), לעניין גמלה כאמור בפסקה (2) יעודכן הסכום הבסיסי לפי שיעור המפורט להלן:

(א) עלה המדרד בשיעור העולה על 1.5 נקודות האחוז – השיעור כאמור בפסקה (2) פחות 1.5 נקודות האחוז, ואולם אם עלה המדרד בשיעור שאינו עולה על 1.5 נקודות האחוז לא יעודכן הסכום הבסיסי;

(ב) הוראות פסקת משנה (א) לא יחולו על גמלה לפי פרק ט' והגמלה האמורה תמשיך להתעדכן לפי הוראות פסקה (2), למעט כל גמלה המחושבת לפיה";

15. (א) ההגדרה "הסכום הבסיסי" שבסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי כנוסחה בסעיף 14 לחוק זה, תחול על גמלה המשתלמת בעד התקופה הקובעת.

חוק הביטוח
הלאומי – תחולה
והוראת מעבר
לעניין הסכום
הבסיסי

(ב) בתום התקופה הקובעת יראו את הגמלאות כפי שעודכנו לפי הוראות סעיף 14 לחוק זה כאילו עודכנו בתקופה הקובעת לפי שיעור העדכון הקבוע בהגדרה "הסכום הבסיסי" שבסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי.

16. (א) בתקופה שמיום כ"ו באדר ב' התשע"א (1 באפריל 2011) ועד יום ה' בטבת התשע"ב (31 בדצמבר 2011) ייקרא לוח ב' שבחוק הביטוח הלאומי כך: בטור שכותרתו "שיעור", במקום "210%" יקראו "200.5%" והלוח בנוסחו כאמור יחול על הקצבות אוצר המדינה המשתלמות בעד אותה תקופה.

חוק הביטוח
הלאומי – הוראות
שעה לעניין לוח ב'

(ב) בתקופה שמיום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012) ועד יום י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012) ייקרא לוח ב' שבחוק הביטוח הלאומי כך: בטור שכותרתו "שיעור", במקום "210%" יקראו "204.5%" והלוח בנוסחו כאמור יחול על הקצבות אוצר המדינה המשתלמות בעד אותה תקופה.

17. (א) בתקופה שמיום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) ועד יום ה' בטבת התשע"ב (31 בדצמבר 2011), ייקרא לוח י"א לחוק הביטוח הלאומי בטור "הכנסה מרבית" כך:

חוק הביטוח
הלאומי – הוראות
שעה לעניין לוח
י"א

(1) בפרט 1, במקום "כפול 5" יקראו "כפול 8";

(2) בפרט 2, במקום "לחמש פעמים" יקראו "לשמונה פעמים".

(ב) בתקופה שמיום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012) ועד יום י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012), ייקרא לוח י"א לחוק הביטוח הלאומי בטור "הכנסה מרבית" כך:

(1) בפרט 1, במקום "כפול 5" יקראו "כפול 7";

(2) בפרט 2, במקום "לחמש פעמים" יקראו "לשבע פעמים".

18. לוח י"א לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו –

חוק הביטוח
הלאומי – תחולה
לעניין הוראות
השעה
בלוח י"א

(1) בסעיף 17(א) לחוק זה, יחול על דמי ביטוח המשתלמים בעד התקופה שמיום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) ועד יום ה' בטבת התשע"ב (31 בדצמבר 2011):

ד ב ר י ה ס ב ר

הביטוח הלאומי, לפי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980 ולפי חוק המזונות (הבטחת תשלום), התשל"ב-1972. כמו כן, מוצע לקבוע בסעיף 15(ב) כי בתום התקופה האמורה יראו את כלל התשלומים האמורים כאילו עודכנו

צפוי להביא לחיסכון של כ-535 מיליון ש"ח בשנת 2011 וכ-555 מיליון ש"ח בשנת 2012, מתוכם כ-100 מיליון ש"ח בשנת 2011 וכ-105 מיליון ש"ח בשנת 2012 במימון ישיר מאוצר המדינה בשל תשלום קצבאות לפי סעיף 9 לחוק

- (2) בסעיף 17(ב) לחוק זה, יחול על דמי ביטוח המשתלמים בעד התקופה שמיום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012) ועד יום י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012).
19. חוק הבטחת הכנסה – הוראת שעה לעניין הסכום הבסיסי
- בחוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980¹⁴ (בפרק זה – חוק הבטחת הכנסה), בסעיף 1, בהגדרה "הסכום הבסיסי", אחרי פסקה (2) ייקראו כך:
- "(3) בתקופה הקובעת כמשמעותה בהגדרה הסכום הבסיסי שבסעיף 1 לחוק הביטוח כאמור בפסקה (א2)(א) שבה."
20. חוק הבטחת הכנסה – תחולה והוראת מעבר לעניין הסכום הבסיסי
- (א) ההגדרה "הסכום הבסיסי" שבסעיף 1 לחוק הבטחת הכנסה כנוסחה בסעיף 19 לחוק זה, תחול על גמלה המשתלמת בעד התקופה הקובעת.
- (ב) בתום התקופה הקובעת יראו את הגמלאות כפי שעודכנו לפי הוראות סעיף 19 לחוק זה, כאילו עודכנו בתקופה הקובעת לפי שיעור העדכון הקבוע בהגדרה "הסכום הבסיסי" שבסעיף 1 לחוק הבטחת הכנסה.
21. תיקון חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009¹⁵ –
- (1) בסעיף 61(1)(ב2), במקום "2013" יבוא "2014";
- (2) בסעיף 62 –
- (א) בסעיף קטן (ב), במקום "ט' בניסן התשע"ב (1 באפריל 2012)" יבוא "כ"א בניסן התשע"ג (1 באפריל 2013)";
- (ב) בסעיף קטן (ד), במקום "י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012)" יבוא "כ"ח בטבת התשע"ד (31 בדצמבר 2013)";
- (3) בסעיף 63, ברישה, במקום "כ"ח בסיוון התשע"א (30 ביוני 2011)" יבוא "ח' בניסן התשע"ב (31 במרס 2012)";
- (4) בסעיף 65 –
- (א) בפסקה (א1), במקום "כ"ה באדר ב' התשע"א (31 במרס 2011)" יבוא "ח' בניסן התשע"ב (31 במרס 2012)";
- (ב) בפסקה (א2), במקום "כ"ו באדר ב' התשע"א (1 באפריל 2011)" יבוא "ט' בניסן התשע"ב (1 באפריל 2012)", ובמקום "ח' בניסן התשע"ב (31 במרס 2012)" יבוא "כ' בניסן התשע"ג (31 במרס 2013)";
- (ג) בפסקאות (ב2)(2) ו-(ג) במקום "ח' בניסן התשע"ב (31 במרס 2012)" יבוא "כ' בניסן התשע"ג (31 במרס 2013)".

ד ב ר י ה ס ב ר

- לפי כל דין או הסכם שבהם קבועה חובת עדכון של אותם התשלומים.
- ביטוח נכות ולגבי ההסכם בדבר תשלום גמלת ניידות (שאינה מתעדכנת בהתאם לשינויים ב"סכום הבסיסי" כהגדרתו בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי), אך יחול על גמלאות ותשלומים אחרים הצמודים לגמלאות אלה.
- עוד מוצע בסעיף 14(ב) כי האמור לא יחול לגבי גמלה המשתלמת לפי פרק ט' לחוק הביטוח הלאומי שעניינו

¹⁴ ס"ח התשמ"א, עמ' 30.

¹⁵ ס"ח התשס"ט, עמ' 157.

פרק ו': הרשות לשיקום האסיר

22. בחוק הרשות לשיקום האסיר, התשמ"ג-1983¹⁶ (בפרק זה – חוק הרשות לשיקום האסיר) – תיקון חוק הרשות לשיקום האסיר

(1) בסעיף 1 –

(א) במקום ההגדרה "המינהלה" יבוא:

"המשרד" – משרד הרווחה והשירותים החברתיים;

(ב) בהגדרה "הרשות", אחרי "לשיקום האסיר" יבוא "במשרד הרווחה והשירותים החברתיים";

(ג) בהגדרה "השר", במקום "העבודה והרווחה" יבוא "הרווחה והשירותים החברתיים";

(2) בסעיף 2 –

(א) בסעיף קטן (ב), במקום "על ידה" יבוא "על ידי המשרד";

(ב) בסעיף קטן (ג), במקום "הרשות רשאית" יבוא "השר רשאי", והסיפה החל במילים "בהתאם לכללים" – תימחק;

ד ב ר י ה ס ב ר

החברתיים רשות לשיקום האסיר, שתפעל כשירות במסגרת המשרד ותהיה חלק בלתי נפרד הימנו.

סעיף 22 לפסקה (1)

מוצע לתקן את סעיף 1 לחוק הרשות לשיקום האסיר, התשמ"ג-1983 (בפרק זה – חוק הרשות), אשר בו מוגדרים מונחים שונים שנעשה בהם שימוש בחוק האמור, ולהתאימו לתיקונים המוצעים בהצעת חוק זו.

לפסקה (2)

סעיף 2 לחוק הרשות קובע לאמור:

"תחולה"

2. (א) חוק זה יחול לגבי אסיר שפנה לרשות בדרך שנקבעה תוך שנה מיום שחרורו ממאסר, וערב פנייתו היה רשום במרשם האוכלוסין לפי חוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965, והתגורר בישראל, יהודה והשומרון או חבל עזה.

(ב) לעניין סעיף קטן (א) יראו מי שהופנה לרשות על ידי גוף שנקבע לעניין זה על ידה, כמי שפנה אליה.

(ג) הרשות רשאית להאריך את התקופה האמורה בסעיף קטן (א), בהתאם לכללים שייקבעו כאמור בסעיף 4.

לפסקת משנה (א)

מוצע לקבוע כי גוף שנקבע לעניין סעיף 2(ב) לחוק הרשות כגוף מפנה, יהיה גוף שהמשרד הכיר בו במקום הרשות לשיקום האסיר (בפרק זה – הרשות), שכן הרשות הופכת להיות חלק מהמשרד.

לפסקת משנה (ב)

מוצע לקבוע כי הסמכות על פי סעיף 2(ג) לחוק הרשות, להאריך את התקופה הקבועה בסעיף 2(א) לאותו

פרק ו' בהחלטת הממשלה מס' 2084 מיום ד' באב תש"ע (15 ביולי 2010) (בפרק זה – החלטת הממשלה מס' 2084), הוטל על משרד האוצר לקדם, במסגרת תיקוני החקיקה לעניין המדיניות הכלכלית לשנים 2011 ו-2012, את תיקוני החקיקה הנדרשים לביטול מעמדה הסטטוטורי של הרשות לשיקום האסיר כתאגיד על פי חוק (בפרק זה – הרשות הקודמת), ולהעברת פעילותה וסמכויותיה על פי כל דין למשרד הרווחה והשירותים החברתיים (בפרק זה – המשרד).

המשרד מטפל כבר היום, בהיבטים מסוימים, באוכלוסייה שבה מטפלת הרשות הקודמת, שהיא אוכלוסיית האסירים המשוחררים ומשפחותיהם. טיפול זה נעשה באמצעות הרשויות המקומיות וגורמים נוספים בקהילה, אשר יכולים לאפשר רצף שירותים לטיפול באסיר ובמשפחתו (למשל לעניין שימוש בסמים, אלימות במשפחה, שירותים לילדים בסיכון וכיוצא באלה). הממשק בין שיקום האסיר מיד עם צאתו מהכלא, לבין המשך הטיפול בקהילה בשיתוף עם הרשויות המקומיות, לרבות הטיפול בילדיו ומשפחתו, חשוב כדי להבטיח רצף שירותים לאסיר ולשיקומו, תוך ניצול יעיל של משאבים.

השירותים שמפעילה הרשות הקודמת באופן שבו הם מופעלים כיום, דומים לשירותי הרווחה הניתנים כבר היום על ידי המשרד. לכן יצירת סטנדרטים, פיקוח ומעטפת ארגונית אחידים, תהיה יעילה יותר מהמצב הנוכחי שבו פועלת הרשות הקודמת במערכים מינהליים נפרדים מהמשרד, ואף תביא לשיפור הטיפול באסיר ובמשפחתו ובהרחבתו של הטיפול.

לפיכך, מוצע לבטל את הרשות הקודמת כתאגיד שהוקם על פי חוק, ולהקים במשרד הרווחה והשירותים

¹⁶ ס"ח התשמ"ג, עמ' 49.

(3) בסעיף 3 –

(א) האמור בו יסומן "א" ובו –

(1) במקום הרישה יבוא "מוקמת בזה, במשרד הרווחה והשירותים החברתיים, רשות לשיקום האסיר שתפקידה יהיו:"

(2) בפסקה (8), הסיפה החל במילים "ולקבוע כללים" – תימחק;

(3) במקום פסקה (9) יבוא:

"(9) לבצע מחקרים בתחום שיקום האסיר, בתיאום עם מערך המחקר של המשרד;"

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) בראש הרשות יעמוד מנהל הרשות, ועובדי הרשות יפעלו לפי הנחיותיו המקצועיות.

(ג) עובדי הרשות, ובכלל זה מנהל הרשות, יהיו עובדי המדינה, ויחולו עליהם הוראות חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959¹⁷;

(4) בסעיף 4, במקום "3(3)" יבוא "3(א)3";

(5) סעיפים 5 עד 9 – בטלים;

ד ב ר י ה ס ב ר

עובדי המדינה ויחולו עליהם הוראות חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, על כל המשתמע מכך. העובדים שעליהם יחול החוק האמור הם עובדי הרשות הקודמת אשר יעברו למשרד בהתאם להוראות סעיף 4(א) המוצע, וכן עובדים חדשים שיתקבלו לעבודה ברשות לאחר ביטולה כרשות תאגידית והעברתה למשרד.

לפסקה (5)

סעיפים 5 עד 9 לחוק הרשות קובעים לאמור:

"הרשות – תאגיד

5. הרשות היא תאגיד.

מקום מושב הרשות

6. מקום מושבה של הרשות הוא ירושלים.

הרשות – גוף מבוקר

7. הרשות תהיה גוף מבוקר כמשמעותו בסעיף 9(2) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב].

פטור ממסים

8. לענין חובת תשלום אגרות ותשלומי חובה אחרים דין הרשות כדין המדינה.

אחריות בנזיקים

9. לענין חוק הנזיקים האזרחיים (אחריות המדינה), התשי"ב-1952, דין הרשות כדין המדינה.

מוצע לבטל את הסעיפים האמורים שכן מטרת תיקון זה היא ביטול מעמדה הסטטוטורי של הרשות לשיקום האסיר כתאגיד על פי חוק, והעברת פעילותה וסמכויותיה על פי כל דין למשרד. לפיכך, כפועל יוצא מביטול התאגיד יש לבטל את הסעיפים האלה.

חוק, תהיה נתונה, במקום לרשות, לשר הרווחה והשירותים החברתיים (בפרק זה – השר). האמון על הרשות כחלק מהמשרד. כמו כן, מכיוון שהשר הוא המאריך את התקופה והוא הקובע את הכללים לפי סעיף 4 לחוק הרשות, מוצע למחוק את הסיפה של סעיף 2(ג) האמור, המכפיפה את הארכת התקופה לכללים לפי סעיף 4 האמור.

לפסקה (3)

לפסקת משנה (א)2)

על פי סעיף 3(8) לחוק הרשות, מוסמכת הרשות "לפקח על גופים מתנדבים העוסקים בשיקום האסיר ולקבוע כללים להקצבות מתקציב הרשות לגופים אלה". מוצע למחוק את תפקיד הרשות בקביעת כללים להקצבות מתקציבה, שכן אם הרשות הופכת להיות חלק מהמשרד, הרי שתקציב הרשות נכלל בתקציב המשרד ואין צורך בקביעה שכזו בחוק.

לפסקת משנה (א)3)

על פי סעיף 3(9) לחוק הרשות, מוסמכת הרשות "להציע חקיקה וליזום מחקרים בתחום פעילותה של הרשות". מוצע לשנות הוראה זו מאחר שהרשות הופכת להיות חלק מהמשרד ולכן אין היא יכולה בעצמה להציע חקיקה. עם זאת, לרשות תהיה אפשרות לבצע מחקרים בתחום עבודתה, וזאת בתיאום עם אגף המחקר של המשרד אשר עובד עם שאר אגפי המשרד.

לפסקת משנה (ב)

מוצע לקבוע כי בראש הרשות יעמוד מנהל, ולהבהיר כי עובדי הרשות יהיו עצמאיים בשיקול דעתם המקצועי ויעבדו לפי ההנחיות המקצועיות של מנהל הרשות. כמו כן, מוצע לקבוע כי עובדי הרשות לרבות מנהל הרשות, יהיו

¹⁷ ס"ח התשי"ט, עמ' 86.

(6) במקום סעיף 10 יבוא:

"מועצה מייעצת 10. (א) השר ימנה מועצה מייעצת לעניין שיקום האסיר (להלן לעניין שיקום האסיר – המועצה המייעצת), ובה 25 חברים והם:

- (1) שלושה נציגי השר מקרב עובדי משרדו;
- (2) מנהל האגף לשירותי תיקון שבמשרד או מי מטעמו;
- (3) נציג שר הבינוי והשיכון מקרב עובדי משרדו;
- (4) נציג שר החינוך והתרבות מקרב עובדי משרדו;
- (5) נציג שר האוצר מקרב עובדי משרדו;
- (6) נציג שר הפנים מקרב עובדי משרדו;
- (7) נציג שר המשפטים מקרב עובדי משרדו;
- (8) נציג שירות התעסוקה מקרב עובדי השירות;
- (9) נציב בתי הסוהר או מי מטעמו;
- (10) נציג משטרת ישראל;
- (11) נציג הסנגוריה הציבורית;
- (12) נציג צבא-הגנה לישראל;
- (13) שני אנשי ציבור;
- (14) נציג של ארגון העובדים המייצג את רוב העובדים במדינה;
- (15) נציג של ארגון מעבידים שלדעת השר הוא ארגון יציג ונוגע לעניין;
- (16) נציג של איגוד מקצועי המייצג את רוב העובדים הסוציאליים במדינה;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (6)

סעיף 10 לחוק הרשות קובע לאמור:

"מועצת הרשות

10. (א) לרשות תהיה מועצה ובה 39 חברים שימנה נשיא המדינה; הודעה על המינוי תפורסם ברשומות.

(ב) המועצה תהיה מורכבת מאלה:

(1) עשרים ואחד חברים שיתמנו על פי המלצת השר, שתינתן לאחר התייעצות עם שר הפנים, ובהם שמונה אנשי ציבור, ששה פעילים במוסדות ובארגוני מתנדבים בתחום הטיפול באסיר, שנים מבין חברי הסגל האקדמי במוסדות להשכלה גבוהה וחברי האגודה הישראלית לקרימינולוגיה, שני נציגים של ארגון העובדים המייצג את רוב העובדים במדינה, שני נציגים של ארגוני מעבידים שלדעת השר הינם ארגונים יציגים ונוגעים לעניין ונציג אחד של איגוד מקצועי המייצג את רוב העובדים הסוציאליים במדינה;

(2) נציב בתי הסוהר, המנהלים הכלליים של משרדי העבודה והרווחה, הפנים, הבינוי

והשיכון, המנהל הכללי של שירות התעסוקה, מנהל האגף לשירותי תיקון ומנהל שירות המבחן למבוגרים במשרד העבודה והרווחה, מנהל אגף המשטרה ובתי הסוהר במשרד הפנים, ראש מינהל האסירים בשירות בתי הסוהר;

(3) נציג אחד של כל אחד מאלה: שר החינוך והתרבות, שר האוצר, שר המשפטים, המפקח הכללי של משטרת ישראל ורמטכ"ל צבא-הגנה לישראל;

(4) שלושה נציגים של הארגון המייצג את המספר הרב ביותר של רשויות מקומיות בישראל ונציג אחד של הארגון המייצג את המספר הרב ביותר של מועצות אזוריות בישראל."

מוצע להחליף את סעיף 10 האמור שעניינו מועצת הרשות, ולקבוע כי המועצה לשיקום האסיר (בפרק זה – המועצה) תהיה מועצה מייעצת לשר (ר' סעיף 15 המוצע), וכי הרכבה יהיה בהתאם לאמור בסעיף, וזאת בשל המעבר מרשות תאגידית לשירות במשרד.

- (17) שני פעילים במוסדות ובארגוני מתנדבים בתחום הטיפול באסיר;
- (18) חבר הסגל האקדמי במוסד להשכלה גבוהה, שהוא חבר האגודה הישראלית לקרימינולוגיה;
- (19) שני נציגים של הארגון המייצג את המספר הרב ביותר של רשויות מקומיות בישראל;
- (20) נציג של הארגון המייצג את המספר הרב ביותר של מועצות אזוריות בישראל.
- (ב) השר ימנה יושב ראש למועצה המייעצת, מבין חבריה.
- (ג) מנהל הרשות יהיה ראשי להשתתף בדיוני המועצה המייעצת.
- (ד) הודעה על מינוי המועצה המייעצת ועל הרכבה תפורסם ברשומות.”;

(7) סעיף 11 – בטל;

(8) בסעיף 13 –

(א) במקום הרישה עד המילים “שר הפנים” יבוא “השר רשאי”;

(ב) אחרי פסקה (3) יבוא:

”(4) נתקיימו נסיבות אחרות, אשר לדעת השר פוסלות אדם מלכהן כחבר המועצה.”;

(9) במקום סעיף 15 יבוא:

”תפקידי המועצה 15. המועצה המייעצת תייעץ לשר בגיבוש המדיניות הכוללת המייעצת של פעילות הרשות, ובכלל זה בעניינים אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

(2) איבד את הכושר הגופני או הנפשי למלא את תפקידיו;

(3) נעדר ללא סיבה מוצדקת מארבע ישיבות רצופות של המועצה.”

מוצע כי הסמכות להעביר חבר מועצה מכהונתו תהיה של השר, במקום נשיא המדינה. כמו כן מוצע להוסיף כי העברת חבר מועצה מכהונתו יכול שתהא גם בנסיבות אחרות אשר לדעת השר פוסלות את אותו אדם מלכהן כחבר המועצה.

לפסקה (9)

סעיף 15 לחוק הרשות קובע לאמור:

”תפקידי המועצה

15. תפקידי המועצה יהיו:

(1) להתוות את קווי הפעולה של הרשות;

(2) להנחות את המינהלה במילוי תפקידיה;

(3) לדון בהצעת התקציב השנתי ובדין וחשבון השנתי שתגיש לה המינהלה;

(4) לדון בכל ענין הנוגע לפעילותה השוטפת ולניהולה של הרשות.”

לפסקה (7)

סעיף 11 לחוק הרשות קובע לאמור:

”יושב ראש המועצה

11. (א) יושב ראש המועצה יתמנה בידי נשיא המדינה מבין חברי המועצה שמונו כאמור בסעיף 10(ב)1, על פי המלצת השר שתניתן לאחר התייעצות עם שר הפנים.

(ב) המנהל הכללי של משרד העבודה והרווחה יכהן כממלא מקום קבוע של יושב ראש המועצה.”

מוצע לבטל את סעיף 11 האמור ולקבוע את ההוראה שבסעיף (א) שבו, לעניין מינוי יושב ראש המועצה, לסעיף 10 המוצע. כמו כן, מאחר שעל פי סעיף 10 המוצע לא נקבע בהרכב המועצה כי המנהל הכללי של המשרד יכהן כחבר המועצה, מוצע לבטל גם את ההוראה של סעיף 11(ב) לחוק הרשות.

לפסקה (8)

סעיף 13 לחוק הרשות קובע לאמור:

”העברת חבר מכהונתו

13. נשיא המדינה רשאי, על פי המלצת השר, שתניתן לאחר התייעצות עם שר הפנים, להעביר חבר המועצה מכהונתו אם הוא –

(1) הורשע בעבירה שיש עמה קלון;

- (1) תמיכה בשיקום ושילוב אסירים בקהילה, לרבות בתחומי התעסוקה;
- (2) סיוע למשפחות אסירים;
- (3) ליווי מקצועי של מסגרות שיקומיות ייעודיות;
- (4) עניינים נוספים שיוזם עליהם השר;
- (10) במקום סעיף 16 יבוא:
- "ועדות 16. המועצה רשאית למנות ועדות מבין חבריה ואף שלא מבין חבריה, שיהיו רשאיות לתת המלצות למועצה בעניינים שבהם הסמיכה אותן המועצה לדון";
- (11) בסעיף 17(א), במקום "לחברי ועדות המועצה ולחברי המינהלה שאינם עובדי הרשות או" יבוא "ולחברי ועדות המועצה שאינם";
- (12) סעיפים 18 עד 20 – בטלים;
- (13) בסעיף 21, במקום "ועדותיה או המינהלה" יבוא "או ועדותיה" ובסופו יבוא "ובלבד שרוב חבריהן מכהנים כדין";
- (14) במקום סעיף 22 יבוא:
- "תקציב הרשות 22. (א) תקציב הרשות ייקבע בחוק התקציב השנתי במסגרת תקציב המשרד; לענין זה, "חוק התקציב השנתי" – כמשמעותו בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985¹⁸.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סמכויות המינהלה**
19. המינהלה מוסמכת לבצע בשם הרשות כל פעולה הדרושה למילוי תפקידיה על פי חוק זה, למעט פעולות שיוחדו בחוק זה למועצה.
- עובדי הרשות**
20. (א) המינהלה תקבע, באישור השר, תקן לעובדי הרשות.
- (ב) המינהלה תמנה את עובדי הרשות ותקבע את תפקידיהם וסמכויותיהם; מינוי עובדי הרשות יהיה לפי הכללים הקבועים למינוי עובדי המדינה, בשינויים המחויבים לפי הענין.
- (ג) תנאי עבודתם של עובדי הרשות, לרבות חברי המינהלה שהם עובדי הרשות, יהיו כתנאי עבודתם של עובדי המדינה.
- מאחר שהרשות הופכת להיות חלק מהמשרד, הרי שמתבטל מאליה כל תפקיד המינהלה הקבוע בחוק הרשות. לפיכך מוצע לבטל את הוראות חוק הרשות המתייחסות לגוף זה, קרי – הוראות סעיפים 18 עד 20 בכללותם, וכן הוראות סעיף 17(א) לענין החזר הוצאות לחברי המינהלה, וההתייחסות למינהלה בסעיף 21 לחוק הרשות.
- לפסקה (14)**
- סעיף 22 לחוק הרשות קובע לאמור:
- "תקציב"**
22. (א) המינהלה תכין, לתאריך שקבעה המועצה, הצעת תקציב שנתי לרשות ותגיש אותו למועצה; בנסיבות מוצע להחליף את סעיף 15 האמור ולהתאים את תפקידי המועצה, להיותה מועצה מייעצת לשר. המועצה תייעץ לשר בדבר גיבוש המדיניות הכוללת של פעילות הרשות לאור תפקידיה של הרשות בסעיף 3 לחוק הרשות, לרבות בתחום שיקום ושילוב אסירים בקהילה וסיוע לבני משפחות האסירים בעת המאסר ואחריו באמצעות הלשכות לשירותים חברתיים וכן בכל ענין אחר שיוזם עליו השר.
- לפסקה (10)**
- סעיף 16 לחוק הרשות קובע לאמור:
- "ועדות"**
16. המועצה רשאית למנות ועדות מבין חבריה ואף שלא מבין חבריה ולאצול להן מסמכויותיה.
- מוצע להחליף את סעיף 16 האמור, כך שישקף את מטרת הקמתן של ועדות המועצה, לרבות מתן המלצות למועצה באותם עניינים שהסמיכה אותה המועצה לדון ולהמליץ לה.
- לפסקאות (11) עד (13)**
- סעיפים 18 עד 20 לחוק הרשות קובעים לאמור:
- "מנהל הרשות והמינהלה"**
18. (א) השר, בהתייעצות עם המועצה, ימנה מנהל לרשות, ורשאי הוא למנות באותה דרך סגן למנהל הרשות.
- (ב) עניני הרשות ינוהלו בידי מינהלה, שתהא מורכבת ממנהל הרשות, סגנו – אם התמנה כאמור, וחברים נוספים שימנה השר בהתייעצות עם המועצה, ובלבד שמספר חברי המינהלה לא יעלה על תשעה ושלפחות שליש מחבריה יתמנו כאמור מבין חברי המועצה שאינם עובדי המדינה.

¹⁸ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

(ב) השר רשאי לאשר למשרד קבלת תרומות לצורך הקמה ואחזקה של מסגרות למתן שירותי שיקום לאסיר;

(15) סעיפים 23 עד 25 – בטלים.

23. תיקון חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים
בחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981¹⁹, בתוספת הראשונה, בפרט (כט), במקום "בסעיף 18" יבוא "בסעיף 3(ב)".

24. פרק ו' – תחילה (א) תחילתו של פרק זה, למעט סעיפים 26, 27 ו-28, ביום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012), ואולם רשאי השר, בהסכמת שר האוצר ובאישור הכנסת, לדחות בצו את מועד התחילה האמור ובלבד שלא יהיה מאוחר מיום י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012) (בפרק זה – יום התחילה).

(ב) תחילתם של סעיפים 26, 27 ו-28 ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011).

ד ב ר י ה ס ב ר

מן המרשם הפלילי לרשויות ולבעלי תפקידים המפורטים בתוספת הראשונה לאותו חוק. פרט (כט) שבתוספת הראשונה לחוק האמור קובע לאמור:

"(כט) מנהל הרשות לשיקום האסיר (להלן – הרשות), כמשמעותו בסעיף 18 לחוק הרשות לשיקום האסיר, התשמ"ג-1983, ועובדי הרשות שהוא הסמיך לכך, לגבי אסירים שבטיפול הרשות;".

מאחר שבתיקון זה מוצע לבטל את סעיף 18 לחוק הרשות ולקבוע הוראות בדבר מנהל הרשות בסעיף 3(ב) לחוק הרשות, מוצע לשנות בהתאם את ההפניה לחוק הרשות שבפרט (כט) האמור.

סעיף 24 בהתאם להחלטת הממשלה מס' 2084, מוצע לקבוע כי תחילתו של פרק זה תהא ביום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012), ואולם למקרה שבו המעבר יגרום לקשיים שלא יאפשרו עמידה במועד זה, מוצע לקבוע כי השר יהיה רשאי, בהסכמת שר האוצר ובאישור הכנסת, לדחות, בצו, את מועד התחילה האמור לפרק זמן שלא יעלה על שנה אחת, קרי – עד ליום י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012).

עוד מוצע כי כמה הוראות שבפרק זה ייכנסו לתוקף כבר ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011). המדובר בהוראות אלה:

(1) סעיף 26 להצעת החוק, שעניינו מעבר עובדים מהרשות הקודמת למשרד וזכויותיהם;

(2) סעיף 27(ג) להצעת החוק, שעניינו העברת נכסים, חובות והתחייבויות לקניין המדינה לפני מועד התחילה של פרק זה;

(3) סעיף 28 לחוק המוצע הקובע הוראות מעבר לתקופת הביניים שבין יום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) לבין מועד התחילה של פרק זה (בפרק זה – תקופת הביניים).

סעיף 25 מוצע לקבוע, בהתאם להחלטת הממשלה מס' 2084, כי במועד התחילה של פרק זה תחול ההתקיים הרשות הקודמת שהוקמה כתאגיד על פי חוק הרשות, וכן יהיו בטלים כל המינויים שנעשו מכוח חוק הרשות לפני מועד התחילה של פרק זה.

מיוחדות רשאית המינהלה להגיש הצעת תקציב לתקופה קצרה משנה וכן הצעת תקציב מילואים.

(ב) המועצה תדון בהצעת התקציב ותעביר אותה לשר, בצירוף הערותיה והמלצותיה.

(ג) השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, יקבע את התקציב כפי שהציעה המועצה או בשינויים שימצא לנכון.

(ד) לפני קביעת התקציב כאמור בסעיף קטן (ג) יביא השר את הצעת התקציב לידיעת ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת.

בשל מעבר הרשות למשרד, מוצע להחליף את סעיף 22 האמור באופן שישקף את קביעת תקציב הרשות ככל גוף ממשלתי אחר בהתאם לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.

לפסקה (15)

סעיפים 23 עד 25 קובעים לאמור:

"מימון"

23. (א) תקציב הרשות ימומן מאוצר המדינה וכן מתרומות שתקבל לפי סעיף קטן (ב).

(ב) בנוסף להקצבה מאוצר המדינה רשאית הרשות לקבל תרומות מכל אדם ולהשתמש בהן למילוי תפקידה.

פיקוח

24. (א) הרשות תעמוד לפיקוחו הכללי של השר.

(ב) השר רשאי לדרוש מהרשות, בכל עת, דין וחשבון וכן מידע שוטף או חד-פעמי על כל ענין שהוא בגדר תפקידה וסמכויותיה.

דיווח

25. הרשות תעביר מדי שנה את הדין וחשבון השנתי שלה לוועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת ולשר.

מוצע לבטל את סעיף 23 לחוק הרשות מאחר שנושא קבלת התרומות הועבר לסעיף התקציב (ר' סעיף 22 המוצע). כמו כן, מוצע לבטל את סעיפים 24 ו-25 לחוק הרשות שכן כחלק מביטול הרשות והעברתה למשרד, היא תעמוד תחת פיקוחו של שר הרווחה והשירותים החברתיים האמון על משרדו, ובכלל זה על אנפיו ושירותיו השונים, לרבות דיווח על פעילותה של הרשות.

סעיף 23 בסעיף 5(א) לחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981, נקבע כי המשטרה תמסור מידע

¹⁹ ס"ח התשמ"א, עמ' 322; התש"ע, עמ' 246.

- (1) הרשות שהוקמה בחוק הרשות לשיקום האסיר כנוסחו ערב יום התחילה (בפרק זה – הרשות הקודמת) – תחדל להתקיים;
(2) כל מינוי אשר נעשה מכוח חוק הרשות לשיקום האסיר לפני יום התחילה – בטל.

26. (א) השר רשאי להורות כי עובד אשר ערב יום התחילה היה עובד קבוע של המטה או המחוזות של הרשות הקודמת, יהיה עובד משרד הרווחה והשירותים החברתיים (בפרק זה – המשרד), החל ביום התחילה או במועד מוקדם יותר שהורה עליו.
(ב) על אף האמור בכל דין, עובד הרשות הקודמת שעבר למשרד כאמור בסעיף קטן (א) (בסעיף זה – עובד עובר), לא יהיה זכאי להטבות פרישה כלשהן בשל המעבר.
(ג) כל הזכויות ותנאי העבודה שהיו לעובד עובר, כדין ובהתאם להוראות סעיף 29 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, ערב יום המעבר למשרד, יישמרו לו ויראו אותם כזכויות ותנאי עבודה הנובעים מעבודתו כעובד המדינה.

27. (א) כל הנכסים, החובות וההתחייבויות שהיו של הרשות הקודמת ערב יום התחילה, יהיו החל ביום התחילה לקניין המדינה, בכפוף להוראות סעיף 42(ג).
(ב) כל תביעה של הרשות הקודמת או נגדה, שהיתה תלויה ועומדת ערב יום התחילה, וכל עילה לתביעה כאמור שהיתה קיימת באותו מועד, יוסיפו לעמוד בתוקפן ויראו אותן כאילו הן של המדינה או נגדה, לפי העניין.
(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי השר לקבוע בצו כי נכסים, חובות והתחייבויות מסוימים שיקבע, יהיו לקניין המדינה לפני יום התחילה, במועד שיקבע.
(ד) בסעיף זה, "נכסים" – לרבות זכויות.

28. (א) בתקופה שמיום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) עד יום התחילה (בסעיף זה – תקופת הביניים), תהיה כל התקשרות של הרשות הקודמת טעונה גם אישור של חשב המשרד.
(ב) על אף הוראות פרק זה, רשאי השר לקבוע, בצו, כי בתקופת הביניים יבוצע תפקיד מהתפקידים המוטלים על הרשות או על עובדיה לפי כל דין, בין באופן כללי ובין לעניין מסוים, בידי עובד המשרד, באופן ובתנאים שיקבע.

ד ב ר י ה ס ב ר

בנוסף, מוצע לאפשר לשר לקבוע בצו כי נכסים, חובות והתחייבויות מסוימים שיקבע, ייחפכו לקניין המדינה עוד לפני כניסתו של התיקון המוצע לתוקף.

סעיף 28 לפסקה (א)

מוצע לקבוע שבתקופת הביניים כל התקשרות של הרשות הקודמת תיעשה בהסכמת חשב המשרד וזאת למטרת פיקוח ובקרה על הרשות הקודמת שהיא תאגיד, אשר עתיד להיכלל כחלק מהמשרד, וכחלק ממשרד ממשלתי כל התקשרות מחייבת את אישורו של חשב המשרד.

לפסקה (ב)

מוצע לקבוע כי על אף הוראות פרק זה, רשאי השר לקבוע, בצו, כי בתקופת הביניים יבוצע תפקיד מהתפקידים המוטלים על הרשות או על עובדיה לפי כל דין, בין באופן כללי ובין לעניין מסוים, בידי עובד המשרד, באופן ובתנאים שיקבע. עובדי המשרד שהשר יוכל להסמיך לבצע את התפקידים כאמור יהיו עובדים של הרשות הקודמת שעברו למשרד במהלך תקופת הביניים או עובדים חדשים שייקלטו במשרד לצורך ביצוע תפקידי הרשות הקודמת כאמור.

סעיף 26 מוצע כי השר יהיה רשאי להורות שעובדים קבועים של המטה או המחוזות של הרשות הקודמת, אשר ייקבעו על ידי השר, יהפכו לעובדי המשרד עם כניסתו של התיקון המוצע לתוקף או במועד מוקדם יותר שהורה עליו השר. כל הזכויות ותנאי העבודה שהיו לאותם עובדים עד יום המעבר למשרד, יישמרו להם גם לאחר המעבר ויראו אותם כנובעים מעבודתם כעובדי המדינה. עובדים שעברו למשרד כאמור, לא יהיו זכאים להטבות פרישה בשל המעבר.

סעיף 27 נוכח ביטול הרשות הקודמת כתאגיד שהוקם על פי חוק והקמת רשות לשיקום האסיר כחלק מהמשרד, מוצע להעביר את כל נכסיה חובותיה והתחייבויותיה של הרשות הקודמת, ערב כניסתו לתוקף של התיקון המוצע, לקניין המדינה. כמו כן מוצע לקבוע כי תביעות שהיו לרשות הקודמת או כנגד הרשות הקודמת יוסיפו ויעמדו בתוקפן ויראו אותן כאילו הן של המדינה או נגדה, לפי העניין.

פרק ז': בריאות

- תיקון חוק ביטוח בריאות ממלכתי, 29. בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994²⁰, אחרי סעיף 40 יבוא:
- א. (א) תושב ישראל או תאגיד הרשום בישראל שהוא אחד מהמפורטים להלן, שנתן תרומה בכסף או בשווה כסף, בסכום כלשהו, לגופים העוסקים בתחום הבריאות והפועלים בלא מטרת רווח, או בסכום או בסכומים העולים על 2,500 שקלים חדשים לשנה לרופאים או לחוקרים מתחום הרפואה או הבריאות, ימסור לשר הבריאות, בכל שנה, עד יום 1 ביוני את רשימת הגופים, הרופאים והחוקרים, לפי העניין, שלהם תרם כאמור ואת סכום התרומה שנתן;
- (1) יצרן, יבואן או משווק של ציוד רפואי;
- (2) בעל רישום של תכשיר;
- (3) יצרן, יבואן או משווק של תכשיר, אף אם אינו בעל הרישום;
- (4) תאגיד השולט או המצוי בשליטת אחד הגורמים המנויים בפסקאות (1) עד (3).

דבריו הסבר

הוראת השעה נועדה להבטיח שקיפות מרבית ולשמר כלי אפקטיבי בידי הרגולטור לפיקוח על ניגודי עניינים בתחום הבריאות. ככל שתהיה שקיפות רבה יותר בתחום זה הרי שמקורות המימון הציבוריים יוקצו בצורה הנכונה והיעילה ביותר לטובת ציבור המטופלים.

בהתאם להוראת השעה, החל משנת 2009 מתפרסמת מדי שנה באתר האינטרנט של משרד הבריאות, רשימת התורמים כשלצד כל אחד מהם מופיעה רשימת הגופים שלהם תרם. חלק מאותם גופים הנהנים מתרומות אלה הם רופאים וחוקרים בתחום הרפואה או הבריאות. מפאת חוסר הידע של המטופל, להמלצתו של הרופא המטפל בו, ישנה השפעה ניכרת על התרופה שאותה יבחר המטופל ובכך על הצלחתה, זאת במיוחד כאשר הרופא נדרש לעתים להמליץ על תרופה אחת מבין כמה חלופות. להמלצה זאת משמעות רבה על רכש התרופות נוכח העובדה כי תרופות מרשם רופא מהוות את מרבית רכש התרופות במערכת הבריאות. אשר לחוקר המבצע מחקר, לעתים מבוצע המחקר על אודות תרופה שהיצרן, היבואן או המשווק שלה נמנה בין התורמים שמתרומותיהם נהנה החוקר, כאשר לתוצאת המחקר קיימת השפעה רבה על הצלחתה של התרופה ועל רווחיו של היצרן, היבואן או המשווק.

על כן, לצורך הגברת השקיפות וכדי שפרסום הרשימות ישמש כלי אפקטיבי בידי הרגולטור לפיקוח על ניגודי עניינים בתחום הבריאות, מוצע לקבוע את הוראת השעה כהוראת קבע ולתקן אותה כך שהדיווח ובעקבותיו הפרסום על הרשימות כאמור יכלול גם את סכומי התרומה שניתנו וידווח הן על ידי נותני התרומה והן על ידי מקבלי

סעיף 29 עלות סל שירותי הבריאות לקופות החולים לשנה עומדת על כ-30 מיליארד שקלים חדשים. 6 מיליארד שקלים חדשים מתוך הסכום האמור, משמשים את הקופות לרכישה של תרופות וציוד רפואי לאור ההיקפים הניכרים של משאבים ציבוריים המושקעים בתחום זה, ולנוכח קיומו של קשר מסורתי בין חברות התרופות לבין גורמים שונים הפועלים בתחום הבריאות, בין אם באספקת שירותים ובין אם במחקר ופיתוח, עולה הצורך להבטיח כי קידום התרופות והציוד הרפואי יבוסס אך ורק על שיקולים מקצועיים ועל צורכי ציבור המטופלים.

בהתאם לכך, התקבל בכנסת, ביום כ"א בסיוון התשס"ח (24 ביוני 2008), חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2008, התשס"ח-2008) ובו, בסעיף 40, תיקון לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994, הקובע, כהוראת שעה, כי תושב ישראל או תאגיד הרשום בישראל שהוא יצרן, יבואן או משווק של ציוד רפואי או של תכשיר, בעל רישום של תכשיר או תאגיד השולט או המצוי בשליטת אחד מאלה, שנתן תרומה בכסף או בשווה כסף לגופים העוסקים בתחום הבריאות בלא מטרת רווח ימסור לשר הבריאות, בכל שנה, עד יום 1 ביוני את רשימת הגופים שלהם תרם כאמור כמו כן, נקבע כי שר הבריאות יפרסם באתר האינטרנט של משרד הבריאות את הרשימות שהועברו לו. תוקפה של הוראת השעה נקבע לזמן קצוב, החל ביום כ"ז באייר התשס"ח (1 ביוני 2008) וכלה ביום כ"ד בטבת התשע"א (31 בדצמבר 2010), כדי לבחון את השפעותיה והשלכותיה של ההוראה.

²⁰ ס"ח התשנ"ד, עמ' 156; התש"ע, עמ' 302.

(ב) גוף העוסק בתחום הבריאות והפועל בלא מטרת רווח, שקיבל תרומה בכסף או בשווה כסף, בסכום כלשהו, מתושב ישראל או מתאגיד הרשום בישראל שהוא אחד מהמפורטים בסעיף קטן (א), ימסור לשר הבריאות, בכל שנה, עד יום 1 ביוני את רשימת התושבים והתאגידים שמהם קיבל תרומה ואת סכום התרומה שקיבל.

(ג) רופא או חוקר מתחום הרפואה או הבריאות, שקיבל תרומה בכסף או בשווה כסף, בסכום או בסכומים העולים על 2,500 שקלים חדשים לשנה, מתושב ישראל או מתאגיד הרשום בישראל שהוא אחד מהמפורטים בסעיף קטן (א), ימסור לשר הבריאות, בכל שנה, עד יום 1 ביוני את רשימת התושבים והתאגידים שמהם קיבל תרומה ואת סכום התרומה שקיבל.

(ד) שר הבריאות או מי שהוא הסמיך לכך, יפרסם באתר האינטרנט של משרד הבריאות את הרשימות שהועברו לו לפי סעיפים קטנים (א) עד (ג).

(ה) בסעיף זה –

“בעל רישום” – מי שקיבל תעודת רישום של תכשיר בפנקס לפי פקודת הרוקחים [נוסח חדש], התשמ”א–1981;²¹

“גופים העוסקים בתחום הבריאות” – לרבות כל אחד מאלה:

(1) גופים העוסקים בהספקת שירותים, במחקר ובפיתוח בתחום הבריאות, ובכלל זה בביצוע ניסויים קליניים;

(2) גופים העוסקים בייצוג חולים או עובדים בתחום הבריאות;

(3) גופים העוסקים בקידום תחום הבריאות או בהגברת המודעות לנושאים בתחום הבריאות;

“פנקס” ו“תכשיר” – כהגדרתם בפקודת הרוקחים [נוסח חדש], התשמ”א–1981;

“ציוד רפואי” – לרבות מכשיר, תוכנת מחשב, אבזר, חומר כימי, מוצר ביולוגי או מוצר ביוטכנולוגי, המשמשים בטיפול רפואי או הנדרשים לצורך פעולתם של מכשיר, תוכנה, אבזר, חומר כימי, או מוצר כאמור במסגרת טיפול רפואי, ולמעט תכשיר;

“שליטה” – כהגדרתה בחוק ניירות ערך, התשכ”ח–1968.²²

ד ב ר י ה ס ב ר

הרפואה או הבריאות לגופים אשר תרומה להם תחויב בדיווח כאמור, אם שווייה השנתי של התרומה עולה על 2,500 שקלים חדשים.

התרומה. כמו כן, מפאת ההשפעה הרבה הקיימת לרופאים ולחוקרים בתחום הרפואה או הבריאות על רכש התרופות והציוד הרפואי, מוצע לכלול גם רופאים וחוקרים בתחום

²¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 35, עמ' 693; ס"ח התשס"ט, עמ' 173.

²² ס"ח התשכ"ח, עמ' 234; התש"ע, עמ' 452.

(1) בסעיף קטן (א), במקום "רופא וטרינרי" יבוא "רופא וטרינר, או בידי רוקח מורשה שהוא בעל ניסיון ברוקחות של חמש שנים לפחות בישראל וקיבל הרשאה אישית לכך מידי המנהל לפי הוראות סעיף קטן (א1)";

(2) במקום סעיף קטן (א1) יבוא:

"(א1) (1) המנהל רשאי ליתן לרוקח מורשה הרשאה אישית למתן מרשם לאחר שעבר השתלמות שהכיר בה המנהל לעניין זה (בסעיף קטן זה – הרשאה אישית).

(2) הרשאה אישית תהיה לתקופה שיורה המנהל ורשאי המנהל להתנות את חידושה בהשתלמות נוספת שעבר הרוקח ושהכיר בה המנהל.

(3) רוקח בעל הרשאה אישית רשאי לתת מרשם כאמור בסעיף קטן (א) בהתקיים אחד מאלה:

(א) המרשם ניתן למטופל הנזקק לטיפול כרוני, בהמשך לטיפול שתחילתו נעשתה לפי מרשם חתום בידי הרופא המטפל (בסעיף קטן זה – טיפול המשכי) בלא סטייה מפרטי המרשם; מתן המרשם יהיה לתקופה מוגבלת שלא תעלה על שישה חודשים מיום שהסתיימה תקופת המרשם האחרון החתום בידי רופא שניתן לאותו אדם בעבור התכשיר;

(ב) התכשיר שלגביו ניתן המרשם אושר בידי המנהל כתכשיר שלגביו רשאי הרוקח לתת מרשם ובהתאם להוראות המנהל.

(4) המנהל ייתן הוראות לעניין מתן מרשם בידי רוקח מורשה לפי סעיף קטן (א) שיפורסמו ברשומות, ובהן יפורטו, בין השאר, כל אלה:

(א) תנאים למתן מרשם לאדם הנזקק לטיפול המשכי, לרבות לעניין המידע הרפואי הנדרש שעל הרוקח לקבל טרם מתן המרשם;

(ב) סוגי תכשירים שרוקח מורשה רשאי לתת לגביהם מרשם, וכן התנאים למתן מרשם לגבי כל אחד מסוגי התכשירים כאמור;

ד ב ר י ה ס ב ר

שלגביו רשאי הרוקח לתת מרשם, הכל בהתאם להוראות ולתנאים לגבי תכשירים אלה שיפורסמו ברשומות (סעיף 26(א1)(4)(ב)).

הענקת סמכויות כאמור לציבור הרוקחים עולה בקנה אחד עם המגמה במדיניות המערב בשנים האחרונות לאפשר לבעלי מקצועות שאינם רופאים, ובכלל זה רוקחים, לבצע פעולות הקשורות בתחום מומחיותם, שבעבר היו בסמכות רופאים בלבד. מגמה זו מצאה את ביטוייה גם בתיקון מס' 14 לפקודת הרוקחים משנת 2006 (ס"ח התשס"ו, עמ' 314) ובתיקון מס' 16 לפקודת הרוקחים משנת 2009 (ס"ח התשס"ט, עמ' 173). שהרחיב את סמכות מתן המרשמים גם לאחים ואחיות. הרקע למגמה זו הוא ההתקדמות המדעית בתחום הרפואה, ובתחום התרופות בפרט, והעלייה ברמת ההכשרה של הרוקחים בהשוואה לשנים קודמות, בכלל זה יצירת מסלול ההכשרה של רוקחים קליניים. מתן האפשרות לרוקחים לתת מרשמים יקל גם על מתן טיפול לחולים כרוניים בהמשך לביקורם אצל הרופא, יאפשר מתן טיפול מיידי לחולים הזקוקים לכך ויביא לייעול מערכת הבריאות תוך ניצול מרבי של יכולותיהם של הרוקחים.

סעיף 30 סעיף 26(א) לפקודת הרוקחים [נוסח חדש], התשמ"א-1981 (להלן – פקודת הרוקחים), קובע כי לא ינופק תכשיר רפואי ששיווקו מותנה במרשם רופא, אלא לפי מרשם חתום בידי רופא, רופא שיניים, רופא וטרינר או אח או אחות שקיבלו הרשאה אישית למתן מרשמים.

סעיף 26(א1)(1) קובע כי רוקח רשאי לנפק תכשיר מרשם שלא על פי מרשם חתום בידי המנויים בסעיף קטן (א) לסעיף האמור, בהתאם להוראות שיקבע שר הבריאות. מוצע לתקן את סעיף 26 תוך קביעת הוראות פרטניות כך שרוקח מורשה שהוא בעל ניסיון ברוקחות של חמש שנים לפחות בישראל שקיבל הרשאה אישית לכך מידי המנהל הכללי של משרד הבריאות או עובד המשרד שהואצלה לו סמכות זו (להלן – המנהל), יהיה רשאי לתת מרשם חתום בידיו, כמפורט להלן (סעיף 26(א1)(1) עד (3)).

מוצע לקבוע כי הרוקחים יהיו רשאים לתת מרשם לתכשיר למטופל הנוטל את התכשיר כטיפול כרוני (סעיף 26(א1)(4)(א)) או לתכשיר שאישר המנהל כתכשיר

²³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש מס' 35, עמ' 694; ס"ח התשס"ט, עמ' 173.

(ג) ביצוע תיעוד ודיווח בידי הרוקח בדבר מרשמים שאותם נתן, הוראות לעניין חובתו של הרוקח למסור הודעה לרופא המטפל סמוך לאחר מתן המרשם, וכן הוראות נוספות הנוגעות לניפוק תכשירים לפי מרשם שנתן.

31. בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות תיקון חוק ההסדרים הכלכלית לשנת הכספים 2002), התשס"ב-2002²⁴ –
(1) בסימן ב' לפרק ה', בכל מקום, במקום "שר הבריאות ושר האוצר" יבוא
"השרים";
להשגת יעדי התקציב
המדיניות הכלכלית
(לשנת הכספים 2002)

דברי הסבר

שבהעדר הסדר חקיקתי, תהיה נטייה לגידול מתמיד בכמויות, וממילא לגידול מתמיד בהוצאות הקופות לשירותי בריאות הנרכשים בבתי חולים.

כדי למנוע גידול בלתי מבוקר בהוצאות הקופות לשירותים הנרכשים בבתי החולים הוחל, במסגרת חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת 1997), התשנ"ז-1997, הסדר התחשבות המבוסס על תקרת צריכה.

עיקרו של הסדר זה היה בקביעתן של תקרות צריכה במחיר מלא של כל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי (המכונה "תקרות צריכה פרטניות במחיר מלא"), בהתבסס על היקף הרכישה בפועל של אותה קופה באותו בית חולים ערב קביעת ההסדר (בשנים 1993 ו-1994). על פי ההסדר, רכישה של שירותי בריאות בבית החולים מעבר לתקרת הצריכה במחיר מלא – נעשית במחיר מופחת. סך התקרות של כל קופות החולים בכל בתי החולים משקף את סך הצריכה של שירותי בריאות הנרכשים בידי כל קופות החולים בכל בתי החולים במחיר מלא, ולכן הוא מכונה "תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא".

ניתן לתאר זאת בדרך טבלה, כך:

קופה א'	תקרת צריכה במחיר מלא בבי"ח א'	תקרת צריכה במחיר מלא בבי"ח ב'		סה"כ
קופה ב'	תקרת צריכה במחיר מלא בבי"ח א'	תקרת צריכה במחיר מלא בבי"ח ב'	...	...
.....	...	...	...	...
סה"כ	...	...	...	תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא

כדי לגדור את הסמכות לתת מרשם על ידי רוקח למטופל הנוזק לטיפול כרוני כך שסמכות זו תהיה כפופה לפיקוח רפואי והמרשם יינתן כאשר יש הצדקה רפואית לכך, מוצע כי המרשם יינתן בהמשך לטיפול שתחילתו נעשתה לפי מרשם חתום בידי הרופא המטפל (להלן – טיפול המשכי) בלא סטייה מפרטי המרשם. בהתאמה, מוצע לקצוב את הסמכות לתת מרשם כך שהיא תהיה לתקופה מוגבלת שלא תעלה על שישה חודשים מיום שהסתיימה תקופת המרשם האחרון החתום בידי רופא שניתן לאותו אדם בעבור התכשיר (סעיף 26(א)(4)).

כאמצעי נוסף לפיקוח ובקרה על הסמכות החדשה שניתנת כאן לציבור הרוקחים ולשם יישום ההצעה, מוצע לקבוע כי המנהל ייתן הוראות לעניין מתן מרשם בידי רוקח מורשה, אשר יפורסמו ברשומות (סעיף 26(א)(5)), ובהן יפורטו, בין השאר, תנאים למתן מרשם לאדם הנוזק לטיפול המשכי, לרבות לעניין המידע הרפואי הנדרש שעל הרוקח לקבל טרם מתן המרשם (סעיף 26(א)(5)(א)); סוגי תכשירים שרוקח מורשה רשאי לתת לגביהם מרשם, וכן התנאים למתן מרשם לגבי כל אחד מסוגי התכשירים כאמור (סעיף 26(א)(5)(ב)); ביצוע תיעוד ודיווח בידי הרוקח בדבר מרשמים שנתן; הוראות לעניין חובתו של הרוקח למסור הודעה לרופא המטפל סמוך לאחר מתן המרשם וכן הוראות נוספות הנוגעות לניפוק תכשירים לפי מרשם שנתן (סעיף 26(א)(5)(ג)).

סעיף 31 ההתחשבות של קופות החולים עם בתי החולים כללי נערכת, בבסיסה, לפי מכפלת שירותי הבריאות הנצרכים בידי קופת החולים בכל בית חולים במחירו של כל שירות ושירות כאמור. מחירים אלה מוגבלים בצווים מכוח חוק הפיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ו-1996 (להלן – חוק הפיקוח). בעבור רוב הפעילות בבתי החולים, המחיר המרבי שמשלמת הקופה קבוע לפי מחיר יום האשפוז, בלא קשר עם השירות הפרטני שניתן לחבר הקופה בבית החולים, ובעבור חלקה, לפי תעריפים דיפרנציאליים הקבועים בצווים. הוצאות רבות בבתי החולים הן הוצאות קבועות אשר אינן משתנות לפי מספר ימי האשפוז המבוצע בפועל, ועל כן מחירי השירותים משקפים עלות ממוצעת הגבוהה מהעלות השולית.

במצב זה, קיים תמריץ לבית חולים להגדיל את הכמויות של ימי האשפוז הפעולות המבוצעות בו, ואילו לקופות החולים יכולת מועטה לשלוט בכמויות של השירותים הניתנים לחברים בהן בבתי החולים. מכאן,

²⁴ ס"ח התשס"ב, עמ' 146; התשס"ט, עמ' 191.

(א) אחרי ההגדרה "חוק ביטוח בריאות ממלכתי" יבוא:

"מדד יוקר הבריאות" – כמשמעותו בחוק ביטוח בריאות ממלכתי;

(ב) אחרי ההגדרה "צריכה" או "רכישה" של שירותי בריאות בידי קופת חולים בבית חולים ציבורי כללי יבוא:

"שיעור הקפיטציה", של קופת חולים – שיעור חלקה של קופת החולים מתוך הסכום לחלוקה שקובע המוסד לביטוח לאומי לפי הוראות סעיף 18 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי;

"שירותים מיוחדים" – שירותי אשפוז במחלקות פנימיות בבית חולים ציבורי כללי שהקוד שלהם בתעריפון משרד הבריאות הוא GooM1, GooM2, GooM3, GooM4, GooM5, לעניין זה, "תעריפון משרד הבריאות" – רשימת תעריפי האשפוז והשירותים האמבולטוריים, שמפרסם משרד הבריאות מזמן לזמן באתר האינטרנט שלו, המשקפת את התעריפים המעודכנים כפי שנקבעו בצווים לפי סעיף 12 לחוק פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ו-1996²⁵;

ד ב ר י ה ס ב ר

על כך, השירותים האמבולטוריים אינם שירותי חירום והם מבוצעים בהתאם להפניה של קופת החולים. בשל מאפיינים אלה, הכשל הכללי, של העדר יכולת של הקופה לשלול בכמויות הנרכשות, קטן יותר.

כאמור, הסדר זה עומד לפוג בסוף שנת 2010 ומכאן הצורך להאריכו. מוצע להכניס כמה שינויים בהסדר זה כדי שיקבע בצורה מדויקת יותר, בהתאם לעקרונות הנזכרים. ההסדר המוצע מבוסס על הסדר ההתחשבנות הקיים בין קופות החולים לבתי החולים, הקבוע בחוק ההסדרים 2007, בשינויים מסוימים.

לפסקה (2)

לפסקאות משנה (ב), (ה) ו-ו)

בשל תמריצים שונים הקיימים לגבי שירותים שונים המוצעים בבתי חולים, מוצע להגדיר שירותי אשפוז במחלקות פנימיות בבתי חולים ציבורי כללי שהקוד שלהם ברשימת תעריפי האשפוז והשירותים האמבולטוריים, שמפרסם משרד הבריאות מזמן לזמן באתר האינטרנט שלו, הוא GooM1, GooM2, GooM3, GooM4, GooM5, ו-GooM6, כ"שירותים מיוחדים" (להלן – שירותים מיוחדים). מאחר שהעלויות הקבועות הכרוכות בביצוע שירותים אלה מהוות חלק עיקרי מעלותם הכוללת ולבית החולים יכולת רבה לשלול בכמויות הנצרכות של השירותים כאמור, מוצע לקבוע לרכישת שירותים אלה תקרה פרטנית נפרדת מהתקרה הפרטנית לשאר השירותים.

לפיכך, מוצע להגדיר לכל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי שתי תקרות פרטניות, האחת, "תקרה פרטנית מיוחדת" – בעבור רכישת שירותים מיוחדים (להלן –

תקרת הצריכה הכוללת מתעדכנת מדי שנה, בשיעור המשקף את הגידול בשירותי הבריאות הנרכשים בבתי החולים, בעקבות גידול האוכלוסייה. נוסף על כך, על פי ההסדר, תקרות הצריכה הפרטניות יותאמו, תמיד, כך שבכל מקרה סכומם לא יעלה בכל פעם על תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא.

על פי ההסדר, מצטמצם התמריץ של בית החולים להגדיל את משך האשפוז בו, אך לקופת החולים נותר תמריץ שלא לעשות שימוש יתר ברכש שירותים בבית החולים, בשל העלות המשולמת בעד כל שירות ושירות הנרכש, גם מעבר לתקרת הצריכה. בכך נוצר איזון שנועד להבטיח תשלום הוגן בעד רכש שירותי הבריאות בבתי החולים, תוך שמירה על גידול מבוקר בהיקף הרכש בבית החולים.

בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2002), התשס"ב-2002 (להלן – חוק ההסדרים 2002 או החוק), חודש הסדר ההתחשבנות, תוך שנקבעו בו כמה שינויים והוא הוארך שוב בחוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2005 (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2004, עד סוף שנת 2007 ובחוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2008 (תיקוני חקיקה), התשס"ח-2007 (להלן – חוק ההסדרים 2007), עד סוף שנת 2010, תוך עריכת שינויים מסוימים בו.

במסגרת הסדר ההתחשבנות בחוק ההסדרים 2007 נקבע שעד שנת 2010 יוחרגו השירותים האמבולטוריים מההסדר. השירותים שהוחרגו מתאפיינים בכך שהם אינם מבוצעים רק בבתי החולים ואינם מצריכים גיבוי של מערכת האשפוז ולכן קיימת תחרות על אספקתם. נוסף

²⁵ ס"ח התשנ"ו, עמ' 192.

"השרים" – שר הבריאות ושר האוצר";

(ג) בהגדרה "תקרת צריכה בסיסית פרטנית במחיר מלא", במקום "2009" יבוא "2012";

(ד) בהגדרה "תקרת צריכה כוללת במחיר מלא" –

(1) האמור בה יסומן "(א)" ובו, ברישה, לפני "תקרת הצריכה הבסיסית הכוללת במחיר מלא" יבוא "בשנים 2002 עד 2010 –";

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) בשנים 2011 עד 2013 – תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא בשנה הקודמת בהפחתת סכום ההפחתה שנקבע לפי סעיף 12ח(א), לכל אחת מהשנים האמורות, ככל שנקבע, בתוספת ריאלית בשיעור של 1.2% מהתקרה המופחתת כאמור, ובתוספת שקבעו השרים לפי סעיף 12ט, לכל אחת מהשנים האמורות, ככל שנקבעה";

(ה) בהגדרה "תקרת צריכה פרטנית במחיר מלא", בסופה יבוא:

"(7) בשנים 2011 עד 2013 – הסכום המתקבל מחיבור תקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת עם תקרת הצריכה הפרטנית הרגילה, לכל אחת מהשנים האמורות";

(ו) אחרי ההגדרה "תקרת צריכה פרטנית במחיר מלא" יבוא:

"תקרת צריכה פרטנית מיוחדת" – הסכום המרבי השנתי לתשלום במחיר מלא שעל קופת החולים לשלם לבית חולים ציבורי כללי בעבור רכישת שירותים מיוחדים, שאינם ימי אשפוז שחלות לגביהם הוראות סעיף 14(ד)(3), שיהיה לכל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי כמפורט להלן:

(1) בשנת 2011 – כקבוע בסעיף 12ט, בהפחתה ובתוספת שקבעו השרים לפי סעיפים 12ח(ב) ו-12ט, לאותה שנה, ככל שקבעו;

(2) בשנים 2012 ו-2013 – כקבוע בסעיף 12ט, בהפחתה ובתוספת שקבעו השרים לפי סעיפים 12ח(ב) ו-12ט, לכל אחת מהשנים האמורות, ככל שקבעו;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקת משנה (ד)

מוצע לקבוע כי בשנים 2011 עד 2013 (t) תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא לכל אחת מהשנים, תיקבע באופן זה:

$$A_t = (A_{t-1} - B_t) \times 1.012 + C_t$$

כאשר:

A_t – תקרת הצריכה הכוללת שנה t

B_t – סכום התוספת לפי סעיף 12ח(א) המוצע לשנה מסוימת

C_t – סכום התוספת לפי סעיף 12ט המוצע לשנה מסוימת

תקרת צריכה פרטנית מיוחדת) והשנייה, "תקרה פרטנית רגילה" – בעבור רכישת שירותים שאינם מיוחדים (להלן – תקרת צריכה פרטנית רגילה) שיחושבו כפי שמפורט בסעיפים 12 ו-12 המוצעים, לפי העניין, וייוספו ויופחתו מהן הסכומים כפי שקבעו שר הבריאות ושר האוצר (להלן – השרים) לפי סעיפים 12ח ו-12ט המוצעים (ראו דברי הסבר לסעיפים המוצעים האמורים).

הסכום המתקבל מחיבור תקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת עם תקרת הצריכה הפרטנית הרגילה יהווה, לפי המוצע, את "תקרת הצריכה הפרטנית במחיר מלא".

"תקרת צריכה פרטנית רגילה" – הסכום המרבי השנתי לתשלום במחיר מלא שעל קופת החולים לשלם לבית חולים ציבורי כללי בעבור רכישת שירותי בריאות, שאינם שירותים מיוחדים ואינם ימי אשפוז שחלות לגביהם הוראות סעיף 14(ד)(3), שיהיה לכל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי כמפורט להלן:

(1) בשנת 2011 – כקבוע בסעיף 112, בהפחתה ובתוספת שקבעו השרים לפי סעיפים 101(ב) ו-12ט, לאותה שנה, ככל שקבעו;

(2) בשנים 2012 ו-2013 – כקבוע בסעיף 112, בהפחתה ובתוספת שקבעו השרים לפי סעיפים 101(ב) ו-12ט, לכל אחת מהשנים האמורות, ככל שקבעו;

(3) אחרי סעיף 112 יבוא:

112. (א) בסעיף זה – "הודעה על תקרת הצריכה" – הודעה על תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא ועל תקרת הצריכה הפרטנית במחיר מלא, לשנת 2010, שפרסמו השרים לפי הוראות סעיפים 112(ג) ו-112(ד)²⁶;	"תקרת צריכה פרטנית מיוחדת ורגילות בשנת 2011"
---	---

"יחס החשבונות" – היחס שבין סך הצריכה השנתית נטו של קופת חולים בבית חולים ציבורי כללי בשנים 2008 עד 2010, לבין סך הצריכה השנתית נטו של כל קופות החולים בכל בתי החולים הציבוריים הכלליים בשנים האמורות; לעניין זה, "צריכה שנתית נטו", בשנה מסוימת – סך החשבונות שהגיש בית חולים לקופת חולים בשל שירותי בריאות שהוראות סימן זה חלו עליהם בשנה המסוימת וחלות עליהם גם בשנת 2011, שרכשה קופת החולים בבית החולים בשנה המסוימת, כשהוא מוכפל בשיעור הקפיטציה של קופת החולים בשנת 2010 ומחולק בשיעור הקפיטציה של קופת החולים בשנה המסוימת;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיפים קטנים (א) ו-(ב) המוצעים

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי "תקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת" בשנת 2011, לכל קופת חולים, בכל בית חולים ציבורי כללי, תהיה מכפלה של "תקרת הצריכה הפרטנית החלקית" באותה שנה, במוצע "יחס הרכש במחלקות פנימיות" בשנים 2008 עד 2010.

"תקרת הצריכה הפרטנית החלקית" לעניין זה, כהגדרתן המוצעת בסעיף קטן (א), הן למעשה חלוקה מחדש של תקרת הצריכה הכוללת לשנת 2011 בניכוי תקרת הצריכה הכוללת לתאונות דרכים, בין קופות החולים ובתי החולים, כמפורט להלן (להלן – חלוקה מחדש):

(1) 90% – לפי מאפייני הרכש של הקופה בבית החולים, שיימדד לפי היחס שבין סך החשבונות שהוציא בית

לפסקה (3)

לסעיף 112 המוצע

בשל שינויים שחלים במהלך השנים בהיקף ובמאפייני הצריכה של קופות החולים בבתי החולים, יש צורך לקבוע מחדש, אחת לכמה שנים, את תקרת הצריכה של כל קופת חולים בכל בית חולים, באופן של עדכון חד-פעמי בבסיס התקרות ופיצולן לתקרות המיוחדות והרגילות (ראו לעניין זה גם דברי הסבר להגדרות "תקרה פרטנית מיוחדת" ו"תקרה פרטנית רגילה" שבסעיף 31(2)(ו) להצעת החוק). על כן מוצע לקבוע כי תקרות אלה יתעדכנו באופן חד-פעמי, בשנת 2011, באופן שסכומן ישווה לתקרת הצריכה הכוללת שנקבעה לשנה האמורה, כמפורט בהסבר שלהלן.

²⁶ י"פ התש"ע, עמ' 4198.

"יחס המבוטחים המשוקלל" – היחס שבין מספר המבוטחים המשוקלל של קופת החולים אשר מקום מגוריהם הוא במחוז שבו מצוי בית החולים, ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011), לבין מספר המבוטחים המשוקלל של כל קופות החולים באותו מועד, כשהוא מוכפל ביחס שבין גודל בית החולים לבין הגודל המצטבר של כלל בתי החולים הציבוריים הכלליים באותו מחוז; משרת בית חולים ציבורי כללי, דרך קבע, גם אוכלוסיה שמקום מגוריה אינו במחוז שבו הוא מצוי, יוגדל יחס המבוטחים המשוקלל של כל קופת חולים בבית החולים האמור בשיעור של 10%, ויחס המבוטחים המשוקלל של כל קופות החולים בכל אחד מבתי החולים הציבוריים הכלליים האחרים יופחת בהתאמה; לעניין זה – "מחוז" – כפי שיקבעו השרים;

"מספר המבוטחים המשוקלל" – כהגדרתו בסעיף 17 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי;

"יחס הרכש במחלקות פנימיות", בשנה מסוימת – היחס שבין סך החשבונות שהגיש בית חולים לקופת חולים בשל השירותים המיוחדים שרכשה קופת החולים בבית החולים בשנה המסוימת, לבין סך החשבונות שהגיש בית החולים לקופת החולים בעבור כלל שירותי הבריאות שהוראות סימן זה חלו עליהם בשנה המסוימת וחלות עליהם גם בשנת 2011, שרכשה קופת החולים בבית החולים בשנה המסוימת;

ד ב ר י ה ס ב ר

$\overline{a_{i,j}^t}$ – סך החשבונות מקודם קפיטציונית:

$$\overline{a_{i,j}^t} = a_{i,j}^t \times \frac{k_i^{2010}}{k_i^t}$$

$\overline{a_{i,j}^t}$ – סך החשבונות שהגיש בית חולים j לקופת חולים i בשל שירותים שהוראות סימן זה חלו עליהם בשנה המסוימת וחלות עליהם גם בשנת 2011, שרכשה קופת החולים בבית החולים בשנה t;

k_i^t – שיעור הקפיטציה של קופת חולים i בשנה t.

(2) 10% – לפי מאפייני האוכלוסיה של הקופה באותו מחוז, שתימדרד לפי היחס שבין מספר הנפשות המשוקלל של הקופה במחוז לבין סך מספר הנפשות המשוקלל של כל קופות החולים באותו מחוז. מספר הנפשות המשוקלל מוגדר בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, כמספר הנפשות הנמדד לצורך חלוקת מקורות המימון בין קופות החולים, כאשר לכל חבר בקופה ניתן "משקל" שונה, לפי קבוצת הגיל שאליה הוא משתייך (להלן – מספר נפשות משוקלל).

החולים לקופת החולים בשנים 2008 עד 2010 לבין סך החשבונות שהוציאו כלל בתי החולים לכלל קופות החולים באותה תקופה (יחס זה מוגדר כ"יחס החשבונות").

מפאת שינויים במספר הנפשות המשוקלל בכל קופה במשך השנים, מוצע להתאים את סך החשבונות בשנים 2008 עד 2010 לשינויים אלה באופן זה: סך החשבונות שהוציאו בתי החולים לקופת החולים בשנה מסוימת יוכפל בשיעור הקפיטציה של קופת החולים בשנת 2010 ויחולק בשיעור הקפיטציה של קופת החולים בשנה המסוימת. לעניין זה, שיעור הקפיטציה הוא שיעור חלקה של כל קופה מסך הסכום שמחלק המוסד לביטוח לאומי לקופות החולים בעבור מתן שירותי בריאות הנכללים לפי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 (להלן – חוק ביטוח בריאות ממלכתי). שיעור זה מבטא את מספר המבוטחים המשוקלל של קופת החולים ביחס לכלל המבוטחים.

$\Omega_{i,j}$ – "יחס החשבונות":

$$\Omega_{i,j} = \frac{\overline{a_{i,j}^{2008}} + \overline{a_{i,j}^{2009}} + \overline{a_{i,j}^{2010}}}{\sum_{2008}^{2010} \sum_i \sum_j \overline{a_{i,j}^t}}$$

“תקרה הצריכה הכוללת לתאונות דרכים לשנת 2011” – הסכום המופיע בפסקה (1)(ב) בהודעה על תקרת הצריכה כשהוא מוכפל ביחס שבין מדד יוקר הבריאות לשנת 2010 לבין מדד יוקר הבריאות לשנת 2008, בתוספת ריאלית בשיעור של 1.2%;

“תקרת הצריכה הפרטנית לתאונות דרכים לשנת 2011”, לכל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי – הסכום הקבוע בטבלה שכותרתה “תקרות 2010 (במחירי 2008)”, בפסקה (2) בהודעה על תקרת הצריכה, כשהוא מוכפל ביחס שבין מדד יוקר הבריאות לשנת 2010 לבין מדד יוקר הבריאות לשנת 2008, בתוספת ריאלית בשיעור של 1.2%;

“תקרת הצריכה הפרטנית החלקית” – סכום כאמור בפסקה (1), ואם קבעו השרים סכום לפי פסקה (2) – הסכום שקבעו כאמור;

(1) תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא בשנת 2011 בהפחתת תקרת הצריכה הכוללת לתאונות דרכים לשנת 2011, כשהיא מוכפלת בסכום שני אלה:

(א) 90% מיחס החשבונות;

(ב) 10% מיחס המבוטחים המשוקלל;

(2) סכום המתקבל על פי שיטת חישוב שונה מהאמור בפסקה (1), שיקבעו השרים ואשר תתבסס גם על ביצוע במחיר קבוע של כל קופות החולים בבתי החולים הציבוריים הכלליים.

ד ב ר י ה ס ב ר

ולתקרות הפרטניות בשל הוספת השירותים כאמור, והיא מופיעה בהודעה כאמור במחירי 2008 (להלן – תקרת צריכה כוללת לתאונות דרכים ותקרות הצריכה הפרטניות לתאונות דרכים, לפי העניין).

מוצע כי לעניין החלוקה מחדש של תקרת הצריכה הכוללת לשנת 2011 לתקרות פרטניות, לא תובא בחשבון תקרת הצריכה הכוללת לתאונות דרכים, ואולם תקרות הצריכה הפרטניות לתאונות הדרכים ייוספו, לפי הוראות סעיף קטן (ג) המוצע, לאחר קידום למחירי 2011, לתקרות הצריכה הפרטניות הרגילות, כפי שיוסבר להלן.

“יחס הרכש במחלקות פנימיות בשנה מסוימת” לעניין זה, כהגדרתו המוצעת בסעיף קטן (א), הוא היחס שבין סך החשבונות שהגיש בית חולים לקופת חולים בשל השירותים המיוחדים שרכשה קופת החולים בבית החולים בשנה המסוימת, לבין סך החשבונות שהגיש בית החולים לקופת החולים בעבור כלל שירותי הבריאות שהוראות סימן זה חלו עליהם בשנה המסוימת וחלות עליהם גם בשנת 2011, שרכשה קופת החולים בבית החולים באותה שנה. היחס האמור מבטא את חלקו של רכש של שירותים מיוחדים מרכש כלל השירותים שההסדר חל עליהם.

יחס זה מוגדר כ”יחס המבוטחים המשוקלל”. בנוגע לבית חולים המשרת אוכלוסייה שאינה מאותו מחוז שבו הוא נמצא – תבוצע התאמה של שיעור זה בדרך של תוספת 10% לבית החולים האמור, והפחתת תקרות שאר בתי החולים, בהתאמה.

לעניין חישוב “תקרות הצריכה הפרטניות החלקיות” מוצע, כאמור לעיל, להפחית מתקרת הצריכה הכוללת לשנת 2011 שלגביה נעשית החלוקה מחדש, את “תקרת הצריכה הכוללת לתאונות דרכים לשנת 2011”. התקרה האחרונה מוגדרת, בסעיף קטן (א), כתקרה לעניין שירותים לנפגעי תאונות דרכים שנקבעה לשנת 2010 בהודעה על תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא ועל תקרת הצריכה הפרטנית במחיר מלא, לשנת 2010, שפרסמו השרים לפי הוראות סעיף 12ג(ג) ו-12ה(ד) לחוק, המקודמת למחירי 2011. בהודעה זו נקבע שהתקרה הכוללת לשנת 2010, ובהתאמה לכך גם התקרות הפרטניות, הן סכום של שתי תקרות. החלוקה לשתי תקרות כאמור נבעה מהעברת האחריות לנפגעי תאונות דרכים אל קופות החולים בנוגע לטיפולים הכלולים בסל השירותים לפי חוק ביטוח בריאות ממלכתי. התקרה השנייה המופיעה בהודעה, הן בתקרה הכוללת והן בתקרות הפרטניות, היא מעין תוספת לתקרה הכוללת

(ב) תקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת בשנת 2011, לכל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי, תהיה מכפלה של תקרת הצריכה הפרטנית החלקית, בממוצע יחס הרכש במחלקות פנימיות בשנים 2008 עד 2010.

(ג) תקרת הצריכה הפרטנית הרגילה בשנת 2011, לכל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי, תהיה ההפרש שבין תקרת הצריכה הפרטנית החלקית לבין תקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת באותה שנה, בתוספת תקרת הצריכה הפרטנית לתאונות דרכים לשנת 2011.

(ד) השרים רשאים להגדיל או להקטין את תקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות או את תקרות הצריכה הפרטניות הרגילות האמורות בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג), בשיעור שלא יעלה על 1%, ובלבד שסך תקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות והרגילות בשנת 2011 יהיה שווה לתקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא באותה שנה.

(א) בסעיף זה, "יחס העדכון הפרטני", בשנה מסוימת – היחס שבין שיעור הקפיטציה של קופת החולים בשנה המסוימת לבין שיעור הקפיטציה של קופת החולים בשנה הקודמת, כשהוא מוכפל ביחס שבין תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא בשנה המסוימת לבין סכום תקרות הצריכה הפרטניות המקודמות באותה שנה של כל קופות החולים בכל בתי החולים הציבוריים הכלליים; לענין זה, "תקרת צריכה פרטנית מקודמת", בשנה מסוימת – תקרת הצריכה הפרטנית במחיר מלא של קופת חולים בבית חולים ציבורי כללי בשנה הקודמת, כשהיא מוכפלת ביחס שבין שיעור הקפיטציה של קופת החולים בשנה המסוימת לבין שיעור הקפיטציה של קופת החולים בשנה הקודמת.

תקרות צריכה
פרטניות מיוחדות
ורגילות בשנים 2012
ו-2013

ד ב ר י ה ס ב ר

עם זאת, כדי שגמישות זו לא תפגע באיזון הקיים במערכת הבריאות בהקשר של ההוצאה האומית לאשפוז בישראל, מוצע כי הגדלה או הקטנה כאמור תתאפשר ובלבד שסך תקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות והרגילות לשנת 2011 יהיה שווה לתקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא לאותה שנה.

לסעיף 112 המוצע

בשל השינויים במספר הנפשות המשוכלל בכל קופה במשך השנים, מוצע להתאים את תקרות הצריכה הפרטניות, המיוחדות והרגילות, בשנים 2012 ו-2013 לשינויים אלה. מוצע לקבוע שיטת חישוב אשר תקדם את תקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות והרגילות בשנה הקודמת כך שתקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות והרגילות לכל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי בכל אחת מהשנים 2012 ו-2013 יהיו תקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות או הרגילות, לפי הענין, בשנה הקודמת כשהן מוכפלת ב"יחס העדכון הפרטני" של קופת החולים בשנה הנוכחית. "יחס העדכון

לסעיף קטן (ג) המוצע

בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע כי "תקרת הצריכה הפרטנית הרגילה" בשנת 2011, לכל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי, תהיה ההפרש שבין "תקרת הצריכה הפרטנית החלקית" באותה שנה לבין "תקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת" באותה שנה, בתוספת "תקרת הצריכה הפרטנית לתאונות דרכים לשנת 2011".

כאמור לעיל תקרות הצריכה הפרטניות לתאונות דרכים מיתוספות במלואן לתקרות הצריכה הפרטניות הרגילות מכיוון שהשירותים לנפגעי תאונות דרכים אינם שירותים מיוחדים.

לסעיף קטן (ד) המוצע

מוצע לאפשר לשרים גמישות בקביעת תקרות הצריכה הפרטניות, המיוחדות או הרגילות, לשנת 2011, ולקבוע בסעיף קטן (ד) כי השרים יהיו רשאים להגדיל או להקטין את התקרות כאמור, בשיעור שלא יעלה על 1%.

(ב) תקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת בכל אחת מהשנים 2012 ו-2013, לכל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי, תהיה תקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת בשנה הקודמת כשהיא מוכפלת ביחס העדכון הפרטני של קופת החולים בשנה הנוכחית.

(ג) תקרת הצריכה הפרטנית הרגילה בכל אחת מהשנים 2012 ו-2013, לכל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי, תהיה תקרת הצריכה הפרטנית הרגילה בשנה הקודמת כשהיא מוכפלת ביחס העדכון הפרטני של קופת החולים בשנה הנוכחית.

(א) קבעו השרים לפי הוראות סעיף 17(א)(8) כי הוראות סימן זה לא יחולו על שירותים מסוימים (בסעיף זה – השירותים המוחרגים). לגבי שנה מהשנים 2011 עד 2013, יקבעו בצו עד יום 1 במרס באותה שנה שלגביה קבעו כאמור, את סכום ההפחתה לתקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא, השווה לסך המכפלות של כל שירות ושירות מהשירותים המוחרגים שצרכו כל קופות החולים בכל בתי החולים הציבוריים הכלליים בשנה שקדמה לשנה שבה נקבע הצו, במחיר המלא של כל שירות כאמור ערב קביעת הצו.

(ב) בצו כאמור בסעיף קטן (א) רשאים השרים לקבוע הפחתות ותוספות לתקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות ולתקרות הצריכה הפרטניות הרגילות, בשנה שלגביה חל הצו, בהתחשב בהבדלים הקיימים בין בתי החולים השונים בהיקף השירותים המוחרגים הניתנים בהם, ובלבד שסך תקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות והרגילות באותה שנה יהיה שווה לתקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא באותה שנה.

הפחתה לתקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא ולתקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות והרגילות בשנים 2011 עד 2013

ד ב ר י ה ס ב ר

הפרטני" לעניין זה, כהגדרתו המוצעת בסעיף, נקבע אך ורק על פי שינויים במספר הנפשות המשוקלל בכל קופה ביחס לשינוי במספר הנפשות המשוקלל בכל הקופות.

לעניין זה –

$\overline{a_{i,j}^t}$ – "תקרת צריכה פרטנית מקודמת":

$$\overline{a_{i,j}^t} = a_{i,j}^{t-1} \times \frac{k_i^t}{k_i^{t-1}}$$

"יחס העדכון הפרטני" – $\frac{k_i^t}{k_i^{t-1}} \times \frac{A_t}{\sum_i \sum_j a_{i,j}^t}$

כאשר:

$\overline{a_{i,j}^t}$ – תקרת הצריכה הפרטנית במחיר מלא של קופת חולים i בבית חולים j בשנה t.

A^t – תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא בשנה t.

k_i^t – שיעור הקפיטציה של קופת חולים i בשנה t.

לסעיף 102 המוצע

לסעיף קטן (א) המוצע

בהתאם לסעיף 17(א)(8) לחוק, כנוסחו המוצע בסעיף 31(11)(א)(3) להצעת החוק, רשאים השרים לקבוע בצו, בשנים 2011 עד 2013, שירותים שהסדר ההתחשבות לא יחול עליהם. לפיכך מוצע לקבוע כי ככל שיוחרגו שירותים בצו כאמור (להלן – השירותים המוחרגים), השרים יקבעו בצו, עד יום 1 במרס באותה שנה שלגביה קבעו כאמור, את סכום ההפחתה לתקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא באותה שנה, השווה לסך המכפלות של כל שירות ושירות מהשירותים המוחרגים, שצרכו כל קופות החולים בכל בתי החולים הציבוריים הכלליים בשנה שקדמה לשנה שבה נקבע הצו, במחיר המלא של כל שירות כאמור ערב קביעת הצו.

לסעיף קטן (ב) המוצע

בהתאם לשיטת החישוב המפורטת בסעיפים 112 ו-112 המוצעים, הרי שהפחתת תקרת הצריכה הכוללת בשנה

תוספת לתקרת
הצריכה הכוללת
במחיר מלא
ולתקרות הצריכה
הפרטניות המיוחדות
והרגילות בשנים
2011 עד 2013

12ט. ביטל המנהל הכללי של משרד הבריאות את הנחת המחזור
במהלך השנים 2011 עד 2013, רשאים השרים לקבוע תוספת
לתקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות ולתקרות הצריכה
הפרטניות הרגילות של בתי החולים הממשלתיים הכלליים
בשנה שבה בוטלה ההנחה כאמור, בשיעור הנחת המחזור
שבוטלה; קבעו השרים תוספת כאמור, תגדל תקרת הצריכה
הכוללת במחיר מלא, בהתאמה, ואולם הגדלת תקרת הצריכה
הכוללת כאמור לא תובא בחשבון בחישוב תקרות הצריכה
הפרטניות המיוחדות והרגילות לאותה שנה לפי הוראות
סעיפים 112 ו-112ז; בסעיף זה –

"בית חולים ממשלתי" – כהגדרתו בהגדרה "בית חולים
ציבורי כללי" שבסעיף 10;

"הנחת מחזור" – הנחה בעבור שירותי בריאות שרוכשות
קופות החולים בבתי חולים הממשלתיים הכלליים,
הנקבעת מזמן לזמן בהוראות מינהל מאת המנהל
הכללי של משרד הבריאות.";

(4) בסעיף 13 –

(א) ברישה, במקום "לכל אחת מהשנים 2003, 2004, ולעניין צו לפי פסקת
משנה (2) – גם בשנים 2009 ו-2010" יבוא "לכל אחת מהשנים כמפורט להלן";

(ב) בפסקה (1), לפני "את שיעור התוספת לעניין תקרת הצריכה" יבוא "בשנים
2003, 2004, 2006 ו-2007";

(ג) בפסקה (2) –

(1) בפסקת משנה (א), ברישה, לפני "את שיעור התוספת לתקרת צריכה"
יבוא "בשנים 2003, 2004 ו-2006 עד 2010";

ד ב ר י ה ס ב ר

השירותים. מוצע לקבוע כי ככל שהמנהל הכללי של משרד
הבריאות יבטל את הנחת המחזור במהלך השנים 2011 עד
2013, השרים יהיו רשאים לקבוע תוספת לתקרות הצריכה
הפרטניות המיוחדות והרגילות של בתי החולים האמורים
בשנה שבה בוטלה ההנחה כאמור, בשיעור הנחת המחזור
שבוטלה, ובהתאמה – תוספת לתקרת הצריכה הכוללת
במחיר מלא. מוצע להבהיר כי התוספות לתקרות הצריכה
כאמור ייעשו לאחר חישוב התקרות המיוחדות והרגילות
לפי סעיפים 112 ו-112ז המוצעים, לפי העניין, ורק לאחר
החישוב האמור ייוספו לתקרות שחושבו.

לפסקה (4)

סעיף 13 לחוק מסמיך את השרים לקבוע בשנים
מסוימות עד לשנת 2010, תוספות לתקרות הצריכה
הפרטניות של בתי החולים הציבוריים הכלליים ובלבד
שסך התוספות אינו משנה את תקרת הצריכה הכוללת
במחיר מלא. הסעיף קובע כי בקביעת התוספות כאמור
ישקלו השרים את מספר המיטות הנוספות ושירותי בריאות
אחרים שאושרו לבית החולים ואת עיתוי הפעלתם, וכן

מסוימת, לפי הוראות סעיף קטן (א) המוצע, תשנה עוד
באותה שנה את תקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות
והרגילות. נוסף על כך, בשל השוני הקיים בין בתי החולים
בהיקף אספקת השירותים המוחרגים ייתכן ויידרשו
הפחתות ותוספות נוספות לתקרות הצריכה הפרטניות
המיוחדות ולתקרות הצריכה הפרטניות הרגילות מעבר
לשינוי שיתבצע על פי החישוב בסעיפים 112 ו-112ז
המוצעים, הנובעים מהשוני בהיקף כאמור. על כן מוצע
כי בצו לפי סעיף קטן (א), יהיו רשאים השרים לקבוע גם
הפחתות נוספות ותוספות לתקרות הצריכה הפרטניות,
המיוחדות והרגילות, ובלבד שסך תקרות הצריכה
הפרטניות, המיוחדות והרגילות, באותה שנה, יהיה שווה
לתקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא באותה שנה.

לסעיף 12ט המוצע

מזמן לזמן נקבעת בהוראות מינהל מאת המנהל הכללי
של משרד הבריאות הנחה בעבור שירותי בריאות שרוכשות
קופות החולים בבתי חולים הממשלתיים הכלליים (להלן –
הנחת מחזור). כיום קיימת הנחת מחזור בשיעור קבוע לכלל

(2) אחרי פסקת משנה (א) יבוא:

"(א1) בשנים 2011 עד 2013 – את שיעור התוספת לתקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת או לתקרת הצריכה הפרטנית הרגילה, של בית חולים ציבורי כללי";

(3) בפסקת משנה (ב), במקום "השיעור האמור" יבוא "השיעורים האמורים בפסקאות משנה (א) ו-(א1)";

(5) אחרי סעיף 13 יבוא:

13א. השרים יפרסמו ברשומות, עד יום 1 במרס בכל שנה מהשנים 2011 עד 2013, הודעה על תקרת הצריכה הפרטנית במחיר מלא, תקרת הצריכה הפרטנית הרגילה ותקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת, באותה שנה, של כל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי, ושל תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא לאותה שנה";

(6) בסעיף 14 –

(א) בכותרת השוליים, במקום "אשפוז" יבוא "בריאות";

(ב) בסופו יבוא:

"(ד) קופת חולים תשלם בעבור שירותים שרכשה בבית חולים ציבורי כללי בכל אחת מהשנים 2011 עד 2013 –

(1) לעניין שירותים שאינם שירותים מיוחדים, למעט ימי אשפוז שחלות לגביהם הוראות פסקה (3) –

(א) עד לתקרת הצריכה הפרטנית הרגילה – לא יותר ממחירי שירותי הבריאות;

(ב) מעבר לתקרת הצריכה הפרטנית הרגילה ועד לביצוע במחיר קבוע בשיעור של תקרת הצריכה הפרטנית הרגילה בתוספת 13% – לא יותר מ-45% ממחירי שירותי הבריאות;

ד ב ר י ה ס ב ר

הצריכה הכוללת במחיר מלא לאותה שנה.

לפסקה (6)

סעיף 14 לחוק קובע את המחיר שתשלם קופת חולים בעבור שירותי בריאות שרכשה בבית חולים בהתאם לכמות הרכש שרכשה ביחס לתקרת הצריכה הפרטנית. שירותי הבריאות כאמור כוללים ימי אשפוז, שירותים דיפרנציאליים, ובעבר כללו גם שירותים אמבולטוריים. מוצע לתקן את כותרת השוליים של הסעיף (הקובעת כיום כי עניינו "תשלום בעד אשפוז") כך שתתאר במדויק את תוכנו.

כמו כן מוצע לקבוע את תקרות התשלום בעבור שירותים שרכשה קופת חולים בבית חולים ציבורי כללי בשנים 2011 עד 2013. מוצע לקבוע כי עד לתקרת הצריכה הפרטנית הרגילה, תשלם קופת חולים בעבור שירותים שאינם שירותים מיוחדים לא יותר ממחירי שירותי הבריאות בבתי חולים ציבוריים כלליים, כפי שנקבע מוזמן לזמן בהיתר

את תמחיל שירותי הבריאות בבית החולים, בהתחשב בשינויים היחסיים במחירי שירותי הבריאות. מוצע לערוך התאמות לסעיף זה כך שלשרים יהיו סמכויות אלה גם בשנים 2011 עד 2013 וגם ביחס לתקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות והרגילות.

לפסקה (5)

על פי הסדר ההתחשבות, בשנים הקודמות, מפרסמים השרים מדי שנה את תקרת הצריכה הכוללת במחיר מלא, ואת הטבלה המעודכנת של תקרות הצריכה הפרטניות של כל קופות החולים בכל בתי החולים. בדומה לכך, ולשם שקיפות והבאת העניין לידיעת כל הנוגעים בדבר, מוצע לקבוע כי השרים יפרסמו ברשומות עד יום 1 במרס בכל שנה מהשנים 2011 עד 2013, הודעה על תקרות הצריכה הפרטניות במחיר מלא, תקרות הצריכה הפרטניות הרגילות ותקרות הצריכה הפרטניות המיוחדות, באותה שנה, של כל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי, ושל תקרת

(ג) מעבר לביצוע במחיר קבוע בשיעור של תקרת הצריכה הפרטנית הרגילה בתוספת 13% – לא יותר מ־65% ממחירי שירותי הבריאות;

(2) לעניין שירותים מיוחדים, למעט ימי אשפוז שחלות לגביהם הוראות פסקה (3) –

(א) עד לתקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת – לא יותר ממחירי שירותי הבריאות;

(ב) מעבר לתקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת – לא יותר מ־20% ממחירי שירותי הבריאות;

(3) לעניין ימי אשפוז בבית החולים, של חבר קופת החולים שלגביו מסר בית החולים לקופה הודעה ולפיה החבר הוא מטופל המיועד להעברה – את מחירי שירותי הבריאות, וזאת בעד הימים שלאחר תום 72 שעות ממועד מסירת ההודעה כאמור, ואם נמסרה ההודעה בשבת או בחג – בעד הימים שלאחר תום 96 שעות מהמועד האמור, אלא אם כן ערערה הקופה על ההודעה שנמסרה כאמור, לפני אותו מועד, בהתאם להוראות מינהל שהוציא לעניין זה משרד הבריאות; לעניין זה, "מטופל המיועד להעברה" – מי שנקבע לגביו כי ניתן להעבירו מחוץ לבית חולים כללי, בהתאם להוראות מינהל שהוציא לעניין זה משרד הבריאות, ומתקיים בו אחד מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

עם זאת מוצע לקבוע כי התשלום המופחת, כמוצע לעיל, לא יחול לגבי שירותים מסוימים, אשר מסופקים בצורה יעילה יותר מבחינה רפואית וכלכלית מחוץ לבתי החולים הכלליים. על כן מוצע לבנות מערכת תמריצים שתעודד את קופות החולים לספק שירותים אלה מחוץ לבתי החולים. לפיכך מוצע לקבוע כי קופת החולים תשלם בעבור ימי אשפוז בבית חולים של חבר קופת החולים שלגביו מסר בית החולים לקופה הודעה ולפיה החבר הוא מטופל המוגדר כמיועד להעברה (להלן – הודעת בית החולים), את מחירי שירותי הבריאות, וזאת בהתאם להוראות שנקבעו לעניין זה בסעיף המוצע. הוראה זו משקפת את האחזיות של הקופה להעביר חבר בה שהוא מונשם כרוני, חולה סיעודי מורכב או חולה שיקומי גריאטרי מבית החולים הכללי לבית חולים גריאטרי או למוסד שיקומי, לפי העניין. אשר על כן קופת החולים תשלם תשלום מלא בעבור ימי האשפוז של החבר בה, וזאת מתום 72 שעות ממועד מסירת הודעת בית החולים (או 96 שעות – אם ההודעה נמסרה בשבת או בחג) ועד למועד העברתו (לסעיף 14(ד)(3) המוצע).

עוד מוצע לקבוע כי אם קופת חולים רכשה בשנת 2011 מבית חולים שירותים מיוחדים ושאינם מיוחדים, למעט ימי אשפוז כאמור, בסכום כולל הנמוך מתקרת הצריכה הפרטנית במחיר מלא, לא יחולו הוראות סעיפים 14(ד)(1) ו-14(ד)(2) המוצעים לעניין קביעת תשלום מרבי הנמוך ממחירי שירותי אשפוז שהקופה תשלם, וקופת החולים תשלם בעבור השירותים האמורים מחיר שלא יעלה על המחיר המלא של מחירי שירותי הבריאות, וזאת כדי

לפי חוק הפיקוח (להלן – מחירי שירותי הבריאות). מעבר לתקרת הצריכה הפרטנית הרגילה ועד לביצוע במחיר קבוע בשיעור של תקרת הצריכה הפרטנית הרגילה בתוספת 13% – יהיה התשלום המרבי שתשלם קופת חולים לבית חולים בשיעור של 45% ממחיר שירותי הבריאות. מעבר לשיעור זה יהיה התשלום המרבי שתשלם הקופה לבית החולים בשיעור של 65% ממחיר שירותי הבריאות. בכך נוצר תמריץ לבית החולים שלא לעבור את תקרת הצריכה הרגילה ביחס לשירותים שאינם מיוחדים שכן בעבור שירותים אלה הוא יקבל מקופת החולים תשלום מופחת מהמחיר המלא, לעומת זאת נוצר תמריץ לקופת החולים לפקח על הכמויות הנצרכות כדי לא לעבור ביותר מ־13% את תקרת הצריכה האמורה (לסעיף 14(ד)(1) המוצע).

מכיוון שהמאפיינים של השירותים המיוחדים שונים מאלה שאינם מיוחדים, בכך שלבית החולים יכולת שליטה רבה יותר בכמויות הנצרכות של השירותים המיוחדים ומבנה העלויות שונה (ראו דברי הסבר להגדרות "שירותים מיוחדים" ו"תקרת צריכה פרטנית מיוחדת" בסעיף 31(2)(ב) ו-14(ד)(1)), מוצע לקבוע מבנה תעריפי שונה לשירותים המיוחדים כך שהתשלום שיקבל בית החולים יהיה נמוך יותר בעבור צריכה שהיא מעבר לתקרת הצריכה. לפיכך מוצע לקבוע כי עד לתקרת הצריכה הפרטנית המיוחדת התשלום המרבי שתשלם קופת חולים לבית חולים יהיה לא יותר ממחירי שירותי הבריאות וכי מעבר לתקרה כאמור תשלם הקופה לא יותר מ־20% ממחירי שירותי הבריאות (לסעיף 14(ד)(2) המוצע).

(א) הוא בהנשמה ממושכת ומאושפז בבית חולים ציבורי כללי יותר מ־30 ימים ברציפות;

(ב) הוא מאושפז בבית חולים ציבורי כללי ומוגדר כחולה סיעודי מורכב או כחולה שיקומי גריאטרי, בהתאם להוראות מינהל שהוציא לעניין זה משרד הבריאות.

(ה) רכשה קופת חולים בשנת 2011 מבית חולים ציבורי כללי שירותים כאמור בסעיף קטן (ד)(1) ו־(2) בסכום כולל הנמוך מתקרת הצריכה הפרטנית במחיר מלא, לא יחולו הוראות סעיף קטן (ד)(1) ו־(2), וקופת החולים תשלם בעבור השירותים האמורים שרכשה מחיר שלא יעלה על מחירי שירותי הבריאות; השרים רשאים לקבוע בצו, לכל אחת מהשנים 2012 ו־2013, עד יום 1 במרס של כל אחת מהשנים האמורות, כי הוראות סעיף קטן זה יחולו לגבי אותה שנה:"

(7) בסעיף 14ב, בכותרת השוליים, בסופה יבוא "בשנים 2008 עד 2010";

(8) אחרי סעיף 14ב יבוא:

"תשלום הפרשים 14ג. (א) השרים רשאים לקבוע בצו, לכל אחת מהשנים 2011 עד 2013, שיעור מתוך ההפרש החיובי, ככל שישנו, בין מכפלה של סכום הבסיס בשיעור שקבעו השרים בצו לבין סך התשלומים בעבור שירותי בריאות שרכשה קופת חולים בבית חולים ציבורי כללי באותה שנה, שאותו תשלום קופת החולים לבית החולים בהתקיים התנאים שקבעו השרים בצו.

(ב) לא קבעו השרים הוראות כאמור בסעיף קטן (א) לגבי שנה מהשנים האמורות באותו סעיף קטן, תשלום קופת חולים לבית חולים ציבורי כללי, באותה שנה, את ההפרש החיובי, ככל שישנו, בין 95% מסכום הבסיס לבין סך התשלומים בעבור שירותי בריאות שרכשה קופת החולים בבית החולים בשנה האמורה, ובלבד שבית החולים הסכים לספק לקופה, באותה שנה, שירותים בהיקף ובזמינות דומים לאלה שסיפק בשנה שקדמה לה ומתקיימים תנאים נוספים שקבעו השרים לעניין זה, ככל שקבעו.

(ג) בסעיף זה, "סכום הבסיס", לשנה מסוימת – הנמוך מבין שני אלה:

(1) תקרת הצריכה הפרטנית במחיר מלא של קופת החולים באותו בית חולים בשנה המסוימת;

ד ב ר י ה ס ב ר

חסר. היה והשרים לא קבעו כללים לפיצוי האמור, מוצע לקבוע כי קופת החולים תפצה את בית החולים בשל צריכת חסר לפי שיטת חישוב המוצעת בסעיף 14ג(ב) ו־(ג) המוצע, זאת בתנאי שבית החולים הסכים לספק לקופה שירותים בהיקף ובזמינות הדומים לאלה שסיפק בשנה שקדמה לה.

לפסקה (9)

מוצע להשאיר את חלוקת ההנחה בין בית חולים ממשלתי לבין תאגיד הבריאות הפועל בו, הקבועה בסעיף 15 לחוק, ולבצע את ההתאמות הנדרשות לכך בסעיף האמור לשנים 2011 עד 2013.

להבטיח לבית החולים תשלום במחיר מלא עד לתקרת הצריכה הפרטנית במחיר מלא. מוצע להעניק לשרים את הסמכות להחיל הוראות אלה גם לגבי כל אחת מהשנים 2012 ו־2013 (לסעיף 14(ה) המוצע).

לפסקה (8)

בהסדר הקיים, לקופת החולים יש תמריץ לצרוך את מרבית השירותים במספר מצומצם של בתי חולים ולצמצם את הפעילות בבתי החולים האחרים ובכך ליהנות מהנחות גבוהות יותר על סך הפעילות. כדי למנוע מצב של הסטת פעילות כאמור, מוצע לקבוע כי השרים יהיו רשאים לקבוע כללים לפיצוי בית החולים על ידי קופת החולים בשל צריכת

(2) סך החשבונות שהגיש בית החולים לקופת החולים בשל שירותים שהוראות סימן זה חלות עליהם, שרכשה קופת החולים בבית החולים בשנה שקדמה לשנה המסוימת, כשהוא מוכפל בשיעור הקפיטציה של קופת החולים בשנה המסוימת ומחולק בשיעור הקפיטציה של קופת החולים בשנה שקדמה לשנה המסוימת;

(9) בסעיף 15 –

(א) ברישה, במקום "14(א)(2) או (ב)(2) או (3)" יבוא "14(א)(2), (ב)(2) או (3), (ג)(2) או (3) או (ד)(1)(ב) או (ג) או (2)(ב)";

(ב) בפסקה (2), במקום "2008 עד 2010" יבוא "2008 עד 2013" ובמקום "מהשנים 2009 ו-2010" יבוא "2009 עד 2013";

(10) בסעיף 16, אחרי פסקה (5) יבוא:

"(6) בהסדר המוצע ייכללו הוראות סעיף 14(ה) וההסדר לא יתנה עליהן;

(11) בסעיף 17 –

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) בפסקה (7), במקום "בשנת 2010" יבוא "בשנים 2010 עד 2013";

(2) אחרי פסקה (7) יבוא:

"(7א) שירות הניתן לחייל לפי הסכם בין קופת חולים לבין צבא הגנה לישראל; לעניין זה, "חייל" – כהגדרתו בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955²⁷, למעט חייל בשירות חובה בתקופת שירות בלא תשלום, כמשמעותו בסעיף 55 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי";

(3) במקום פסקה (8) יבוא:

"(8) שירות נוסף שקבעו השרים בצו בשנת 2008 או בשנים 2011 עד 2013; צו כאמור ייקבע לא יאוחר מיום 1 במרס בשנה שבה חל יום תחילתו";

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "עד כ"ד בטבת התשע"א (31 בדצמבר 2010)" יבוא "עד יום כ"ח בטבת התשע"ד (31 בדצמבר 2013)".

ד ב ר י ה ס ב ר

על אספקת השירותים הן בבתי החולים והן בקהילה. סעיף 17(א) לחוק ההסדרים 2002 קובע את החריגים, שעליהם לא יחול הסדר ההתחשבנות לפי החוק האמור. מכיוון שהקופה אחראית על אספקת שירותי בריאות לחיילים כאמור ואינה מבטחת מתוקף חוק ביטוח בריאות ממלכתי, ומכיוון שתקרות הצריכה נקבעו בבסיסן על סמך רכש שלא כלל שירותים בעבור חיילים, מוצע להחריג את השירותים שאותם קופת החולים רוכשת מבתי החולים בעבור חיילים, מהסדר ההתחשבנות (סעיף 17(א)(7א) המוצע).

כמו כן מוצע להאריך את סמכות השרים הקיימת כבר היום בחוק להחריג מהסדר ההתחשבנות שירותים נוספים לשנים 2011 עד 2013 (סעיף 17(א)(8) המוצע).

לפסקת משנה (ב)

סעיף 17(ב) לחוק ההסדרים 2002 קובע את משך תחולתו של ההסדר. מוצע להאריך תחולתו זו עד תום שנת 2013.

לפסקה (10)

בהתאם לסעיף 16 לחוק רשאים כל בית חולים ציבורי כללי וכל קופת חולים לקבוע בהסכם בכתב ביניהם הסדר אחר להתחשבנות בעד רכישת שירותים בבית החולים, ובלבד שההסדר ימלא אחר התנאים המפורטים בסעיף האמור. מוצע לקבוע כי ההסדר האחר לא יתנה על ההוראות לעניין המטופלים המיועדים להעברה, שנקבעו בסעיף 14(ה) המוצע, כנוסחו בסעיף 31(6) להצעת החוק, וזאת בשל החשיבות הרבה של טיפול מחוץ לבתי החולים הכלליים במטופלים אלה.

לפסקה (11)

לפסקת משנה (א)

עד שנת 2010 היה צבא הגנה לישראל אחראי על רכש שירותי הבריאות בעבור חייליו. בשנה האחרונה החל תהליך ניסיוני, בהיקף מצומצם, שבו רוכש הצבא מקופות החולים שירותי בריאות, כאשר קופות החולים אחראיות

²⁷ ס"ח התשט"ו, עמ' 189.

פרק ח': מחקר ופיתוח

תיקון חוק לעידוד מחקר ופיתוח בתעשייה, התשמ"ד-1984²⁸ – 32. בחוק לעידוד מחקר ופיתוח בתעשייה, התשמ"ד-1984²⁸ – מחקר ופיתוח בתעשייה

(1) בסעיף 17, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב1) ועדת המחקר תאשר תכנית רק אם המבקש התחייב כי הידע שנובע ממחקר ופיתוח על פי התכנית המאושרת וכל זכות הנובעת ממנו, יהיו בבעלותו מרגע היווצרם";

(2) בסעיף 18, אחרי סעיף קטן (א1) יבוא:

"(א2) הוגשה נגד מקבל אישור בקשה לפירוק, בקשה לכינוס נכסים או בקשה לפשרה או להסדר, או שהתקבלה החלטה על פירוקו מרצון, ידווח מקבל האישור לראש המינהל על הבקשה או על ההחלטה כאמור בהקדם האפשרי, ולא יאוחר משבעה ימים לאחר הגשת הבקשה או לאחר המועד שבו נודע לו על הגשתה, לפי המוקדם מביניהם, או לאחר מועד קבלת ההחלטה, לפי העניין; מונה למקבל האישור בעל תפקיד, תחול חובת הדיווח האמורה גם עליו; לעניין סעיף קטן זה –

"בעל תפקיד" – מפרק, מפרק זמני, כונס נכסים, כונס נכסים זמני, או בעל תפקיד שמונה לפי סעיף 350 לחוק החברות;

"בקשה לכינוס נכסים" – בקשה לכינוס נכסים לפי פקודת החברות;

ד ב ר י ה ס ב ר

יידרש עוד לבחון את מהותו של התנאי המבוקש בסעיף זה ובסעיף 19(ב2) המוצע.

לפסקה (2)

בתרחישים של פירוק, כינוס נכסים לפי פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983, פשרה או הסדר לפי סעיף 350 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (בפרק זה – חוק החברות), ביחס למקבל אישור לפי חוק המחקר והפיתוח, קיים חשש שהזכויות בידע הנובע מהתכנית המאושרת יעברו לצדדים שלישיים, בין בהסכמת מקבל האישור ובין שלא בהסכמתו, ובכך ייפגעו מחויבויות שונות של מקבל האישור. לאור העובדה כי התרחישים המתוארים לעיל מחייבים התייצבות בהליך המשפטי בתוך פרקי זמן קצובים, קיים צורך לחייב את הגורם האחראי על מקבל האישור בעת התקיימות אחד מהתרחישים האמורים, לדווח על כך למדען הראשי במשרד התעשייה המסחר והתעסוקה (בפרק זה – המדען הראשי), כדי שהמדען הראשי יוכל להיות מעורב בהליך בתוך פרקי הזמן שנקבעו בחוק. לפיכך מוצע להוסיף לסעיף 18 לחוק המחקר והפיתוח את סעיף קטן (א2), הקובע את חובת הדיווח האמורה.

כמו כן מוצע כי אם ימונה למקבל האישור כונס נכסים, מפרק או בעל תפקיד לפי סעיף 350 לחוק החברות, תוטל חובת הדיווח האמורה גם עליו, מכוח היותו השולט במקבל האישור.

סעיף 32 החוק לעידוד מחקר ופיתוח בתעשייה, כללי התשמ"ד-1984 (בפרק זה – חוק המחקר והפיתוח), הוא כלי מרכזי בתמיכת המדינה במחקר ופיתוח תעשייתי. מכוח החוק האמור מוענקים לתכניות מחקר ופיתוח תעשייתי של תאגידים, מענקים בהתאם להוראות החוק. תחום זה מתאפיין בדינמיות רבה ובמהלך היישום של החוק עלה צורך לחדד או לעדכן כמה עניינים העולים מסעיפי החוק השונים, כמו גם להרחיב את אפשרויות המחקר והפיתוח התעשייתי המתאפשרות במסגרתו.

לפסקה (1)

הדרישה כי מקבל האישור יהיה הבעלים של הידע החדש שיפותח כתוצאה מהתכנית המאושרת ושל כל זכות הנובעת ממנו, עולה ממטרות חוק המחקר והפיתוח והוראותיו, ומעוגנת כבר היום בנוהלי לשכת המדען הראשי. התיקון המוצע, שבמסגרתו ייוסף סעיף 17(ב1) לחוק המחקר והפיתוח, נועד לעגן דרישה זו ולהבטיח כי מקבל האישור יהיה הבעלים של הידע החדש שיפותח כתוצאה מהתכנית המאושרת ושל כל זכות הנובעת ממנו, במטרה להבטיח את קיום מטרות החוק והוראותיו. מוצע לקבוע בחוק כי ועדת המחקר תאשר תכנית רק אם מבקש האישור התחייב כי הידע שנובע ממחקר ופיתוח על פי התכנית המאושרת וכל זכות הנובעת ממנו יהיו בבעלותו מרגע היווצרם. עם זאת, ככל שהדבר אמור בתכנית מאושרת המתקיימת על בסיס ידע ממוסד להשכלה גבוהה או במשותף עמו,

²⁸ ס"ח התשמ"ד, עמ' 100; התשס"ו, עמ' 246.

"בקשה לפירוק" – בקשה לפירוק לפי פקודת החברות, לפי פקודת האגודות השיתופיות²⁹, או לפי חוק העמותות, התש"ס-1980³⁰;

"בקשה לפשרה או להסדר" – בקשה לפשרה או להסדר לפי סעיף 350 לחוק החברות; "חוק החברות" – חוק החברות, התשנ"ט-1999³¹;

"פקודת החברות" – פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983³²;

(3) בסעיף 19, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(2) מקבל האישור יבטיח כי הידע הנובע ממחקר ופיתוח על פי התכנית המאושרת וכל זכות הנובעת ממנו, יהיו בבעלותו מרגע היווצרם, אלא אם כן ניתן לו אישור להעברתם בהתאם להוראות חוק זה";

(4) בסעיף 19 –

(א) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) כללה ההצהרה בדבר מקום ייצור ושיעור הערך המוסף, פרטים בדבר ייצור המוצר או חלק ממנו מחוץ לישראל, שלם מקבל האישור תמלוגים בשל הייצור מחוץ לישראל, בשיעורים ובתנאים שנקבעו לפי סעיף 21(ג)";

(ב) בסעיף קטן (ד), בסופו יבוא "הועבר ייצור אל מחוץ לישראל כאמור בסעיף קטן זה, שלם מקבל האישור תמלוגים בשל העברת הייצור כאמור, בשיעורים ובתנאים שנקבעו לפי סעיף 21(ג)";

(5) בסעיף 19 –

(א) בסעיף קטן (ב)(2), במקום "לבין סך ההשקעות הכספיות שהושקעו בו" יבוא "לבין סך ההשקעות הכספיות שהושקעו בביצוע כל התכניות המאושרות שלו";

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (3)

אותם למצוא חלופות ייצור בתעשייה המקומית בישראל, כדי להגשים את מטרות החוק לעידוד התעשייה בישראל. לפיכך מוצע לקבוע ולהבהיר בחוק כי גם במקרה שבו ניתן אישור מראש לייצר חלק של המוצר מחוץ לישראל וגם במקרה של העברת ייצור בשיעור שאינו מחייב קבלת אישור מועדת המחקר (עד 10%), יחויב מקבל האישור בתשלום תמלוגים מוגדלים בשל הייצור מחוץ לישראל.

לפסקה (5)

לפסקת משנה (א)

מוצע להקטין את התמריץ הקיים להוצאת ידע מישראל באמצעות פירוק מקבל האישור והפסקת פעילותו בישראל, לעומת הוצאת ידע מישראל כאשר פעילות מקבל האישור ממשיכה להתקיים בישראל. תמריץ זה נובע מכך שבעת מכירת כל נכסי מקבל האישור שפותחו בתמיכת המדען הראשי בהתאם להוראות סעיף 19(ב)(2) לחוק המחקר והפיתוח כנוסחו היום, יהיה התשלום למדינה ברוב המקרים נמוך יותר ביחס לתשלום הנדרש בהתאם

כאמור לעיל, הדרישה כי מקבל האישור יהיה הבעלים של הידע החדש שיפותח כתוצאה מהתכנית המאושרת ושל כל זכות הנובעת ממנו, עולה ממטרות חוק המחקר והפיתוח והוראותיו, ומעוגנת כבר היום בנוהלי לשכת המדען הראשי. לפיכך, מוצע לקבוע במסגרת סעיף 19(ב) המוצע, כי מקבל האישור יבטיח ויוודא כי הידע הנובע ממחקר ופיתוח על פי תכנית מאושרת וכל זכות הנובעת ממנו יהיו בבעלותו, אלא אם כן ניתן לו אישור להעברתם בהתאם להוראות חוק המחקר והפיתוח.

לפסקה (4)

מוצע לקבוע בסעיפים 19א(1) ו-19א(ד) לחוק המחקר והפיתוח, כי בכל מקרה של ייצור מחוץ לישראל יחויב מקבל האישור בתשלום תמלוגים מוגדלים לפי ההוראות הקבועות בתקנות מכוח סעיף 21(ג) לחוק.

מטרת הנוהל האמור היא למנוע תמריץ שלילי למקבלי האישור לייצר מחוץ לישראל, ובין השאר, לעודד

²⁹ חוקי א"י, כרך א', עמ' 336.

³⁰ ס"ח התש"ם, עמ' 210.

³¹ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189; התש"ע, עמ' 544.

³² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 37, עמ' 764.

(ב) בסעיף קטן (ז), במקום הרישה עד המילים "שקיבל מקבל האישור" יבוא "ההפרש שבין הסכום הבסיסי לפי סעיף קטן (ב)(1) או (2) לבין סך המענקים שקיבל מקבל האישור", אחרי "ובניכוי התמלוגים ששילם", יבוא "בסעיף קטן זה – ההפרש) יופחת" ובמקום "התקופה שבמהלכה יופחת הסכום הבסיסי" יבוא "התקופה שבמהלכה יופחת ההפרש";

(ג) בסעיף קטן (י)(2), אחרי "לרבות תשלום למדינה מאת מקבל האישור" יבוא "בתשלום אחד או לשיעורין";

(6) בסעיף 42 –

(א) האמור בו יסומן "(א)", ובו, במקום "מפעלים תעשייתיים בישראל" יבוא "תאגידים תעשייתיים שהתאגדו בישראל" ובמקום "מפעלים תעשייתיים במדינות אחרות" יבוא "גורמים במדינות אחרות";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) ראש המינהל, באישור ועדת המחקר, יקבע כללים לעניין אופן יישומם של הסכמים לפי סעיף קטן (א).";

(7) בסעיף 42א, במקום "הוראות סעיפים" יבוא "הוראות סעיפים 17(ב) ו-19(ב2), לעניין זכויות הנובעות מהידע, וסעיפים";

(8) בסעיף 42ב, במקום "הוראות סעיפים" יבוא "הוראות סעיפים 17(ב) ו-19(ב2), לעניין זכויות הנובעות מהידע, וסעיפים".

ד ב ר י ה ס ב ר

הסכום שנקבע, ללשכת המדען הראשי. מטרת התיקון המוצע היא לאפשר לשרים לקבוע בהוראות כי התשלום למדינה בעד העברת רישיונות הידע כאמור, יהיה בתשלום אחד או לשיעורין.

לפסקה (6)

מטרת פרק ז' לחוק המחקר והפיתוח היא לאפשר שיתופי פעולה ועריכת הסכמים עם גופים ממדינות זרות. סעיף 42 לחוק האמור מתייחס כיום לשיתוף פעולה בין "מפעלים תעשייתיים". מונח זה הוא מונח מצמצם והוא עלול למנוע שיתופי פעולה רבים בין תאגידים תעשייתיים בישראל לבין גורמים מחוץ לישראל, אשר אחד או יותר מהם אינו מוגדר כ"מפעל". לפיכך מוצע להחליף את המונח האמור במונח רחב יותר שיכלול גופים נוספים.

עוד מוצע במסגרת תיקון סעיף 42 לחוק, להסמיך את ראש המינהל, באישור ועדת המחקר, לקבוע כללים לעניין יישום ההסכמים האמורים לשיתוף פעולה בין-לאומי, כדי לתת מענה לצרכים שונים העולים בעת יישום אותם הסכמים.

לפסקאות (7) ו-(8)

סעיפים 17(ב) ו-19(ב2) לחוק המחקר והפיתוח, בנוסחם המוצע בתיקון זה, מחייבים שמקבל האישור יהיה בעלים של הידע החדש שיפותח כתוצאה מהתכנית המאושרת ושל הזכויות הנובעות ממנו, הן כתנאי למתן האישור לתכנית והן כחובה החלה על מקבל האישור. מוצע לאפשר סיוג של חובה זו, במקרה של הסכמי שיתוף פעולה בין-לאומיים לפי פרק ז' לחוק, ביחס לזכויות הנובעות מהידע, וזאת על פי כללים שתקבע ועדת המחקר.

להוראות סעיף 19(ב) ו-1(1) לחוק, בעת העברת ידע בלבד של מבקש האישור מחוץ לישראל כאשר פעילות מקבל האישור ממשיכה להתקיים בישראל. לפיכך מוצע להקטין את התמריץ כאמור, על ידי שינוי הנוסחה לחישוב הסכום הבסיסי המשולם בעד העברת ידע מיישור באמצעות פירוק מקבל האישור והפסקת פעילותו בישראל. תיקון זה יסייע לעודד את המשך קיומה של פעילות מקבל אישור בישראל, שהיא אחת ממטרות החוק.

לפסקת משנה (ב)

בהתאם לחוק המחקר והפיתוח, אם הסכום הבסיסי כמשמעותו בסעיף 19(ב) ו-1(1) או (2) לחוק, שאותו יש לשלם בעד העברת ידע של מקבל האישור מישראל, גבוה מסך המענקים שקיבל מקבל האישור בתוספת ריבית שנתית ובניכוי התמלוגים ששילם, הרי שהתשלום בעד העברת ידע ניתן להפחתה במקרים מסוימים לפי הוראות סעיף 19(ב) לחוק עד לגובה המענקים שקיבל מקבל האישור בתוספת ריבית שנתית ובניכוי התמלוגים ששילם מקבל האישור. התיקון האמור נועד לחדד ולהבהיר כי ההפחתה תחול רק על ההפרש בין הסכום הבסיסי לסך המענקים כאמור, ולא על כל הסכום הבסיסי.

לפסקת משנה (ג)

בהתאם לסעיף 19(ב) ו-1(1) לחוק המחקר והפיתוח, יש סמכות לשר התעשייה המסחר והתעסוקה ושר האוצר, לקבוע הוראות ותנאים לעניין מתן הרשאה מאת מקבל האישור לגורם מחוץ לישראל, לשימוש בידע. כיום קובע סעיף 19(ב) לחוק כי אישור להעברת ידע לאחר מחוץ לישראל, לא ייכנס לתוקפו עד לתשלום מלא במזומן של

פרק ט': תעשייה עתירת ידע

33. (א) בפרק זה –
 "חוק לעידוד השקעות הון" – חוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959³³;
 "חוק לעידוד מו"פ" – חוק לעידוד מחקר ופיתוח בתעשייה, התשמ"ד-1984³⁴;
 "מחקר", "פיתוח" – כהגדרתם בחוק לעידוד מו"פ, ובלבד שהמדען הראשי אישר כי המחקר והפיתוח הם כהגדרתם בחוק האמור;
 "הפקודה" – פקודת מס הכנסה³⁵;
 (ב) לכל מונח אחר שאינו מפורש בפרק זה, תהיה המשמעות הנודעת לו בסעיפים 1 ו-88 לפקודה, לפי העניין.
34. (א) בסעיף זה –
 "השקעה מזכה" – השקעה של יחיד בחברת מטרה בשנת מס כלשהי, אשר בשלה הוקצו לו מניות בחברת המטרה באותה שנה;
 "חברת מטרה" – חברה שהתאגדה בישראל ושהשליטה על עסקיה וניהולם מופעלים בישראל, שהתקיימו לגביה ולגבי ההשקעה המזכה בה כל אלה:
 (1) במהלך כל תקופת ההטבה לא רשום נייר ערך כלשהו שלה למסחר בבורסה;

דבריו הסבר

בעלי ההון המשקיעים בהן בדרך של התרת סכום ההשקעה כהוצאה בידם ובכך להזויל את עלויות ההשקעה. סעיף 20א לפקודת מס הכנסה (להלן – הפקודה) מאפשר למשקיע לנכות כהוצאה, כנגד הכנסה מכל מקור, את השתתפותו במישרין במימון מחקר, תמורת זכות בפרי תוצאותיו של המחקר, שהיא סבירה ביחס להשתתפותו בהוצאות. מועד התרת ההוצאה הוא בשנת תשלומה או בפריסה על פני שלוש שנים, בהתאם להוראות הסעיף האמור. הסעיף אינו מאפשר ניכוי הוצאה כאמור אם ההשתתפות במימון המחקר נעשית בעקיפין, למשל, בדרך של השקעה במניות החברה המבצעת את פעילות המחקר והפיתוח. השקעה כאמור המבוצעת במניות חברת המטרה, מהווה את המחיר המקורי של המשקיע, כהגדרת המונח בסעיף 88 לפקודה, ובאה לידי ביטוי כהוצאה הונית רק במועד מימוש מניות החברה, בדרך של הפחתת רווח ההון החייב במס או בדרך של יצירת הפסד הון הניתן לקיזוז כנגד רווח הון אחר. נוסף על שאלת עיתוי ההכרה בהוצאה, יש הבדל בשיעור המס החל על ההכנסה שכנגדה מנוכה ההוצאה בכל אחת מהאפשרויות: בעוד שהשתתפות במחקר המותרת כהוצאה לפי סעיף 20א לפקודה מנוכה מהכנסתו של המשקיע מכל מקור, העשויה להיות חייבת במס בשיעור המס השולי, שהוא, בשנת 2010, 45%, הרי שהתרת עלות ההשקעה במניות כהוצאה הונית מפחיתה רווח הון החייב במס בשיעור של 20% או 25%, לפי העניין.

פרק ט' בפרק ט' מוצע לקבוע, כהוראת שעה, הוראות כללי מס שמטרתן לעודד פעילות של חברות העוסקות בתעשיות עתירות ידע בשלבים שונים של צמיחתן.

סעיף 33 ההגדרות שבחוק לעידוד מחקר ופיתוח בתעשייה, התשמ"ד-1984, הרלוונטיות לפרק זה, הן אלה:

"מחקר" – חקירה מתוכננת במטרה לגלות ידע חדש מתוך ציפיה שידע זה יהיה מועיל בפיתוח מוצר חדש או תהליך חדש או בשיפור מהותי במוצר או בתהליך קיימים;

"פיתוח" – יישום ממצאי מחקר או ידע אחר, המכוונים לייצור מוצר חדש או לפיתוח תהליך חדש או לשיפור מהותי במוצר קיים או בתהליך קיים, לרבות גיבוש קווי תכנית או בדיקתם, הכנת תכניות ומדגמים, בניית אב-טיפוס והפעלת דגם ניסוי או מיתקן חצי-חרושת;

סעיף 34 השקעות בחברות ישראליות עתירות מחקר ופיתוח המצויות בשלב הראשוני של פעילות המחקר והפיתוח (שלב ה-Seed) נושאות סיכון גבוה מאוד למשקיע ובמקרים רבים אף יורדות לטמיון. חברות כאלה, אשר מהוות חלק משמעותי בתעשייה הישראלית, מתקשות לגייס משקיעים, בין השאר בעקבות משבר האשראי העולמי, ומתקשות גם בהשגת מקורות מימון חלופיים. במטרה להגדיל את היקף ההשקעות בחברות אלה, מוצע לתמרץ את

³³ ס"ח התשי"ט, עמ' 234; התש"ע, עמ' 279.

³⁴ ס"ח התשמ"ד, עמ' 100.

³⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

- (2) 75 אחוזים לפחות מסכום ההשקעה של היחיד בה, אשר בשלו הוקצו לו מניות בחברה, משמשים להוצאות מחקר ופיתוח, לא יאוחר מתום תקופת ההטבה;
- (3) 75 אחוזים לפחות מהוצאות המחקר והפיתוח שהוציאה החברה במהלך תקופת ההטבה הוצאו בישראל;
- (4) במהלך כל תקופת ההטבה הכנסותיה של החברה לא עלו על 50 אחוזים מסכום הוצאות מחקר ופיתוח;
- (5) במהלך כל תקופת ההטבה הוצאות המחקר והפיתוח הוצאו לשם קידומו או פיתוחו של מפעל שבבעלות החברה;
- (6) עד לשנת המס שבה התקיים התנאי האמור בפסקה (2), בכל אחת משנות המס במהלך תקופת ההטבה, לרבות שנת המס שבה התקיים התנאי האמור, הוצאות המחקר והפיתוח מהוות 75 אחוזים לפחות, מכלל הוצאות החברה;
- "קרוב" – כהגדרתו בפסקאות (1) ו-(2) בהגדרה "קרוב" שבסעיף 88 לפקודה;
- "תקופת ההטבה" – שלוש שנות מס החל בשנת המס שבה סכום ההשקעה המזכה שולם לחברת המטרה.
- (ב) על אף האמור בכל דין, סכום השקעה מזכה במניות של חברת מטרה, עד לגובה של 5 מיליון שקלים חדשים (להלן – סכום ההשקעה המרבי), יותר ליחיד ניכוי מכלל הכנסתו בשנת המס, במשך תקופת ההטבה, ובלבד שהתקיימו כל אלה:
- (1) סכום ההשקעה שולם בתקופה שבין יום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) לבין היום האחרון של שנת המס 2015;
- (2) היחיד החזיק במניות שהוקצו לו בתמורה להשקעתו המזכה בחברת המטרה במשך כל תקופת ההטבה;
- (3) הימנעות ממס או הפחתת מס בלתי נאותות אינן בין המטרות העיקריות של ההשקעה.
- (ג) בחישוב סכום ההשקעה המרבי יילקחו בחשבון כלל השקעותיו המזכות של היחיד בחברת המטרה, במישרין, וכן השקעות כאמור שביצע קרובו בחברה.
- (ד) לעניין חישוב רווח הון במכירת מניות של חברת המטרה בידי יחיד שסכום ההשקעה המזכה הותר לו בניכוי לפי סעיף זה, יוקטן המחיר המקורי של המניות בכל סכום ההשקעה שהותר בניכוי כאמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

את חברת המטרה בהתאם לאמור לעיל, מוצע כי חברה כאמור תהיה חברה תושבת ישראל שמנייתיה אינן רשומות למסחר בבורסה, עיקר ההשקעה בה על ידי היחיד תשמש להוצאות מחקר ופיתוח שיעיקן הוצא בישראל, אין לה הכנסות משמעותיות ביחס להוצאותיה, עיקר הוצאותיה בשנות ההטבה הן הוצאות מחקר ופיתוח, והוצאותיה אלה מבוצעות לשם קידומו או פיתוחו של מפעל שבבעלותה, היינו – הקניין הרוחני שיפותח בעקבות המחקר והפיתוח יהיה בבעלות החברה.

מוצע להתיר ליחיד את עלות ההשקעה בחברת מטרה המאופיינת בכך שיעיקר פעילותה היא פעילות מחקר ופיתוח, כהוצאה כנגד הכנסה מכל מקור, בפריסה על פני שלוש שנים, ובלבד שההשקעה בוצעה עד תום שנת המס 2015 ותמורתה הוקצו לו מניות בחברה. הטעם העומד בבסיס ההצעה הוא, שככל שמדובר בחברות עתירות מחקר ופיתוח, ההשקעה בחברה שקולה מבחינה כלכלית להוצאות הפיתוח ברמת החברה, וכך מושווית ההטבה הניתנת בין השקעה במישרין, לפי סעיף 20א לפקודה, לבין השקעה בעקיפין במניות חברת המטרה. כדי לאפיין

"חברה רוכשת" – חברה שהתאגדה בישראל ושהשליטה על עסקיה וניהולם מופעלים בישראל, שבשנת הרכישה מתקיימים לגביה כל אלה:

(1) היא חברה מוטבת או חברה מועדפת, לפי העניין, כהגדרתן בסעיף 51 לחוק לעידוד השקעות הון;

(2) הוצאות המחקר והפיתוח שהוציא המפעל שבבעלותה בשנת מס, לאחר שהופחתו מהן מענקים שהתקבלו לפי חוק לעידוד מו"פ, לא פחתו מ־7 אחוזים ממחזורי בשנת המס, או שהוצאות המחקר והפיתוח שהוציא המפעל בשנת המס ובשנה שקדמה לה, לאחר שהופחתו מהן מענקים שהתקבלו לפי חוק לעידוד מו"פ, לא פחתו מ־7 אחוזים מסך מחזורי בשנת המס ובשנה שקדמה לה;

(3) 20 אחוזים לפחות מכלל העובדים בה, בשנת המס או בממוצע בשנת המס ובשנה שקדמה לה, הם בעלי תואר אקדמי בתחומי ההנדסה, המחשבים, מדעי הטבע או המדעים המדויקים, העובדים במפעל שבבעלותה בתחום השכלתם האקדמית כאמור; לעניין זה, בחישוב האחוזים ייספר עובד במשרה חלקית או עובד שעבד בחלק משנת המס בלבד לפי היקף משרתו או תקופת עבודתו באותה שנה, לפי העניין, וחשוב הממוצע ייעשה לפי חלוקת סך העובדים בעלי תואר אקדמי כאמור באותן שתי שנים, בסך כל העובדים בחברה בשנים האמורות;

(4) ב־12% החדשים שקדמו לשנת הרכישה לא היו לה יותר מ־25% באחד או יותר מאמצעי השליטה בחברה המזכה;

"חברה מזכה" – חברה שהתאגדה בישראל ושהשליטה על עסקיה וניהולם מופעלים בישראל, שמתקיימים לגביה כל אלה:

(1) בשנת הרכישה לא רשום נייר ערך כלשהו שלה למסחר בבורסה;

(2) בשנת הרכישה היא חברה מוטבת או חברה מועדפת, לפי העניין, כהגדרתן בסעיף 51 לחוק לעידוד השקעות הון;

ד ב ר י ה ס ב ר

הדין הקיים, רכישת מניות אינה מהווה הוצאה המותרת לצורכי מס בשנת הרכישה ועלות הרכישה ובאה לידי ביטוי כהוצאה הונית רק במועד מימוש מניות החברה הנרכשת, בדרך של הפחתת רווח ההון החייב במס או בדרך של יצירת הפסד הון הניתן לקיזוז כנגד רווח הון אחר. כמו כן מניות אינן נכס בריפחת ולפיכך לא ניתן פחת בשלהן בהתאם לתקנות מס הכנסה (פחת), 1941, או בהתאם לכל דין אחר המותר הפחתה לצורכי מס.

האפשרות להפחית את עלות המניות בחברה עתירת ידע תעניק לחברה הרוכשת תמריץ, בדרך של הקדמת התרת ההוצאה לצורכי מס ותזויל את עלויות ההשקעה. כמו כן הפחתה כאמור תמתן את הירידה ברווחיות המוצגת על ידי החברה הרוכשת בשנים הראשונות לרכישתן של חברות עתירות ידע צעירות, שאינן רווחיות בדרך כלל במועד הרכישה וסמוך לאחריו, ובכך תיצור תמריץ לביצוע הרכישה.

עיתוי ההכרה בהוצאה כאמור לעיל, הוא השינוי העיקרי הטמון בסעיף 35 המוצע, שכן, מבחינת שיעורי

סעיף 35 לחברות גדולות בתעשייה עתירת הידע יש חשיבות רבה למשק הישראלי היות שההשפעות החיצוניות החיוביות שלהן על תחומי משק אחרים ניכרות יותר לעומת החברות הקטנות. בין השפעות אלה ניתן למנות את הרחבת מעגל התעסוקה באופן המשתף קשת רחבה של עובדים בעלי רמות השכלה שונות, שימור חלק גדול יותר משרשרת הערך בישראל, תרומה לשיפור התחרותיות ולזליגה חיובית של עובדים ומנהלים לענפי תעשייה אחרים. כמו כן יש לציין את יציבותן היחסית של החברות הגדולות, אשר מובילה לתשואה גבוהה יותר למשק לאורך שנים. במטרה ליצור תנאים שיתמרצו את הצמחתן וביסוסן של חברות עתירות ידע גדולות במשק, מוצע לעודד חברות גדולות או בינוניות לרכוש ולהשקיע בחברות ישראליות קטנות שעיסוקן בתחום תעשיות עתירות הידע. פעילותן של החברות הרוכשות תורחב באמצעות הסינרגיה שתיווצר, וכתוצאה מכך אף תישמר פעילותן של החברות הנרכשות, ובעיקר פעילות המחקר והפיתוח שלהן, ויגדל הסיכוי לכך שהקניין הרוחני שבבעלות החברה הנרכשת יישאר בבעלות ישראלית. לפי

(3) בשנת הרכישה הוצאות המחקר והפיתוח שהוציא המפעל שבבעלותה באותה שנת מס, לאחר שהופחתו מהן מענקים שהתקבלו לפי חוק לעידוד מו"פ, לא פחתו מ־25 אחוזים ממחזורי בשנת המס, או שהוצאות המחקר והפיתוח שהוציא המפעל בשנת המס ובשנה שקדמה לה, לאחר שהופחתו מהן מענקים שהתקבלו לפי חוק לעידוד מו"פ, לא פחתו מ־25 אחוזים מסך מחזורי בשנת המס ובשנה שקדמה לה;

(4) בשנת הרכישה 40 אחוזים לפחות מכלל העובדים בה בשנת המס או בממוצע בשנת המס ובשנה שקדמה לה, הם בעלי תואר אקדמי בתחומי ההנדסה, המחשבים, מדעי הטבע או המדעים המדויקים, העובדים במפעל שבבעלותה בתחום השכלתם האקדמית כאמור; לעניין זה, בחישוב האחוזים ייספר עובד במשרה חלקית או עובד שעבד בחלק משנת המס בלבד לפי היקף משרתו או תקופת עבודתו באותה שנה, לפי העניין, וחישוב הממוצע ייעשה לפי חלוקת סך העובדים בעלי תואר אקדמי כאמור באותן שתי שנים, בסך כל העובדים בחברה בשנים האמורות;

(5) כל הוצאות המחקר והפיתוח שמוציאה החברה בכל אחת משלוש שנות המס הראשונות של תקופת ההפחתה, בוצעו לשם קידומו או פיתוחו של המפעל שבבעלותה או בבעלות החברה הרוכשת, ו־75% לפחות מהוצאות המחקר והפיתוח האמורות, בכל שנה כאמור, הוצאו בישראל;

(6) בשנת הרכישה אין לה זכות במקרקעין או זכות באיגוד מקרקעין, כהגדרתן בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963³⁶, בין בישראל ובין מחוץ לישראל;

(7) בשנת הרכישה היא אינה מחזיקה באחד או יותר מאמצעי השליטה בחבר בני אדם אחר, או, אם היא מחזיקה באמצעי שליטה כאמור – פעילותו של חבר בני האדם האחר תפלה לפעילותה והיא כרוכה ושלובה בפעילותה;

"סכום הרכישה הנקי" – הסכום שהוציאה החברה הרוכשת לרכישת אמצעי שליטה בחברה המזכה, שלא בדרך של הקצאה, בהפחתת סכום ההון העצמי של החברה המזכה; לעניין זה, "סכום ההון העצמי" – הסכום המתקבל מצירוף הסכומים של כל אלה: עודפים ורווחים, הון מניות, פרמיה על מניות ופריטים אחרים כיוצא באלה;

ד ב ר י ה ס ב ר

מס בלתי נאותה. מוצע לקבוע כי סכום ההשקעה שיינתן פחת בשלו לא יכלול את סכום ההון העצמי של החברה המזכה, המבטא את עלות הנכסים הרשומים במאזן בניכוי התחייבויות. מטרתן של ההגבלות האמורות היא למנוע הפחתה בעקיפין, באמצעות הפחתת המניות לצורכי מס, של נכסים הרשומים במאזן החברה המזכה שכבר מופחתים בה לצורכי מס או של נכסים אשר לו היו נרכשים במישרין על ידי החברה הרוכשת לא היו זכאים לפחת, כגון קרקע, מניות חברה, מזומנים, ונכסים כספיים. כך, הסכום שיותר להפחתה בידי החברה הרוכשת מבטא את שווי המוניטין והידע הקיימים אצל החברה המזכה בלא שאלה מקבלים ביטוי במאזנה.

המס החלים, אין הבדל בין הכנסה פירותית, שכנגדה מנוכות הוצאות פחת, לרווח הון שממנו מופחתת עלות המניות, זאת ככל שמדובר בחברות ולא ביחידים. עם זאת ישנם הבדלים אחרים בין שני סוגי ההכנסות האמורות, למשל בעניין קיזווי הפסדים.

מוצע להתייר הפחתה של 20% מעלות רכישת מניות חברה מזכה, המאופיינת בכך שעיקר עיסוקה בתחום תעשיות עתירות הידע, כנגד הכנסה מכל מקור, בכל אחת מחמש שנות מס שתחילתן בשנת המס העוקבת לשנת הרכישה, ובלבד שההשקעה בוצעה עד תום שנת המס 2015 ושניתן אישור המנהל כי המטרות העיקריות של רכישת אמצעי השליטה אינן הימנעות ממס או הפחתת

³⁶ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156.

"קרוב" – כהגדרתו בפסקה (3) בהגדרה "קרוב" שבסעיף 88 לפקודה;

"שנת הרכישה" – השנה שבה חברה רוכשת רכשה אמצעי שליטה בחברת מטרה;

"תקופת ההפחתה" – חמש שנות מס החל בשנה שלאחר שנת הרכישה.

(ב) על אף האמור בכל דין, סכום הרכישה הנקי ששולם בידי חברה רוכשת לרכישת אמצעי השליטה בחברה מזכה, יותר לה ניכוי בשיעורים שנתיים שווים, מכלל הכנסתה בשנת המס, במשך תקופת ההפחתה, ובלבד שהתקיימו התנאים המפורטים להלן:

(1) יום הרכישה הוא בתקופה שבין יום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) לבין היום האחרון של שנת המס 2015;

(2) הרכישה היא בשיעור של 80% לפחות בכל אחד מאמצעי השליטה בחברה המזכה;

(3) ביום שלפני יום הרכישה, החברה הרוכשת והחברה המזכה אינן קרובות זו לזו;

(4) הימנעות ממס או הפחתת מס בלתי נאותות אינן בין המטרות העיקריות של רכישת אמצעי השליטה בחברה המזכה, וניתן אישור המנהל על כך;

(5) בכל שנת מס שבתקופת ההפחתה –

(א) השליטה על עסקיה של החברה הרוכשת וניהולם מופעלים בישראל ומתקיימים בה התנאים האמורים בפסקאות (1) עד (3) בהגדרה "חברה רוכשת";

(ב) השליטה על עסקיה של החברה המזכה וניהולם מופעלים בישראל, מתקיימים בה התנאים האמורים בפסקאות (1) ו-(2) בהגדרה "חברה מזכה" וכן התנאים האמורים בפסקאות (3) ו-(4) בהגדרה "חברה מזכה" בשינוי שבפסקה (3), פעמיים, במקום "לא פחתו מ-25%", יקראו "לא פחתו מ-7%" ובפסקה (4), במקום "40 אחוזים לפחות" יקראו "20 אחוזים לפחות";

(ג) הוצאות המחקר והפיתוח שמוציאה החברה המזכה מבוצעות לשם קידומו או פיתוחו של המפעל שבבעלותה או בבעלות החברה הרוכשת, ו-75 אחוזים לפחות מהוצאות המחקר והפיתוח האמורות הוצאו בישראל.

ד ב ר י ה ס ב ר

בין פעילות החברה המזכה לבין פעילות החברה הרוכשת; החברה המזכה לא תהיה בעלת מקרקעין או זכות באיגוד מקרקעין ולא תהיה בעלת זכויות בחבר בני אדם אחר, אלא אם כן פעילותו של חבר בני האדם האחר תפלה לפעילות החברה הרוכשת ומהווה חלק בלתי נפרד ממנה; כל הוצאות המחקר והפיתוח שהוצאו על ידי החברה המזכה מהשנה שאחרי שנת הרכישה מבוצעות לשם קידומו או פיתוחו של המפעל שבבעלותה או של המפעל שבבעלות החברה הרוכשת, היינו, הקניין הרוחני שיפותח בעקבות המחקר והפיתוח יהיה בבעלות החברה המזכה או החברה הרוכשת, וכן, עיקר ההוצאות כאמור יוצאו בישראל.

כדי לאפיין את סוג העסקאות שאותן יש לתמך בהתאם לאמור לעיל, מוצע כי ייקבעו, בין השאר, תנאים אלה: החברה הרוכשת והחברה המזכה הנרכשת הן חברות מוטבות או חברות מועדפות כהגדרתן בסעיף 51 לחוק לעידוד השקעות הון; נדרש שיעור מזערי של 7 אחוזים של הוצאות מ"פ ביחס לסך ההוצאות בחברות האמורות ושיעור מזערי של חמישית מכלל העובדים שיהיו בעלי תואר אקדמאי העובדים בתחום השכלתם, ובשנת הרכישה השיעורים המזעריים האמורים בחברה המזכה יהיו גבוהים יותר – 25% ו-40% בהתאמה – כדי לאפיין אותה כחברה קטנה המצויה בשלבים מוקדמים יותר, ביחס לחברה הרוכשת, של פעילות בתחום התעשיות עתירות הידע; הרכישה תהיה בשיעור של 80% מאמצעי השליטה בחברה המזכה, זאת כדי לשקף את הכוונה ליצור סינרגיה

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), אם בשנת מס כלשהי במהלך תקופת ההפחתה (להלן – שנת ההפרה) לא התקיימו בחברה הרוכשת התנאים האמורים בסעיף קטן (ב)(5)(א), או לא התקיימו בחברה המזכה התנאים האמורים בסעיף קטן (ב)(5)(ב) ו-(ג), לא תהיה החברה הרוכשת זכאית, בשנת ההפרה, לניכוי כאמור בסעיף קטן (ב), ואולם לא יהיה בכך כדי לפגוע בזכאותה בשנה שאחרי שנת ההפרה או לפניה, אם באותה שנה יתקיימו התנאים לזכאות, ובלבד שטרם הסתיימה תקופת ההפחתה ושכסום שלא נוכח בשנת ההפרה לא ינוכה בשנה שלאחריה.

(ד) לעניין חישוב רווח הון במכירת מניות החברה המזכה בידי החברה הרוכשת שהותר לה ניכוי של סכום הרכישה הנקי לפי סעיף זה, יוקטן המחיר המקורי שלהן בכל הסכום שניכוי הותר כאמור.

פטור ממס על
הכנסה מתמלוגים
בידי תושב מוטב

36. (א) בסעיף זה –

“הכנסה מתמלוגים שמשלמת חברת יישום” – הכנסה מתמלוגים שמשלמת חברת יישום בשנת מס כלשהי, שמקורה במתן זכות שימוש במוצר שבבעלותה ושפותח או התגלה לפי ההסכם, שהיא מוכפלת בשיעור הכנסות החוץ של חברת היישום באותה שנה;

“הסכם” – הסכם בין תושב מוטב לבין חברת יישום, לפיתוח מוצר, שלפיו, בין השאר, יהיה התושב המוטב זכאי לתמלוגים מאת חברת היישום שמקורם במתן זכות שימוש באותו מוצר;

“חברת יישום” – תאגיד בת של מוסד, העוסק בפיתוח מוצרים שפותחו או התגלו במסגרת פעילות של מחקר ופיתוח של המוסד;

ד ב ר י ה ס ב ר

מתמלוגים כאמור שמקורם מחוץ לישראל – יהיה היחיד פטור ממס במשך עשר שנים החל מיום עלייתו או שובו לישראל, לפי העניין. לגבי מי שהוא תושב חוזר שאינו תושב חוזר ותיק – הפטור ממס על הכנסה מתמלוגים ניתן רק על הכנסה כאמור שמקורה בנכס שהיה בידי התושב החוזר בעת שהיה תושב חוץ, ולמשך 5 שנים בלבד.

מוצע להעניק הטבה במס הכנסה ליחיד שהוא עולה חדש או תושב חוזר שהוזמן, בהיותו תושב חוץ, לעבוד במוסד אקדמי או בבית חולים (להלן – מוסד) ושיהיה לתושב ישראל עד לתום שנת המס 2015. תושב כאמור יהיה פטור ממס לגבי הכנסתו מתמלוגים המשתלמת מאת חברת יישום שבבעלות המוסד, במשך 5 שנות מס שתחילתן בשנת המס הראשונה שבה החל לקבל הכנסה כאמור, ובלבד שהתקיימו כל אלה:

היחיד התקשר בתוך שנתיים מתום שנת המס שבה עלה או חזר לישראל, לפי העניין, בהסכם עם חברת היישום לפיתוח מוצר שלפיו, בין השאר, יהיה זכאי לתמלוגים מאת החברה שמקורם במתן זכות שימוש באותו מוצר (להלן – ההסכם); ההכנסה מתמלוגים מקורה במתן זכות שימוש במוצר שבבעלות החברה ליישום ושפותח או התגלה לפי ההסכם; ניתן אישור המנהל כי הימנעות ממס או הפחתת מס בלתי נאותה אינן מהמטרות העיקריות של ההסכם.

סעיף 36 במסגרת המאמץ הממשלתי להשבה לישראל של מדיענים ישראלים השוהים מחוצה לה, מוצע לעודד מדיענים הנמצאים במשך כמה שנים מחוץ לישראל והעוסקים במחקר אקדמי או יישומי לקראת אפשרות ליצירה או גילוי של מוצר, פטנט או נכס לא מוחשי דומה אחר, לשוב לישראל כדי לחבור לחברת יישום של מוסד אקדמי או של בית חולים ולפתח את המוצר יחד אתה. כך, תישמר הבעלות במוצר שיפותח או בידע שיתגלה בידי המוסד הישראלי והוא יהווה בסיס לפיתוח של ידע או מוצרים נוספים. ההטבה המוצעת במס הכנסה תחול על הכנסות עתידיות שיהיו לאותם מדיענים חוזרים – הכנסות מתמלוגים שמקורם מחוץ לישראל, המתקבלים בעקבות עסקאות שתערוך חברת היישום למתן זכות שימוש במוצר שמקורו בידע שרכשו או שצברו אותם מדיענים מחוץ לישראל.

לפי הדין הקיים, לאחר חקיקת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 168 והוראת שעה), התשס"ח-2008 (ס"ח התשס"ח, עמ' 902), ניתנות הטבות במס לעולים חדשים ולתושבים חוזרים ותיקים, כך שיחיד כאמור, לאחר שעלה או ששב לישראל, יכול לפתח מוצר המבוסס על ידע שצבר לפני עלייתו או חזרתו או אחריה, ליתן זכות שימוש בו ולקבל בתמורה תמלוגים: לגבי הכנסות

"מוסד" – כל אחד מאלה:

(1) מוסד שהוכר לפי סעיף 9 לחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958³⁷;

(2) בית חולים רשום לפי פקודת בריאות העם, 1940³⁸;

"מוצר" – נכס מוחשי או ידע, לרבות תהליך ייצור ותוכנת מחשבים, הנובע ממחקר ופיתוח, על פי תכנית שהמדען הראשי אישר לפי הוראות חוק לעידוד מו"פ;

"שיעור הכנסות החוץ של חברת היישוב" – השיעור המתקבל מחלוקת סכום ההכנסות הנובעות לחברת היישוב ממתן זכות שימוש במוצר שבבעלותה ושפותח או התגלה לפי ההסכם, לתושב חוץ, למעט הכנסות כאמור שתשלומם מהווה הוצאה של מפעל הקבע של תושב חוץ בישראל, בכלל ההכנסות הנובעות ממתן זכות שימוש על ידי חברת היישוב באותו מוצר, הכל לפי אישור רואה חשבון שצורף לדוח השנתי של חברת היישוב; לא צורף אישור כאמור, יראו את שיעור הכנסות החוץ של חברת היישוב – אפס;

"תושב מוטב" – תושב ישראל שהיה לראשונה לתושב כאמור בתקופה שבין יום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) לבין יום י"ט בטבת התשע"ו (31 בדצמבר 2015) או תושב חוזר;

"תושב חוזר" – יחיד ששב והיה לתושב ישראל בתקופה שבין יום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) לבין יום י"ט בטבת התשע"ו (31 בדצמבר 2015), לאחר שהיה תושב חוץ במשך שש שנים רצופות לפחות;

(ב) תושב מוטב שמוסד הזמינו, בהיותו תושב חוץ, לעבוד בו יהיה זכאי לפטור ממס על הכנסתו מתמלוגים שמשלמת לו חברת יישוב של אותו מוסד, במשך חמש שנות מס שתחילתן בשנה הראשונה שבה החל לקבל מאת חברת היישוב הכנסה כאמור, ובלבד שהתקיימו שני אלה:

(1) התושב המוטב התקשר בהסכם עם חברת יישוב בתוך שנתיים מתום שנת המס שבה עלה או חזר לישראל, לפי העניין;

(2) הימנעות ממס או הפחתת מס בלתי נאותות אינן בין המטרות העיקריות של ההסכם, וניתן אישור המנהל על כך.

ד ב ר י ה ס ב ר

הנובע ממתן זכות השימוש במוצר לתושבי חוץ. האישור בדבר החלק מהתמלוגים הנובע ממתן זכות השימוש לתושבי חוץ כאמור, ייערך על ידי רואה חשבון ויצורף לדוח השנתי של חברת היישוב.

כדי להתאים את ההצעה למסגרת ההטבות הקיימות כיום לעולים חדשים ולתושבים חוזרים, החלות בעיקר על הכנסות הנצמחות מחוץ לישראל, מוצע שמתוך התמלוגים שמקבל היחיד מחברת היישוב שמקורם באותו מוצר שפותח בהתאם להסכם, הפטור יינתן רק על אותו חלק

³⁷ ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

³⁸ ע"ר 1065, תוס' 1, עמ' (ע) 191, (א) 239.

פרק י': רשויות מקומיות

תיקון חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ג-1992,³⁹ בחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ג-1992,³⁹ אחריו סעיף 12 יבוא:

"קבלת מידע מרשות 12א. (א) ראש הרשות המקומית או עובד הרשות המקומית שהוא הסמיך לכך בהסכמת המנהל (להלן – הגורם המקבל), רשאי לבקש ולקבל חיווי ואישור כאמור בסעיף 235(2ג)(1) לפקודת מס הכנסה⁴⁰ (בסעיף זה – המידע), בכפוף להוראות המפורטות בסעיף 235(2ג) לפקודת מס הכנסה, ובלבד שהמידע נדרש לצורך קביעת זכאותו של מבקש ההנחה בארנונה, להנחה המבוססת על מבחן הכנסה.

(ב) הגורם המקבל לא יבקש ולא יקבל מידע כאמור בסעיף קטן (א), אלא אם כן קיבל ממבקש ההנחה בארנונה ומכל בגיר המתגורר עמו, כתב ויתור על סודיות בהתאם להוראות סעיף 235(2ג)(2) לפקודת מס הכנסה.

(ג) הוראות סעיפים 231, 232 ו-234 לפקודת מס הכנסה יחולו, בשינויים המחויבים, על הגורם המקבל, לעניין ביצוע הוראות סעיף זה, וסעיפים 12 ו-12ב.

(ד) שר הפנים, בהסכמת שר האוצר, יקבע כללים לעניין אופן הגשת הבקשה למידע, ולעניין קבלת המידע ושמירתו על ידי הרשות המקומית, לרבות לעניין מניעת שימוש לרעה באפשרות קבלת המידע באופן מקוון.

(ה) בסעיף זה, "המנהל" – כהגדרתו בפקודת מס הכנסה.

דבריו הסבר

ואם התשובה לשאלה זו היא שלילית – האם גובה ההכנסות של התושב ושל כל בגיר המתגורר עמו גבוה או נמוך מהסכום שמסר הגורם המקבל לרשות המסים. קבלת המידע כאמור כפופה לכך שמבקש ההנחה וכל בגיר המתגורר עמו בנכס חתמו על כתב ויתור על סודיות בהתאם להוראות סעיף 235(2ג)(2) לפקודת מס הכנסה.

כמו כן מוצע לקבוע כי על הגורם המקבל ברשות המקומית, יחולו הוראות הסודיות החלות על רשות המסים שמסרה את המידע. עוד מוצע להסמיך את שר הפנים, בהסכמת שר האוצר, לקבוע כללים לעניין אופן הגשת הבקשה לקבלת מידע על ידי הרשות המקומית ולעניין קבלת המידע ושמירתו, לרבות לעניין מניעת שימוש לרעה באפשרות קבלת המידע באופן מקוון.

בהמשך לכך, מוצע לקבוע בסעיף 12ב המוצע, כי רשות מקומית לא תיתן הנחה בארנונה, אשר הזכאות לה תלויה בגובה ההכנסה של מבקש ההנחה, אלא לאחר שבדקה את זכאותו של מבקש ההנחה בהתאם למידע שקיבלה מרשות המסים על פי הוראות סעיף 12א המוצע.

סעיף 37 מכוח סעיף 12 לחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ג-1992, ולפי תקנות הסדרים במשק המדינה (הנחה מארנונה), התשנ"ג-1993, שהותקנו מכוחו, מוענקות הנחות בארנונה, בין השאר, על בסיס מבחן הכנסה. על פי הנהוג כיום, דורשת הרשות המקומית ממבקש ההנחה להציג לפניו תלושי שכר ואישורים נוספים המעידים על הכנסתו. מוצע להוסיף לחוק האמור את סעיף 12א הקובע כי רשויות מקומיות יהיו רשאיות לקבל מידע הקיים ברשות המסים ביחס להכנסתו של תושב, ויסתמכו על מידע זה לצורך קביעת זכאות התושב להנחה בארנונה המבוססת על מבחן הכנסה.

בהתאם לכך, מוצע לקבוע כי ראש הרשות המקומית או עובד הרשות המקומית שהוא הסמיך לכך (בפרק זה – הגורם המקבל), יהיה רשאי לפנות לרשות המסים ולקבל את המידע המפורט בסעיף 235(2ג)(1) לפקודת מס הכנסה, מידע שהוא התשובה לשאלות אלה: האם התושב או בגיר המתגורר עמו הגיש דוח לפי סעיף 131 לפקודת מס הכנסה לגבי השנתיים שקדמו לשנה שלגביה מבוקשת ההנחה,

³⁹ ס"ח התשנ"ג, עמ' 10; התש"ע, עמ' 568.

⁴⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

בדיקת זכאות כתנאי 12. (א) לא תיתן רשות מקומית הנחה בארנונה, אשר הזכאות לה תלויה בגובה ההכנסה של מבקש ההנחה, אלא לאחר שנבדקה זכאותו של מבקש ההנחה לפי הוראות חוק זה, ובכלל זה לפי הוראות סעיף 12א.

(ב) שר הפנים, בהסכמת שר האוצר, רשאי לפטור רשות מקומית מהוראות סעיף קטן (א), אם ראה כי אין ברשותה היכולת הטכנולוגית הנדרשת לצורך קבלת המידע כאמור בסעיף 12א, או בשל טעם אחר המצדיק זאת, וזאת לתקופה קצובה שיורה.

תיקון פקודת העיריות

38. בפקודת העיריות⁴¹ –

(1) אחרי סעיף 300 יבוא:

"מתן אישור תושבות 300א. (א) בסעיף זה, "אישור תושבות לצורך הטבת מס" – אישור הנדרש לצורך קבלת הטבת מס, לפי סעיף 11 לפקודת מס הכנסה.

(ב) רשות מקומית תיתן לתושב הרשות, לבקשתו, אישור תושבות לצורך הטבת מס, ובלבד שהתושב שילם את תשלומי הארנונה שהיה חייב בהם עד סוף שנת הכספים שקדמה למועד בקשת האישור.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), לא תימנע רשות מקומית ממתן אישור תושבות לצורך הטבת מס לתושב שלא שילם את תשלומי הארנונה כאמור בסעיף קטן (ב) –

(1) בשל תשלומי ארנונה שלא שולמו כאמור וטרם חלף המועד להגיש השגה לגביהם, או שהוגשה השגה כאמור וטרם ניתנה בעניין החלטה חלוטה;

(2) למי שניתן בעניינו צו כינוס או צו לעיכוב הליכים, במסגרת הליכי פשיטת רגל לפי פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ס-1980⁴².

ד ב ר י ה ס ב ר

עליו, יקבל מאת הרשות המקומית אישור תושבות לצורכי מס הכנסה. במקביל, מוצע לתקן את ההגדרה "תושב" שבסעיף 11 לפקודת מס הכנסה, כך שייחוסף בה תנאי ולפיו "תושב" הוא מי שיש בידו אישור תושבות לצורכי הטבת מס, כמשמעותו בפקודת העיריות, מטעם היישוב המזכה.

כחריג לכלל האמור, מוצע לקבוע מצבים מיוחדים שבהם הרשות המקומית לא תימנע ממתן אישור כאמור בשל חוב ארנונה. זאת, בשל חוב ארנונה שטרם חלף המועד להגיש השגה לגביו, או שהוגשה השגה וטרם ניתנה בעניין החלטה חלוטה, וכן ממי שניתן בעניינו צו כינוס או צו לעיכוב הליכים, במסגרת הליכי פשיטת רגל. בנוסף, מוצע גם להסמיך את שר הפנים, בהסכמת שר האוצר, לקבוע סוגי חייבים אשר קיימת הצדקה שלא למנוע מהם אישור כאמור בשל חוב ארנונה, ועליהם לא יחולו הוראות סעיף זה.

עם זאת, שר הפנים, בהסכמת שר האוצר, יהיה רשאי לפטור רשות מקומית מחובת הבדיקה האמורה, אם ראה כי לא עומדת לרשותה היכולת הטכנולוגית הנדרשת לצורך קבלת המידע כאמור, או בשל טעם אחר המצדיק זאת, וזאת לתקופה קצובה שיקבע.

סעיף 38 לפסקה (1)

לפי סעיף 11 לפקודת מס הכנסה, מוענקות הטבות במס הכנסה, בשיעור משתנה, לתושביהם של כ-180 יישובים במדינת ישראל, בעיקר באזורי הפריפריה. תנאי לקבלת ההטבה הוא היות הנישום תושב הרשות המקומית המזכה. על פי ההגדרה הקיימת בסעיף 11 האמור, "תושב" יישוב מזכה הוא מי שמרכז חייו באותו היישוב. מוצע לקבוע בסעיף 300א המוצע לפקודת העיריות, כי רק תושב רשות מקומית ששילם את תשלומי הארנונה החלים

⁴¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

⁴² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 34, עמ' 639.

(ד) שר הפנים, בהסכמת שר האוצר, רשאי לקבוע כי הוראות סעיף זה לא יחולו על סוגי חייבים שאין הצדקה בנסיבות העניין להימנע מלתת להם אישור כאמור בסעיף (ב). על אף שלא שילמו את תשלומי הארנונה כאמור באותו סעיף קטן, וזאת לפי אמות מידה ובהתאם לתנאים שיקבע;

(2) בסעיף 330 –

(א) האמור בו יסומן "(א)", ובו, אחרי "בשיעורי ארנונה נוספים" יבוא "וזאת לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים, בין ברציפות ובין במצטבר";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) לעניין סעיף קטן (א), לא יראו נכס כנכס שנהרס או ניזוק לפי סעיף זה, אלא אם כן לא ניתן לתקנו באופן שיאפשר שימוש סביר בו, בעלות סבירה ביחס לשוויון."

39. תיקון חוק הרשויות המקומיות (העברת תשלומים מהמדינה), התשנ"ה-1995⁴³, בסעיף 5, במקום "י"ט בתמוז התש"ע (1 ביולי 2010)" יבוא "י"ד בתמוז התשע"ה (1 ביולי 2015)".

40. תיקון חוק הרשויות המקומיות (העברת תשלומים מהמדינה), התשנ"ה-1995, כנוסחו בסעיף 39 לחוק זה, ביום י"ח בתמוז התש"ע (30 ביוני 2010).
– תחילה

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (2)

למשל, במקרים שבהם קיימים עיקולים על חשבונות הבנק של הרשות המקומית. במקרים אלה, דווקא גמישות במועד העברת תשלומי המדינה תאפשר לרשות המקומית לפעול להסרת העיקול קודם העברת התשלומים, ובכך למנוע את עיקול הכספים מיד עם קבלתם.

מטעמים אלה, נקבע בחוק יסודות התקציב (תיקון מס' 31 והוראת שעה), התשס"ד-2004, כי חוק העברת תשלומים לא יחול עד יום ט"ו בתמוז התשס"ז (1 ביולי 2007); בחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2007), התשס"ז-2007, נקבע כי החוק האמור לא יחול עד יום כ"ח בסיוון התשס"ח (1 ביולי 2008); בחוק הרשויות המקומיות (העברת תשלומים מהמדינה) (תיקון מס' 2), התשס"ח-2008, נקבע כי החוק האמור לא יחול עד יום ט' בתמוז התשס"ט (1 ביולי 2009), ובחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009, נקבע כי החוק האמור לא יחול עד יום י"ט בתמוז התש"ע (1 ביולי 2010). כעת מוצע, מהטעמים האמורים לעיל, לדחות את כניסתו לתוקף כאמור, עד יום י"ד בתמוז התשע"א (1 ביולי 2015).

סעיף 330 לפקודת העיריות קובע פטור מתשלומי ארנונה לנכס שנהרס או ניזוק. כדי למנוע מצב של מתן פטור מארנונה לנכסים שניתן להשימם בעלות סבירה, מוצע לתקן את הסעיף ולקבוע בו כי לא יראו נכס כנכס שנהרס או ניזוק אלא אם כן לא ניתן לתקנו באופן שיאפשר שימוש סביר בו, בעלות סבירה ביחס לשוויון. כמו כן מוצע להגביל את הפטור מתשלום ארנונה לפי הסעיף האמור, לתקופה מצטברת של שלוש שנים.

סעיפים 39 ו-40 מהמדינה), התשנ"ה-1995 (להלן – חוק העברת תשלומים), קובע את המועדים שבהם נדרשת המדינה להעביר את התשלומים, לרבות מענקים, שהיא מעבירה לרשות מקומית.

המצב שיוצר חוק העברת תשלומים, שבו נשלל שיקול דעת המדינה לגבי מועדי העברת התשלומים, עלול למנוע מהרשויות המקומיות את היכולת לעשות שימוש בכספים לצורך מתן שירותים לתושבי הרשות המקומית, ובכך לסכל את המטרה שלשמה מועברים התשלומים. כך,

⁴³ ס"ח התשנ"ה, עמ' 119.

פרק י"א: מערכת סליקה פנסיונית

41. בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה – 2005⁴⁴ –
(1) בשם החוק, אחרי "ובשיווק פנסיוני" יבוא "והפעלת מערכת סליקה פנסיונית";
תיקון חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני)

דבריו הסבר

כפועל יוצא, מערכת מסוג זה תגביר את המימנות המידע וזמינותו בעבור כל הגורמים הפועלים בשוק, תאפשר ניהול טוב יותר של התהליכים השונים (כגון: ייעוץ, הצטרפות וניוד), תיעל את הבקרה עליהם ותגביר את השקיפות בניהול חסכוניותו של הציבור. כך למשל, העברת מידע יעילה ומהירה תסייע ליועצים פנסיוניים לקבל תמונה שלמה ומדויקת של חסכוניות הלקוח, מתקופות שונות בחייו, לשם ביצוע ייעוץ פנסיוני ללקוח. כמו כן, מערכת סליקה פנסיונית עתידה ליעל את העברת המידע בין גופים מוסדיים בניוד חסכוניות לקוח בין אפיקים שונים, סליקת כספי החיסכון הפנסיוני של לקוח, וכן תאפשר למשתמש לקבל משווא על פעולות שבוצעו באמצעותה.

בחדש מאי 2010 הוקמה המסלוקה לחיסכון לטווח ארוך בע"מ. מטרת החברה, כעולה מתקנונה כנוסחו בעת ההקמה, היא להקים, לייסד ולנהל מסלוקת מידע וכספים בתחום החיסכון ארוך הטווח.

ביום ט"ו בתמוז התש"ע (27 ביוני 2010) פרסם הממונה על שוק ההון, הביטוח והחיסכון במשרד האוצר (להלן – הממונה) הוראות לעניין דרכי פעולתה וניהולה של המסלוקה לחיסכון לטווח ארוך בע"מ. מטרת הוראות אלה, אשר ניתנו מכוח סמכותו הכללית של הממונה בחקיקה שבפיקוחו, היא להסדיר את פעולתה של מערכת הסליקה הפנסיונית עד להשלמת חקיקה מפורטת בעניין.

פרק י"א המוצע נועד להסדיר בחקיקה את סמכויות הממונה, לקבוע הוראות הנוגעות למתן רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית וכן לקבוע הוראות ביחס לדרכי פעילותה וניהולה של מערכת כאמור. מטרת הפרק המוצע להגן על ענייני משתמשי המערכת ולקוחותיהם ולדאוג לפיתוח תחרות ולמניעת ריכוזיות בתחום הייעוץ והשיווק הפנסיוני ובתחום החיסכון לטווח ארוך.

מערכת סליקה פנסיונית מרכזית, תאפשר, מטיבה, גישה פוטנציאלית למשתמשים רבים על אודות מידע רגיש בדבר החיסכון הפנסיוני ארוך הטווח של לקוחות. החוק המוצע מבקש להתמודד עם הסיכונים הכרוכים בהקמה של מערכת מעין זו לפרטיותם של לקוחות, בדרך של "עיצוב לפרטיות" (Design by Privacy) – כלומר באופן שהמערכת הטכנולוגית שתוקם תהיה כזו שתמזער את הסיכונים לפרטיות הנוצרים כתוצאה מהקמתה, והכל כמובן בלי לפגוע בהשגת תכליות החוק. עיקרון זה של

סעיף 41 בחירת סוג החיסכון לטווח ארוך, ולעניין פרק כללי י"א המוצע גם בחירת חיסכון בקרן השתלמות, ובחירת תכנית ביטוח ריסק מוות או ביטוח מפני אובדן כושר עבודה שנרכשו לטובת מבוטח, הן מההחלטות החשובות והמורכבות ביותר בחייו של הפרט, אשר להן השפעה מהותית על עתידו הכלכלי. לפיכך, חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה–2005 (להלן – החוק או חוק הייעוץ), מחייב יועץ או סוכן פנסיוני להתאים את החיסכון הפנסיוני של לקוח לצרכיו, וזאת לאחר שביירר עמו, בין השאר, פרטים לעניין מצב החיסכון הפנסיוני שלו. משכך, ייעוץ או שיווק פנסיוני אפקטיבי מחייב קבלת אינפורמציה מלאה וכוללת לגבי הרכב החיסכון הפנסיוני של מבקשי הייעוץ.

כיום, אינפורמציה מלאה לגבי מצב החיסכון הפנסיוני של אדם, אינה קיימת בצורה נגישה. העדר האפשרות לקבל מידע אמין ונגיש מקשה, בין השאר, על ביצוע ייעוץ פנסיוני נאות, מהווה חסם להעברת כספים בין גופים מוסדיים שונים, ומגדיל את חוסר המודעות של הפרטים לגבי מצב חסכוניהם לגיל פרישה. זמינותה של אינפורמציה כאמור חשובה אף שבעתים לאור הרפורמות שבוצעו בשוק החיסכון הפנסיוני בשנים האחרונות, ובכלל זה גידול מגוון אפשרויות החיסכון, הגמשת אפשרויות המעבר בין מוצרי חיסכון שונים והחלת חובת חיסכון לפנסיה על כלל העובדים במשק.

על רקע ההתפתחויות בשוק החיסכון הפנסיוני וכדי לסייע לפרטים לקבל החלטות מושכלות באשר להתאמת אפשרויות החיסכון לצורכיהם, עלה הצורך לממן גם את תהליכי העבודה הקשורים בהעברת מידע וכספים לגופים המוסדיים ומהם, והכול באמצעות מערכת מרכזית אחת. מערכת מרכזית כאמור עולה בקנה אחד עם ההתפתחויות הטכנולוגיות בשנים האחרונות, שבעקבותיהן תחומים שונים עוברים תהליך של מיכון, וזאת במטרה לייעל את תהליכי העבודה, להוזיל עלויות ולתת שירות טוב יותר ללקוחות.

מערכת להעברת מסרי מידע ולסליקה כספית בתחום החיסכון הפנסיוני (להלן – מערכת סליקה פנסיונית), צפויה לייעל ולשכלל את תהליכי העבודה הקשורים בהעברת מידע וכספים. מערכת זו תמסד מכנה משותף טכנולוגי בעבור כלל הגופים המוסדיים, היועצים הפנסיוניים והסוכנים הפנסיוניים, ותסדיר את הליכי העבודה ביניהם.

⁴⁴ ס"ח התשס"ה, עמ' 918; התשס"ח, עמ' 160.

(א) בהגדרה המתחילה במילים "גוף מוסדי", "החזקה", לפני "גוף מוסדי" יבוא "אמצעי שליטה" ואחרי "החזקה" יבוא "מבטח";

(ב) אחרי ההגדרה "זיקה" יבוא:

"חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית" או "החברה" – חברה שקיבלה רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית;

(ג) בהגדרה המתחילה במילים "חברה מנהלת", "עמית-עצמאי", "עמית-שכיר", אחרי "חברה מנהלת" יבוא "עמית";

(ד) בהגדרה "לקוח", בסופה יבוא "ולעניין ההגדרה "מערכת סליקה פנסיונית" והוראות פרק ה' – יחיד כאמור וכן עמית ומבוטח";

(ה) אחרי ההגדרה "לקוח" יבוא:

"מדד" – מדד המחירים לצרכן (כולל פירות וירקות) שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

(ו) אחרי ההגדרה "מוצר פנסיוני" יבוא:

"מערכת סליקה פנסיונית" או "המערכת" – מערכת מרכזית שניתן באמצעותה להעביר מידע על לקוחות מכלל הגופים המוסדיים לכל יועץ פנסיוני או סוכן פנסיוני, לשם ביצוע ייעוץ פנסיוני או שיווק פנסיוני וכן לבצע אחת או יותר מהפעולות המנויות בסעיף 31, והכל לגבי מוצר פנסיוני או תכנית ביטוח כהגדרתה בסעיף 31;

"משתמש", במערכת סליקה פנסיונית – גוף מוסדי, יועץ פנסיוני, סוכן פנסיוני, מעביד או מי מטעמו, או חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית אחרת, העושים שימוש במערכת הסליקה הפנסיונית;

(ז) בהגדרה "נושא משרה", בסופה יבוא "ולעניין חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית – לרבות כל עובד הכפוף לו במישרין";

ד ב ר י ה ס ב ר

מידע מכלל הגופים המוסדיים לכל יועץ פנסיוני או סוכן פנסיוני הקיים בשוק, וכן ניתן להעביר באמצעותה מידע או כספים באחת או יותר מהפעולות המנויות בסעיף 31 לחוק, כנוסחו המוצע, כדוגמת העברת כספים בין גופים מוסדיים, או העברת מידע על אודות לקוח מיועץ פנסיוני או מסוכן פנסיוני לגוף מוסדי לשם ביצוע עסקה. יובהר כי ההגדרה המוצעת לא נועדה לכלול מערכות המתופעלות על ידי יועצים פנסיוניים וסוכנים פנסיוניים המעבירים מידע או כספים מגופים ציבוריים ואליהם (מנהלי הסדר) או על ידי לשכות שכר המבצעות הפקדות בשם מעבידים לגופים המוסדיים ומעבירות להם מידע.

להגדרה "משתמש" – מוצע להגדיר את המשתמשים במערכת הסליקה הפנסיונית, והם: גוף מוסדי (מבטח וחברה מנהלת), יועץ פנסיוני, סוכן פנסיוני, מעביד לרבות לשכות שכר, מנהלי הסדר או כל גוף אחר הפועל מטעמו של המעביד, וכן חברה אחרת להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, העושה שימוש במערכת הסליקה הפנסיונית.

"עיצוב לפרטיות" הוא עיקרון מוכר בתחום ההגנה על הפרטיות במידע, ונחשב לאמצעי מתקדם להגנה עליה.

בשל רגישות המידע המועבר במערכת סליקה פנסיונית, מוצע לקבוע, נוסף על הוראות לעניין סודיות המידע האמור, שמירתו, אבטחתו ונגישותו, והכל במטרה למזער את הסיכונים לפגיעה בפרטיות הלקוחות הטמונים בהפעלת המערכת.

לפסקאות (1) ו-(2)

מוצע לתקן את שם החוק כך שיכלול גם התייחסות להפעלת מערכת סליקה פנסיונית. כמו כן, מוצע להוסיף הגדרות חדשות לחוק הנדרשות בעקבות הסדרת פעילותה של מערכת סליקה פנסיונית, והתאמת הגדרות קיימות לשינוי המוצע.

להגדרה "מערכת סליקה פנסיונית" לפי ההגדרה המוצעת מערכת תיחשב למערכת סליקה פנסיונית אם ברשותה תשתית מרכזית שבאמצעותה ניתן להעביר

(ח) אחרי ההגדרה "פקודת פשיטת רגל" יבוא:

"רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית" – רישיון להפעיל מערכת סליקה פנסיונית, כמשמעותו בסעיף 31א;

(3) בסעיף 5(ג)1, אחרי "החברה" יבוא "היא חברה כהגדרתה בחוק החברות והיא";

(4) בסעיף 27(ב)7, בסופו יבוא "לרבות באמצעות מערכת סליקה פנסיונית";

(5) אחרי סעיף 31 יבוא:

"פרק ה'1: מערכת סליקה פנסיונית

סימן א': רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית

חובת רישוי 31א. לא יפעיל אדם מערכת סליקה פנסיונית אלא אם כן ניתן לו רישיון לכך לפי הוראות סימן זה, ובהתאם לתנאי הרישיון.

תנאים למתן רישיון 31ב. (א) הממונה רשאי לתת רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית לחברה שמתקיימים בה כל אלה:

(1) היא חברה כהגדרתה בחוק החברות;

(2) עיסוקה הבלעדי הוא הפעלת מערכת סליקה פנסיונית;

(3) הונה העצמי אינו נמוך מהשיעור המזערי שקבע השר לפי הוראות סעיף 31ח;

(4) לחברה סוגי ביטוח שקבע השר, בסכומים, בשיעורים ובתנאים שקבע;

ד ב ר י ה ס ב ר

פנסיונית, לאבטחת המידע המועבר בה ופיקוח הממונה על פעולתה.

לסעיף 31א המוצע

מוצע לקבוע כי הפעלת מערכת סליקה פנסיונית תיעשה רק על ידי מי שניתן לו רישיון לפי פרק ה'1 המוצע, וזאת כדי לוודא כי הקמת החברה להפעלת מערכת הסליקה הפנסיונית (להלן – החברה או החברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית) עולה בקנה אחד עם טובת הציבור בכלל, וטובת הלקוחות בפרט, כי החברה פועלת להגברת התחרותיות במשק וכי המערכת הטכנולוגית שתשמש את מערכת הסליקה הפנסיונית תמוצה, ככל האפשר, ובהתחשב בחלופות הטכנולוגיות המקובלות, את הסיכון לפגיעה בפרטיות של הלקוחות. עוד מוצע לקבוע כי החברה תפעיל את המערכת בהתאם לתנאים הקבועים ברישיונה.

לסעיפים 31ב ו-31ג המוצעים

מוצע להסמיך את הממונה לתת רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית לחברה שהתאגדה בישראל, בהתקיים התנאים הקבועים בסעיף 31ב. תנאים אלה מטרתם להבטיח, ככל האפשר, כי החברה תוכל לספק את השירותים השונים הקבועים בחוק הייעוץ באופן נאות וראוי למשתמשיה וללקוחות. בין השאר נדרש, כתנאי למתן הרישיון, כי עיסוקה הבלעדי של החברה יהיה

לפסקה (3)

סעיף 5 לחוק הייעוץ עניינו "תנאים למתן רישיון יועץ פנסיוני". מוצע להבהיר בסעיף האמור כי תנאי למתן רישיון כאמור לחברה, הוא היותה של החברה חברה כהגדרתה בחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן – חוק החברות). היינו – חברה שהתאגדה לפי החוק האמור, לפי פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983, לפי פקודת החברות 1921 או לפי פקודת החברות 1919. זאת בדומה לתנאי הנדרש למתן רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, לפי סעיף 31ב לחוק, כנוסחו המוצע.

לפסקה (4)

מוצע לתקן את סעיף 27(ב)7 לחוק הייעוץ כך שייפוי הכוח הכלול במסגרת הסכם ייעוץ פנסיוני מתמשך יכלול התייחסות פרטנית לקבלת מידע באמצעות מערכת סליקה פנסיונית.

לפסקה (5)

מוצע להוסיף פרק ה'1 לחוק הייעוץ, ולקבוע במסגרתו את ההוראות הדרושות לשם הסדרת הפעלתה של מערכת סליקה פנסיונית, ובכלל זה הוראות בדבר מתן רישיון להפעלת המערכת, הוראות לעניין שליטה בחברה בעלת רישיון כאמור, אורגנים בה וההון המזערי העצמי שלה וכן הוראות נוספות הנוגעות לשימוש במערכת סליקה

(5) לחברה מערכות חומרה ותוכנה מהימנות, המקנות רמה סבירה של זמינות ואמינות, והמעניקות הגנה סבירה מפני חדירה, שיבוש, הפרעה או גרימת נזק למחשב או לחומר מחשב כהגדרתם בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995⁴⁵;

(6) הממונה שוכנע, לאחר שהתייעץ עם הרשם כהגדרתו בסעיף 7 לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981⁴⁶, כי המערכת הטכנולוגית שתשמש את מערכת הסליקה הפנסיונית עומדת בתנאים הקבועים בסעיף 31טז(א).

(ב) במתן רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית יובאו בחשבון השיקולים המפורטים בסעיף 17 לחוק הפיקוח על הביטוח, בשינויים המחויבים.

(ג) לא יסרב הממונה לתת רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית לחברה שמתקיימים בה התנאים המפורטים בסעיף קטן (א), אלא לאחר התייעצות עם הוועדה, ולאחר שניתנה לחברה הזדמנות לטעון את טענותיה לפני הוועדה, בדרך שהורתה הוועדה.

בקשה לרישיון 31ג. (א) חברה המבקשת לעסוק בהפעלת מערכת סליקה פנסיונית תגיש לממונה בקשה בכתב לרישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, בטופס שעליו יורה הממונה; לבקשה יצורפו מסמכי ההתאגדות של החברה וכן פרטים בדבר –

(1) נושאי המשרה בחברה והרקע העסקי שלהם;

דברי הסבר

למדיניות הכלכלית של הממשלה, ועוד שיקולים הנוגעים לבחינת יציבותה של החברה והתאמת נושאי המשרה בה למתן השירות המוצע על ידה.

בסעיף 31ג מוצע לקבוע את ההליך הנדרש לצורך מתן רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, לרבות המידע והמסמכים שעל חברה המבקשת רישיון כאמור לצרף לבקשתה. החברה תידרש, בין השאר, להציג לפני הממונה את אופן עמידתה בדרישה המהותית לצמצום את סיכויי הפגיעה בפרטיות שבמערכת, בהתאם להוראות חוק הייעוץ כנוסחו המוצע ודיני הפרטיות. בדיקת היבט זה תיעשה בשיתוף רשם מאגרי המידע לפי חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981. כדי לממש את עיקרון ה"עיצוב לפרטיות", המוזכר לעיל בחלק הכללי לדברי ההסבר, יהיה על החברה לבצע ולהגיש "סקר השפעה על הפרטיות" ("Statement Impact Privacy").

נוסף על כך יוסמך הממונה לדרוש פרטים נוספים ככל שימצא לנכון לשם דיון בבקשה. הוראה זו דומה להוראת סעיף 5(ב) בחוק הפיקוח על קופות גמל.

הפעלת מערכת סליקה פנסיונית, כי החברה תחזיק בהון מזערי כפי שיקבע שר האוצר (להלן – השר), בתקנות, וכי תעשה שימוש במערכות חומרה ותוכנה מהימנות המעניקות הגנה מפני חדירה למידע השמור בה או פגיעה בו. תנאים דומים קבועים בסעיף 4 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן – חוק הפיקוח על קופות גמל). בהקשר של רישיון חברה מנהלת.

לעניין זה יובהר כי סמכותו של הממונה אינה גורעת מהסמכויות המוקנות לנגיד בנק ישראל להכריז על מערכת סליקה פנסיונית כעל מערכת מבוקרת או מערכת מבוקרת מיוחדת, לפי חוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008.

עוד מוצע לקבוע כי הממונה, בבואו להחליט על מתן רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, ישקול את השיקולים המפורטים בסעיף 17 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן – חוק הפיקוח על הביטוח), ובהם טובת הציבור בכלל, וטובת הלקוחות והמשתמשים בפרט, הגברת התחרותיות במשק, התאמה

⁴⁵ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

⁴⁶ ס"ח התשמ"א, עמ' 128.

(2) בעלי השליטה בחברה, הרקע העסקי שלהם והאמצעים הכספיים העומדים לרשותם;

(3) תכנית הפעולה של החברה לעניין הפעלת מערכת הסליקה הפנסיונית ואופן היערכותה להפעלת מערכת כאמור, לרבות מתווה פעילותה והשירותים אשר יסופקו על ידה למשתמשים;

(4) המערכת הטכנולוגית שתשמש את מערכת הסליקה הפנסיונית, והחלופות הטכנולוגיות המקובלות כאמור בסעיף 31(א).

(ב) הממונה רשאי לדרוש מחברה המבקשת רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, נתונים ומסמכים נוספים על אלה המפורטים בסעיף קטן (א), ככל שייראה לו כי הדבר דרוש לשם מתן החלטה בבקשתה.

131. ברישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית רשאי הממונה לקבוע תנאים והגבלות, ורשאי הוא לשנותם בכל עת, ובלבד ששינוי שלא לפי בקשת החברה ייעשה בהתייעצות עם הוועדה, לאחר שניתנה לחברה הזדמנות לטעון את טענותיה לפני הוועדה בדרך שהורתה הוועדה.

131. (א) לא החלה החברה להפעיל מערכת סליקה פנסיונית עד תום התקופה שנקבעה לכך ברישיון – יפקע תוקף הרישיון. (ב) על ביטול רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית יחולו הוראות סעיפים 22 ו-23 לחוק הפיקוח על הביטוח, בשינויים המחויבים.

סימן ב': הוראות לעניין שליטה בחברה, אורגנים ובעלי תפקידים בה והון עצמי

131. (א) לא יחזיק אדם יותר מחמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה בחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, או שיעור גבוה יותר שיקבע השר בצו, אלא על פי היתר שנתן הממונה.

תנאים ברישיון ושינויים

פקיעת רישיון וביטולו

שליטה והחזקת אמצעי שליטה בחברה

ד ב ר י ה ס ב ר

השאר, כחלק מהשיקולים למתן הרישיון, החלופות האחרות הקיימות באותה העת בשוק, והן עשויות להשתנות לאורך זמן. לפיכך חברה אשר לא הפעילה מערכת סליקה פנסיונית, בתוך הזמן הקבוע ברישיונה והמעוניינת להפעיל מערכת כאמור, יהיה עליה להגיש בקשה חדשה אשר תיבחן ביחס לפרטים, לעובדות ולחלופות המעורבות ביום הגשת הבקשה המחודשת. הוראה זו דומה להוראת סעיף 8 לחוק הפיקוח על קופות גמל.

עוד מוצע גם כי לעניין ביטול רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית יחולו הוראות חוק הפיקוח על הביטוח.

לסעיף 131 המוצע

בדומה לקבוע בסעיף 9 לחוק הפיקוח על קופות גמל, מוצע לקבוע כי שליטה בחברה להפעלת מערכת

לסעיף 131 המוצע

מוצע להסמיך את הממונה לקבוע תנאים והגבלות ברישיון חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, ולשנותם בכל עת, ובלבד ששינוי כאמור ייעשה לאחר שניתנה לחברה הזדמנות לטעון את טענותיה לפני הוועדה המייעצת אשר הוקמה לפי סעיף 4 לחוק הפיקוח על הביטוח ולאחר שהממונה התייעץ עם הוועדה. הוראה זו דומה להוראת סעיף 6 לחוק הפיקוח על קופות גמל.

לסעיף 131 המוצע

מוצע לקבוע כי אם חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית לא החלה להפעיל מערכת כאמור עד תום התקופה שנקבעה לכך ברישיונה, יפקע תוקף הרישיון. בעת מתן הרישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית נבחנות, בין

(ב) לא ישלוח אדם בחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית אלא על פי היתר שנתן הממונה.

(ג) ההוראות לפי סימן ו' לפרק ג' בחוק הפיקוח על הביטוח החלות לעניין שליטה ואמצעי שליטה במבטח, למעט ההוראות לפי סעיפים 32(ב), (1ג) ו' (1) ו' 333(א)(2), יחולו, בשינויים המחויבים, לעניין שליטה ואמצעי שליטה בחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, לרבות לעניין היתר שניתן לפי סעיפים קטנים (א) או (ב).

(ד) השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע הקלות לעניין תחולת ההוראות האמורות בסעיף קטן (ג) על חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, בדרך של קביעת שינויים ותיאומים בתחולת ההוראות האמורות, כולן או חלקן, על חברה כאמור, או קביעה כי הוראות אלה, כולן או חלקן, לא יחולו לגביה.

(א) ההוראות לפי סימן א' לפרק ד' בחוק הפיקוח על הביטוח לעניין אורגנים ובעלי תפקידים אחרים במבטח, למעט סעיפים 41, 41 ו' 41 ולמעט ההוראות אחרות לפי הסימן האמור שעניינם אקטואר, מנהל סיכונים או ועדת השקעות, יחולו לעניין אורגנים ובעלי תפקידים כאמור בחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, בשינויים המחויבים ובשינוי זה: על אף הוראות סעיף 41ט(א) לחוק הפיקוח על הביטוח, רשאי השר לקבוע כי הוראות הסעיף האמור לא יחולו לגבי בעלי תפקידים או עיסוקים מסוימים שיקבע, בכפוף לעמידתם במגבלות שיקבע השר לעניין כהונתם בחברה, ככל שיקבע.

אורגנים ובעלי תפקידים אחרים בחברה 131.

ד ב ר י ה ס ב ר

הדירקטוריון וועדותיו, ואת התקנות שנקבעו מכוחן, כמו כן מוצע להחיל על החברה הוראות נוספות לפי חוק הפיקוח על הביטוח הנוגעות לרואה חשבון מבקר, את ההוראות המסמיכות את השר לקבוע תנאי כשירות של נושא משרה בחברה, ואת ההוראות שעניינן אישור מינוי של נושא משרה ומניעת ניגוד עניינים. עם זאת מוצע להסמיך את השר לסייג את האמור בסעיף 41ט(א) לחוק הפיקוח על הביטוח שעניינו מניעת ניגוד עניינים, כך שהאמור בו לא יחול על בעלי תפקידים מסוימים שיקבע, ובלבד שיבהנו בכפוף למגבלות שיציב, וזאת בשל כך שלגבי חברות מסוימות (דוגמת המסלקה לחיסכון לטווח ארוך בע"מ) מבנה הבעלות בחברה יש בו כדי לצמצם התנהגות תוך ניגוד עניינים, שכן ישנו פיקוח הדדי של כל אחד מנושאי המשרה, האחד על השני.

במקביל להחלת הוראות חוק הפיקוח על הביטוח והתקנות מכוחן, כאמור לעיל, מוצע להסמיך את השר לקבוע שינויים או תיאומים בתחולת התקנות האמורות, או לקבוע תחתן תקנות אחרות, בכל הנוגע לחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, אם הדבר דרוש לדעתו בשל מאפייניה הייחודיים של חברה כאמור.

סליקה פנסיונית, והחזקת אמצעי שליטה בחברה כאמור בשיעור העולה על 5% (או בשיעור גבוה יותר שיקבע השר), תתאפשר רק לאחר קבלת היתר מאת הממונה, וזאת כדי להבטיח תחרותיות בשוק זה. עוד מוצע להחיל לגבי החזקת אמצעי שליטה ושליטה בחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית את הוראות חוק הפיקוח על הביטוח הנוגעות לעניין זה, שעיקרן שיקולים וסייגים למתן היתר, איסור העברת אמצעי שליטה לאחר אשר אין בידו היתר, מתן סמכות לממונה לדרוש מבית המשפט מינוי כונס נכסים למכירת אמצעי שליטה אם אלה נרכשו בניגוד לחוק, ועוד.

לסעיף 131 המוצע

בדומה לקבוע בסעיף 10 לחוק הפיקוח על קופות גמל, מוצע להחיל על חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית את הוראות חוק הפיקוח על הביטוח הנוגעות לתחולת הוראות חוק החברות שעניינן בחירת יושב ראש הדירקטוריון, ישיבות הדירקטוריון, ועדת ביקורת, מנהל כללי, מבקר פנימי, מספר הדירקטורים וחובת הגילוי.

נוסף על כך מוצע להחיל את ההוראות מחוק הפיקוח על הביטוח המסמיכות את השר לקבוע תקנות לעניין

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א) רשאי השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע שינויים ותיאומים בתחולת התקנות שהותקנו לפי הסימן האמור באותו סעיף קטן, כולן או חלקן, לגבי חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, או לקבוע כי הוראות אלה, כולן או חלקן לא יחולו לגביה, ורשאי הוא לקבוע במקומן הוראות אחרות שיחולו לגבי החברה.

הון עצמי מזערי 31. ח. השר רשאי לקבוע את שיעור ההון העצמי המזערי הנדרש מחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית.

סימן ג': השימוש במערכת סליקה פנסיונית ואופן הפעלתה

31 ט. (א) מערכת סליקה פנסיונית תשמש להעברת מידע על לקוחות, לפי בקשתם, מכל הגופים המוסדיים לכל יועץ פנסיוני או סוכן פנסיוני, לשם ביצוע ייעוץ פנסיוני או שיווק פנסיוני, וכן תשמש לביצוע פעולות כמפורט להלן, כולן או חלקן, והכל לגבי מוצר פנסיוני, או לגבי תכנית ביטוח, ולשם כך בלבד –

- (1) העברת מידע על לקוח, לפי בקשתו, מיועץ פנסיוני או מסוכן פנסיוני לגוף מוסדי, לשם ביצוע עסקה בעבור הלקוח;
- (2) העברת כספים בין גופים מוסדיים שונים לפי סעיף 23 לחוק הפיקוח על קופות גמל, והעברת מידע בין גופים אלה, אגב העברת כספים כאמור, לפי הוראות אותו סעיף;

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן מוצע לאפשר לשר לקבוע פעולות נוספות בעתה, שעניינן העברת מידע או כספים, ככל שהפעולה היא בתחום פיקוחו של הממונה. כמו כן בהתאם לעיקרון בדיני הפרטיות בדבר הצורך בהסכמה של אדם לשימוש במידע על אודותיו, נקבע כי ביחס לפעולות נוספות אלה, כי הפעולה תיעשה בהסכמת הלקוח.

בשל רגישות המידע העובר במערכת והצורך בהגנת פרטיות הלקוחות שלגביהם מועבר המידע, מוצע להסמיך את הממונה לתת הוראות בדבר סוגי המידע שניתן להעביר במערכת.

עוד מוצע להסמיך את הממונה לקבוע כי לקוח יהיה רשאי לקבל בעצמו, באמצעות המערכת לסליקה פנסיונית, מידע על חסכונותיו, וזאת בשים לב למשאבים הנדרשים מהחברה כדי שתוכל לעמוד בדרישות אבטחת המידע שנקבעו לפי פרק ה' לחוק, כנוסחו המוצע. ככל שקבע הממונה כאמור, יחולו על לקוח העושה שימוש במערכת, הוראות החוק החלות על משתמשים אחרים, למעט ההוראות לעניין עיצום כספי ולמעט הוראות אחרות שיקבע השר, וזאת בשל ההבדלים הקיימים בתדירות השימוש ובאופן השימוש בין לקוח לבין משתמש אחר.

לסעיף 31 ח המוצע

כדי להבטיח שמירה על ההון העצמי הנדרש מחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית לצורך ניהולה ותפעולה התקינים, מוצע להסמיך את השר לקבוע בתקנות את שיעור ההון העצמי המזערי הנדרש מחברה כאמור.

לסעיף 31 ט המוצע

מוצע לפרט את השימושים המותרים במערכת סליקה פנסיונית, ולאפשר שימושים אלה, ואותם בלבד (ר' גם סעיף 31ז המוצע).

מוצע לקבוע כי מערכת סליקה פנסיונית תשמש להעברת מידע מכלל הגופים המוסדיים לכל יועץ פנסיוני או סוכן פנסיוני וכי יהיה אפשר לבצע באמצעותה אחת או יותר מהפעולות המפורטות בסעיף 31ט(א) המוצע, ובכלל זה העברת מידע על לקוח לגוף מוסדי, העברת כספים בין גופים מוסדיים, הפקדת כספים בעד לקוח, מתן משוב ביחס לפעולות שבוצעו בחשבונו של לקוח וכו'. פעולות אלה מטרתן לייעל את תהליכי העבודה של כלל המשתמשים, בינם לבין עצמם, וכן לשפר את השירות הניתן על ידם ללקוחות.

- (3) הפקדת כספים בעד לקוח אצל גוף מוסדי, על ידי יועץ פנסיוני, סוכן פנסיוני, מעביד או מי מטעמו;
- (4) העברת בקשה של לקוח אל גוף מוסדי לביצוע פעולות בעבור הלקוח;
- (5) העברת משוב בין המשתמשים במערכת על ביצוע פעולות כאמור בפסקאות (1) עד (4);
- (6) העברת מידע או כספים שאינה כאמור בפסקאות (1) עד (5), כפי שיקבע השר, ובלבד שהעברה כאמור נעשית לבקשת לקוח, אגב עיסוק הנתון לפיקוחו של הממונה לפי כל דין.
- (ב) הממונה רשאי לתת הוראות בדבר סוגי המידע שניתן להעביר לפי הוראות סעיף קטן (א).
- (ג) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), רשאי הממונה לקבוע כי לקוח יהיה רשאי לקבל מידע על אודותיו באמצעות מערכת סליקה פנסיונית, לגבי מוצר פנסיוני או תכנית ביטוח, אם מצא כי המערכת הטכנולוגית המשמשת את מערכת הסליקה הפנסיונית מאפשרת קבלת מידע כאמור, ובשים לב למשאבים שיידרשו לעניין זה לשם עמידה בהוראות שנקבעו לפי סעיף 31טז; קבע הממונה כאמור יחולו על הלקוח לעניין זה ההוראות לפי פרק זה החלות על משתמשי המערכת, למעט הוראות פרק ו' והוראות נוספות שקבע השר, ואולם רשאי השר, בהתייעצות עם שר המשפטים לקבוע לעניין לקוח הוראות מיוחדות לפי סעיף 31טז(ד)(1) בדבר אמצעי הזיהוי הנדרשים ממנו לשם גישה למערכת.
- (ד) בסעיף זה, "תכנית ביטוח" – תכנית ביטוח מפני סיכון מוות או מפני סיכון אובדן כושר עבודה, שהתיר אותה המפקח על הביטוח לפי הוראות סעיף 40(ב) לחוק הפיקוח על הביטוח, אשר נרכשה לטובת לקוח.
- חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית תהיה אחראית למילוי התנאים והדרישות החלים לגבי המערכת לפי הוראות פרק זה, ובכלל זה –
- (1) תגבש כללים שיבטיחו את יציבותה, יעילותה ותפקודה התקין של מערכת הסליקה הפנסיונית ואת רמת השירות הניתן למשתמשים בה ובכלל זה את האמצעים לאכיפת הכללים האמורים (בפרק זה – כללי המערכת);

31. אחריות חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית

ד ב ר י ה ס ב ר

העובדה כי האיומים בתחום אבטחת המידע משתנים באופן תדיר, ובהתאם לכך ההתמודדות עמם, על החברה מוטלת החובה לקיים בכל עת את האמצעים הנדרשים למניעת סיכונים למידע.

נוסף על כך תידרש החברה לגבש הסדרי גיבוי ותכנית להמשכיות השירות ולרציפותו. מערכת סליקה מרכזית

לסעיף 31 המוצע

מוצע להטיל על חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית לגבש כללים שיבטיחו את יציבותה, יעילותה, תפקודה התקין ורמת השירות הניתן על ידה. כמו כן מוצע להטיל על החברה את החובה להבטיח את קיומם של אמצעים לאבטחת המידע המועבר באמצעותה. בשל

(2) תבטיח את קיומם של אמצעים לאבטחת המידע המועבר במערכת הסליקה הפנסיונית ולניהול סיכונים הקיימים או העלולים להתקיים במערכת, למניעתם, ככל האפשר, או להגבלתם;

(3) תגבש הסדרי גיבוי ותכנית להמשכיות השירות הניתן באמצעות מערכת הסליקה הפנסיונית, ולרציפותו.

131א. על חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית לאפשר לכל גוף מוסדי, יועץ פנסיוני, סוכן פנסיוני, מעביד או מי מטעמו, או חברה אחרת להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, לקבל ולמסור, באמצעות המערכת, מידע או כספים כאמור בסעיף 31ט, ואולם רשאי הממונה לפטור חברה ממתן שירות לגורם מסוים כאמור, מטעמים שיירשמו.

חובת מתן שירות באמצעות מערכת סליקה פנסיונית

(א) הממונה רשאי לחייב גוף מוסדי, יועץ פנסיוני, סוכן פנסיוני, או חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, לקבל ולמסור מידע וכספים באמצעות מערכת סליקה פנסיונית כאמור בסעיף 31ט, באופן שיורה.

הטלת חובה לעשות שימוש במערכת סליקה פנסיונית

(ב) חייב הממונה גורם כאמור בסעיף קטן (א) לעשות שימוש במערכת סליקה פנסיונית, יבצע אותו גורם את כל הפעולות הדרושות לשם התחברות למערכת הסליקה הפנסיונית ושימוש בה, לפי כללי המערכת.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 131א המוצע

מוצע להסמיך את הממונה לחייב גוף מוסדי, יועץ פנסיוני, סוכן פנסיוני, או חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, להעביר ולקבל מידע וכספים באמצעות מערכת סליקה פנסיונית בהתאם לתנאי השימוש אשר ייקבעו על ידי החברה להפעלת המערכת. שימוש של כלל הגופים המוסדיים וכלל היועצים הפנסיוניים והסוכנים הפנסיוניים, הוא תנאי לקיומו של מעבר שלם של המידע והכספים הנדרשים לשם מתן שירות ללקוחות, ובכלל זה ביצוע ייעוץ או שיווק פנסיוני יעיל, שלם ונכון. כמו כן, השימוש של חברה נוספת להפעלת מערכת סליקה פנסיונית במערכת הוא הכרחי לשם העברת מידע שלם או העברת כספים במקרה שבכל אחת מהמערכות לא משתמשים כל הגופים.

עוד מוצע לחייב כל גורם אשר הממונה הורה לו להעביר מידע או כספים באמצעות המערכת לפי הסעיף המוצע, לשאת בכל העלויות הכרוכות בהתחברות למערכת המרכזית, לרבות התחזוקה השוטפת של התחברות כאמור, והשימוש במערכת, לפי כללים שייקבעו על ידי החברה.

מהווה חוליה חשובה בתפקודו היעיל של משק החיסכון והביטוח, ולכן עליה להבטיח, בהתאם לתובנות ולכללים המקובלים ביחס למערכות מידע רגישות, יכולת גיבוי והמשכיות השירות, ולשם כך עליה לגבש תכנית המשכיות עסקית ותכנית התאוששות במקרה חירום.

היה והחברה לא גיבשה כללים ותכניות כאמור, או לא עמדה בהם, יהיה הממונה רשאי להשתמש בסמכותו לפי סעיפים 65 ו-67 לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחלו בסעיף 131א המוצע, ולהודיע בכתב לחברה כי עליה לתקן את הפגמים שיפרט בהודעה, וכן להורות לה על אמצעים למניעת הפגמים כאמור. הוראה זו דומה להוראה הקבועה בסעיף 8 לחוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008.

לסעיף 131א המוצע

מוצע לחייב חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית לאפשר לכל גוף מוסדי, יועץ פנסיוני, סוכן פנסיוני, מעביד או מי מטעמו, או חברה אחרת להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, להעביר באמצעותה מידע או כספים, וזאת כדי להבטיח שימוש של כלל הגופים במערכת, וכפועל יוצא מעבר מידע שלם ומהיר בין הגופים השונים. עם זאת, מוצע להסמיך את הממונה לפטור חברה ממתן שירות לגורם מסוים כאמור, מטעמים שיירשמו.

חובת אמון וזהירות 31. (א) בהפעלת מערכת סליקה פנסיונית, במתן שירות למשתמשים בה ובמילוי שאר תפקידיה לפי הוראות פרק זה, תפעל החברה בזהירות, באמונה ובשקידה לטובת כל אחד מהמשתמשים ומהלקוחות, לא תעדיף כל עניין וכל שיקול על פני טובתם, ולא תפלה בין משתמשים.

(ב) הוראות סעיף זה יחולו על כל מי שעוסק מטעם החברה בהפעלת מערכת הסליקה הפנסיונית.

דמי שימוש במערכת סליקה פנסיונית 31. (א) הממונה רשאי לתת הוראות, לכל חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, לגבי דמי השימוש שהחברה רשאית לגבות ממשתמשים במערכת בעבור השימוש בה, לרבות תשלום בעבור התחברות למערכת, ולגבי הסדרי התשלום והמועדים לתשלום.

(ב) השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע את השיעור המרבי של דמי השימוש כאמור בסעיף קטן (א).

סימן ד': סודיות ואבטחת מידע

חובת סודיות 31. חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית וכל מי שפועל מטעמה, ישמרו בסוד מידע שהועבר לידיעתם באמצעות מערכת הסליקה הפנסיונית, לא יגלו אותו לאחר ולא יעשו בו כל שימוש, אלא לפי הוראות חוק זה או כל דין אחר או לפי צו של בית משפט.

הוראות בדבר אבטחת מידע, שמירתו ונגישותו 31. (א) המערכת הטכנולוגית שתשמש את מערכת הסליקה הפנסיונית תמזער, ככל הניתן ובשים לב לחלופות טכנולוגיות מקובלות, את הסיכון לפגיעה בפרטיותם של הלקוחות.

ד ב ר י ה ס ב ר

סליקה פנסיונית, לרבות מי שפועל מטעמה, ישמרו בסוד כל מידע אשר הועבר לידיעתם באמצעות המערכת, ולא יעשו בו כל שימוש, למעט שימוש לפי הוראות חוק הייעוץ או כל דין אחר או לפי צו של בית משפט המורה על מסירתו.

לסעיף 31 ה מ ו צ ע

בשל רגישות המידע המועבר במערכת סליקה פנסיונית, מוצע לקבוע כי מערכת סליקה פנסיונית תמונה, ככל הניתן, את הסיכון לפגיעה בפרטיותם של הלקוחות, וזאת בשים לב לחלופות טכנולוגיות מקובלות.

עוד מוצע לקבוע, בשל רגישות המידע כאמור, הוראות לעניין שמירתו ונגישותו – מוצע לקבוע כי המידע המועבר במערכת יישמר בו הן בזמן העברתו במערכת ממשתמש אחד למשנהו, והן לפרקי זמן ארוכים יותר, החל ממועד העברת המידע בין משתמשים ולאחריו, באופן ולתקופות שיקבע השר, בהתייעצות עם שר המשפטים, בדרך שתבטיח הגנה מפני שימוש במידע, חשיפתו או העתקתו בלא רשות כדין.

בהתאם לעיקרון "העיצוב לפרטיות", המוזכר בחלק הכללי לדברי ההסבר, נקבע כי המערכת תעוצב כך ששמירה של המידע בה תיעשה באופן שלא תתאפשר

לסעיף 31 ה מ ו צ ע

בדומה לחובת הזהירות והאמון המוטלות על קופות גמל ביחס לעמיתים, מכוח סעיף 3 לחוק הפיקוח על קופות גמל, מוצע להטיל על חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית חובות וזהירות ונאמנות כלפי המשתמשים בה והלקוחות. כמו כן מוצע לקבוע כי החברה לא תפלה בין המשתמשים בה וזאת כדי למנוע התחזקות גופים מובילים בשוק על חשבון גופים אחרים.

לסעיף 31 ז י ד ה מ ו צ ע

מוצע להסמיך את הממונה לקבוע לכל חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, הוראות פרטניות בדבר גובה דמי שימוש שבאפשרותה לגבות מהמשתמשים בעבור השימוש במערכת סליקה פנסיונית וההוצאות הכרוכות בהתחברות אליה, לרבות הסדרי התשלום ומועדם.

כמו כן מוצע לקבוע כי השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע את השיעור המרבי של דמי שימוש כאמור.

לסעיף 31 ט ו ה מ ו צ ע

בשל רגישות המידע המועבר במערכת סליקה פנסיונית, מוצע לקבוע כי עובדי החברה להפעלת מערכת

(ב) מידע המועבר באמצעות מערכת הסליקה יישמר בידי החברה, בזמן העברתו וכן לאחר העברתו, בהתאם להוראות לפי סעיף קטן (ד), בדרך שתבטיח הגנה מפני שימוש במידע, חשיפתו או העתקתו, בלא רשות כדין, תמנע שימוש בו בניגוד להוראות לפי פרק זה ותבטיח כי הגישה למידע תהיה בהתאם להוראות לפי סעיף קטן (ג), בלבד.

(ג) מידע המועבר באמצעות מערכת סליקה פנסיונית יהיה נגיש בהתאם להוראות כמפורט להלן, בלבד –

(1) במשך תקופה שיקבע השר לפי הוראות סעיף קטן (ד), יהיה המידע נגיש למשתמש שאליו ממוען המידע או למי מטעמו, וזאת עד להעברתו לידיו ולמטרה שלשמה הועבר;

(2) במשך כל התקופה שבה נשמר המידע לפי הוראות סעיף קטן (ב), ובכלל זה במשך התקופה האמורה בפסקה (1), יהיה המידע נגיש למי שקיבל אישור פרטני לכך, מראש, מאת הממונה, וזאת לצורך בירור מחלוקות בין משתמשים במערכת או לצורך פיקוח הממונה לפי הוראות פרק זה.

(ד) השר, בהתייעצות עם שר המשפטים, יקבע הוראות בעניינים אלה:

(1) אופן הגישה למידע המועבר במערכת סליקה פנסיונית, ובכלל זה אמצעי הזיהוי הנדרשים ממשתמש במערכת או ממני מטעמו, לשם ביצוע פעולות בה, והתקופה שבה המידע שבמערכת יהיה נגיש למשתמש או למי מטעמו;

(2) אופן השימוש במידע המועבר במערכת הסליקה הפנסיונית ואבטחתו;

(3) אופן שמירת המידע המועבר במערכת הסליקה הפנסיונית, סוג המידע שיישמר, התקופות לשמירתו, ומחיקת המידע כאמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

2. במהלך כל תקופת השמירה של המידע, כפי שנקבעה בתקנות (וזאת גם לאחר שהועבר המידע למשתמש שאליו מוען), יישמר המידע כך שיהיה נגיש למי שקיבל אישור פרטני לכך מאת הממונה, וזאת רק לשם בירור מחלוקות בין משתמשים או לצורכי פיקוח של הממונה.

במקביל מוצע להסמין את השר לקבוע בתקנות, לאחר התייעצות עם שר המשפטים, הוראות כלליות לעניין אבטחת המידע המועבר במערכת, ובכלל זה הוראות לעניין התקופות המרביות שבמהלכן יישמר המידע במערכת, לעניין אמצעי הזיהוי הנדרשים ממשתמש, לרבות מי שעושה שימוש במערכת מטעמו של המשתמש, לעניין אופן שמירת המידע במערכת וסוג המידע שיישמר ולעניין מחיקת המידע.

גישה אליו, אלא למנויים בסעיף המוצע. שמירה כאמור משמעה כי המערכת תמוזער את סיכוני אגירת המידע, בכך שיעשה שימוש באמצעים טכנולוגיים (כגון הצפנות) שימנעו גישה אליו בתקופת השמירה, אלא בהתאם לחוק. אמצעים כאלה מקובלים במערכות רגילות שונות.

הגישה למערכת תתאפשר רק למנויים להלן:

1. במהלך תקופה שתיקבע בתקנות ועד להעברת המידע למשתמש שאליו מוען – יהיה המידע שמור ונגיש לאותו משתמש או למי מטעמו (למשל חברה מתפעלת של גוף מוסדי, לשכות שכר או יועצים או סוכנים פנסיוניים המעבירים מידע או כספים מגופים ציבוריים ואליהם (מנהלי הסדר)), לשם ביצוע פעולות במערכת;

הגבלות לעניין
המידע המועבר
במערכת סליקה
פנסיונית

31ז. העברת מידע באמצעות מערכת סליקה פנסיונית הגישה אליו,
השימוש בו ושמירתו במערכת, יהיו לשם ביצוע ההוראות
לפי סעיפים 31 ו-31טז, ובהיקף הנדרש לשם כך, בלבד.

סימן ה': פיקוח על פעילות החברה

פיקוח הממונה

31ח. (א) במילוי תפקידיה וחובותיה לפי חוק זה, תהיה חברה
להפעלת מערכת סליקה פנסיונית נתונה לפיקוחו של
הממונה.

(ב) הממונה רשאי, לצורך פיקוח כאמור בסעיף קטן (א) –

(1) לתת הוראות הנוגעות לדרכי פעולתם וניהולם
של חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, של נושאי
משרה בה ושל כל מי שמועסק על ידה, והכל כדי
להבטיח את ניהולה התקין של החברה ויעילותה, כדי
להבטיח את טיב השירות הניתן על ידה ואת השמירה
על עניינם של המשתמשים במערכת והלקוחות,
וכדי למנוע פגיעה ביכולתה של החברה לקיים את
התחייבויותיה; הוראות כאמור יכול שיינתנו בנוגע
לכלל החברות להפעלת מערכת סליקה פנסיונית או
בנוגע לסוג מסוים של חברות כאמור;

(2) לתת הוראות בנוגע לאופן השימוש במערכת
סליקה פנסיונית בידי המשתמשים במערכת; הוראות
כאמור יכול שיינתנו בנוגע לכלל המשתמשים או
בנוגע לסוג מסוים של משתמשים.

(ג) הוראות סימן ב'1 לפרק ד*, סעיפים 60 עד 62, 65, 67
עד 78 וסעיף 97 לחוק הפיקוח על הביטוח והוראות סעיף 102
לחוק האמור לעניין החלטה לפי סעיף 62(א) לאותו חוק, יחולו
לעניין חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, בשנייה
המחויבים ובשינוי זה: בסעיף 49ד(א)* לחוק האמור, ברישה,
במקום "למעט הפרה המנויה בפרטים (1) ו-(3) עד (8) בחלק
א' לתוספת השלישית" יבוא "למעט הפרה המנויה בפרטים
(1) ו-(3) עד (6) בחלק א' לתוספת שנייה א'.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיפים 31ז ו-31טז המוצעים

מוצע להסמיך את הממונה, ליתן הוראות הנוגעות
לדרכי פעולתם של חברות להפעלת מערכת סליקה
פנסיונית, נושאי משרה בהן ומי שמועסק על ידן, לשם
הבטחת ניהולה התקין וההוגן של החברה, יציבותה
ויעילותה, השמירה על עניינם של משתמשי המערכת
לסליקה פנסיונית והלקוחות, וכדי למנוע פגיעה ביכולתה
של החברה לקיים את התחייבויותיה. הוראה זו דומה
להוראת סעיף 39 לחוק הפיקוח על קופות גמל וסעיף 2
לחוק הפיקוח על הביטוח.

לסעיף 31ז המוצע

במטרה למזער את הסיכונים לפגיעה בפרטיות
הלקוחות הטמונים בהפעלת מערכת סליקה פנסיונית, מוצע
להבהיר ולקבוע כי העברת המידע במערכת, השימוש בו
ושמירתו במערכת יהיו אך ורק לשם ביצוע ההוראות
לפי סעיפים 31 ו-31טז לחוק, כנוסחם המוצע, שעניינם
השימושים המותרים במערכת, אבטחת המידע בו שמירתו
ונגישותו, ובהיקף הנדרש לשם כך, בלבד.

* ההפניה היא להוראות סימן ב'1 לפרק ד' בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 ולסעיף 49ד(א) באותו סימן,
כנוסחם המוצע בסעיף 1 להצעת חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2010, המפורסמת בחוברת זו.

דוחות, הודעות ומידע 31. יט. הוראות סעיפים 42, 42 ו-48 לחוק הפיקוח על הביטוח יחולו לעניין חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, בשינויים המחויבים; השר רשאי לקבוע הקלות לעניין תחולת הוראות הסעיפים האמורים לגבי חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, בדרך של קביעת שינויים ותיאומים בתחולת ההוראות האמורות, כולן או חלקן, על חברה כאמור, או קביעה כי הוראות אלה, כולן או חלקן, לא יחולו לגביה.³²;

(6) בסעיף 32** –

- (1) בסעיף קטן (א), אחרי "החלה לגביו" יבוא "למעט הוראה לפי פרק ה'1";
- (2) בסעיף קטן (ב), ברישה, אחרי "החלה לגביו" יבוא "למעט הוראה לפי פרק ה'1";
- (3) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) הפר אדם, למעט משתמש שהוא מעביד או מי מטעמו, הוראה מההוראות לפי פרק ה'1 החלה לגביו, כמפורט בתוספת שנייה א', רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, בסכום כמפורט לגביו בתוספת שנייה ב'.

(ד) הפר אדם, למעט משתמש שהוא מעביד או מי מטעמו, הוראה מההוראות לפי פרק ה'1 החלה לגביו, שקבועה בשלה עבירה לפי סעיף 38(ב), רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי בשיעור של 200 אחוזים מסכום העיצום הכספי שהיה אפשר להטיל עליו לפי תוספת שנייה ב' אילו הפר הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת שנייה א'";

(7) בסעיף 35** –

- (א) בסעיף קטן (א), אחרי "בתוספת השניה" יבוא "או בתוספת השנייה ב', לפי העניין" ואחרי "בסעיף 32(ב)" יבוא "או (ד)";
 - (ב) בסעיף קטן (ב), אחרי "בתוספת השניה" יבוא "או בתוספת השנייה ב', לפי העניין" ואחרי "בסעיף 32(ב)" יבוא "או (ד)";
 - (8) בסעיף 36** א, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
- "(א1) שר האוצר רשאי, בצו, בהסכמת שר המשפטים ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לשנות את תוספת שנייה א' ותוספת שנייה ב', ובלבד שסכומי העיצום הכספי לפי תוספת שנייה ב' לא יעלו על הסכומים כמפורט להלן, לפי העניין –

ד ב ר י ה ס ב ר

הסמכות לברר תלונות ציבור וכן סמכויות לעניין שמירה על יכולת לקיים התחייבויות ועל ניהול תקין.

לפסקאות (6) עד (10) ו-(13)

בהצעת חוק הגברת האכיפה מוצע לתקן את חוקי הפיקוח על שירותים פיננסיים שבפיקוחו של הממונה, כדי לייעל את הליכי האכיפה של הממונה לפי אותם חוקים. בין השאר תוקנו ההוראות לעניין עונשין ועיצום כספי. בסעיף 3 להצעת חוק הגברת האכיפה, מוצע תיקון לחוק הייעוץ, באותו הקשר.

כמו כן מוצע להסמיך את הממונה לקבוע הוראות שונות למשתמשים בנוגע לאופן השימוש במידע המועבר במערכת, ושמירתו.

עוד מוצע להחיל על חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית סמכויות פיקוח ואכיפה מכוח חוק הפיקוח על הביטוח, כנוסחו המתוקן, המוצע בסעיף 1 להצעת חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2010 (בפרק זה – הצעת חוק הגברת האכיפה), אשר מפורסמת בחוברת זו. סמכויות אלה כוללות, בין השאר, את הסמכות לדרוש ידיעות ומסמכים, לרבות מידע לצרכים סטטיסטיים,

** ההפניה היא לסעיפים 32, 35, 36, 37, 38(ב) והתוספת השנייה לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק ביעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה-2005, כנוסחם המוצע בסעיף 3 להצעת חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2010, המפורסמת בחוברת זו.

- (1) לעניין חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית או גוף מוסדי – 2,000,000 שקלים חדשים;
- (2) לעניין תאגיד שאינו חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית ואינו גוף מוסדי – 1,500,000 שקלים חדשים;
- (3) לעניין יחיד שאינו מנוי בפסקה (4) – 600,000 שקלים חדשים;
- (4) לעניין יחיד שהוא בעל רישיון ולעניין יחיד העובד אצל תאגיד המנוי בפסקאות (1) או (2) ואינו נושא משרה בו – 70,000 שקלים חדשים;
- (9) בסעיף 37** –
- (א) בפסקה (3), אחרי "שאינו גוף מוסדי" יבוא "ואינו חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית";
- (ב) בפסקה (4), אחרי "לגבי גוף מוסדי" יבוא "ולגבי חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית";
- (10) בסעיף 38(ב)***, בסופו יבוא:
- "(19) הפעיל מערכת סליקה פנסיונית בלא רישיון בניגוד להוראות סעיף 31א;
- (20) פעל בניגוד להוראה שנתן לו הממונה בהתאם להוראות סעיף 23(ב) לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 31א(ב), בדבר ניהול עסקיו אחרי ביטול רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית;
- (21) החזיק אמצעי שליטה בחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית או שלט בחברה כאמור, בלי שהיה בידו היתר, בניגוד להוראות סעיף 31;
- (22) העביר אמצעי שליטה בחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית ביועדו שהנעבר זקוק להיתר ואין בידו היתר, בניגוד להוראות סעיף 33 לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 31א(ג);
- (23) קיבל או מסר מידע באמצעות מערכת סליקה פנסיונית, עיין בו בלא זכות גישה, עשה בו שימוש או שמר אותו במערכת, שלא לשם ביצוע ההוראות לפי סעיפים 31 ו-31טז, בניגוד להוראות סעיף 31ז;
- (24) לא תיקן ליקוי בהתאם להוראה שנתן הממונה, לפי הוראות סעיף 62(א) לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 31א(ג);
- (25) לא מילא אחר הוראה שנתן הממונה לתיקון פגם או למניעת פגיעה לפי הוראות סעיף 65 לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 31א(ג);
- (26) הפר הוראה שנתן הממונה לפי הוראות סעיפים 67 או 68 לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 31א(ג);
- (27) כיהן כנושא משרה או כעובד אחר בחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית אף שהותלתה או הוגבלה סמכותו לפי הוראות סעיף 68 לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 31א(ג), או כיהן כנושא משרה בחברה אף שהושעה או הועבר מתפקידו לפי הוראות אותו סעיף;

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף 41(6) עד (10) ו-13) להצעת החוק, הוא לסעיפי חוק הייעוץ בנוסחם המתוקן לפי סעיף 3 להצעת חוק הגברת האכיפה.

בהמשך לתיקון האמור ובהתאמה לו, מוצע לקבוע הוראות עונשיות ולהסמיך את הממונה להטיל עיצום כספי, גם בכל הנוגע להפרות של הוראות פרק ה' לחוק הייעוץ, כנוסחו בפרק י"א להצעת החוק, ויובהר כי התיקון המוצע

(28) כלל פרט מטעה בדוח או בהודעה, בניגוד להוראות סעיף 42א לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 31ז או נתן הסכמתו כי דוח או מסמך שהכין ייכללו בדוח או בהודעה כאמור, ביודעו שיש בהם פרט מטעה⁷⁷;

(11) בסעיף 42 –

(א) בסעיף קטן (א), אחרי פסקה (2) יבוא:

”(3) אגרה בעד הגשת בקשה לרישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית;

(4) אגרה שנתית לחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית.”;

(ב) בסעיף קטן (ד), במקום ”לא שילם יועץ פנסיוני או סוכן שיווק פנסיוני אגרה שהיה עליו לשלם” יבוא ”לא שילמו יועץ פנסיוני, סוכן שיווק פנסיוני או חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית אגרה שהיה עליהם לשלם”, במקום ”יותלה רישיונו” יבוא ”יותלה רישיונם”, במקום ”שמסר לו הממונה” יבוא ”שמסר להם הממונה” ובסופו יבוא ”חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית שרישיונה הותלה, תודיע על כך מיד למשתמשי המערכת; הותלה רישיונה של חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, רשאי הממונה, בתקופת ההתליה, לפעול בהתאם לסמכויותיו כאמור בסעיף 68 לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 31ז(ג)”;⁷⁸

(ג) בסעיף קטן (ה), במקום ”רישיון יועץ פנסיוני או רישיון סוכן שיווק פנסיוני” יבוא ”רישיון יועץ פנסיוני, רישיון סוכן שיווק פנסיוני או רישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית”, במקום ”חובותיו של בעל הרישיון כאמור” יבוא ”חובותיהם של בעל הרישיון או החברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, לפי העניין” ובמקום ”על ידו” יבוא ”על ידם”;

(12) בסעיף 43(א), במקום ”לפי סעיף 21(ב)” יבוא ”לפי סעיפים 21(ב), 31ז ו-31ב”;

(13) אחרי התוספת השניה⁷⁹ יבוא:

”תוספת שנייה א’

(סעיפים 32(ג) ו-36א(1))

חלק א’

(1) לא דיווח על החזקת אמצעי שליטה לפי הוראות סעיף 34א לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 31ז(ג);

ד ב ר י ה ס ב ר

לה הממונה. עוד מוצע לקבוע כי חברה שרישיונה הותלה כאמור, תיידע את משתמשי המערכת באופן מיידי.

לפסקה (12)

סעיף 43 לחוק הייעוץ קובע פטור מפרסום ברשומות לגבי חלק מהוראות הממונה לפי החוק. מוצע להבהיר כי הפטור האמור לא יחול על הוראות הממונה לעניין השימוש במערכת הסליקה הפנסיונית ולעניין הטלת חובה על משתמשים לעשות שימוש במערכת האמורה.

לפסקה (11)

סעיף 42 לחוק הייעוץ עניינו ”אגרות”. מוצע לתקן את הסעיף האמור כך שתוקנה לשר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, הסמכות לקבוע אגרות לעניין הגשת בקשה לרישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, וכן אגרה שנתית להפעלת מערכת כאמור. כמו כן, בדומה לסעיף 58(ד) לחוק הפיקוח על קופות גמל, מוצע לקבוע כי חברה אשר לא שילמה אגרה לפי סעיף זה בתוך שנה מהמועד הקבוע, יותלה רישיונה החל במועד שנקבע לכך בהתראה שמסר

⁷⁷ ראה ההערה בעמ’ 77.

- (2) הפר הוראה מהוראות הממונה שניתנו לפי סימן א'1 לפרק ד' בחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 131ז, או שניתנו לפי סעיף 131ח(ב);
- (3) לא מילא אחר דרישה שניתנה לו לפי סעיפים 50 או 73 לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 131ח(ג);
- (4) לא הגיש לממונה דוחות והודעות בהתאם להוראות סעיף 42 לחוק הפיקוח על הביטוח כפי שהוחל בסעיף 131יט;
- (5) לא כלל בפרוטוקול האסיפה הכללית של חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית את הפרטים הדרושים לפי הוראות סעיף 48א(א) לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 131יט;
- (6) לא מסר לממונה פרטים, לפי דרישתו, בהתאם להוראות סעיף 48א(ב) לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 131יט.

חלק ב'

- (1) לא קיים תנאי מהתנאים שנקבעו ברישיון להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, בניגוד להוראות סעיף 131א;
- (2) הפר תנאי בהיתר שניתן לפי סעיף 131, בניגוד להוראות אותו סעיף;
- (3) לא מינה אורגן, נושא משרה או בעל תפקיד אחר בחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, בהתאם להוראות לפי סימן א'1 לפרק ד' בחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 131ז, או מינה אורגן, נושא משרה או בעל תפקיד כאמור שלא בהתאם להוראות האמורות;
- (4) כיהן כנושא משרה או כבעל תפקיד אחר בחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, או פעל במסגרת תפקידו כאמור, בניגוד להוראות לפי סימן א'1 לפרק ד' בחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוחל בסעיף 131ז;
- (5) לא החזיק בהון עצמי מזערי שנקבע לפי סעיף 131ח.

חלק ג'

- (1) לא אפשר לגוף מוסדי, ליועץ פנסיוני, לסוכן פנסיוני, למעביד או למי מטעמו, או לחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית, לקבל ולמסור, באמצעות מערכת סליקה פנסיונית, מידע או כספים כאמור בסעיף 131ט, בניגוד להוראות סעיף 131יא;
- (2) לא קיבל או מסר מידע או כספים באמצעות מערכת סליקה פנסיונית אף שהממונה חייבו לעשות כן, בניגוד להוראות סעיף 131יב(א);
- (3) לא ביצע את כל הפעולות הדרושות לשם התחברות למערכת סליקה פנסיונית ולשם שימוש בה, לפי כללי המערכת, בניגוד להוראות סעיף 131יב(ב);
- (4) גבה דמי שימוש שלא בהתאם להוראות לפי סעיף 131יד;
- (5) קיבל או מסר מידע באמצעות מערכת סליקה פנסיונית, עיין בו בלא זכות גישה, עשה בו שימוש או שמר אותו במערכת, שלא לשם ביצוע ההוראות לפי סעיפים 131ט ו-131טז, בניגוד להוראות סעיף 131ז.

תוספת שנייה ב'

(סעיפים 32(ג) ו-36א(1))

(1) לעניין חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית או גוף מוסדי –

סכום העיצום הכספי (בשקלים חדשים)			היקף נכסים מנוהלים (במיליוני שקלים חדשים)
הפרת הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת שנייה א'	הפרת הוראה המנויה בחלק ב' לתוספת שנייה א'	הפרת הוראה המנויה בחלק א' לתוספת שנייה א'	
עד 1,000	150,000	400,000	500,000
מעל 1,000 עד 10,000	200,000	450,000	750,000
מעל 10,000	250,000	500,000	1,000,000

(2) לעניין תאגיד שאינו חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית ואינו גוף מוסדי –

סכום העיצום הכספי (בשקלים חדשים)		
הפרת הוראה המנויה בחלק א' לתוספת שנייה א'	הפרת הוראה המנויה בחלק ב' לתוספת שנייה א'	הפרת הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת שנייה א'
200,000	450,000	750,000

(3) לעניין יחיד שאינו מנוי בפרט (4) –

סכום העיצום הכספי (בשקלים חדשים)		
הפרת הוראה המנויה בחלק א' לתוספת שנייה א'	הפרת הוראה המנויה בחלק ב' לתוספת שנייה א'	הפרת הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת שנייה א'
100,000	150,000	300,000

(4) לעניין יחיד שהוא בעל רישיון ולעניין יחיד העובד אצל תאגיד המנוי בפרטים (1) או (2) ואינו נושא משרה בו –

סכום העיצום הכספי (בשקלים חדשים)		
הפרת הוראה המנויה בחלק א' לתוספת שנייה א'	הפרת הוראה המנויה בחלק ב' לתוספת שנייה א'	הפרת הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת שנייה א'
12,500	25,000	35,000

תיקון חוק
תובענות ייצוגיות

42. בחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006⁴⁶, בתוספת השנייה, בסופה יבוא:

"13. תביעה נגד חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית או משתמש במערכת כאמור, בקשר להעברת מידע או כספים באמצעות מערכת סליקה פנסיונית; לעניין זה, "חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית", "מערכת סליקה פנסיונית", ו"משתמש" – כהגדרתם בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייצוג פנסיוני ובשיווק פנסיוני והפעלת מערכת סליקה פנסיונית), התשס"ה-2005."

ד ב ר י ה ס ב ר

פנסיונית או משתמש במערכת כאמור, בקשר להעברת מידע או כספים באמצעותה.

סעיף 42 מוצע לתקן את התוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, ובכך לאפשר הגשת תובענה ייצוגית נגד חברה להפעלת מערכת סליקה

⁴⁶ ס"ח התשס"ו, עמ' 264.

פרק י"ב: מסים

סימן א': תיקון פקודת המסים (גבייה)

43. בפקודת המסים (גבייה)⁴⁷ (להלן – פקודת הגבייה) –

תיקון פקודת
המסים (גבייה)

(1) בסעיף 7א, אחרי פסקה (4) יבוא:

"(5) הגיש הצד שלישי הודעה בדבר הימצאותו של הנכס בידיו, ישלח פקיד הגבייה הודעה לסרבן על הנכס שעוקל";

(2) בסעיף 7ב(1), במקום "קבע בצו העיקול או בצו שנתן לאחר מכן" יבוא "הורה עליהם בצו; הוראות כאמור יינתנו בהתאם לתקנות שיתקין שר האוצר לעניין זה";

(3) אחרי סעיף 7ב יבוא:

"צו עיקול לצד שלישי שהוא תאגיד בנקאי
ג.17 (1) היה הצד השלישי תאגיד בנקאי, כהגדרתו בסעיף 1 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981⁴⁸, שיש לו סניפים, וצו העיקול הומצא למשרדו הראשי או למענו הרשום או למען אחר שעליו הודיע לפקיד הגבייה (להלן – מרכז התאגיד הבנקאי), יחול צו העיקול על נכסי החייב הנמצאים בכל סניף של התאגיד הבנקאי, החל מן המועד שבו הגיעה הודעה על צו העיקול ממרכז התאגיד הבנקאי לסניף, או החל מתום שלושה ימי עסקים מיום המצאת צו העיקול למרכז התאגיד הבנקאי, לפי המוקדם.

(2) הומצא צו עיקול לאחד מסניפי התאגיד הבנקאי, יחול הצו על נכסי החייב הנמצאים באותו סניף החל מן המועד שבו הומצא הצו לאותו סניף.

דבריו הסבר

המעוקלים באופן, במועד ובמקום שפקיד הגבייה קבע בצו העיקול או בצו שנתן לאחר מכן. מוצע שהעברת הנכסים המעוקלים על ידי הצד השלישי לפקיד הגבייה תיעשה באופן, במועד ובמקום שעליהם הורה פקיד הגבייה לצד השלישי בצו, בהתאם לתקנות שיוקנו לעניין זה. מוצע כי תחילתם של התיקונים בפקודת המסים תהיה ביום תחילתן של התקנות שיוקנו כאמור.

לפסקה (3)

מוצע להוסיף לפקודת המסים הוראות שלפיהן צו עיקול שהומצא לצד שלישי שהוא בנק או חברה מנהלת של קופות גמל, יחול על נכסי החייב הנמצאים בכל סניפי הבנק או בכל קופות הגמל שבניהול החברה, לפי העניין, זאת כדי לייעל ולקצר את תהליכי העיקול אצל גופים אלה. הוראות דומות קבועות בסעיפים 45 ו-45א לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967.

פרק י"ב בפרק י"ב מוצע לתקן הוראות שונות בפקודת כללי המסים (גבייה), בפקודת מס הכנסה, בחוק הסדרת העיסוק בייצוג על ידי יועצי מס, התשס"ה-2005, בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, ובחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963. נוסח ההוראות שמוצע לבטלן או להחליפן בפרק זה, מובא בנספח לדברי ההסבר.

סעיף 43 לפסקה (1)

סעיף 7א לפקודת המסים (גבייה) (להלן – פקודת המסים), עוסק בחובתו של אדם שקיבל צו עיקול על נכס של סרבן הנמצא בידיו (להלן – צד שלישי) להודיע לפקיד הגבייה אם הנכס נמצא בידיו. מוצע לקבוע כי לאחר שהוגשה הודעה של הצד השלישי על הימצאותו של הנכס בידיו, על פקיד הגבייה לשלוח הודעה על כך לסרבן.

לפסקה (2) וסעיף 45

סעיף 7ב לפקודת המסים קובע ברישה שלו כי "הצד השלישי חייב למסור לידי פקיד הגבייה את הנכסים

⁴⁷ חוקי א"י, כרך ב', עמ' 1374, (א) 1399; ס"ח התשס"ט, עמ' 65.

⁴⁸ ס"ח התשמ"א, עמ' 232.

77. צו עיקול לצד שלישי שהוא חברה מנהלת

(1) חברה מנהלת, כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005⁴⁹, רשאית להודיע לשר האוצר, כי אפשר להמציא צו עיקול על נכסי חייבים הנמצאים בקופות הגמל שבניהולה, לגוף הנותן שירותי תפעול לאותן קופות גמל, לרבות למרכז תאגיד בנקאי (להלן – הגוף המתפעל); הודיעה חברה מנהלת כאמור, יחול צו העיקול על נכסי החייב הנמצאים בקופות הגמל שבניהולה, החל מן המועד שבו הגיעה הודעה על צו העיקול מהגוף המתפעל למען הרשום של החברה המנהלת, או החל מתום שלושה ימי עסקים מיום המצאת צו העיקול לגוף המתפעל, לפי המוקדם.

(2) הומצא צו העיקול למען הרשום של החברה המנהלת, יחול הצו על נכסי החייב הנמצאים בקופות הגמל שבניהולה, החל מן המועד שבו הומצא לה הצו;

(4) אחרי סעיף 12 יבוא:

12ב1. (1) הודעה, דרישה, צו או כל מסמך אחר שיש להמציאם לפי פקודה זו, יכול שייערכו כמסמך אלקטרוני; לענין זה – "חוק חתימה אלקטרונית" – חוק חתימה אלקטרונית, התשס"א-2001⁵⁰;

"מסמכים אלקטרוניים והמצאתם

"חתימה אלקטרונית מאושרת", "מסר אלקטרוני", "תעודה אלקטרונית" – כהגדרתם בחוק חתימה אלקטרונית; "מסמך אלקטרוני" – מסר אלקטרוני חתום בחתימה אלקטרונית מאושרת, הניתן לשמירה אלקטרונית ולהפקה כפלט; "פלט" – כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995⁵¹.

(2) על אף האמור בסעיף 12ב, מסמכים אלקטרוניים ניתן להמציא גם בדרך אלקטרונית, על פי תקנות שיתקינו שר האוצר ושר המשפטים (להלן – השרים), ובלבד שהנמען הסכים לדרך המצאה זו; בתקנות כאמור ייקבעו, בין השאר, הוראות לענין זיהוי פקיד הגבייה והנמען בתקשורת ביניהם, אילו מסמכים אפשר לערוך בפורמט אלקטרוני ואילו מסמכים אפשר להמציא באופן אלקטרוני, וכן הוראות לענין חזקת קבלה ומסירה של מסמכים.

ד ב ר י ה ס ב ר

אלקטרונית, ובלבד שהנמען הסכים לכך, בהתאם לתקנות שיתקינו שר האוצר ושר המשפטים (להלן – השרים). המצאת מסמך אלקטרוני לנמען מהירה יותר וחוסכת משאבים כספיים וכוח אדם, הן לרשות הגובה והן לצדדים השלישיים שאצלם נעשים עיקולים כדבר שבשגרה, כגון בנקים. כל אלה עשויים לסייע באופן ניכר לאכיפה ולגבייה בהתאם לפקודת הגבייה.

לפסקה (4)

כדי לפשט, לייעל ולקצר את תהליכי הגבייה, מוצע כי הודעה, דרישה, צו עיקול או כל צו או מסמך אחר שיש להמציאם לפי פקודת המסים, יכול שייערכו כמסמך אלקטרוני, שהוא מסר אלקטרוני חתום בחתימה אלקטרונית מאושרת, הניתן לשמירה אלקטרונית ולהפקה כפלט. עוד מוצע לקבוע כי יכול שהמסמך האלקטרוני יומצא בדרך

⁴⁹ ס"ח התשס"ה, עמ' 889.

⁵⁰ ס"ח התשס"א, עמ' 410.

⁵¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

(3) מערכות המחשב המשמשות את פקיד הגבייה להנפקת מסמכים אלקטרוניים ולהמצאתם לפי סעיף זה יתבססו על מערכות תוכנה וחומרה מהימנות, המעניקות הגנה סבירה מפני חדירה, שיבוש, הפרעה או גרימת נזק למחשב ולחומר מחשב; הממונה על הגבייה ימנה ממונה אבטחת מידע שיהיה אחראי להכנת נהלים לאבטחת המידע ולהבטחת קיומם.

(4) השרים רשאים להתקין תקנות לעניין סעיף זה.⁵²

44. על אף הוראות סעיף 12ב(א) לפקודת הגבייה, כנוסחו בסעיף 43(4) לחוק זה, עד תום תקופה של שנתיים מיום פרסומו של חוק זה, יראו צו עיקול או צו בהתאם להוראות סעיף 7ב(1) לפקודת הגבייה שנערך באופן אלקטרוני (להלן – צו אלקטרוני), כמסמך אלקטרוני לעניין סעיף 12ב לפקודת הגבייה, אף אם אינו חתום בחתימה אלקטרונית מאושרת, ובלבד שלגבי מערכת המחשב שבה הוא מופק (להלן – המערכת) התקיימו כל אלה:

- (1) ביחס לכל צו אלקטרוני אפשר לזהות את פקיד הגבייה שנתן אותו;
- (2) המערכת היא מערכת מהימנה, המעניקה הגנה נאותה מפני חדירה אליה ומפני שיבוש או הפרעה לעבודתה;
- (3) המערכת עורכת תיעוד אוטומטי בדבר פעילות המשתמשים בה, והתיעוד האמור נשמר באופן מאובטח ובנפרד מהמערכת;
- (4) ממונה אבטחת המידע של המערכת הכין נוהל להוספה ולהסרה של משתמשים מורשים, כדי למנוע שימוש לרעה במערכת;
- (5) המערכת מונעת עריכה של שינויים בצו האלקטרוני לאחר שהופק.

סימן ב': פקודת הגבייה – תחילה

45. תחילתם של סעיפים 4א(5), 7ב(1), 7ג, 7ד ו-12ב לפקודת הגבייה, כנוסחם בסימן א' של פרק זה, ביום תחילת תוקפן של תקנות שיותקנו לפי סעיף 7ב(1) לפקודת הגבייה, כנוסחו בסעיף 43(2) לחוק זה.

סימן ג': תיקון פקודת מס הכנסה

46. בפקודת מס הכנסה⁵² (להלן – הפקודה) –

(1) בסעיף 9 –

(א) פסקה (15ב) – תימחק;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 44 רשויות האכיפה אינן ערוכות עדיין לשדר מסמכים חתומים בחתימה אלקטרונית מאושרת, ועל כן נדרש פרק זמן להיערכות וליישום ההוראות המוצעות בסעיף 43(4) לעיל. לפיכך, מוצע לקבוע הוראת שעה למשך שנתיים מיום פרסומו של החוק, שבה יהיה אפשר לערוך צו עיקול או צו למימוש של עיקול באופן אלקטרוני, והוא ייחשב כמסמך אלקטרוני גם אם אינו חתום בחתימה אלקטרונית מאושרת, ובלבד שלגבי מערכת המחשב שבה הופק הצו, נתקיימו תנאים שמטרתם להבטיח, ככל האפשר, שהצו יהיה מאובטח ברמה דומה למסמך אלקטרוני החתום בחתימה אלקטרונית מאושרת.

סעיף 46 לפסקה (1)א) סעיף 9 לפקודת מס הכנסה (להלן – הפקודה), מונה את ההכנסות הפטורות ממס. פסקה (15ב) שבו עניינה פטור לתושב חוץ שאין לו הקלה ממסי כפל. בהתאם להוראות הפסקה האמורה, הכנסה של תושב חוץ מדיבידנד מחברה שמניותיה נסחרות בבורסה, או מריבית על איגרות חוב לתקופה של 12 שנים לפחות הנסחרות בבורסה, תהיה פטורה ממס בישראל בהתקיים אחד מאלה: (1) מקבל הדיבידנד אינו מקבל הקלה ממסי כפל במדינת מושבו (להלן – החלופה הראשונה); (2) באמנה

⁵² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התש"ע, עמ' 294, 326, 407, 520 ו-571.

- (ב) בפסקה (29), ברישה, אחרי "מלגה שניתנת" יבוא "מאת מוסד לימוד ומחקר, במישרין או בעקיפין" ובמקום "במוסד לימוד ומחקר" יבוא "במוסד";
- (2) בסעיף 11(א), בהגדרה "תושב", בסופה יבוא "ובלבד שהציג לפקיד השומה אישור תושבות לצורך הטבת מס, כהגדרתו בסעיף 300א לפקודת העיריות⁵³, בטופס שקבע המנהל";
- (3) בסעיף 32(1), אחרי "הוצאות פרטיות" יבוא "הוצאות אש"ל" ובסופו יבוא:
- "הוצאות אש"ל" – הוצאות שהוציא יחיד בשל ארוחותיו, שהוצאו בין במקום ההשתכרות ובין מחוצה לו";

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 4(א) לחוק מע"מ, החל לגבי מוסדות בלא כוונת רווח, שהוא הסעיף הרלוונטי לגבי מוסד לימוד ומחקר. לפיכך מוצע לתקן את סעיף 4 לחוק מע"מ באופן שהתיקון שנעשה במסגרת תיקון 175 להגדרה "שכר" שבסעיף 4(ב) יימחק, והוא ייוסף בסעיף 4(א).

לפסקה (2) וסעיף 49(א)

בסעיף 11 לפקודה נקבעו הטבות מס לתושבים של כ-160 יישובים. ההטבות נקבעו בדרך של זיכוי ממס, משמע – הפחתה מסך המס שבו חייב הנישום על פי הדין. הפחתת המס מחושבת כמכפלה של שיעור הזיכוי בסך ההכנסה החייבת מיגיעה אישית, עד לתקרת הכנסה. ההגדרה "תושב" ביישוב מסוים, לענין זה, היא "יחיד שמרכז חייו באותו יישוב". מוצע להוסיף להגדרה תנאי למתן ההטבה והוא שהנישום הציג לפני פקיד השומה אישור תושבות לצורכי הטבת מס, כמשמעותו בפקודת העיריות, מטעם היישוב המזכה. במקביל, מוצע לקבוע בסעיף 300א לפקודת העיריות כי אישור כאמור יינתן לתושב רשות מקומית ששילם את תשלומי הארנונה שחלו עליו עד סוף שנת הכספים הקודמת, לצורך הוכחת זכאותו להטבת מס לפי סעיף 11 לפקודה.

לפסקה (3)

סעיף 32 לפקודה קובע את רשימת הניכויים שלא יותרו בבירור הכנסתו החייבת של אדם, ובהם, לפי פסקה (1), הוצאות שאינן הוצאות כרוכות ושלוכות בתהליך הפקת ההכנסה, כהגדרתן שם, כמו הוצאות פרטיות או הוצאות שהוצאו לשם הגעה למקום ההשתכרות. מוצע להבהיר במפורש כי גם הוצאות שהוציא יחיד בשל ארוחותיו, שהוצאו בין במקום ההשתכרות ובין מחוצה לו, הן הוצאות שאינן כרוכות ושלוכות בתהליך הפקת ההכנסה, ולכן אינן מותרות בניכוי. יצוין כי לאחרונה אישרה ועדת הכספים של הכנסת את הצעת שר האוצר לבטל את תקנה 2(3) לתקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות מסוימות), התשל"ב-1972, שעניינה הכרה בסכומי ארוחות כהוצאה מותרת, בתנאים הנקובים בה.

שבין ישראל למדינת התושבות של מקבל ההכנסה יש סעיף חסך מס המתבסס על סעיף 9(15) לפקודה (להלן – החלופה השנייה). לפי החלופה הראשונה ניתן לתושב חוץ שאינו תושב מדינת אמנה יתרון על פני תושב חוץ שהוא תושב מדינת אמנה, ואילו החלופה השנייה אינה עולה בקנה אחד עם המדיניות המומלצת של ארגון המדיניות המפותחות (OECD) שלפיה יש להימנע ממצבי כפל פטור, כשם שמומלץ להימנע ממצבים של כפל מס, ועם מדיניות משרד האוצר בדבר ביטול הוראות סעיפי החסך מס באמנות למניעת כפל מס שעליהן חתומה ישראל ובדבר אמנות שיחתמו בעתיד. כמו כן, מדיניות משרד האוצר בעניין עידוד השקעות של תושבי חוץ בישראל היא כי יש להעניק את הטבות המס בצורה שוויונית הן לתושבי חוץ שהם תושבי מדינה גומלת והן לתושבי חוץ שאינם תושבים של מדינה גומלת. בלא מתן העדפה לתושבי חוץ שאינם תושבי מדינות אמנה. לפיכך מוצע לבטל את פסקה (15) האמורה.

לפסקה (1)(ב) וסעיף 51(2)

בתיקון מס' 175 לפקודה (ס"ח התש"ע, עמ' 407, להלן – תיקון 175). הוספה לסעיף 9 לפקודה פסקה (29), ולפיה הופטרו ממס מלגות שניתנות לסטודנט או לחוקר בתקופת לימודיו במוסד לימוד ומחקר, בתנאים המפורטים בפסקה האמורה. בנוסח התיקון נפלה טעות והושמט התנאי ולפיו המלגות שפורטו שם יהיו פטורות ממס רק אם הן משולמות, במישרין או בעקיפין, על ידי מוסד ללימוד ומחקר, כהגדרתו בסעיף האמור. כדי למנוע שימוש לרעה בפטור וכדי למנוע הרחבתו גם לגבי תשלומים המשולמים על ידי גופים אחרים (למשל, מעבידים) שיוגדרו על ידם כ"מלגה", מוצע להוסיף בסעיף 9(29) לפקודה תנאי שלפיו המלגה ניתנת, במישרין או בעקיפין, מאת מוסד לימוד ומחקר לסטודנט או לחוקר באותו מוסד.

בתיקון 175 האמור היתה כוונה לכלול גם תיקון של חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן – חוק מע"מ), באופן שיינתן פטור ממס שכר למוסדות ללימוד ומחקר שמשלמים את המלגה. ואולם מחמת טעות תוקן סעיף 4(ב) לחוק מע"מ, שהוראותיו חלות על מוסד כספי, ולא

⁵³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

(4) בסעיף 75א, המילים "וכן בדבר שיעור המס שיחול על הכנסתו האמורה" – יימחקו, ובמקום "תקנות כאמור" יבוא "תקנות בדבר הניכויים והזיכויים שיתורו" ואחרי "מעיסוק בספורט" יבוא "ובדבר שיעור המס שיחול על הכנסתו האמורה";

(5) בסעיף 88 –

(א) בהגדרה "קרן נאמנות חייבת", המילים "בקביעה שאינה ניתנת לשינוי" – יימחקו;

(ב) בהגדרה "קרן נאמנות פטורה", בתחילתה יבוא "כל אחת מאלה:", האמור בה יסומן "(1)" ובסופה יבוא:

"(2) קרן נאמנות חייבת שמנהלה הודיע למנהל, עד 30 ימים לפני תחילתה של שנת מס פלונית, כי הקרן תיחשב לקרן נאמנות פטורה החל ביום הראשון של שנת המס האמורה; הוגשה הודעה כאמור, יחולו הוראות אלה:

(א) יראו את כל נכסיה של הקרן כנמכרים ביום האחרון של שנת המס שבה הוגשה ההודעה ואת הכנסותיה כאילו התקבלו ביום האמור, ומנהל הקרן ישלם את המס בשל הכנסות אלה בתוך 30 ימים מהיום האמור;

(ב) לעניין בעל יחידה בקרן, שרווח ההון במכירתה פטור ממס בידי, יראו את היום האחרון של שנת המס שבה הוגשה הבקשה כיום הרכישה, והמחיר המקורי שלה יהיה שווה ביום האמור";

ד ב ר י ה ס ב ר

"קרן נאמנות חייבת" – קרן נאמנות שבהסכם הקרן או בתשקיף נקבע, בקביעה שאינה ניתנת לשינוי, כי תהיה קרן נאמנות חייבת;

"קרן נאמנות פטורה" – קרן נאמנות שבהסכם הקרן או בתשקיף נקבע, בקביעה שאינה ניתנת לשינוי, כי תהיה קרן נאמנות פטורה."

ההגדרות מתייחסות לסיווג הקרן שנקבע בהסכם הקרן או בתשקיף, וזאת בשונה מההגדרות שהיו קבועות בחלק ה3 לפקודה טרם ביטולו, שלפיהן סיווג הקרן נעשה בידי מנהל רשות המסים. בסעיף 80(ט)(6)(ד) בתיקון 147 לשנות את סיווגה באופן חד-פעמי, לקרן נאמנות פטורה, לא יאוחר מיום 1 בינואר 2006. גם עתה מוצע לתת אפשרות לשינוי הסיווג מקרן נאמנות חייבת לקרן נאמנות פטורה, באופן חד-סטרי, זאת כהוראה של קבע: קרן נאמנות חייבת תהיה רשאית להודיע על שינוי סיווגה באופן חד-פעמי, עד 30 ימים לפני תחילתה של שנת מס, והיא תהפוך לקרן נאמנות פטורה החל מהיום הראשון של שנת המס שאחרי שנת המס שבה הוגשה ההודעה. במקרה זה יראו את כל נכסיה כאילו נמכרו ביום האחרון של שנת המס שבה הוגשה ההודעה, ומחיר היחידה ביום זה ייחשב כמחיר המקורי בידי מחזיק היחידה בקרן. שינוי זה יאפשר ליצור אחידות וניטרליות במס בנוגע למיסוי קרנות הנאמנות ומיסוי המחזיקים ביחידותיהן, לרבות לעניין שיעורי המס – בעיקר לגבי חברות, והוראות קיוזו ההפסדים – בעיקר לגבי יחידים.

לפסקה (4)

סעיף 75א לפקודה מסמך את שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להתקין תקנות המעניקות ניכויים וזיכויים ולקבוע שיעורי מס מופחתים, ביחס להכנסתו של עיתונאי חוץ מעבודה עיתונאית וביחס להכנסתו של ספורטאי חוץ מעיסוק בספורט. מכוח הסעיף האמור הותקנו תקנות מס הכנסה (עיתונאי חוץ), התשנ"ז-1996, ותקנות מס הכנסה (ספורטאי חוץ), התשנ"ח-1998. לפי התקנות, זכאים עיתונאי חוץ, במשך שלוש השנים הראשונות לשהותם בארץ, וספורטאי חוץ, במשך ארבע השנים הראשונות לשהותם בארץ, לנכות את דמי השכירות ששילמו בעד דירה ששכרו בישראל, הוצאות לינה וארוחות, וכן לשלם מס בשיעור של 25% בלבד על הכנסתם החייבת לאחר ניכוי ההוצאות האמורות. מוצע לבטל את הסמכת שר האוצר לקבוע שיעורי מס מופחתים על הכנסתם החייבת של עיתונאי חוץ מעבודה עיתונאית.

לפסקה (5)

עם ביטול חלק ה3 לפקודה, נקבעו בחוק לחיקון פקודת מס הכנסה (מס' 147), התשס"ה-2005 ("ס"ח התשס"ה, עמ' 766) (להלן – תיקון 147) הגדרות חדשות בסעיף 88 לפקודה כדלקמן:

"קרן נאמנות", "יחידה", "בעל יחידה", "הסכם קרן" ו"תשקיף" – כמשמעותם בחוק השקעות משותפות בנאמנות;

(6) בסעיף 121(ב)(1) –

(א) בפסקת משנה (א), במקום "מ-55,080 יבוא" יבוא "מ-59,520";

(ב) בפסקת משנה (ב), במקום "מ-55,081 יבוא" יבוא "מ-59,521";

(7) בסעיף 235 –

(א) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג1) על אף הוראות סעיף קטן (א), מותר למסור לגורם המוסמך –

(1) מידע בדבר הכנסותיו של יחיד ושל בן זוגו אשר הגישו בקשה להטבה (להלן – מבקשי ההטבה), כפי שדווח לרשות המסים בטופס תשלום הכנסת עבודה לעובד (טופס 0126) ובטופס תשלום הכנסה חבת ניכוי (טופס 0856), כמשמעותם בסעיף 166, לשנת המס שקדמה לשנה לגביה מבוקשת ההטבה, כולה או חלקה;

(2) חיווי חיובי או שלילי כי מי ממבקשי ההטבה הגיש דוח לפי הוראת סעיף 131, לגבי כל אחת משתי שנות המס שקדמו לשנה שלגביה מבוקשת ההטבה;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (6), סעיף 47 וסעיף 49(ב) ו-(ג)

בסעיף 121 לפקודה קבועים שיעורי המס החלים על הכנסתו החייבת של יחיד. וזה נוסחו של הסעיף, בשנת המס 2011, כפי שנקבע בסעיף 167(ב) לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (ס"ח התשס"ט, עמ' 157) (להלן – חוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2009 ו-2010):

"שיעור המס ליחיד

121. (א) המס על הכנסתו החייבת של יחיד בשנת המס יהיה כלהלן:

(1) על כל שקל חדש מ-240,000 השקלים החדשים הראשונים – 30%;

(2) על כל שקל חדש מ-240,001 שקלים החדשים עד 454,680 שקלים חדשים – 33%;

(3) על כל שקל חדש נוסף – 45%.

(ב) (1) על אף האמור בסעיף קטן (א)(1) ובכפוף לאמור בפסקה (2), לגבי הכנסה חייבת בשנת המס מיגיעה אישית ולגבי הכנסה חייבת בשנת המס של יחיד שמלאו לו 60 שנים, יחולו שיעורים אלה:

(א) על כל שקל חדש מ-55,080 השקלים החדשים הראשונים – 10%;

(ב) על כל שקל חדש מ-55,081 שקלים החדשים עד 97,920 שקלים חדשים – 14%;

(ג) על כל שקל חדש מ-97,921 שקלים החדשים עד 159,000 שקלים חדשים – 23%;

(ד) על כל שקל חדש מ-159,001 שקלים החדשים עד 240,000 שקלים חדשים – 30%.

(2) השיעורים המופחתים הקבועים בפסקה (1) לא יחולו על הכנסה שחייבים לגביה בניהול פנקסי חשבונות ולא נוהלו לגביה פנקסים קבילים.

מוצע לרווח את מדרגת המס הראשונה, ששיעורה מס של 10%, החלה על הכנסה חייבת של יחיד מיגיעה אישית ועל הכנסתו של יחיד שמלאו לו 60 שנים, ולהגדיל את הסכום הקבוע בה, החל בשנת המס 2011. לצורך זה, מוצע לתקן את סעיף 167(ב) עד (ו) לחוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2009 ו-2010, ולהגדיל את הסכום הנקוב במדרגת המס של 10%, וזאת לגבי שנות המס 2011 עד 2015, ולגבי שנות המס החל משנת המס 2016, לתקן את הסכום הנקוב בסעיף 121(ב)(1)(א) ו-(ב) לפקודה (להלן – ריווח המדרגה הראשונה לגבי הכנסה מיגיעה אישית). כמו כן, מוצע כי לעניין סעיף 120 לפקודה, שנושאו תיאום סכומים, יראו את הסכום המוגדל של מדרגת המס הראשונה, כאילו תואם לאחרונה ביום ט"ו בטבת התש"ע (1 בינואר 2010). ריווח המדרגה הראשונה לגבי הכנסה מיגיעה אישית, כרוך ושלוש בביטול תקנה 2(3) לתקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות מסוימות), התשל"ב-1972, שעניינה הכרה בסכומי ארוחות כהוצאה מותרת, בתנאים הנקובים בה. תיקון זה לתקנות אושר לאחרונה בוועדת הכספים של הכנסת.

לפסקה (7), סעיף 48 וסעיף 49(ד)

סעיף 235(א) לפקודה קובע כי –

"(א) הוראה בדין המחייבת למסור ידיעות על רכוש או הכנסתו של אדם אחר, למעט הוראה כאמור על פי פקודת הסטטיסטיקה [נוסח חדש], התשל"ב-1972, לא תחול על מי שממלא תפקיד רשמי בביצוע הפקודה או המועסק בביצועה, מלבד אם נאמר כך במפורש בפקודה זו."

והכל ובלבד שמידע וחיווי כאמור נדרשו לצורך קביעת זכאותם של מבקשי ההטבה להטבה ובמידה שנדרש; בסעיף קטן זה ובסעיפים קטנים (2ג) ו-(ד)(3) –

“הגורם המוסמך” – המנהל הכללי של המשרד או עובד המשרד שהמנהל הכללי של המשרד הסמיכו, בהסכמת המנהל, לקבל את המידע והחיווי;

“הטבה” – הטבה בתחום מעונות יום, משפחתונים או צהרונים, המותנית במבחן הכנסה;

“המשרד” – משרד התעשייה המסחר והתעסוקה.

(2ג) מידע וחיווי כאמור בסעיף קטן (1ג) יימסרו לגורם המוסמך, באופן מקוון, כפי שיוורה המנהל, ובלבד שמבקשי ההטבה חתמו על כתב ויתור על סודיות המתיר לרשות המסים למוסרם והמפרט את האפשרות העומדת למבקשי ההטבה לקבל את המידע ישירות כמפורט בסעיף קטן (3ג), והחתימות אומתו בידי מי שנקבע לפי סעיף 15 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל”א–1971⁵⁴, או לפי סעיף 102 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ”ד–1984⁵⁵, או בידי עובד המשרד שהמנהל הכללי של המשרד הסמיך לכך בהסכמת המנהל.

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף 48 מוצע להסמיך את שר התעשייה המסחר והתעסוקה לקבוע את משך הזמן המרבי שבו יישמר המידע שהתקבל בידי הגורם המוסמך. בתום התקופה שתיקבע, לכל המאוחר, יהיה על הגורם המוסמך למחוק את המידע ממאגר המידע שברשותו.

ב. החריג השני לאיסור מסירת המידע יחול לגבי מי שהגיש בקשה להנחה בארנונה המבוססת על מבחן הכנסה. המידע שיהיה אפשר למסור הוא תשובה חיובית או שלילית לשאלה אם מבקש ההנחה וכל בגיר המתגורר עמו הגיש דוח שנתי לגבי אחת משתי שנות המס שקדמו לשנה שלגביה מבוקשת ההנחה, ואם לא הוגש דוח כאמור, גם אישור כי גובה הכנסותיו של מבקש ההנחה וכל בגיר המתגורר עמו, גבוה או נמוך מסכום הכנסותיו כפי שדווחו לרשות המסים, לאחרונה, בטופסי 0126 ו-0856, לגבי תשלום הכנסת עבודה ולגבי תשלום הכנסה חבת ניכוי. זאת בתנאי שתשובה ואישור כאמור נדרשו לצורך קביעת הזכאות להנחה בארנונה. תשובה ואישור כאמור יועברו לידי ראש רשות מקומית או לעובד הרשות שהוסמך לכך בידי ראש הרשות בהסכמת מנהל רשות המסים, באופן מקוון, ובלבד שמבקש ההנחה וכל בגיר המתגורר עמו חתמו על כתב ויתור על סודיות.

מוצע לקבוע כי תחולתם התיקונים המוצעים לסעיף 235 לפקודה תהיה לגבי מידע שנדרש מאת מנהל רשות המסים בישראל ביום כ”ה בטבת התשע”א (1 בינואר 2011).

בסעיפים 235(ב) ו-(ג) נקבעו חריגים לאיסור למסור ידיעות על רכוש או הכנסתו של אדם, החל על מי שממלא תפקיד רשמי בביצוע הפקודה, לגבי מסירת מידע כאמור בהם למוסד לביטוח לאומי ולכונס הרשמי או לבית המשפט בענייני פשיטת רגל.

מוצע לקבוע שני חריגים נוספים שלפיהם יהיה ניתן למסור מידע כדלקמן:

א. החריג האחד שיווסף יחול לגבי מי שהגיש בקשה להטבה בתחום מעונות יום, משפחתונים או צהרונים (להלן – מבקש ההטבה) המצויה בתחום אחריותו של משרד התעשייה המסחר והתעסוקה (להלן – המשרד). המידע שמותר יהיה למסור הוא מידע לגבי הכנסותיו של מבקש ההטבה כפי שדווחו בטופסי 0126 ו-0856, לגבי תשלום הכנסת עבודה ולגבי תשלום הכנסה חבת ניכוי, לשנה שקדמה לשנה שלגביה מבוקשת ההטבה, ותשובה חיובית או שלילית לשאלה האם מבקש ההטבה הגיש דוח שנתי לגבי אחת משתי שנות המס שקדמו לשנה שלגביה מבוקשת ההטבה. זאת בתנאי שמידע ותשובה כאמור נדרשו לצורך קביעת הזכאות להטבה, ובמידה שנדרש. המידע והתשובה יועברו לידי המנהל הכללי של המשרד או מי שהוא הסמיך לכך בהסכמת מנהל רשות המסים (להלן – הגורם המוסמך) מאת רשות המסים, באופן מקוון, ובלבד שמבקש ההטבה חתם על כתב ויתור על סודיות ולא ביקש כי הם יועברו אליו ישירות, באמצעות הדואר.

⁵⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ’ 420.

⁵⁵ ס”ח התשמ”ד, עמ’ 198.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (2ג), מידע וחיווי כאמור בסעיף קטן (1ג) יומצאו באמצעות הדואר ישירות לידי מבקשי ההטבה, אם ביקשו זאת, ובלבד שחתמו על בקשה המופנית לרשות המסים להמציא להם את המידע והחיווי כאמור, והחתימות אומתו כאמור בסעיף קטן (2ג).

(4ג) על אף הוראות סעיף קטן (א), מותר למסור לראש רשות מקומית או לעובד הרשות המקומית שהוא הסמיך לכך בהסכמת המנהל (להלן – הגורם המקבל) –

(1) חיווי חיובי או שלילי כי יחיד שהגיש בקשה להנחה בארנונה המבוססת על מבחן הכנסה או בגיר המתגורר עמו הגיש דוח לפי הוראות סעיף 131, לגבי שתי שנות המס שקדמו לשנה שלגביה מבוקשת ההנחה;

(2) אישור כי גובה הכנסותיהם של היחיד ושל כל בגיר המתגורר עמו, גבוה או נמוך מהסכום שהגורם המקבל מסר לרשות המסים, ובלבד שאותו יחיד או בגיר המתגורר עמו לא הגיש דוח כאמור בפסקה (1); האישור יתבסס על המידע שדווח לרשות המסים בטופס תשלום הכנסת עבודה לעובד (טופס 0126) ובטופס תשלום הכנסה חבת ניכוי (טופס 0856), כמשמעותם בסעיף 166;

והכל ובלבד שהחיווי והאישור נדרשים לצורך קביעת זכאותו של היחיד להנחה בארנונה המבוססת על מבחן הכנסה, לפי סעיפים 12 עד 12ב לחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ג-1992⁵⁶ (להלן – חוק ההסדרים 1992).

(5ג) חיווי ואישור כאמור בסעיף קטן (4ג) יימסרו לגורם המקבל, באופן מקוון, כפי שיורה המנהל, ובלבד שהיחיד וכל בגיר המתגורר עמו חתמו על כתב ויתור על סודיות המתיר לרשות המסים למוסרם, והחתימות אומתו בידי מי שנקבע לפי סעיף 15 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, או לפי סעיף 102 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, או בידי עובד הרשות המקומית שהסמיך לכך ראש הרשות המקומית בהסכמת המנהל.

(ב) בסעיף קטן (ד), אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) בביצוע תפקידיו של הגורם המוסמך לצורך קביעת זכאותם של מבקשי ההטבה להטבה כאמור בסעיף קטן (1ג);

(4) בביצוע הוראות לפי סעיפים 12 עד 12ב לחוק ההסדרים 1992 בעניין קביעת זכאותו של יחיד המבקש הנחה בארנונה המבוססת על מבחן הכנסה.

סימן ד': מס הכנסה – הוראות שעה

47. בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 תיקון חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009⁵⁷ (בפרק זה – חוק ההתייעלות הכלכלית), בסעיף 167, בסעיפים קטנים (ב) עד (ו), בסעיף 121(ב)(1) לפקודה המובא בהם –

(1) בפסקת משנה (א), במקום "מ"55,080 יבוא "מ"59,520;

(2) בפסקת משנה (ב), במקום "מ"55,081 יבוא "מ"59,521.

⁵⁶ ההפניה היא לסעיפים 102 ו-121 לחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ג-1992, כנוסחם המוצע בסעיף 37 להצעת חוק זו.

⁵⁷ ס"ח התשס"ט, עמ' 157.

סימן ד'1: שמירת מידע ומחיקתו

48. שר התעשייה המסחר והתעסוקה יקבע, לא יאוחר מ-30 ימים לאחר תחילתו של חוק זה, את משך הזמן המרבי שבו יישמרו המידע והחיווי שהתקבלו לפי הוראות סעיף 235(ג1) ו-2(ג) לפקודה, כנוסחו בסעיף 46(7)(א) לחוק זה, והוראות בדבר מחיקתם.

סימן ה': מס הכנסה – תחילה, תחולה והוראות מעבר

49. (א) תחילתם של סעיפים 11(א) ו-75א לפקודה, כנוסחם בסעיף 46(2) ו-4(4) לחוק זה, ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011), והוא יחול על הכנסה שהופקה ביום האמור ואילך.
- (ב) תחילתו של סעיף 121 לפקודה, כנוסחו בסעיף 46(6) לחוק זה, ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016), והוא יחול על הכנסה שהופקה ביום האמור ואילך.
- (ג) לענין סעיף 120 לפקודה, יראו את הסכומים הנקובים בסעיף 121 לפקודה, כנוסחו בסעיפים 46(6) ו-47 לחוק זה, כאילו תואמו לאחרונה ביום ט"ו בטבת התש"ע (1 בינואר 2010).
- (ד) סעיף 235 לפקודה, כנוסחו בסעיף 46(7) לחוק זה, יחול לגבי מידע שנדרש כאמור באותו סעיף ביום תחילתו של חוק זה ואילך.

סימן ו': תיקון חוק הסדרת העיסוק בייצוג על ידי יועצי מס

50. בחוק הסדרת העיסוק בייצוג על ידי יועצי מס, התשס"ה-2005⁵⁸ –
(1) בסעיף 10(א), במקום פסקה (2) יבוא:
"2) הוא בעל תעודת בגרות או תעודה אחרת שאושרה בידי משרד החינוך התרבות והספורט כמקבילה לתעודת בגרות, או שהוא בעל תואר אקדמי, או שהוא סיים שנים עשרה שנות לימוד ועמד בבחינות שהן אחת מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

לפי סעיף 10(א)2) לחוק האמור, הותקנו תקנות הסדרת העיסוק בייצוג על ידי יועץ מס (בחינות), התשס"ט-2009 (להלן – תקנות הבחינות החלופיות) (ק"ת התשס"ט, עמ' 553). לפי תקנות אלה נדרש מי שסיים 12 שנות לימוד ואין בידו תעודת בגרות או תעודה אחרת שאושרה בידי משרד החינוך כמקבילה לתעודת בגרות, לעמוד בבחינות לפי אחת משתי חלופות אלה: בחינות בציון עובר שעורכת מועצת יועצי המס במבוא למשפט ומשטר מדינת ישראל ובחשיבה כמותית, או בחינות המזכות בתעודה המעידה על סיום לימודים של מכינה קדם-אקדמית, המאפשרת הגשת מועמדות ללימודים לקראת תואר אקדמי. מוצע לקבוע כי יחיד יהיה כשיר לקבל רישיון יועץ מס מייצג ולהיות רשום בפנקס אם הוא בעל תעודת בגרות, תעודה אחרת שאושרה בידי משרד החינוך התרבות והספורט כמקבילה לתעודת בגרות, או שהוא בעל תואר אקדמי, או שסיים שנים עשרה שנות לימוד ועמד בבחינות שהן אחת מאלה:

סעיף 50 סעיף 10 לחוק הסדרת העיסוק בייצוג על ידי יועצי מס, התשס"ה-2005 (להלן – חוק יועצי מס), קובע את התנאים לשם קבלת רישיון יועץ מס מייצג, וזה לשונו:

"א) יחיד יהיה כשיר לקבל רישיון של יועץ מס מייצג ולהיות רשום בפנקס אם נתקיימו בו כל אלה:

(1) הוא בגיר תושב ישראל או אזרח ישראלי;

(2) הוא בעל תעודת בגרות או תעודה אחרת שאושרה בידי משרד החינוך התרבות והספורט כמקבילה לתעודת בגרות או שהוא בעל תואר אקדמי, או שהוא סיים שנים עשרה שנות לימוד ועמד בבחינות כפי שיקבע השר לאחר התייעצות עם המועצה ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת;

(3) הוא עמד בבחינות מקצועיות שערכה המועצה בהתאם להוראות חוק זה;

(4) הוא התמחה בישראל אצל מאמן כמשמעותו בסעיף 11, בייצוג נישומים לפני רשויות מס במשך 12 חודשים, ובהתאם לתנאים שקבע השר"

⁵⁸ ס"ח התשס"ה, עמ' 114; התשס"ו, עמ' 108.

(א) בחינות המזכות בתעודה המעידה על סיום לימודים של מכינה קדם-אקדמית במסגרת מוסד, המאפשרת הגשת מועמדות ללימודים לקראת תואר אקדמי במוסד; בפסקת משנה זו, "מוסד" – כהגדרתו בפסקאות (1) עד (3) להגדרה "מוסד" בחוק זכויות סטודנט, התשס"ז-2007;⁵⁹

(ב) בחינות שעורכת המועצה במבוא למשפט ומשטר מדינת ישראל ובחשיבה כמותית, בנושאים המפורטים בחלק א' ו-ב לתוספת, ובלבד שקיבל ציון עובר (60 ומעלה);

(ג) בחינות בגרות בשלושת המקצועות האלה: לשון עברית, מתמטיקה ואנגלית, ובלבד שקיבל ציון עובר (60 ומעלה);

(ד) בחינות בשלושת המקצועות האמורים בפסקת משנה (ג) שערך תאגיד שמתמחה בעריכה ובכתיבה של בחינות, למעט מוסד חינוך, שהמנהל הכללי של משרד החינוך אישר, לעניין זה, כי הן דומות באיכותן, בתוכנן, ברמתן ובהיקפן לבחינות בגרות במקצועות האמורים, ובלבד שקיבל ציון עובר (60 ומעלה); בפסקת משנה זו, "מוסד חינוך" – כמשמעותו בחוק לימוד חובה, התש"ט-1949,⁶⁰ או בית ספר כמשמעותו בחוק פיקוח על בתי ספר, התשכ"ט-1969;⁶¹

(2) בסופו יבוא:

"תוספת"

(סעיף 10(א)(2)(ב))

חלק א': מבוא למשפט ומשטר מדינת ישראל

יסודות המשפט הציבורי, החוקתי והמינהלי, לרבות חוקי יסוד וזכויות האדם בישראל, עקרונות שלטון החוק, חקיקה ראשית וחקיקת משנה, עקרונות יסוד במשפט מינהלי ותקינות הליכים מינהליים; כללי הפרשנות המשפטית ועקרון התקדים המחייב במערכת המשפט בישראל.

חלק ב': חשיבה כמותית

ידע בסיסי במתמטיקה, בדומה לחומר הנדרש בפרק החשיבה הכמותית של הבחינה הפסיכומטרית שעורך המרכז הארצי לבחינות ולהערכה (ע"ר) מיסודן של האוניברסיטאות בישראל.

סימן ז': תיקון חוק מס ערך מוסף

51. בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975⁶² (בפרק זה – חוק מס ערך מוסף) –

(1) בסעיף 1, בהגדרה "עסקת אקראי", בסופה יבוא:

תיקון חוק
מס ערך מוסף

ד ב ר י ה ס ב ר

בהיקפן, ברמתן ובתוכנן לרמה הנדרשת בבחינות בגרות מקבילות, כך שלא יצטרכו לעבור גם את הבחינות שעורכת המועצה לפי החלופה השנייה המוצעת.

סעיפים
התארגנויות של קבוצות רכישה לרכישת קרקע ולבנייה משותפת עליה, הפכו בשנים 51(1) ו-52 האחרונות לתופעה רווחת. בשונה מן העסקה ה"מסורתית", שבה רוכש מתקשר בהסכם

לשון עברית, מתמטיקה ואנגלית, שאינן בחינות הכנה לבחינות בגרות, שערך תאגיד שמתמחה בעריכת ובכתיבת בחינות, שאינו מוסד חינוך ושאינו המועצה שהוקמה על פי החוק, ובלבד שהמנהל הכללי של משרד החינוך אישר, לעניין זה, כי הבחינות דומות באיכותן, בתוכנן, ברמתן ובהיקפן לבחינות בגרות במקצועות האמורים. החלופה האחרונה נועדה להקל עם אלה שעברו בחינות הדומות

⁵⁹ ס"ח התשס"ז, עמ' 320.

⁶⁰ ס"ח התש"ט, עמ' 287.

⁶¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 180.

⁶² ס"ח התשל"ו, עמ' 52; התש"ע, עמ' 409.

"(3) מכירת זכות במקרקעין לקבוצת רכישה בידי אדם שאין עיסוקו במכירת מקרקעין; לעניין זה –

"זכות במקרקעין" – בהגדרתה בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963⁶³;

"קבוצת רכישה" – קבוצת רוכשים המתארגנת לרכישת זכות במקרקעין ולבנייה על הקרקע באמצעות גורם מארגן שפועל בתמורה לארגון הקבוצה, לרבות הכנת מסגרת חוזית או אחרת שעל פיה תפעל הקבוצה לקבלת הנכס הבנוי על הקרקע שרכשה, והכל בעצמו או באמצעות אחר מטעמו; יראו קבוצה של עשרה רוכשים או יותר המתארגנת לרכישת זכות במקרקעין ולבנייה על הקרקע כקבוצת רכישה, זולת אם הוכח אחרת;

"תמורה" – לרבות בשווה כסף⁶⁴;

(2) בסעיף 4 –

(א) בסעיף קטן (א), בסופו יבוא "לעניין זה, "שכר" – למעט מלגה שניתנת, במישרין או בעקיפין, ממוסד לימוד ומחקר לסטודנט או לחוקר בתקופת לימודיו במוסד, הכל כאמור בסעיף 9(29) לפקודת מס הכנסה⁶⁵;

(ב) בסעיף קטן (ב), בהגדרה "שכר", המילים "מלגה שניתנת לסטודנט או לחוקר בתקופת לימודיו במוסד לימוד ומחקר כאמור בסעיף 9(29) לפקודת מס הכנסה, ולמעט" – יימחקו;

(3) בסעיף 21, אחרי "סוגי עוסקים או סוגי עסקאות" יבוא "למעט לגבי עסקת אקראי כאמור בפסקה (3) בהגדרה "עסקת אקראי" שבסעיף 1".

סימן ח': מס ערך מוסף – תחילה ותחולה

תחילתם של סעיפים 1 ו-21 לחוק מס ערך מוסף, כנוסחם בסעיף 51(1) ו-3 לחוק זה, ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) והם יחולו לגבי עסקת אקראי כאמור בפסקה (3) להגדרה "עסקת אקראי" בסעיף 1 לחוק, כנוסחה בסעיף 51(1) לחוק זה, שנעשתה ביום האמור ואילך.

דבריו הסבר

כזה הקבלן מדווח על העסקה ומוציא במקום המוכר חשבונית מס עצמית, ומנגד מנכה את המס ששילם בשל רכישת הקרקע כמס תשומות. בשלב מכירת הדירות, הקבלן חייב בתשלום מע"מ על מלוא התמורה המשולמת הכוללת במחיר הדירה.

לעומת זאת, במכירת קרקע מאדם פרטי לקבוצת אנשים פרטיים, אין חבות במע"מ בהתאם לדין הקיים. בשל האמור, מכירת קרקע מאדם פרטי לקבוצת אנשים פרטיים, ובשלב מאוחר יותר קבלת שירותי בנייה, מהווה פתח לחיסכון במע"מ לגבי מרכיב הקרקע.

לפיכך, מוצע להרחיב את ההגדרה "עסקת אקראי" ולקבוע כי מכירת מקרקעין לקבוצת רכישה בידי אדם שאין עיסוקו במכירת מקרקעין תיחשב עסקת אקראי, שבה המוכר יהיה חייב במע"מ. מוצע למעט עסקה כאמור מהוראת סעיף 21 לחוק מע"מ המסמיכה את שר האוצר

עם קבלן לשם רכישת דירה, בקבוצת הרכישה ישנה התקשרות הכוללת מערכת של חוזים, ובדרך כלל נעשה פיצול בין עסקת רכישת הקרקע, הנערכת בין בעל הקרקע לבין קבוצת הרוכשים, לבין העסקה של קבלת שירותי בנייה, הנערכת בין הקבלן המבצע לבין הרוכשים.

ברכישת דירת מגורים מקבלן, החבות במע"מ חלה על הקבלן המוכר, המסווג כ"עוסק" לצורך חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן – חוק מע"מ). וזאת בשל העסקה של מכר הדירה. החבות במע"מ היא על מלוא מחיר הדירה, הכולל את מחיר הקרקע, שווי שירותי הבנייה, עלויות השיווק והמימון של הקבלן, הרווח היזמי וכיוצא בזה. ברכישת הקרקע על ידי הקבלן מאדם פרטי, אשר אינו מסווג כ"עוסק" לצורכי חוק מע"מ, העסקה מהווה "עסקת אקראי" לפי פסקה (2) בהגדרת מונח זה בסעיף 1 לחוק מע"מ, ובהתאם לתקנה 6 לתקנות מס ערך מוסף, התשל"ו-1976, הקבלן הוא שחייב בתשלום המס. במקרה

⁶³ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156.

סימן ט': תיקון חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה)

53. בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963⁶⁴ (בפרק זה – חוק מיסוי מקרקעין) – תיקון חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) בסעיף 9 –

(א) בסעיף קטן (א), בסופו יבוא "ובלבד שלגבי מכירת זכות במקרקעין לקבוצת רכישה יהא שווי המכירה – שווי המכירה של הנכס הבנוי שאינו דירת מגורים; לעניין זה –

"קבוצת רכישה" – קבוצת רוכשים המתארגנת לרכישת זכות במקרקעין ולבנייה על הקרקע באמצעות גורם מארגן שפועל בתמורה לארגון הקבוצה, לרבות הכנת מסגרת חוזית או אחרת שעל פיה תפעל הקבוצה לקבלת הנכס הבנוי על הקרקע שרכשה, שאינו דירת מגורים, והכל בעצמו או באמצעות אחר מטעמו; יראו קבוצה של עשרה רוכשים או יותר המתארגנת לרכישת זכות במקרקעין ולבנייה על הקרקע כקבוצת רכישה, זולת אם הוכח אחרת; "תמורה" – לרבות בשווה כסף;";

(ב) בסעיף קטן (ג), בהגדרה "דירת מגורים", בתחילתה יבוא "כל אחת מאלה:"; האמור בה יסומן "(1)" ואחריו יבוא:

"(2) זכות במקרקעין שנמכרה לקבוצת רכישה; לעניין זה –

"קבוצת רכישה" – קבוצת רוכשים המתארגנת לרכישת זכות במקרקעין ולבנייה על הקרקע של דירות המיועדות לשמש למגורים, באמצעות גורם מארגן שפועל, בתמורה, לארגון הקבוצה, לרבות הכנת מסגרת חוזית או אחרת שעל פיה תפעל הקבוצה לקבלת הנכס הבנוי על הקרקע שרכשה, שהוא דירה המיועדת לשמש למגורים, והכל בעצמו או באמצעות אחר מטעמו; יראו קבוצה של עשרה רוכשים או יותר המתארגנת לרכישת זכות במקרקעין ולבנייה על הקרקע של דירות המיועדות לשמש למגורים כקבוצת רכישה, זולת אם הוכח אחרת;

"תמורה" – לרבות בשווה כסף;";

ד ב ר י ה ס ב ר

כל אחד מחברי הקבוצה רוכש חלק יחסי מהמוצר המוגמר. מוצע לתקן את סעיף 9 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963 (להלן – חוק מיסוי מקרקעין או החוק), ולראות ברכישה המתבצעת באמצעות קבוצת רכישה לשם יצירת מוצר מוגמר – נכס מבונה, כאילו נרכש המוצר המוגמר – דירה או מבנה אחר.

כדי למנוע מצבים שבהם יהיה לקבוצה תמריץ שלא להיחשף כקבוצת רכישה, מוצע לתקן את סעיף 16 לחוק, שכוותרו "תנאים לתוקפן של עסקאות", ולקבוע בו כי במכירת זכות במקרקעין לקבוצת רכישה, תנאי נוסף למתן תוקף לעסקה יהיה המצאת אישור ממנהל מע"מ ששולם המע"מ המגיע מהמוכר בשל אותה מכירה או שניתנה לו ערובה לתשלום המע"מ במועדו. זאת לפי הוראות סעיף 136 לחוק מע"מ, הקובע כי "המנהל רשאי לדרוש כי מכירת מקרקעין הטעונה רישום בפנקסי המקרקעין או סוג מכירות כאמור לא יירשמו אלא אם כן בידי הקונה חשבונית מס בשל

לקבוע לגבי סוגי עוסקים או סוגי עסקאות, שהקונה הוא שיהיה חייב בתשלום המס, כולו או מקצתו.

במקביל מוצעים בהמשך תיקונים בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963, שעניינם עסקאות של קבוצות רכישה.

מוצע לקבוע כי התיקונים המוצעים יחולו לגבי עסקאות שנעשו ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) ואילך.

סעיף 53 לפסקאות (1) ו-(3)

רוכשים המהווים חלק מקבוצת רכישה קובעים בהסכם ביניהם מנגנון שאמור להוליך אותם עד למוצר המוגמר – דירת מגורים או מבנה עסקי כגון משרד. מנגנון זה כולל את הדרך להתקשרות עם הקבלן המבצע ולהשלמת המוצר המוגמר. חבר בקבוצה אינו יכול לסגת ממנגנון זה ולהחליט שהוא נשאר רק עם קרקע, ובמובן זה

⁶⁴ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156; התש"ע, עמ' 294.

(ג) בסעיף קטן (ג1א), בסופו יבוא:

"(3) לעניין סעיף קטן זה, שווי הזכות הנמכרת במכירת זכות במקרקעין לקבוצת רכישה יהא שווי המכירה של הנכס הבנוי שהוא דירה המיועדת לשמש למגורים; לעניין זה, "קבוצת רכישה" – כמשמעותה בפסקה (2) בהגדרה "דירת מגורים" שבסעיף קטן (ג).";

(2) בסעיף 15, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) בלי לגרוע מן האמור בסעיף קטן (א), במכירת זכות במקרקעין שתמורתה נקבעה בכסף בלבד, שהתקיימו בה נסיבות כאמור באחת מן הפסקאות (1) עד (3) בסעיף 51, יהיה הרוכש חייב, ביום שבו התקיימה אחת מן הנסיבות כאמור, להעביר למנהל 15% מן התמורה שנקבעה (להלן – הסכום המועבר). על חשבון המס שחייב בו המוכר, ויחולו הוראות אלה:

(1) יראו את הסכום המועבר כאילו שולם למנהל על ידי המוכר על חשבון המס שהוא חייב בו;

(2) על אף האמור בכל דין ובהסכם בין המוכר והקונה, יראו את הסכום המועבר כאילו שולם למוכר מאת הרוכש על חשבון התמורה שנקבעה בהסכם ביניהם;

(3) היה הסכום המועבר גבוה מסכום המס שחייב בו המוכר לפי שומה שנעשתה לפי הוראות סעיף 78(ב)(1) או (2) או על פי החלטה של ועדת ערר שניתנה לפי סעיף 89, יוחזר עודף הסכום למוכר, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית מיום התשלום על ידי הקונה עד יום ההחזר;

(4) לעניין הוראות סעיף 16, יראו את תשלום הסכום המועבר כאילו שולם המס שחייב בו המוכר.

ד ב ר י ה ס ב ר

במגנון הקיים לביצוע החוק הראה כי רמת הציות להליכים הקבועים בו נמוכה ביותר, ובתוצאה מכך הליך השומה הסתרבל והתארך, ומחלוקות רבות בענייני שומות התבררו רק בהליך הערר. כך, זמן רב ומשאבים גדולים מוקצים לטיפול בשומות מצדם של כל הצדדים המעורבים בכך, ועם דחיית השומה נדחה גם תשלום המס. דחייה זו גם פוגעת באינטרס חשוב של הנישום והוא השלמת העסקה ברישום בפנקסי המקרקעין, שכן בלא תשלום המס, אי-אפשר להשלים את הרישום. לפיכך, מוצע לשנות את שיטת הדיווח והליכי השומה הקבועים בחוק באופן שיפשט את ההליכים ויצמצם את משכנם ויתבסס רובו ככולו על שומה עצמית מפורטת ומלאה, הכל לשם ייעול עבודת השומה וצמצום החיכוך עם האזרח, וזאת בהתאמה מרבית להליכים הקבועים בפקודת מס הכנסה.

לפסקה (2)

לפי הדין הקיים, תנאי לתוקפן של עסקאות במקרקעין הוא תשלום כל חובות המס בשל המקרקעין. התניית רישום העסקה בפנקסי המקרקעין בהוכחת תשלום המס, היא אחד מכלי הגבייה היעילים ביותר. אולם לצד הוראה זו, קובע סעיף 15 לחוק מיסוי מקרקעין כי חובת תשלום מס השבח חלה על המוכר. הואיל ובדרך כלל המוכר אדיש להשלמת רישום העסקה בפנקסי המקרקעין, נאלצים קונים רבים

אותה מכירה או אם הומצא אישור מהמנהל ששולם המס המגיע בשל אותה מכירה או שניתנה לו ערובה לתשלום המס במועדו"

לפסקאות (2), (5), (6), (9), (10), (11), (13), (15) עד (23), (32) ו-(33) – כללי

דוח Business Doing המפורסם מדי שנה בידי הבנק העולמי, בוחן את הקלות של עשיית עסקים ב-183 כלכלות ברחבי העולם. הדוח מציג דירוג השוואתי של תהליכי עשיית עסקים בעשרה תחומים שונים, המתארים את מהלך חייה של חברה, מיום הקמתה עד יום סגירתה. ישראל דורגה בדוח זה בשנת 2010 במקום ה-29. עם זאת, בין הנושאים הנבחנים בדוח, מדורגת ישראל במקום ה-34 בתחום הקמת עסק ובמקום ה-147 בתחום רישום בעלות על נדל"ן. ועדה בראשות מנכ"ל משרד האוצר, שהוקמה לפי החלטת הממשלה מס' 452 מיום 21 ביוני 2009, בחנה את ממצאי הדוח וקבעה כי עיקר הקושי בהליך רישום נכס נובע ממשך תהליך השומה המתבצע ברשות המסים. מטרתם של התיקונים המוצעים בפסקאות המנויות לעיל היא לבטל פעולות מיותרות, ולקצר, לייעל ולפשט את תהליך המיסוי של העסקה.

הפרק השביעי והפרק השמיני לחוק מיסוי מקרקעין, עניינם הצהרה, דיווח ושומה. הניסיון שנצבר משימוש

(ג) המנהל רשאי, בהודעה בכתב, להקטין את השיעור הקבוע ברישה של סעיף קטן (ב), אם הוא סבור כי סכום המס שיחול על המכירה יהיה נמוך מ-15% מן התמורה שנקבעה; הורה כאמור, יחולו הוראות פסקאות (1) עד (4) בסעיף קטן (ב) על השיעור המוקטן מן התמורה שנקבעה.”;

(3) בסעיף 16(א), במקום פסקה (2) יבוא:

”(2) מכירת זכות במקרקעין לא תירשם בפנקס המקרקעין אלא אם כן המנהל אישר שהיא פטורה ממס או ששולם המס המגיע על פי שומה שנעשתה לפי הוראות סעיף 78(ב)(1) או (2); לא נעשתה שומה כאמור, תירשם המכירה אם ניתנה ערבות בנקאית או ערובה אחרת להנחת דעתו של המנהל, לגבי ההפרש שבין 20% מן התמורה לבין המס ששולם לפי השומה העצמית כמשמעותה בסעיף 78(א) או (ב)(3), להבטחת תשלום המס שייגיע; תוקפה של ערבות או ערובה כאמור יהיה לתקופה שיקבע המנהל, ובלבד שלא תעלה על תשעה חודשים מיום שנמסרה למנהל ההצהרה כאמור בסעיף 73; ולגבי מכירת זכות במקרקעין לקבוצת רכישה, כמשמעותה בסעיף 9(א) או (ג), לפי העניין – ובלבד שהומצא גם אישור מהמנהל, כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, התשל”ו-1975 (להלן – חוק מע”מ), לפי סעיף 136 לחוק מע”מ, ששולם המס המגיע לפי חוק מע”מ בשל אותה מכירה או שניתנה ערובה לתשלומה במועדו.”;

(4) בסעיף 19, אחרי פסקה (3) יבוא:

”(א3) במכירת זכות במקרקעין המותנית בהתקיימות תנאי עתידי שלפיו יוגדלו אפשרויות הניצול של הזכות לפי תכנית כמשמעותה בחוק התכנון והבנייה, שתמורתה הושפעה מהגדלת אפשרויות הניצול כאמור וכולה אינה בכסף – יום אישור התכנית.”;

(5) סעיף 20 – בטל;

ד ב ר י ה ס ב ר

מובהר כי אין במוצע כדי לשנות את הדינים החלים בהליכי פירוק או בפשיטת רגל.

לפסקאות (5), (11) ו-(13)

סעיפים 73 ו-75 לחוק מיסוי מקרקעין קובעים חובת הצהרה על אירוע המס. המוכר והרוכש יכולים לבחור אם להגיש הצהרה רגילה או הצהרה שהיא שומה עצמית (להלן – שומה עצמית). בחירה בכל אחת מן האפשרויות מטילה חובות שונות על המנהל – בעניין השומה, המועד לעשותה ואופן עשייתה, ועל הנישום – בעניין מועד ההצהרה, תוכן ההצהרה, מועד תשלום המס וכיוצא באלה. בפועל, דווקא בעסקאות המורכבות בוחרים הצדדים לעסקה להגיש הצהרה רגילה, וכך נאלץ המנהל להתערב ולעשות שומה בכל מקרה ומקרה כזה. התערבות רבה זו מטילה עומס כבד על מערכת המס, שתוצאתו פגיעה בשירות ללקוח ובגביית המס. כמו כן, קיימת תופעה נרחבת של אי-מילוי כראוי של טופסי ההצהרה, אשר גוררת הליכים מיותרים וארוכים של דרישת פרטים, המתנה ממושכת ועיכובים בהשלמת השומות. במקרים חמורים יותר, העדר פרטים מהותיים על אירוע המס, בצירוף סד הזמנים הקבוע בחוק לעשיית השומה, מובילים לעתים לשומה שאינה משקפת בהכרח את העסקה שעשו הצדדים, ושלגביה מוגשת השגה, ורק בשלב ההשגה או הערר מגיעים להשלמת הפרטים.

לשלם את חובות המס של המוכרים, כדי שיוכלו לרשום את הנכס על שמם.

מוצע לקבוע כי, נוסף על חובת תשלום המס הקבועה בסעיף 15 לחוק לגבי מוכר או עושה פעולה באיגוד מקרקעין, לפי העניין, בכל עסקה שתמורתה נקבעה בכסף בלבד, בהגיע המועד שבו חלה חובת תשלום המס לפי סעיפים 51 ו-52 לחוק, יעביר הקונה למנהל סכום השווה ל-15% מן התמורה שנקבעה לעסקה. סכום זה ייחשב כסכום ששולם על חשבון המס שחייב בו המוכר, ויראו בו כאילו שולם למוכר על חשבון התמורה שנקבעה בהסכם. מוצע להסמיך את המנהל להקטין את השיעור האמור, אם הוא סבור שהמס שיחול בעסקה נמוך מהסכום האמור. סכום שנוכה לא יוחזר עד שהפכה השומה לסופית או לפי קביעת ועדת ערר, לפי המאוחר. לסכום שיוחזר ייווספו הפרשי הצמדה וריבית מיום התשלום ועד ליום החזרתו למוכר. עם העברת הסכום על ידי הקונה כאמור, ימסור המנהל לקונה את אישורי המסים הנדרשים לשם רישומה של העסקה על פי כל דין.

אימוץ המנגנון המוצע יאפשר מיד עם העברת הסכום על ידי הקונה, לתת לו את אישורי המסים הנדרשים לשם רישומה של העסקה על פי כל דין, ויבטיח כי השלמת העסקה והעברת מלוא התמורה ייעשו רק כאשר הנכס נקי מחובות מס ומוכן לרישום הזכויות בפנקסי המקרקעין.

(6) בסעיף 47, בהגדרה "מדד", במקום "המתפרסם מדי פעם מטעם" יבוא "שמפרסמת" ובמקום "הכנסת" יבוא "הכנסת", והכל כפי שפורסם לאחרונה לפני היום שבו מדובר, זולת אם היום נקוב בתאריך";

ד ב ר י ה ס ב ר

(2) תוך 50 ימים מיום המכירה – הצהרה שהיא שומה עצמית (להלן – שומה עצמית) המפרטת את –
(א) הפרטים שבפסקה (1);
(ב) סכום המס המגיע ודרך חישובו.
(ב) העושה פעולה באיגוד מקרקעין, למעט פעולה הפטורה ממס על פי סעיף 57, ימסור למנהל, לפי בחירתו, אחת מאלה:

(1) תוך 30 ימים מיום עשיית הפעולה – הצהרה המפרטת את –

- (א) הפעולה שנעשתה;
- (ב) תאריך עשיית הפעולה;
- (ג) התמורה בעד הפעולה;
- (ד) כשהפעולה בידי בעל זכות באיגוד – תאריך רכישת הזכות באיגוד;

(2) תוך 50 ימים מיום עשיית הפעולה – שומה עצמית המפרטת את –

- (א) הפרטים שבפסקה (1);
- (ב) סכום המס המגיע ודרך חישובו.
- (ג) מי שרוכש זכות במקרקעין או זכות באיגוד מקרקעין ימסור למנהל, לפי בחירתו, הצהרה תוך 30 ימים מיום הרכישה, שבה יפרט את הזכות שרכש ואת התמורה בעדה, או שומה עצמית תוך 50 ימים מיום הרכישה, שבה יפרט את הזכות שרכש, את התמורה בעדה ואת סכום מס הרכישה המגיע ודרך חישובו.

(1ג) על אף האמור בסעיפים קטנים (א)2, (ב)2 ו-(ג), הצהרה שלא נמסרה במועד הקבוע למסירתה יראוה כהצהרה שאיננה שומה עצמית.

(ד) אדם שעסקו תיווך בזכויות במקרקעין או בפעולות באיגוד, שתיווך במכירת זכות במקרקעין או בפעולה באיגוד מקרקעין וכן אדם אחר שתיווך בשכר במכירת זכות במקרקעין או בפעולה באיגוד מקרקעין, יודיע למנהל על כל מכירה או פעולה באיגוד שתיווך בה, תוך שבעה ימים מיום שנעשו, את שמות הצדדים למכירה או לפעולה ועל הזכות במקרקעין שנמכרה, או הזכות באיגוד מקרקעין שהוקנתה באותה פעולה.

"(ז) נוטריון ציבורי יודיע למנהל על כל יפוי כוח שרשם והנוגע לזכות במקרקעין, או זכות באיגוד מקרקעין, וכל המחזיק ביפוי כוח הנוגע לזכות במקרקעין או זכות באיגוד מקרקעין יודיע למנהל על כל שינוי שחל בתנאיו או בהוראותיו."

לפיכך מוצע לקבוע בסעיפים 73 ו-75 לחוק מסלול הצהרה אחיד, אשר יאפשר שומה שכבר בשלב הראשוני תהיה אמיתית ותשקף בתוצאת המס שלה את עובדות העסקה. בד בבד מוצע לבטל את סעיף 20 לחוק, הדין בקביעת יום המכירה בעסקה שלא נמסרה לגביה הצהרה או שהצהרה אינה נכונה, אשר יתיתור. למצב זה אפשר להגיע כאשר כל הפרטים, שמטבע הדברים נמצאים בתחום ידיעתם של הצדדים לעסקה, יובאו לידיעת המנהל כבר בראשיתו של ההליך – בעת ההצהרה. כמו כן, מוצע לקבוע חובת הגשה של שומה עצמית על עסקה בתוך 25 ימים מיום ביצועה, וזאת מהטעם שלפי סעיף 7 לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969, עסקה במקרקעין מושלמת רק עם רישומה בפנקסי המקרקעין. מאחר ורישום הזכויות מתאפשר רק לאחר תשלום מיסי המקרקעין בשל אותה עסקה, הרוכש מעוניין להשלים מוקדם ככל האפשר את הטיפול בנושא המס. גם המוכר מעוניין בכך, שכן בדרך כלל התמורה אינה מועברת לידו עד למיצוי כל המחלוקות הנוגעות לשומה והמצאת אישורי מסים. גם לרשות המסים יש עניין בהשלמת הליך השומה מוקדם ככל האפשר, כדי שיהיה אפשר לגבות מס משומה סופית.

וזה נוסחן של ההוראות שמוצע לבטלן או להחליפן:

סעיף 20:

"יום המכירה כשלא נמסרו הצהרות

20. (א) נודע למנהל על מכירה או פעולה באיגוד שלא המוכר ולא הקונה או עושה הפעולה ומי שהוקנתה לו הזכות באיגוד הצהירו עליה כדין, יקבע המנהל לצורך חישוב המס שחייבים בו בשל אותה מכירה או פעולה באיגוד, את היום שבו לדעתו, לפי נסיבות הענין, נעשתה המכירה או הפעולה באיגוד.

(ב) סעיף זה יחול, בשינויים המחוייבים, גם אם הוברר למנהל שהצהרות הקונה והמוכר או עושה הפעולה ומי שהוקנתה לו הזכות באיגוד בדבר יום המכירה או יום הפעולה באיגוד אינן נכונות."

סעיף 73(א) עד (ד) ו-(ז):

"(א) המוכר זכות במקרקעין ימסור למנהל, לפי בחירתו, אחת מאלה:

(1) תוך 30 ימים מיום המכירה – הצהרה המפרטת את –

- (א) התמורה בעד מכירת הזכות ותאריך מכירתה;
- (ב) התמורה בעד רכישת הזכות ותאריך רכישתה;
- (ג) הניכויים והתוספות שהוא תובע לענין חישוב השבח;

(7) בסעיף 49כב –

(א) בסעיף קטן (א)(1), בהגדרה "תקרת השווי", אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) שווי דירת מגורים, כהגדרתה בסעיף 9(ג), באותו מתחם, ששטחה 150% משטחה של יחידת המגורים הנמכרת, ולא יותר מ-200 מ"ר";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(1א) המוכר ליזם את כל הזכויות שיש לו ביחידת המגורים הנמכרת במתחם, שתמורתה בכסף בלבד, זכאי בשל המכירה לפטור ממס לפי הוראות סעיף קטן (א), בתנאים הקבועים בו, ובלבד שהוא רכש, בכספי התמורה, כולה או חלקה, בתוך שנים עשר החודשים שלפני המכירה או שנים עשר החודשים שלאחריה, זכות למגורים בבית אבות, למגוריו או למגוריו בן זוגו, והתקיים בו או בבן זוגו אחד מאלה:

(1) מלאו לו 60 שנים;

(2) טרם מלאו לו 60 שנים והוא נזקק לשירותי סיעוד;

בסעיף זה –

"בית אבות", "זכות למגורים בבית אבות" – כהגדרתם בסעיף 49(ג)(ד);

"שירותי סיעוד" – כמשמעותם בסעיף 49(ג)(ב);

(8) אחרי סעיף 49לב יבוא:

"יום המכירה 49לב. על אף האמור בחוק זה, היתה המכירה של הזכות הנמכרת מותנית בתנאי מתלה, או מכירה של זכות לרכישת זכות במקרקעין (בפרק זה – האופציה), יום המכירה יהיה המוקדם מבין אלה, ובלבד שנמסרה הודעה למנהל כאמור בסעיף 49לב2:

(1) המועד שבו התקיים התנאי או שבו מומשה

האופציה, לפי העניין;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (6)

בסעיף 47 לחוק מיסוי מקרקעין מובאות הגדרות המשמשות לפרק החמישי לחוק, העוסק בסכום המס. הרישה של ההגדרה "מדרד" היא "מדרד המחירים לצרכן המתפרסם מדי פעם מטעם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ולגבי התקופה שלפני שנת 1951 – המדרד שקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת"; בעקבות ההצעה כי שומה עצמית תוגש בתוך 25 ימים מיום ביצועה של העסקה, וכדי לא לפגוע במוכנות הנישום ובזמן העומד לרשותו להצהיר על העסקה שעשה, מוצע לקבוע כי המדרד לחישוב השבח יהיה המדרד שפורסם לפני היום הרלוונטי, כגון יום המכירה – המדרד הידוע. בעקבות התיקון יהיו לנישום 25 ימים מלאים לחישוב המס ולעריכת השומה במתכונת המוצעת. זאת לעומת המצב החוקי הקיים המקנה לכך 50 ימים, אלא שבשל העובדה שהחישוב הוא לפי המדרד ביום הרלוונטי, היינו – המדרד המתפרסם לגבי החודש שבו בוצעה העסקה, ייתכנו מצבים שבהם עומדים לרשות הנישום ימים ספורים בלבד לעריכת השומה. עם זה,

סעיף 75(א) ו-(ב):

"(א) נעשתה פעולה באיגוד מקרקעין על ידי האיגוד ואותה פעולה חייבת במס לפי חוק זה, ימסור האיגוד למנהל, יחד עם ההצהרה שהוא חייב למסרה על פי סעיף 73(ב) ובנוסף לה, הצהרה בה יפרט –

(1) זכויותיו שבמקרקעין, התמורה בעד רכישתן ותאריך רכישתן;

(2) הניכויים והתוספות שהוא תובע לענין חישוב השבח, והתאריך שבו הוצאו ההוצאות שניכויים נדרש;

(3) תיאור סוגי הזכויות באיגוד.

(ב) איגוד מקרקעין שמסר למנהל הצהרה על פי סעיף זה או על פי סעיף 117 וחייב למסור פעם נוספת – אגב פעולה אחרת באיגוד – הצהרה על פי סעיף זה, לא יהיה חייב להצהיר אלא על השינויים שחלו בפרטים שנמסרו מזמן שנמסרה ההצהרה כאמור."

(2) המועד שבו הוחל במתן שירותי בנייה לפי תכנית החיזוק.

חובת הודעה ודיווח 49לב2. (א) המוכר יודיע למנהל על הסכם למכירה כאמור בסעיף 49לב1 בתוך 30 ימים מיום ההסכם, על גבי טופס שקבע המנהל.

(ב) לעניין הצהרה על מכירת הזכות הנמכרת, יחולו הוראות חוק זה מיום המכירה כמשמעותו בסעיף 49לב1.

(9) בסעיף 51(2), במקום "50%" יבוא "30%";

(10) בסעיף 52(2), במקום "50%" יבוא "30%";

(11) בסעיף 73 –

(א) במקום סעיפים קטנים (א) עד (ד) יבוא:

"(א) המוכר זכות במקרקעין ימסור למנהל, בתוך 25 ימים מיום המכירה, הצהרה שבה יפרט את כל אלה:

(1) פרטי הזכות;

(2) פרטי העסקה;

(3) התמורה בעד מכירת הזכות ותאריך מכירתה;

(4) התמורה בעד רכישת הזכות ותאריך רכישתה;

(5) הניכויים והתוספות שהוא תובע לעניין חישוב השבח;

(6) סכום המס המגיע ודרך חישובו;

(7) זכאות לפטור או להנחה מהמס החל.

(ב) העושה פעולה באיגוד מקרקעין ימסור למנהל, בתוך 25 ימים מיום עשיית הפעולה, הצהרה שבה יפרט את כל אלה:

(1) הפעולה שנעשתה;

(2) תאריך עשיית הפעולה;

(3) התמורה בעד הפעולה;

(4) התמורה בעד רכישת הזכות באיגוד ותאריך רכישתה;

(5) הניכויים והתוספות שהוא תובע לעניין חישוב השבח;

(6) סכום המס המגיע ודרך חישובו;

(7) זכאות לפטור מהמס החל;

ד ב ר י ה ס ב ר

טרם ניתן ייפוי כוח בלתי חוזר לרישום הזכויות בפנקסי המקרקעין על שם הקונה או טרם שולם סכום העולה על 50% מן התמורה שנקבעה בהסכם, לפי המאוחר.

כדי לקדם שימוש מבוקר במגוון דחיית המס, מוצע להקדים את המועד שבו חלה חובת תשלום המס למועד שבו שילם הקונה סכום העולה על 30% מן התמורה.

ההכוונה למדר שפורסם לפני המועד הרלוונטי לא תחול אם נוסח הסעיף שבו מופיע המונח "מדר" נוקב בתאריך ספציפי, כגון "המדר שהתפרסם ב-15 לחודש יולי".

לפסקאות (9) ו-(10)

סעיפים 51 ו-52 לחוק מיסוי מקרקעין קובעים מנגנון לדחיית תשלום המס, אם טרם נמסרה חזקה לקונה,

להצהרה יצורף מאזן של איגוד המקרקעין לסוף השנה שלפני יום עשיית הפעולה.

(ג) הרוכש זכות במקרקעין או זכות באיגוד מקרקעין ימסור למנהל, בתוך 25 ימים מיום הרכישה, הצהרה שבה יפרט את כל אלה:

(1) פרטי הזכות;

(2) פרטי העסקה;

(3) התמורה בעד הזכות;

(4) סכום המס המגיע, אם מגיע, ודרך חישובו;

(5) זכאות לפטור מהמס החל;

(6) פרטי כלל הזכויות במקרקעין וכלל הזכויות באיגודי מקרקעין שבידי האיגוד ושוויים.

(ד) מוכר, עושה פעולה או רוכש כאמור, לפי העניין, שלא פרט בהצהרתו את כל הפרטים הנדרשים לפי סעיפים קטנים (א) עד (ג), לפי העניין, יראוהו, לעניין סעיף 82, כאילו לא הגיש הצהרה; הוראה זו לא תחול לגבי אי-מסירת הפרטים המנויים בסעיפים קטנים (א)(4) או (ב)(4), אם שוכנע המנהל כי הפרטים האמורים אינם מצויים בידיעת המצהיר לאחר ששקד שקידה ראויה וסבירה להשיגם; עושה פעולה שלא צירף להצהרתו מאזן של איגוד המקרקעין כאמור בסעיף קטן (ב), יראוהו, לעניין סעיף 82, כאילו לא הגיש הצהרה, זולת אם יגיש מאזן כאמור במועד אחר שהתיר לו המנהל או אם האיגוד הגיש מאזן כאמור לפי הוראות סעיף 75(א).

(1ד) הוראות סעיפים קטנים (א)(1) עד (3), (ג)(1) עד (3) ו-(ד), יחולו על המדינה:"

(ו) סעיף קטן (ז) – בטל;

(12) בסעיף 74, במקום "רשאי להודיע למנהל" יבוא "יודיע למנהל, בטופס שקבע המנהל";

(13) בסעיף 75 –

(א) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) נעשתה פעולה באיגוד מקרקעין, ימסור האיגוד למנהל, יחד עם ההצהרה שעושה הפעולה או רוכש הזכות באיגוד חייב למסרה לפי סעיף 73(ב) או (ג) ונוסף עליה, הצהרה שבה יפרט את כל אלה:

(1) זכויותיו במקרקעין וזכויותיו באיגוד מקרקעין אחר;

(2) תיאור סוגי הזכויות באיגוד;

להודעה יצורף מאזן של האיגוד לסוף השנה שלפני יום עשיית הפעולה או יום רכישת הזכות באיגוד, לפי העניין;"

(ב) סעיף קטן (ב) – בטל;

(14) אחרי סעיף 75 יבוא:

הודעה על עסקה המותנית בתנאי עתידית 75א. נעשתה עסקה שיום המכירה שלה נקבע לפי הוראות סעיף 19(א3), ימסרו הצדדים למנהל, בתוך 30 ימים מן היום שהיה נקבע כיום המכירה אילולא היו חלות הוראות סעיף 19(א3), הודעה על ביצוע העסקה, בטופס שקבע המנהל”;

(15) במקום סעיף 78 יבוא:

78. (א) נמסרה למנהל הצהרת מוכר או עושה פעולה לפי סעיף 73(א) או (ב), יראו את ההצהרה כקביעת שבח בידי אותו אדם (להלן – שומה עצמית), והמנהל ישלח למוסר ההצהרה, בתוך 20 ימים מיום שנמסרה לו ההצהרה, הודעה בדבר סכום המס שמוסר ההצהרה חייב בו לפי ההצהרה; דין הודעה כאמור כדין שומה שנמסרה לגביה הודעת שומה לפי סעיף 86. (ב) המנהל רשאי, בתוך שמונה חדשים מיום שנמסרה לו ההצהרה, לבדוק אותה ולעשות אחת מאלה:

(1) לאשר את השומה העצמית;

(2) אם יש לו טעמים סבירים להניח שהצהרה אינה נכונה – לקבוע לפי מיטב שפיטתו את יום המכירה, שווי המכירה, יום הרכישה, שווי הרכישה, סכום השבח, התוספות, הפטורים המותרים מהשבח על פי כל דין והמס החל; שומה לפי פסקה זו יכול שתיעשה בהתאם להסכם שנערך עם המוכר או עושה הפעולה, לפי העניין;

(3) אם שוכנע שנפלה בשומה כאמור בפסקה (1) או (2) טעות חשבון – לתקנה, ביוזמתו או לבקשת המוכר או עושה הפעולה; תיקן המנהל כאמור שומה שאושרה לפי פסקה (1), יוסיפו לראות בה שומה עצמית.

(ג) הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), יחולו, בשינויים המחויבים, גם על הצהרת רוכש זכות במקרקעין או זכות באיגוד מקרקעין, לפי סעיף 73(ג);

(16) סעיף 79 – בטל;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקאות (15) עד (19), ו-(22)

עמדתו טרם עשייתה, זאת בתוך 12 חודשים מיום ההצהרה. התיקונים המוצעים נועדו ליצור איזון ראוי בין זירוז ההליך לבין איכות השומה. מתן הזדמנות להשמיע טענות יביא לקיום דיון ענייני ומקיף בסוגיה ובעובדות שבמחלוקת, ועשוי להוביל לפתרון הסוגיה או להתקדמות משמעותית בשלבים לפתרונה.

וזה נוסחם של הסעיפים שמוצע לבטלם או להחליפם:

“שומות במכירת זכות מקרקעין

78. (א) נמסרה למנהל הצהרת המוכר כאמור בסעיף 73(א1), יעשה המנהל, תוך 45 ימים מיום קבלתה, אחת מאלה:

לפי הדין הקיים, עומדים לרשות המנהל שישה חדשים לעשיית שומה זמנית. בשל המעבר המוצע למסלול שומה עצמית, מוצע להקטין את פרק הזמן הנתון למנהל לעשיית שומה, כך שהמנהל יהיה חייב לשלוח הודעת שומה לנישום, לפי הצהרתו, בתוך 20 ימים מיום קבלת השומה העצמית. כמו כן, מוצע לקצר את התקופה העומדת לרשות המנהל לעשיית שומה סופית, ולקבעה לתקופה של עד שמונה חודשים. מוצע לתת זכות טיעון לנישום בטרם הוצאת שומה לפי מיטב שפיטה, זאת בשונה מהוראות הדין הקיים, שלפיהן, עד לשלב ההשגה, שבו נקבעה בחוק זכות טיעון לנישום, הליך השומה הוא חד-סטרי: המנהל רשאי להוציא שומה סופית או שומה לפי מיטב השפיטה בניגוד לעמדת הנישום, בלי להודיע לו ובלי לשמוע את

(17) במקום סעיף 79א יבוא:

"הנמקה במיטב 79א. (א) נעשתה שומה לפי מיטב השפיטה לפי סעיף 78(ב) או השפיטה ומתן זכות טיעון 78(ג), יפרט המנהל, נוסף על הנימוקים לאי-אישור השומה העצמית, את הדרך שלפיה נעשתה השומה.

(ב) לא תיעשה שומה לפי מיטב השפיטה כאמור בסעיף קטן (א), בלי שניתנה למוכר, לעושה הפעולה או לרוכש, לפי העניין, הזדמנות סבירה להשמיע את טענותיו";

(18) בסעיף 82, במקום הסיפה החל במילים "לשום את שווי הרכישה" יבוא "לקבוע לפי מיטב שפיתתו את יום המכירה, שווי המכירה, יום הרכישה, שווי הרכישה, סכום השבח ואת המס שאותו אדם חייב בו";

(19) סעיף 83 – בטל;

(20) בסעיף 85, האמור בו יסומן "(א)", ברישה, במקום "שנעשתה לפי הסעיפים 78 ו-82" יבוא "שנעשתה לפי הסעיפים 78(ב), 78(ג) או 82", במקום "מיום שנעשתה" יבוא "מיום שאושרה כשומה עצמית או מיום שנקבעה שומה לפי מיטב השפיטה, לפי העניין", ואחריו יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

רכישה כשנמסרה הצהרת הרוכש על פי סעיף 73(ג); לענין סעיף קטן (ד) וסעיף קטן זה, הצהרה שהוגשה כשומה עצמית והמס המגיע על פיה לא שולם במועד, יראוה כהצהרה שאיננה שומה עצמית.

שומות במכירת זכות באיגוד

79. (א) נמסרו למנהל הצהרותיהם של העושה פעולה באיגוד מקרקעין ושל הקונה זכות באיגוד מקרקעין, לפי סעיף 73 ולפי סעיף 75, לפי העניין, ישום המנהל את המס בהתאם לכך, אם הוגשה הצהרה, ורשאי הוא לשום את המס אם נעשתה שומה עצמית וסעיף 78 יחול, בשינויים המחויבים לפי העניין.

(ב) נמסרה למנהל הצהרה של עושה פעולה באיגוד מקרקעין לפי סעיף 72, יחולו הוראות סעיף 78(1).

הנמקה במיטב השפיטה

79א. נעשתה שומה לפי מיטב השפיטה לפי סעיפים 78 או 79, יפרט המנהל, בנוסף לנימוקים לאי קבלת ההצהרה או השומה העצמית, את הדרך שלפיה נעשתה השומה.

"דרישת ערובה"

83. לא המציא המוכר או עושה הפעולה למנהל לאחר שנדרשו ממנו הפרטים הדרושים לצורך עשיית שומה, תוך שלושים יום מיום שנדרשו ממנו, רשאי המנהל לדרוש ערובה לתשלום המס שהמוכר או עושה הפעולה עשויים להתחייב בו.

לפסקה (20)

לפי הוראות סעיף 85 לחוק, אי-אפשר לתקן שומה לאחר שחלפו ארבע שנים מיום שנעשתה. התיישנות השומה במקרים שבהם הורשע החייב בפלילים בעבירה המנויה בחוק או שהוטל עליו כופר בשל עבירה כאמור,

(1) ישום לפיה את המס שומה זמנית או סופית;

(2) ישום שומה סופית לפי מיטב השפיטה.

(ב) נמסרה למנהל שומה עצמית רשאי הוא, תוך ששה חדשים מיום קבלתה, לעשות אחת מאלה:

(1) לשום שומה זמנית את שווי הרכישה של הזכות במקרקעין, את שווי המכירה שלה, ואת הניכויים והתוספות שפורטו בהצהרה;

(2) לשום שומה סופית את שווי הרכישה של הזכות במקרקעין, את שווי המכירה שלה, את הניכויים והתוספות ואת המס.

(ג) הוגשה הצהרה כאמור בסעיף 73(א) ונעשתה שומה זמנית, רשאי המנהל לעשות שומה סופית תוך שנה; לא עשה כן, תהיה השומה הזמנית לסופית בתום שנה מיום שנעשתה, זולת אם הסכימו המוכר והמנהל על תאריך מאוחר יותר.

(ד) הוגשה שומה עצמית ולא נעשתה שומה זמנית תוך ששה חדשים מיום שהוגשה, והמוכר המציא למנהל לפחות חודש לפני תום ששת החדשים את כל המסמכים שנדרש להמציאם לצורך עשיית השומה ובידו אישור על כך מאת המנהל, תהיה השומה העצמית לשומה סופית; לא הוגשו המסמכים כאמור, יראו את השומה העצמית לכל דבר וענין כהצהרה לפי סעיף 73(א) ונעשתה שומה זמנית למי שעשה שומה עצמית ולא נעשתה שומה סופית תוך ששה חדשים – תהיה השומה הזמנית לסופית.

(ה) האמור בסעיפים קטנים (א) עד (ד) לגבי שומת המס יחול, בשינויים המחויבים, גם על שומת מס

"(ב) הורשע מוכר זכות במקרקעין, עושה פעולה באיגוד מקרקעין, רוכש זכות במקרקעין או רוכש זכות באיגוד מקרקעין, בעבירה לפי סעיף 98, או הוטל עליו כופר כסף לפי סעיף 101, רשאי המנהל לפעול כאמור בסעיף קטן (א), בתוך התקופה המסתיימת בתום שנה מיום ההרשעה או מיום תשלום הכופר, לפי העניין, או עד תום התקופה הקבועה בסעיף קטן (א), לפי המאוחר";

(21) בסעיף 85א, במקום "שנעשתה שומה לפי סעיפים 78 ו-79" יבוא "מיום שאושרה כשומה עצמית או מיום שנקבעה שומה לפי מיטב השפיטה, לפי העניין";

(22) בסעיף 86, במקום הקטע החל במילים "עשה המנהל" עד המילה "חדשה" יבוא "אשר המנהל שומה עצמית או שעשה שומה לפי פרק זה";

(23) במקום סעיף 87 יבוא:

"השגה 87. (א) היה אדם חולק על השומה רשאי הוא לבקש מהמנהל, בהודעת השגה, בכתב, לחזור ולעין ולשנות את השומה; בקשה כאמור תפרש בדיוק את הנימוקים להשגה על השומה, את סכום המס הנובע מהם ואת דרך חישובו (להלן – סכום המס שאינו שנוי במחלוקת), ותוגש בתוך 30 ימים מיום שנמסרה לו הודעת השומה; הוכח להנחת דעתו של המנהל שהאדם החולק על השומה היה מנוע מלהגיש את הבקשה בתוך המועד האמור משום שנעדר מן הארץ או היה חולה או מכל סיבה סבירה אחרת, רשאי הוא להאריך את המועד ככל שנראה סביר לפי הנסיבות.

(ב) לא הגיש אדם הצהרה לפי הוראות סעיף 73 והוצאה לו שומה לפי סעיף 82, יראו בהשגה על אותה שומה רק הצהרה מפורטת, כאמור בסעיף 73, שהגיש לגבי העסקה או הפעולה.

ד ב ר י ה ס ב ר

של הנישום, והחלטת המנהל לגבי השגה כאמור תינתן בתוך שנה מיום קבלת ההצהרה המפורטת, ומטעמים מיוחדים – עד תום ארבעה חודשים נוספים; למשיג תינתן זכות טיעון, גם אם לא ביקש זאת במפורש.

וזו נוסחו של סעיף 87, שמוצע להחליפו:

"השגה

87. (א) הרואה עצמו מקופח בהודעת שומה רשאי, תוך שלושים יום מיום שנמסרה לו ההודעה, להשיג עליה לפני המנהל בכתב שבו יפרט את פרטי השומה עליהם הוא חולק ויתן טעם להשגתו; המנהל ישיב למשיג את החלטתו המנומקת בכתב תוך שנה מיום שקיבל את הודעת ההשגה או תוך שלושים ימים מיום שאישר כי המשיג המציא את כל המסמכים והפרטים שנדרש להמציאם, לפי המאוחר; לא השיב המנהל למשיג במהלך תקופה זו, יראו את ההשגה כאילו התקבלה.

(ב) לא יחליט המנהל לדחות את ההשגה, כולה או מקצתה, מבלי שניתנה למשיג הזדמנות סבירה להשמיע טענותיו, אם ביקש זאת המשיג בהודעת ההשגה."

התיקון המוצע לסעיף 111 לחוק יאסור על המנהל לאצול לאחר את הסמכות להארכת התקופה למתן תשובה בהשגה.

אינה מוצדקת, שכן החוטה יוצא נשכר ואי-אפשר לקבוע שומת אמת המבוססת על העובדות שהוכחו בהליך הפלילי או בהליך הטלת כופר, שמטבע הדברים אורכים זמן, כך שנותרת על כנה שומה המבוססת על מצג כוזב שיצר החייב. מוצע להסמיך את המנהל לתקן שומה סופית אם הורשע הנישום, או הוטל עליו כופר כסף, וזאת בתוך שנה מיום ההרשעה או מיום התשלום. בדרך זו, אם פעילות פלילית מתחום מיסוי מקרקעין משליכה על שומת מיסוי מקרקעין, יהיה אפשר לתקן את השומה בהתאם.

לפסקאות (23) ו-(32)

סעיף 87 לחוק, שעניינו זכותו של הנישום להגיש השגה על השומה שהוצאה לו לפי מיטב שפיטתו של המנהל, קובע כי ההשגה תוגש בתוך 30 ימים מיום שנמסרה הודעת השומה, והמנהל ישיב עליה בתוך שנה או בתוך 30 ימים מיום שאישר שקיבל את כל המסמכים והפרטים הנדרשים, לפי המאוחר. זכות להשמיע טענות לפני מתן החלטה הרוחה את ההשגה, תינתן אם הנישום ביקש זאת בהודעת ההשגה.

מוצע להחליף את סעיף 87 ולקבוע, בין השאר, כי המנהל ייתן למשיג את החלטתו בתוך שמונה חודשים, ומטעמים מיוחדים – עד תום שנה; השגה לגבי שומה שהוצאה בהעדר הצהרה לפי הוראות סעיף 82 לחוק, תהיה רק הצהרה מפורטת

(ג) בא המשיג על השומה שנערכה לו לידי הסכם עם המנהל, תתוקן השומה לפי זה ותומצא לו הודעה על המס שעליו לשלם.

(ד) המנהל ייתן למשיג את החלטתו המנומקת בכתב בתוך שמונה חודשים מיום שנמסרה לו הודעת ההשגה או בתוך 30 ימים מיום שאישר כי המשיג המציא את כל המסמכים והפרטים שנדרש להמציאם, לפי המאוחר; המנהל יהיה רשאי, מטעמים מיוחדים, להאריך את התקופה האמורה עד לתום שנה מהיום שנמסרה לו הודעת ההשגה.

(ה) על אף האמור בסעיף קטן (ד), על השגה שהוגשה על שומה שהוצאה לפי סעיף 82, ייתן המנהל למשיג את החלטתו בתוך 12 חודשים מיום שקיבל את ההצהרה המפורטת כאמור בסעיף קטן (ב); המנהל יהיה רשאי, מטעמים מיוחדים, להאריך את תקופת 12 החודשים האמורים בארבעה חודשים נוספים.

(ו) לא נתן המנהל את החלטתו למשיג במהלך התקופה האמורה בסעיפים קטנים (ד) או (ה), לפי העניין, לרבות תקופה שהוארכה, יראו את ההשגה כאילו התקבלה.

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע להוסיף חלופה נוספת לתקרת השווי, והיא – שווי של דירת מגורים, כהגדרתה בסעיף 9(ג), באותו מתחם, ששטחה 150% משטחה של יחידת המגורים הנמכרת, ולא יותר מ־200 מ"ר.

כמו כן, מוצע להרחיב את הפטור ממס כך שיחול לא רק אם התמורה בעד המכירה היתה רק זכות ביחידת מגורים חלופית אחת, אלא גם במקרה שבו המוכר רוכש בכספי התמורה, בתוך שנה לפני או אחרי המכירה, זכות למגורים בבית אבות, ומלאו לו או לבן זוגו 60 שנים או שאחד מהם זקוק לשירותי סיעוד.

לפסקה (8)

פרק חמישי 5 לחוק מיסוי מקרקעין עניינו פטור במכירת זכות במקרקעין שתמורתה מושפעת מזכויות בנייה לפי תכנית המיתאר הארצית לחיזוק מבנים קיימים מפני רעידות אדמה (תמ"א 38). מוצע להוסיף בו הוראה מקלה שלפיה אם המכירה של הזכות הנמכרת מותנית בתנאי מתלה או שהיא מכירה של אופציה לרכישתה, יידחה יום המכירה עד למוקדם מבין אלה: המועד שבו התקיים התנאי המתלה, או שבו מומשה האופציה, לפי העניין, והמועד שבו הוחל במתן שירותי בנייה, והכל ובלבד שנמסרה הודעה למנהל בתוך 30 ימים מיום ההסכם.

לפסקה (12)

לפי הוראות סעיפים 69 ו־74 לחוק, אדם הרוכש זכויות במקרקעין בשמו הוא, בעבור אחר, רשאי להודיע למנהל על הנאמנות, ומשהודיע כך, יראו בהעברת הנכס ממנו לנהנה כעסקה כלכלית אחת. הברירה לנישום לתת הודעה כאמור או לא לתיתה, יוצרת אפיק לתכנוני מס ולאובדן מס, ובעקבות כך – לחיכוך מתמשך בין המנהל לבין הנישום. לכן מוצע לקבוע חובה להגיש הודעה על נאמנות.

לפסקה (33)

ההתפתחות הטכנולוגית מאפשרת לפשט הליכים בירוקרטיים באמצעות שימוש באמצעים מקוונים. מוצע להסמיך את המנהל לדרוש, בתנאים שיוורה, כי מי שחייב למסור מידע או דיווח לפי החוק, ימסור את המידע או הדיווח באופן מקוון.

לפסקאות (4) ו־14

בעסקה שתלויה כולה בשינוי ייעוד תכנוני, בדרך כלל הממכר אינו ודאי ביום העסקה, וכתוצאה מכך גם התמורה אינה ברורה. מיסוי הנעשה שלא על סמך עובדות מלאות וידועות עלול להוביל לגביה ביתר או בחסר. נוסף לכך, שומה הנעשית על רקע תמורה לא ודאית מובילה לחיכוך מתמשך בין המנהל לנישום ומהווה מעמסה על הצדדים וכן על בתי המשפט. לפיכך, מוצע לדחות את יום המכירה לגבי עסקאות שתמורתן כולה אינה בכסף ואשר מותנות בשינוי עתידי של תכנית, כמשמעותה בחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, ליום אישור התכנית (תיקון סעיף 19). ולחייב את הצדדים למסור הודעה על דבר ביצוע העסקה לפני התקיימות התנאי העתידי כאמור (הוספת סעיף 75א).

לפסקה (7)

פרק חמישי 4 לחוק מיסוי מקרקעין עניינו פינוי ובינוי. סעיף 49כב שבו קובע פטור ממס, בתנאים הנקובים בו, עד לגובה תקרת השווי, המוגדרת כאחד מאלה, לפי הגבוה:

"(1) 150% משווי יחידת המגורים הנמכרת, בניכוי שוויין של זכויות לבנייה נוספת ביחידת המגורים הנמכרת, כמשמעותן בסעיף 49א(ב);(1);

(2) שווי דירת מגורים, כהגדרתה בסעיף 9(ג), באותו מתחם, ששטחה 120 מ"ר";

(ז) לא יחליט המנהל לדחות את ההשגה, כולה או חלקה, בלי שניתנה למשיג הזדמנות סבירה להשמיע את טענותיו;
(24) בסעיף 89(ב), במקום הרישה עד המילים "לא להגדילה" יבוא "הוועדה רשאית לאשר את השומה, להפחיתה, להגדילה, לבטלה או להחליט בדרך אחרת כפי שתראה לנכון";
(25) במקום סעיף 90א יבוא:

"תשלום לאחר הודעה על סכום מס 90א. חייב במס שקיבל הודעה בדבר סכום המס שהוא חייב בו לפי סעיף 78(א), ישלם את המס המגיע ממנו בתוך 60 ימים מיום המכירה או מיום הפעולה באיגוד המקרקעין, לפי העניין, ואם חלים על המכירה סעיפים 51 או 52 – במועד למסירת ההודעה לפי סעיף 76";

(26) בסעיף 91, במקום סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יבוא:

"(א) נמסרה לאדם הודעת שומה לפי סעיף 86, חייב הוא, בתוך 15 ימים מיום מסירת הודעת השומה, לשלם את יתרת המס המגיעה ממנו לפיה, ואם הגיש השגה לפי סעיף 87 – ישלם את סכום המס שאינו שנוי במחלוקת בתוך 30 ימים מיום מסירת ההודעה כאמור.

(ב) נמסרה לאדם החלטה בהשגה לפי סעיף 87, ישלם את סכום המס המגיע ממנו לפיה בתוך 15 ימים מיום שנמסרה לו ההחלטה; הגיש ערר לפי סעיף 88 – ישלם את סכום המס שאינו שנוי במחלוקת בתוך 30 ימים מיום שנמסרה לו ההחלטה.

ד ב ר י ה ס ב ר

(ב) סעיף קטן (א) לא יחול לגבי התקופה שעד המועד שנקבע בסעיף 91 לתשלום המס, אם נעשתה השומה העצמית, המס על פיה שולם במועד, וההפרש שבין המס שנקבע בשומה זמנית או סופית לבין סכום המס ששולם על פי השומה העצמית אינו עולה על 10%.

לפסקה (26)

לפי הדין הקיים, אם הוגשו השגה, ערר או ערעור לבית המשפט העליון, לא קמה חובה לשלם את המס כל עוד לא ניתנה החלטה או פסק דין סופי, לפי העניין. בחוקי מס אחרים אין עיכוב ביצוע אוטומטי שכזה. הוראה זו פוגעת באפשרות המנהל להיפרע מן החייב לאחר פסק הדין. לפיכך, מוצע לקבוע הוראות בדבר חובת תשלום המס שאינו שנוי במחלוקת לפי התקדמות הליכי השומה, לרבות בערכאות השונות.

הנוסח הקיים של סעיף 91(א) ו-(ב) הוא זה:

"(א) יתרת מס על פי שומה תוך ארבעה עשר ימים מיום שנמסרה השומה הסופית לחייב, או אם לא נעשתה שומה סופית אך נעשתה שומה זמנית ישולם המס תוך ארבעה עשר ימים מיום שנמסרה השומה הזמנית, ואם השיג החייב בתשלום המס על השומה, ישלם את המס שאינו שנוי במחלוקת ויתן ערבות בנקאית או ערבות אחרת שיקבע המנהל, להבטחת תשלום המס, הפרשי ההצמדה והריבית והקנס שהוא עשוי להתחייב בהם; תקפה של הערבות עד למתן פסק דין סופי; המנהל יקבע כללים לחישוב סכום הפרשי ההצמדה והריבית המשוערים.

(ב) שולם מס לפי סעיפים 72, 90א או סעיף קטן (א) ונקבע לאחר מכן שהמכירה חייבת בסכום מס גבוה יותר מהסכום ששולם, ישולם המס תוך שלושים יום מיום שנמסרה לחייב במס השומה הסופית, השומה המתוקנת

לפסקה (24)

לפי הוראת סעיף 89(ב) לחוק, ועדת ערר שהוקמה לפי סעיף 89(א) לחוק, רשאית לאשר את השומה, להפחיתה, לבטלה או להחליט בדרך אחרת, אך לא להגדילה. הוראה זו, בצירוף מרחק הזמן שבין עשיית השומה ועד לבירורה בפני ועדת הערר, יוצרת תמריץ לנישום לפתוח בהליך של ערר, שהרי אם יתגלו במהלך הערר עובדות שיש בהן כדי להגדיל את חבות המס, הוועדה לא תוכל להעמיד את השומה על דיוקה, וכן לא יוכל המנהל, בדרך כלל, לעשות כן, מפאת הוראות ההתיישנות. לפיכך, מוצע להסמיך את ועדת הערר גם להגדיל את השומה, בדומה לערכאה מקבילה הדנה בערעורים לפי פקודת מס הכנסה ולפי חוק מע"מ.

לפסקאות (25) ו-(27)

מוצע להאריך את מועד תשלום המס לשישים ימים מיום המכירה, בלי שסכום המס יישא הפרשי הצמדה וריבית. לפי הדין הקיים מועד התשלום קבוע לפי המועד להגשת ההצהרה או השומה העצמית – 50 ימים או 30 ימים, לפי העניין.

וזה נוסחם של הסעיפים שמוצע להחליפם:

"תשלום על פי שומה עצמית"

90א. חייב במס שעשה שומה עצמית ישלם את המס המגיע ממנו על פי שומתו במועד למסירת השומה העצמית לפי סעיף 73 או – אם חלים על המכירה סעיפים 51 או 52 – במועד למסירת ההודעה לפי סעיף 76.

94. (א) על סכומי מס שלא שולמו עד המועדים שנקבעו בסעיף 73 להגשת ההצהרה או השומה העצמית, גם אם חלים על המכירה סעיפים 5(ב)1, 51 או 52, ייווספו מהמועדים האמורים, לפי העניין, עד יום התשלום, הפרשי הצמדה וריבית.

(ב1) ניתנה החלטה של ועדת ערר לפי סעיף 89 – יושלם סכום המס המגיע לפי ההחלטה בתוך 45 ימים מיום שניתנה, זולת אם קבע בית המשפט העליון אחרת.
(ב2) ניתן פסק דין של בית המשפט העליון בערעור לפי סעיף 90 – יושלם סכום המס המגיע לפי פסק הדין בתוך 15 ימים מיום שניתן;
(27) בסעיף 94 –

(א) במקום סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יבוא:

”(א) על סכומי מס, לרבות סכום מס שאינו שנוי במחלוקת, שלא שולמו בתוך 60 ימים מיום המכירה או מיום הפעולה באיגוד המקרקעין, לפי העניין, ייוספו, החל ביום שלאחר תום התקופה האמורה עד יום התשלום, הפרשי הצמדה וריבית, גם אם חלים על המכירה או על הפעולה סעיפים 5(ב1), 51 או 52.”

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו לגבי התקופה שעד המועד שנקבע בסעיף 91(א) לתשלום המס, אם ההפרש שבין סכום המס שנקבע בשומה לפי סעיף 78(ב2) לבין סכום המס ששולם לפי ההודעה בדבר סכום המס שהוא חייב בו לפי סעיף 78(א), אינו עולה על 10%.”;

(28) במקום סעיף 94 יבוא:

”קנס על אי-הגשת הצהרה או הודעה 94א. (א) לא הגיש אדם הצהרה או הודעה במועד שנקבע בסעיפים כמפורט להלן, יוטל עליו, בעד כל שבועיים של פיגור, קנס בסכום כמפורט להלן:

(1) בסעיפים 73 ו-76 – 500 שקלים חדשים;

(2) בסעיפים 74 ו-75 – 400 שקלים חדשים;

הסכומים האמורים יתואמו אחת לשנה, ב-16 בינואר, לפי שיעור עליית המדד שיפורסם בחודש ינואר של אותה שנה לעומת המדד שפורסם בחודש ינואר 2010; הסכומים שתואמו כאמור יעוגלו לסכום הקרוב שהוא מכפלה של 10 שקלים חדשים.

(ב) המנהל רשאי, אם הוכח להנחת דעתו כי האיחור נבע שלא על ידי מעשה או מחדל התלויים ברצונו של האדם, לפטור אותו מתשלום הקנס לפי סעיף קטן (א), כולו או חלקו.”;

(29) בסעיף 94ג, במקום ”סעיפים 94א או 94ב” יבוא ”סעיף 94ב”;

(30) בסעיף 95, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

”(ג1) על קנס שהוטל לפי סעיפים קטנים (א) או (ב), ייוספו הפרשי הצמדה וריבית מתום 15 ימים מהיום שבו נמסרה לנישום הודעה על הטלתו של הקנס, עד מועד תשלום הקנס, ויראו את הקנס כסוג חיוב לעניין סעיף 94ד”;

ד ב ר י ה ס ב ר

פיגור קנס של 1.5% מסכום המס שהוא חייב בו, ואם איננו חייב במס רשאי המנהל להטיל עליו בעד כל שבועיים של פיגור קנס של 25 שקלים.”

הטלת קנס בשל אי-הצהרה במועד כנגזרת של סכום המס המתחייב, אין בה כדי להרתיע, שכן אדם שסכום המס שהוא חייב בו הוא זעום, לא יירתע מלהשהות את הדיווח. נוסף לכך, הטלת קנס כאמור יוצרת ענישה שונה בין אנשים שהפרו אותה הוראת חוק, לפיכך, מוצע לקבוע סכומים קצובים של קנסות בשל אי-דיווח במועד, ולהסמיך

כאמור בסעיף 84 או השומה החדשה, ואם היו השגה, ערר או ערעור – תוך שלושים יום מיום שניתנו ההחלטה בהשגה או פסק דין סופי בערר או בערעור”

לפסקאות (28), (29) ו-(30)

סעיף 94א לחוק קובע לאמור:

”קנס על אי-הגשת הצהרה או הודעה

94א. לא הגיש אדם הצהרה או הודעה במועד שנקבע בסעיפים 72ח, 73 או 76, יוטל עליו בעד כל שבועיים של

(31) אחרי סעיף 95 יבוא:

(א) בסעיף זה, "חוב מס סופי" – חוב מס כמשמעותו בסעיף 94 שאין לגביו עוד זכות להשגה, לער או לערעור.

(ב) היה לאדם חוב מס סופי, והוא העביר את נכסיו למי שיש לו עמו יחסים מיוחדים בלא תמורה או בתמורה חלקית, או העבירם לאחר בלא תמורה, ולא נותרו לו אמצעים בישראל לסילוק חובו האמור, אפשר לגבות את חוב המס הסופי –

(1) אם המעביר הוא איגוד – ממי שקיבל את הנכסים מאותו איגוד בנסיבות האמורות;

(2) אם המעביר הוא יחיד – ממי שקיבל את הנכסים מאותו יחיד בנסיבות האמורות, כל עוד לא חלפו שלוש שנים מתום השנה שבה הועברו הנכסים כאמור, או מתום השנה שבה היה חוב המס לסופי, לפי המאוחר.

(ג) לא ייגבה ממי שקיבל את הנכסים כאמור בסעיף קטן (א) יותר משווי הנכסים שקיבל בלא תמורה או מההפרש שבין התמורה החלקית ששילם לבין שווי הנכסים, לפי העניין, ואם שילם מס בקשר להעברת הנכסים או הפעילות כאמור – לא יותר מהשווי או מההפרש כאמור, פחות סכום המס ששילם.

(ד) על גביית סכומים לפי סעיף זה תחול פקודת המסים (גבייה).

(ה) החליט המנהל לפעול לפי סעיף זה, יודיע על כך למעביר ולנעבר; על החלטת המנהל אפשר להשיג לפני המנהל, בתוך 21 ימים מיום שנמסרה; על החלטת המנהל בהשגה אפשר לערור, בתוך 30 ימים מיום שנמסרה, לפני ועדת הערר כמשמעותה בסעיף 89;

(32) בסעיף 111, במקום "למעט הסמכות" יבוא "למעט הסמכות להאריך את התקופה לפי סעיף 87(ד) ו-(ה), הסמכות";

(33) אחרי סעיף 112 יבוא:

"מסירה באופן מקוון 112א. מי שחייב למסור מידע או דיווח לפי חוק זה, ימסור אותו באופן מקוון, אם דרש זאת המנהל, ובתנאים שיוורה המנהל".

סימן י': מיסוי מקרקעין – תחילה ותחולה

54. תחילתו של חוק מיסוי מקרקעין, כנוסחו בסימן ט' לפרק זה, ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011), והוא יחול לגבי מכירת זכות במקרקעין או פעולה באיגוד מקרקעין, לפי העניין, שנעשתה החל ביום האמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

שהעבירן בתמורה למי שיש לו עמו יחסים מיוחדים, מוצע לאפשר למנהל, בדומה להוראות הקבועות בסעיף 119א לפקודת מס הכנסה, לגבות את המס המתחייב מאת מקבל הנכס, ולאפשר הגשת השגה וערעור על החלטה לעשות שימוש בסמכות זו.

את המנהל להקטין או לבטל כליל את הסכום שנקבע אם הוכח להנחת דעתו שהאיחור לא נבע ממעשה או מחלל התלויים ברצונו של האדם.

לפסקה (31)

כדי להרחיב את אפשרויות הגבייה בנסיבות מיוחדות שבהן העביר החייב את נכסיו לאחר בלא תמורה, או

פרק י"ג: עידוד השקעות הון

55. בחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959⁶⁵ (בפרק זה – חוק לעידוד השקעות הון) – תיקון חוק לעידוד השקעות הון (1) במקום סעיף 1 יבוא:

דבריו הסבר

התעשייה המסחר והתעסוקה, נציג רשות המסים, מנהל מרכז ההשקעות במשרד התעשייה והמסחר והתעסוקה ונציגים נוספים משני המשרדים.

על פי ממצאי הוועדה, החוק במתכונתו הנוכחית נותן עדיפות למטרות שאינן מותאמות לאתגרים הכלכליים העדכניים של המשק הישראלי. בכך, לא רק שהחוק אינו מביא להגשמת המטרות הרצויות, אלא הוא אף עשוי להביא להסטה בפעילות השוק ולפגיעה במטרות הרצויות. כך למשל, ההגבלה של מסלול המענקים לסיוע במימון השקעות בהון פיזי, מצמצמת את השימושים שניתן לעשות במסלול זה במגזרים מסוימים של התעשייה, ויוצרת העדפה של מגזרים אחרים. נוסף על כך, הואיל וגם הטבות המס ניתנות, בין השאר, על בסיס ביצוע השקעה מזערית בהון פיזי, נגרמים עיוות במחירים היחסיים של גורמי הייצור והשקעה עורפת בהון הפיזי ביחס להון האנושי. כמו כן, ניתנות מכוח החוק הטבות שונות לפעילויות שאינן מושפעות מתחרות בין-לאומית על ביצוע ההשקעה, ועל כן פוחתת ההצדקה לזכאותן לתמריצים. כך למשל, במסלול המענקים ניתנות הטבות לחברות להפקת מחצבים ולכרייתם, אשר אין אפשרות מעשית להעקת פעילותן למקום אחר. הטבות ניתנות גם לחברות שבבעלות מלאה של המדינה, אשר מיקום פעילותן נקבע על ידי הממשלה שלא על פי תמריצים ממשלתיים שניתנים לפי החוק.

מנגנון ההטבות המעוגן בחוק הקיים מורכב ביותר ויוצר חוסר ודאות אצל המשקיעים ביחס לשיעורי המס שיהיה עליהם לשלם בפועל. יש בכך כדי לפגוע באופן משמעותי ביכולתה של המדינה למשוך השקעות לתעשייה. עוד נמצא כי למרות ההעדפה הניתנת בחוק להשקעה באזורי פיתוח, נמנעים יזמים מהשקעה באזורי הפיתוח, זאת מסיבות שונות, לרבות היתרונות הטמונים בריכוז גאוגרפי של פעילויות קשורות, והמחסור בתשתיות פיזיות וכוח אדם מיומן, בעיקר ברמות הבכירות, באזורים אלה.

החוק המוצע בא על בסיס ממצאי הוועדה ומסקנותיה וכדי לתת מענה כולל והולם יותר לאתגרים הכלכליים העומדים כיום בפני המשק בכלל, ובפני המגזר התעשייתי בפרט.

להלן עיקרי התיקון המוצע:

א. סעיף מטרת החוק יוחלף בסעיף חדש, שבו יינתן דגש על מטרות של פיתוח כושר הייצור של משק המדינה, שיפור יכולת המגזר העסקי להתמודד בתנאי תחרות בסביבה הבין-לאומית ויצירת תשתית למקומות עבודה חדשים ובני קיימא, בהעדפה לחדשנות ולפעילות באזורי הפיתוח.

ב. תינתן אפשרות ליהנות משני ההסדרים החדשים שייקבעו בחוק – מענקים והטבות מס, במקביל, ותיקבע

פרק י"ג החוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 כללי (בפרק זה – החוק). מהווה אמצעי מרכזי במדיניות התיעוש והצמיחה הכלכלית בישראל. בחוק ובתקנות שהותקנו לפיו נקבעו שני סוגי תמריצים: תמריצים לצמיחה – המכוונים לעודד השקעות במשק כולו לשם הגברת הצמיחה הכלכלית ושיפור מאון התשלומים; ותמריצים למיקום – שנועדו להשפיע על פיזור התעשייה ברחבי הארץ והגברת פעילות והשקעות בפריפריה, במטרה לצמצם את אי-השוויון האזורי ולעודד צמיחה בת-קיימא.

עיקר התמריצים לפי החוק ניתנים לעידוד תעשייה, תיירות ושירותי מחקר ופיתוח תעשייתי לתושבי חוץ. כמו כן ניתנים תמריצים לעידוד השכרת דירות ולהשקעות חוץ. ההטבות לעידוד התעשייה, התיירות ושירותי המחקר והפיתוח ניתנות בהקמה ובהרחבה של מפעל תעשייתי ושל מפעל תיירותי, בשני מסלולים חלופיים מרכזיים – מסלול מענקים ומסלול הטבות במס.

מסלול המענקים מופעל על ידי מרכז ההשקעות, ומכוחו ניתן מענק השקעה לחבר בני אדם שהוא בעל "מפעל מאושר". בשנים האחרונות ניתנו מענקים בסכום שנתי ממוצע של חצי מיליארד שקלים חדשים; במסלול זה ניתנות גם הטבות מס מסוימות, לתקופה מוגבלת.

מסלול הטבות המס מופעל על ידי רשות המסים, ומכוחו ניתנות ל"חברה מוטבת" שבבעלותה "מפעל מוטב" הטבות מס לתקופה מוגבלת, בעדיפות להשקעות באזורי פיתוח ולהשקעות חוץ. בשנת 2005, במסגרת תיקון מס' 60 לחוק, בוטלה הדרישה לקבלת אישור ממרכז ההשקעות לקבלת הטבות במסלול המס, והמסלול הפך ל"מסלול ירוק", כך שהדרישה להטבות נכללת בדוח המוגש לרשות המסים, ופקיד השומה הוא הגורם הבודק את הזכאות בהתאם לתנאים הקבועים בחוק. אומדן הטבות המס שניתנו מכוח מסלול זה בשנת המס 2008 הוא כשישה מיליארד שקלים חדשים.

מטבע הדברים, במהלך השנים חלים שינויים במדיניות הכלכלית ובמטרות שהיא נועדה להגשים. כדי שהחוק יישקף את המדיניות העדכנית וייתן מענה לאתגרים הכלכליים המשתנים, יש צורך בבחינה ובעדכון של ההסדרים הקבועים בו מזמן לזמן. בבחינה זו בולט הצורך להתאים את מדיניות התמריצים לתחרות הבין-לאומית על השקעות הון.

בתחילת שנת 2010 מינו שר האוצר ושר התעשייה המסחר והתעסוקה ועדה לבחינת מדיניות הטבות המס והמענקים הניתנים לפי החוק, במטרה לגבש את הדרכים למיצוי המיטבי של התקציב המיועד לעידוד השקעות בתעשייה (להלן – הוועדה). בראש הוועדה עמד המנהל הכללי של משרד האוצר ובין חבריה היו מנכ"ל משרד

⁶⁵ ס"ח התשי"ט, עמ' 234; התש"ע, עמ' 279.

מטרת חוק זה היא עידוד השקעות הון ויוזמה כלכלית, באופן שבו תינתן עדיפות לחדשנות ולפעילות באזורי פיתוח, לשם –

דבריו הסבר

שאינו אזור פיתוח א' – 8%. מפעל מועדף יסווג כ"מפעל מועדף מיוחד" על בסיס היקף הכנסותיה של החברה המועדפת, היקף הכנסותיו של המפעל, תכנית עסקית שבמימושה יהיה כדי לתרום תרומה מהותית לפעילות הכלכלית בישראל, ותנאים ומבנים נוספים.

ה. על פי ההוראות בדבר תחילה, תחולה והוראות מעבר, תחילתם של ההסדרים המוצעים תהיה ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) (להלן – יום התחילה), והם יחולו על הכנסה מועדפת שהופקה או נצמחה בידי חברה מועדפת החל ביום התחילה. לגבי מפעל שנכלל בתכנית שאישרה המינהלה עד היום שקדם ליום התחילה, שאינו מפעל שבחר במסלול הטבות חלופי לפי סימן ב בפרק השביעי לחוק, ומצוי בתקופת הצינון כהגדרתה המוצעת, יחולו הוראות החוק כנוסחן לפני התיקון המוצע, אלא שבתקופה האמורה במקום שיעור מס של 25% שאמור לחול על הכנסתו לפי הדין הקיים, יחולו שיעורי המס שלפי סעיף 126 לפקודה, כנוסחו בשנת המס שבה נדרשים אליו. בסופה של תקופת הצינון יהיה המפעל רשאי לבחור להמשיך ולהחיל עליו את הוראות החוק כנוסחן טרם התיקון או את הוראות החוק המוצע. לגבי הכנסות של חברה אשר ביצעה השקעה מועדפת מוכה, כולה או חלקה, במפעל תעשייתי בהסתמך על הוראות הדין כנוסחו לפני התיקון המוצע, יחולו הוראות הדין הקיים, ובלבד שהיא בחרה בשנת מס שעד שנת המס 2012 כשנת בחירה. חברה אשר חלות לגבי הכנסתה שהופקה לאחר יום התחילה הוראות הדין הקודם כאמור לעיל, תהיה רשאית לבקש כי יחולו לגביה ההסדרים החדשים, ובלבד שבמסגרת בקשתה הודיעה כי היא מוותרת על תחולת הדין הקודם (להלן – הודעת ויתור). לא תהיה זכות חזרה מהודעת ויתור. כדי לעודד חברות לוותר על תחולת הדין הישן ולחלק דיבידנדים מתוך הכנסה שחלות לגביה הוראותיו, מוצע לקבוע כי בהכנסתו החייבת של חבר בני אדם לא ייכלל דיבידנד ששולם מתוך הכנסה ששולם בשלה מס חברות לפי הוראות סעיפים 47 ו-51 לחוק, כנוסחו לפני תיקונו בתיקון המוצע, ובלבד שהחברה המחלקת מסרה הודעת ויתור עד יום י"ג בתמוז התשע"ה (30 ביוני 2015). דין זה יחול על מפעל שבחר במסלול הטבות חלופי, כהגדרתו בחוק המוצע.

סעיף 55 לפסקה (1)

סעיף 1 לחוק קובע, מאז חקיקתו, כך:

"מטרת חוק זה היא משיכת הון לישראל ועידוד יזמה כלכלית והשקעות הון-חוץ והון מקומי לשם –

(1) פיתוח כושר הייצור של משק המדינה, ניצול יעיל של אוצרותיה ויכלתה הכלכלית וניצול מלא של כושר ייצורם של מפעלים קיימים;

הגדרה אחידה בחוק למונח "מפעל תעשייתי". מכרה, מפעל להפקת מחצבים או מפעל לחיפוש או להפקת נפט לא ייחשבו למפעל תעשייתי לעניין החוק. לשם היעילות והאחידות ייקבע שהחלטה שתיתן רשות המסים בתחום סמכותה על סיווג המפעל כמפעל תעשייתי תחול גם לעניין בחינת זכאותו לקבלת מענק או הלוואה מכוח החוק, וכי מפעל תעשייתי שקיבל מענק או הלוואה לתכנית שאושרה לו בהתאם לחוק יסווג כמפעל תעשייתי גם לצורך מסלול הטבות במס. כמו כן נקבע כי חברה בבעלות ממשלתית מלאה לא תהיה זכאית ליהנות מן הטבות שבחוק.

ג. ההסדר שיחול לעניין מענקים לתעשייה יורחב גם לגבי השקעות שאינן בהון פיזי דווקא, אלא בתחומים נוספים שיש בהם כדי לפתח את התעשייה, כגון הכשרת עובדים ופיתוחם. מוצע להסמיך את שר האוצר ושר התעשייה המסחר והתעסוקה לקבוע, לפי הצעת מינהלת מרכז השקעות או בהתייעצות עמה, מסלולי מענקים חדשים, שיסדירו את ההרחבה האמורה.

ד. יבוטלו כל מסלולי הטבות במס להשקעה במפעלים תעשייתיים, וייקבעו הסדרים חדשים, כלהלן:

1. חברה מועדפת תהיה זכאית לשיעור מס חברות מופחת ביחס לשיעורים הקבועים בפקודת מס הכנסה (להלן – הפקודה), לגבי הכנסה מועדפת שהפיק מפעל מועדף שבבעלותה מפעילותו בישראל. שיעור מס החברות על הכנסות מפעל מועדף מפעילותו באזור פיתוח א' יהיה 8% ושיעור מס החברות על פעילותו מאזור שאינו אזור פיתוח א' יהיה 12%. כמו כן, חברה מועדפת תהיה זכאית לפחת מואץ בשל נכסים יצרניים המשמשים מפעל מועדף שבבעלותה, בשיעורים ובתנאים הקבועים בסעיף 42 לחוק. נוסף על כך, על דיבידנד שחברה מועדפת תשלם ליחיד יחול שיעור מס של 15%, ואילו על חלוקת דיבידנד בין חברות יחולו ההסדרים הכלליים של הפקודה.

2. תיקבע הוראת שעה לשנות המס 2011 ו-2012 לגבי שיעורי המס על הכנסה מועדפת מפעילות מפעל מועדף שלפיה, שיעור מס החברות על הכנסה מפעילות מפעל מועדף באזור פיתוח א' יהיה 10% ובאזור שאינו אזור פיתוח א' – 15%.

3. ייקבע הסדר הטבות במס לחברה מועדפת לגבי הכנסתה שהופקה או נצמחה מפעילותו של מפעל מועדף שסווג כמפעל מועדף מיוחד. החברה תהיה זכאית לשיעור מס חברות מופחת ביחס לשיעורים הקבועים בפקודה ובחוק עידוד לעניין מפעל מועדף, וזאת לתקופה מוגבלת ובהתקיים תנאים נוספים. שיעור מס החברות על הכנסה מפעילות מפעל מועדף מיוחד באזור פיתוח א' יהיה 5% ובאזור

- (1) פיתוח כושר הייצור של משק המדינה;
- (2) שיפור יכולתו של המגזר העסקי להתמודד בתנאי תחרות בשווקים בין-לאומיים;
- (3) יצירת תשתית למקומות עבודה חדשים ובני-קיימא;
- (2) בסעיף 1א –
- (א) אחרי המילים "בחוק זה" יבוא:
- "חברה בבעלות ממשלתית מלאה" – כהגדרתה בחוק החברות הממשלתיות;
- "חוק החברות הממשלתיות" – חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975⁶⁶;
- "חוק לעידוד מחקר ופיתוח" – חוק לעידוד מחקר ופיתוח בתעשייה, התשמ"ד-1984⁶⁷;
- "חוק מיסוי מקרקעין" – חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963⁶⁸;
- "חוק מס ערך מוסף" – חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975⁶⁹;
- (ב) ההגדרה "מועצת מרכזי ההשקעות" – תימחק;
- (ג) אחרי ההגדרה "המנהל" יבוא:
- "הפקודה" – פקודת מס הכנסה⁷⁰;
- "פקודת השותפויות" – פקודת השותפויות [נוסח חדש], התשל"ה-1975⁷¹;
- (3) בסעיף 3 –
- (א) בפסקה (2), הסיפה החל במילים "או של נכס" – תימחק;

ד ב ר י ה ס ב ר

- (2) שיפור מאזן התשלומים של המדינה, הקטנת היבוא והגדלת היצוא;
- (3) קליטת עליה, חלוקה מתוכננת של האוכלוסייה על פני שטח המדינה ויצירת מקורות עבודה חדשים.
- מוצע לעדכן את מטרות החוק כך שהדגש יושם על השגת יעדים של הגברת הצמיחה במגזר העסקי, שיפור התחרותיות של התעשייה הישראלית בשווקים הבין-לאומיים, יצירת מקורות תעסוקה בני קיימא ופיתוח פעילות באזורי הפריפריה, ומתן עדיפות למפעלים שפעילותם מתאפיינת בחדשנות.
- לפסקה (2)**
- ההגדרות שמוצע להוסיפן נחוצות להוראות המוצעות בפרק זה.
- סעיף 3 לחוק קובע את סוגי התכניות לעניין החוק. פסקאות (3) ו-(4) מעניקות מעמד של תכנית ל"השקעה של תושב חוץ בהוננו של מפעל או בנכס" ול"הלוואה של תושב חוץ במטבע חוץ לפירעון במשך שבע שנים לפחות". מוצע

⁶⁶ ס"ח התשל"ה, עמ' 132; התשס"ט, עמ' 179.

⁶⁷ ס"ח התשמ"ד, עמ' 100.

⁶⁸ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156.

⁶⁹ ס"ח התשל"ו, עמ' 52.

⁷⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

⁷¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 28, עמ' 549.

- (ב) במקום פסקה (3) יבוא:
- "(3) השקעה של מפעל תעשייתי אשר מגשימה את מטרות החוק, וזאת לפי מסלולים שקבעו השרים לפי סעיף 18ג";
- (ג) פסקה (4) – תימחק;
- (4) בסעיף 6, פסקה (3) – תימחק;
- (5) בסעיף 7, במקום "ומועצת מרכז ההשקעות ויושב ראש שלה" יבוא "ויושב ראש שלה";
- (6) בסעיף 8 –
- (א) בסעיף קטן (א), המילים "ומועצת מרכז ההשקעות" – יימחקו, ובמקום "בשמן" יבוא "בשמה";
- (ב) בסעיף קטן (ב), במקום "למינהלת מרכז ההשקעות, למועצת מרכז ההשקעות" יבוא "למינהלת מרכז ההשקעות";
- (7) בסעיף 9 –
- (א) בסעיף קטן (א) –
- (1) במקום פסקה (1) יבוא:
- "(1) נציג רשות המסים, שימנה שר האוצר";
- (2) בפסקה (2), במקום "משרד האוצר" יבוא "אגף התקציבים במשרד האוצר";
- (3) במקום פסקה (6) יבוא:
- "(6) נציג משרד ראש הממשלה שימנה ראש הממשלה";
- (4) אחרי פסקה (6) יבוא:
- "(7) נציג ציבור בעל ניסיון או השכלה מתאימים, שימנה שר התעשייה, המסחר והתעסוקה, מבין מי שארגונים שעניינם התעשייה בישראל המליצו עליהם";

ד ב ר י ה ס ב ר

מקומו; נציג משרד האוצר, שימנה שר האוצר; ונציג משרד הכלכלה והתכנון, שימנה שר הכלכלה והתכנון. מוצע להחליף את מנהל רשות ההשקעות, שאינה קיימת עוד ושפעילותה שולבה במשרד האוצר, בנציג רשות המסים בישראל, לקבוע כי נציג משרד האוצר יהיה נציג אגף התקציבים במשרד האוצר, ולהחליף את נציג משרד הכלכלה והתכנון, שאינו קיים עוד, בנציג משרד ראש הממשלה. תיקונים אלה יביאו לידי ביטוי באופן מדויק את המצב היום.

עוד מוצע לצרף למינהלה נציג ציבור בעל השכלה וניסיון מתאימים, שימנה שר התעשייה המסחר והתעסוקה, מבין מועמדים שעליהם ימליצו ארגונים שעניינם התעשייה בישראל.

כמו כן מוצע להחיל על חברי המינהלה הוראות בדבר מניעת ניגוד עניינים, כמקובל.

למחוק פסקאות אלה ובכך לבטל את ההעדרה בהטבות הניתנת למשקיעי חוץ, שכן במציאות הגלובלית, שבה משקיעים ישראלים יכולים למצוא חלופות בחו"ל לביצוע השקעה מקומית, אין הצדקה לקיום העדרה מסוג זה.

מוצע להעניק מעמד של תכנית להשקעה המגשימה את מטרות החוק לפי המסלולים החדשים שיקבעו השרים לפי סעיף 18ג המוצע בפסקה (17) להלן.

לפסקאות (4) עד (6) ו- (36)

אחת מרשויות מרכז ההשקעות כפי שנקבעו בסעיף 6 לחוק היא מועצת מרכז ההשקעות. מוצע לבטל את ההתייחסויות בחוק למועצה זו, אשר כאמור לעיל, מוצע לבטלה.

לפסקה (7)

סעיף 9(א) לחוק מונה את חברי מינהלת מרכז ההשקעות. בין השאר חברים במינהלה אלה: מנהל רשות ההשקעות ובהעדרו, מי ששר האוצר מינה להיות ממלא

(ב) במקום סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג) לא ימונה ולא יכהן נציג ציבור כחבר המינהלה מי שעלול להימצא, במישרין או בעקיפין, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר המינהלה לבין עניין אישי שלו או תפקיד אחר שלו.

(ד) חבר המינהלה יודיע ליושב הראש המינהלה אם נושא הנדון בישיבת המינהלה עלול להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין כהונתו לבין עניין אישי שלו או לבין תפקיד אחר שלו, ויימנע מהשתתפות בדיון ומהצבעה בישיבה כאמור; הוראה זו לא תחול לגבי חבר המינהלה שהוא עובד המדינה בשל כך בלבד שתפקידו בשירות המדינה קשור לנושא הנדון בישיבה.

(ה) בסעיף זה –

"עניין אישי" – לרבות עניין אישי של קרובו של חבר המינהלה או של גוף שחבר המינהלה או קרובו הם בעלי עניין בו;

"קרוב" – בן זוג, הורה, הורי הורה, אח, צאצא, צאצא של בן זוג ובני זוגם של כל אחד מאלה, או אדם אחר הסמוך על שולחנו, וכן שותפו, מעבידו או עובדו;

"בעל עניין" – מנהל, עובד אחראי או מי שיש לו חלק העולה על 5% בהון או ברווחים של גוף כאמור;"

(8) בסעיף 10 –

(א) במקום פסקה (1) יבוא:

"(1) לזיום ולארגן פעולות למען עידוד השקעות הון בישראל;"

(ב) בסופו יבוא:

"(5) להציע לשרים מסלולי תמיכה וכללים להפעלתם, לפי הוראות סעיף 18ג;

(6) לייעץ לממשלה בכל דבר הנוגע להגשמתה של מטרת חוק זה, בעניינים הנוגעים לתעשייה, ובמיוחד בדבר קווי היסוד לעידוד השקעות הון, דרכים לביצועם ותחיקה לעידוד השקעות הון;"

(9) סעיפים 12 עד 15 – בטלים;

(10) בסעיף 16 –

(א) במקום "דיוניה" יבוא "דיוניה";

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (8)

מסלולי תמיכה וכללים חדשים בהתאם לסעיף 18ג המוצע, וכן ייעוץ לממשלה בכל עניין הנוגע להגשמתה של מטרת החוק – תפקיד שניתן בחוק המקורי למועצת מרכז ההשקעות, שמוצע לבטלה.

לפסקאות (9), (10) ו-(12)

התיקונים המוצעים נדרשים בשל הביטול המוצע של מועצת מרכז ההשקעות. הסעיפים שמוצע לבטלם מובאים בנספח.

סעיף 10 לחוק המונה את תפקידי מינהלת מרכז ההשקעות. מוצע להחליף את פסקה (1) שבו, שבה נקבע התפקיד "לזיום ולארגן פעולות למען עידוד השקעות הון חוץ והון מקומי ולמען עליית משקיעי הון וקליטתם בישראל, ולדאוג ליצירת התנאים הדרושים לכך" בנוסח התואם את המטרות הערכניות של החוק, ולהוסיף לתפקידי המינהלה את הסמכות להציע לאישור השרים

(ב) המילים "או של מועצת מרכז ההשקעות" – יימחקו;

(ג) במקום "להן" יבוא "לה";

(11) במקום סעיף 16 יבוא:

"תפקידי מינהלת השקעות בתיירות, בעניינים הנוגעים לתפקידי מינהלת השקעות בתיירות – למפעלים תיירותיים, יהיו –

(1) התפקידים המנויים בסעיף 10(1) עד (4);

(2) לייעץ לממשלה בכל דבר הנוגע להגשמתה של מטרת חוק זה, ובמיוחד בדבר קווי היסוד לעידוד השקעות הון, דרכים לביצועם ותחיקה לעידוד השקעות הון";

(12) בסעיף 16, במקום "11, 15 ו-16" יבוא "11 ו-16";

(13) אחרי סעיף 16 יבוא:

"תשלומים לחבר 16. חבר מינהלת השקעות בתיירות מקרב הציבור זכאי לקבל מאוצר המדינה את הוצאותיו שהוציא עקב השתתפותו בישיבות מינהלת השקעות בתיירות, לרבות הפסד שגר עבודה";

(14) בסעיף 18(א) –

(א) בפסקה (1), במקום "ובהתאם לסכומים שתוקצבו למטרה זו בתקציב המדינה לאשר את התכנית שהוגשה לה או חלק ממנה" יבוא "במסגרת התקציב שאושר לכך בחוק התקציב לאותה שנת תקציב, לאשר תכנית או חלק ממנה שהוגשה באותה שנת תקציב או בשנת התקציב שלפניה";

(ב) פסקה (2) – תימחק;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (14)

פסקאות (1) ו-(2) בסעיף 18(א) לחוק קובעות כלהלן:
"(1) המינהלה רשאית, לפי שיקול דעתה, ובהתאם לסכומים שתוקצבו למטרה זו בתקציב המדינה לאשר את התכנית שהוגשה לה או חלק ממנה, אם ראתה שביצועה עשוי לסייע להגשמתה של מטרת חוק זה, ושרצוי לעודד הגשמתה על ידי מתן אישור;
(2) המינהלה רשאית לאשר תכנית כאמור בפסקה (1) עד יום כ"ד בטבת התשע"א (31 בדצמבר 2010)."

מוצע לקבוע כי המינהלה תוכל לאשר תכניות רק במסגרת התקציב המאושר לאותה שנה, וזאת רק על פי בקשות שהוגשו באותה שנת תקציב או בשנת התקציב הקודמת לשנת הדיון. תיקון זה נועד לייעל את עבודת המינהלה.

מוצע לבטל את המגבלה המאפשרת אישור תכניות רק עד סוף שנת 2010.

לפסקה (11)

סעיף 16 לחוק עוסק בתפקידיה של מינהלת ההשקעות התיירות, והוא קובע כי "תפקידי מינהלת השקעות בתיירות יהיו כמפורט בסעיפים 10 ו-13(1). בעניינים הנוגעים למפעלים תיירותיים" בפסקה (8) לעיל מוצע לתקן את סעיף 10 לחוק ולהוסיף בו תפקידים הנוגעים לתעשייה בלבד, ואילו את סעיף 13 לחוק מוצע, בפסקה (9) לעיל, לבטל. כדי להשאיר את תפקידי מינהלת מרכז השקעות בתיירות כפי שהיו ערב השינוי המוצע, יש לנסח מחדש את סעיף 16.

לפסקה (13)

סעיף 16 לחוק לפני תיקונו כמוצע בפסקה (12) החיל על מינהלת ההשקעות התיירות את הוראות סעיף 15 לחוק, המקנה לחברי המועצה זכות לקבל הוצאות. בשל ביטול המועצה מוצע לבטל את סעיף 15 שאליו מפנה סעיף 16 כאמור. הוספת סעיף 16 המוצע תשמר את המצב החוקי הקיים בעניין זה.

(15) בסעיף 18א –

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) ההגדרות "הפקודה", "חוק לעידוד מחקר ופיתוח", "מפעל מוטב" ו"תקופת ההטבות" – יימחקו;

(2) במקום ההגדרה "מפעל תעשייתי" יבוא:

"מפעל מועדף", "מפעל תעשייתי" – כהגדרתם בסעיף 51;

(ב) בסעיף קטן (ג) –

(1) בפסקת משנה (1), ברישה, במקום "בתקופת ההטבות" יבוא "לגבי מפעל שקיבל כתב אישור לפי סעיף 18 – בתקופה שנקבעה בכתב האישור, ובלבד שלא תפחת משבע שנים מהשנה הקובעת, ולגבי מפעל שקיבל כתב אישור לפי סעיף 18 – בתקופה שנקבעה בכללים לפי הסעיף האמור";

(2) בפסקת משנה (2), במקום "מפעל מוטב או מפעל מאושר" יבוא "מפעל מוטב, מפעל מועדף, מפעל תעשייתי שבבעלות חברה בבעלות ממשלתית מלאה שמתקיימות בו הוראות סעיף 18א(ב) ו-(ג) לעניין היותו מפעל ברי-תחרות התורם לתוצר המקומי הגולמי, או מפעל מאושר";

(ג) בסעיף קטן (ד) –

(1) בפסקה (1), אחרי פסקת משנה (ד) יבוא:

"(ה) הכנסה ממחקר ופיתוח תעשייתי בעבור תושב חוץ, ובלבד שניתן לגביהם אישור מאת ראש המינהל למחקר ופיתוח תעשייתי";

(2) בפסקה (2), במקום "בשוק המסוים על פי" יבוא "בשוק המסוים, לצורך הוראות פרק שלישי זה בלבד, על פי";

(3) בפסקה (3), אחרי "בסעיף קטן (ג)(1) ו-(ג)(2)" יבוא "לצורך הוראות פרק שלישי זה בלבד";

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (15)

ב. על פי ההסדר המוצע לא תהיה הגבלה על תקופת הזכאות להטבות מס בשל הכנסות ממפעלים תעשייתיים. לפיכך מוצע למחוק את המילים "בתקופת ההטבות" בסעיף 18א(ג)(1) לחוק. במקביל מוצע לקבוע כי מפעל מאושר יהיה חייב לעמוד בתנאים הקבועים בסעיף בתקופה שנקבעה בכתב האישור, ולפחות במשך שבע שנים מהשנה הקובעת, בדומה לתקופה הנהוגה היום.

ג. על פי ההסדר המוצע, ההטבות הקבועות בחוק ימשיכו להינתן גם למפעלים שפעילותם מהווה יצוא עקיף, היינו, מפעלים המייצרים רכיב במוצר המיוצר על ידי מפעל תעשייתי אחר המקיים את תנאי היותו מפעל ברי-תחרות התורם לתוצר המקומי הגולמי. לפיכך מוצע לקבוע כי "מפעל תעשייתי אחר" בסעיף 18א(ג)(2) לחוק יהיה גם מפעל תעשייתי שבבעלות חברה ממשלתית מלאה, אף שהיא עצמה לא תהיה זכאית להטבות הקבועות בחוק עידוד בעקבות התיקון המוצע בפסקה (20) להלן.

בתיקון המוצע לחוק מוצע לעגן הסדר הטבות חדש למפעלים תעשייתיים, ולהותיר בעינו את הסדר ההטבות למפעלי תיירות. לפיכך, יש להתאים את הוראות סעיף 18א לחוק, הקובע מהם התנאים לאישור תכנית למפעל תעשייתי ולמפעל תיירותי, והמשמש גם כבסיס לבחינת זכאותם של מפעלים כאמור להטבות מס, להוראות ההסדר החדש, כדלקמן:

א. ההגדרות "הפקודה", "חוק לעידוד מחקר ופיתוח" יועברו לסעיף ההגדרות שבחוק. ההגדרות "מפעל מוטב" ו"תקופת ההטבות" – יימחקו, מהטעם שלאחר התיקון המוצע לא יהיה בהן עוד צורך. תימחק ההגדרה הקיימת בסעיף זה ל"מפעל תעשייתי" והיא תוחלף בהפניה להגדרה שבסעיף 51 לחוק.

(16) אחרי סעיף 18א יבוא:

”מענק באזור פיתוח א’
נוסף על האמור בסעיף 18א, המינהלה לא תאשר תכנית או חלק ממנה לפי הוראות סעיף 18, לגבי מפעל תעשייתי, אלא אם כן הוא נמצא באזור פיתוח א’.”;

(17) אחרי סעיף 18ב יבוא:

”מסלולים נוספים 18ג. (א) השרים רשאים, לפי הצעת המינהלה או לאחר התייעצות עמה, להורות על סוגי השקעות של מפעלים תעשייתיים, שיקדמו את מטרת החוק, אשר בשלהם יינתנו מענקים או הלוואות, ובלבד שהמפעלים נמצאים באזור פיתוח א’ ומתקיימות בהם הוראות סעיף 18א (בסעיף זה – מסלולים); לגבי כל אחד מן המסלולים יכללו ההוראות, בין השאר, את אלה:

- (1) יעדי המסלול לרבות הכשרת עובדים, פיתוחם והגדלת תפוקתם;
 - (2) שיעור המענק וההלוואה באחוזים מן ההשקעה של המפעל בהתאם לתכנית המאושרת, ובלבד שלא יעלה על האחוזים הקבועים בתוספת, ואולם רשאים השרים לקבוע, לגבי מסלול שלגביו מצאו טעם מיוחד לכך, אחוזי מענק והלוואה נוספים, עד 10%;
 - (3) תנאים לאישור תכניות;
 - (4) דרכים ומועדים להגשת תכניות לאישור;
 - (5) התנאים והמועדים לתשלום המענק או ההלוואה.
- (ב) כל מסלול יתוקצב בתכנית נפרדת כמשמעה בחוק יסודות התקציב, התשמ”ה–1985.⁷²
- (ג) הוראות השרים לפי סעיף זה יפורסמו ברשומות.”;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (16)

מוצע לקבוע כי לא יהיה אפשר לאשר תכנית לפי החוק אלא למפעלים הפועלים באזור פיתוח א’. מטרת שינוי זה היא למקד את ההטבות הניתנות מכוח החוק באזורים המרוחקים ממרכז הארץ.

לפסקה (17)

מוצע להסמיך את שר התעשייה המסחר והתעסוקה ושר האוצר (להלן – השרים), לאשר מסלולים חדשים להגשמת מטרות החוק. הסיוע במסלולים אלה יינתן לפי תכניות שמנהלת מרכז ההשקעות תאשר. הסיוע יינתן בדרך של מענקים או הלוואות. המסלולים החדשים ייקבעו לפי הצעת המינהלה או לאחר התייעצות עמה ויפורסמו ברשומות.

מוצע לקבוע כי הסיוע לפי המסלולים החדשים יינתן למפעלי תעשייה באזור פיתוח א’ שהגישו תכנית השקעה בהתאם לתנאים שנקבעו בהם. לצורך כך ייקבעו תנאים ואמות מידה למתן המענקים או ההלוואות בכל מסלול. המסלולים יכול שיכללו סיוע במתן הכשרה מקצועית לעובדים, במתן כלים לביסוס פיתוח טכנולוגי בריקוימא, בשדרוג טכנולוגי, בהשקעות לשמירת הסביבה ועוד.

כמו כן מוצע לקבוע כי לכל מסלול חדש יהיה אפשר לקבוע שיעורי מענק או הלוואה, ובלבד שלא יעלו על השיעורים הנקובים בתוספת לחוק – שמוצע להפוך אותם לעניין זה לשיעורים מרביים ולא קבועים – אלא אם כן מצאו השרים טעם מיוחד להגדיל את השיעור בלא יותר מ-10% נוספים.

⁷² ס”ח התשמ”ה, עמ’ 60; התש”ע, עמ’ 342.

(18) בסעיף 25, במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) הערר יוגש לוועדה שימנו השרים, אשר תדון בערר בהשתתפות המנהל ותחווה את דעתה לשרים; הוועדה תמנה חמישה חברים, מהם שניים לפחות יהיו נציגי ציבור; המנהל וחברי המינהלה לא יהיו חברים בוועדה."

(19) בסעיף 40א, במקום ההגדרה "מפעל תעשייתי" יבוא:

"מפעל תעשייתי" – כהגדרתו בסעיף 51;

(20) בסעיף 40ב, במקום הסיפה החל במילים "ובלבד שאם המפעל הוא מכרה" יבוא "ואולם –

(1) חברה בבעלות ממשלתית מלאה, אגודה שיתופית שכל החברים בה הם חברות בבעלות ממשלתית מלאה, ושותפות שכל השותפים בה הם חברות בבעלות ממשלתית מלאה, לא יהיו זכאיות למענק;

(2) אגודה שיתופית שבין החברים בה יש חברות בבעלות ממשלתית מלאה, או שותפות שבין השותפים בה יש חברות בבעלות ממשלתית מלאה, תהיה זכאית למענק חלקי לפי חלקם של החברים או השותפים, לפי העניין, שאינם חברה בבעלות ממשלתית מלאה;"

ד ב ר י ה ס ב ר

"מפעל תעשייתי" שבסעיף 40א מפעלים שפעילותם חיפוש, הפקה וכרייה כאמור, אשר נכללו בה טרם התיקון, וכאמור – להפנות להגדרה אחידה שתקבע בסעיף 51 לחוק.

לפסקה (20)

סעיף 40ב לחוק קובע מי הם הגופים הזכאים למענק השקעה. בסיפה שלו נקבע סייג בלחל: "ובלבד שאם המפעל הוא מכרה או מפעל אחר להפקת מחצבים, או מפעל לעיבוד מחצבים שהופקו בישראל, טעון מתן המענק אישורם של השרים." עם תיקון ההגדרה "מפעל תעשייתי" באופן שלא יכלול מפעלים כאלה, מוצע למחוק סיפה זו. עוד מוצע לקבוע כי חברה בבעלות ממשלתית מלאה, אגודה שיתופית שכל החברים בה הם חברות כאלה, ושותפות שכל השותפים בה הם חברות כאלה, לא יהיו זכאיות למענק. זאת, מאחר שלחברה ממשלתית אין אפשרות להעתיק את פעילותה אל מחוץ לגבולות ישראל, אלא בהסכמת הממשלה, ועל כן אין טעם לתמרץ אותה, באמצעות הטבות כלכליות, להשאיר את פעילותה בישראל. נוסף על כך, תמריצים ממשלתיים לחברה ממשלתית ישובו בסופו של דבר למדינה, אם כדיבידנד ואם כהגדלת ערך החברה שבבעלות המדינה, וזאת במקום לתקצב פעילויות אחרות. לגבי אגודה שיתופית שבין החברים בה יש גם חברות בבעלות ממשלתית מלאה, ושותפות שבין השותפים בה יש גם חברות בבעלות ממשלתית מלאה, מוצע לקבוע כי הן יהיו זכאיות למענק חלקי לפי חלקם של החברים או השותפים, לפי העניין, שאינם חברה בבעלות ממשלתית מלאה.

לפסקה (18)

סעיף 25(א) לחוק קובע כי מי שחולק על החלטת המינהלה או המנהל לפי סעיפי החוק המנויים בו, רשאי לערור עליה לפני השרים. סעיף קטן (ב) מורה לאמור:

"(ב) הערר יוגש לוועדה של חמישה שימנו השרים, ולא יהיו חברים בה המנהל וחברי המינהלה; בוועדה הדנה בערר על החלטת מינהלת מרכז ההשקעות יכול שיהיו חברים חברי מועצת מרכז ההשקעות, ובלבד שלפחות שניים מהם יהיו נציגי ציבור; הוועדה תדון בערר בהשתתפות המנהל ותחווה דעתה לשרים."

בשל ביטול מועצת מרכז ההשקעות, מוצע לבטל את ההתייחסות אליה ולנסח מחדש את הסעיף.

לפסקה (19)

בסעיף 40א לחוק מובאות הגדרות המשמשות לפרק השישי לחוק הדן במענקים. ההגדרה "מפעל תעשייתי" שבו כוללת מכרה או מפעל אחר להפקת מחצבים, שאינו מפעל לחיפוש או להפקה של נפט. מוצע להחליף הגדרה זו בהפניה להגדרה אחידה שתקבע בסעיף 51 לחוק ותחול הן לעניין מסלול המענקים והן לעניין מסלול ההטבות במס. ההגדרה המוצעת שם מבוססת על עבודת הוועדה שבחנה את דמותו של המפעל התעשייתי אשר עידוד השקעות בו עולה בקנה אחד עם המדיניות הכלכלית העדכנית. הוועדה מצאה כי כיום אין צורך לעודד באמצעות מענקים מפעלים לכרייה, להפקת מחצבים ולחיפוש נפט ולהפקתו, אשר אין אפשרות מעשית להעתיק פעילותם, ועל כן מתן הטבות להם איננו מוצדק. לפיכך מוצע למעט מההגדרה

(21) בסעיף 40ג –

(א) בסעיף קטן (א)(1), בסופו יבוא:

"(ו) ההוצאות שהוציא בעל מפעל מאושר לביצוע השקעה בהתאם לתכנית מאושרת לפי סעיף 3(3); לעניין זה יחולו ההוראות לפי סעיף 18ג(א)(2) לגבי שיעור המענק";

(ב) בסעיף קטן (ג)(2), במקום פסקת משנה (ב) יבוא:

"(ב) מפעל לעיבוד מחצבים";

(22) בסעיף 40ח(א)(1), אחרי "או הציוד להשכרה או לייצורם" יבוא "או את ההוצאות כאמור בסעיף 40ג(א)(1)(ו)";

(23) במקום סעיף 40א יבוא:

"ויתור של מפעל 40א. מענק השקעה לא ישולם למפעל תיירותי שבחר במסלול תיירותי על מענק הטבות חלופי על פי סימן ב' לפרק השביעי".

(24) בפרק השביעי, בכותרת סימן א', בסופה יבוא "שהוא מפעל תיירותי";

(25) בסעיף 41 –

(א) במקום כותרת השוליים יבוא "תחולה והגדרות";

(ב) האמור בו יסומן "(ב)" ובו, במקום פסקה (1) יבוא:

"(1) לכל מונח תהיה המשמעות שיש לו בפקודה";

ד ב ר י ה ס ב ר

התכנית והוצאת "ההוצאות לרכישת נכסי המפעל או הציוד להשכרה או לייצורם". בהתאם לתיקון המוצע בפסקה (21)(א), מוצע לקבוע כי התשלום בשל תכנית להשקעה לפי מסלול שנקבע לפי סעיף 18ג המוצע יינתן למפעל לאחר הוצאת ההוצאות לביצועה.

לפסקה (23)

סעיף 41א לחוק קובע כי "מענק השקעה לא ישולם למי שבחר במסלול הטבות חלופי על פי סעיף 51". על פי הצעת חוק זו, הסדרי ההטבות הקבועים בחוק לגבי מפעלים בתחום התיירות ייוותרו על כנם גם לאחר התיקון המוצע, ולכן מוצע להוטרור הוראה זו על כנה לגבי מפעל תיירותי אשר בחר במסלול ההטבות החלופי הקבוע בסימן ב' לפרק שביעי לחוק. עם זאת, על פי ההסדר החדש המוצע, לא תהיה מניעה, כי מפעל תעשייתי יהיה זכאי למענק לצד הטבות במס שייקבעו בסימן ב' לפרק השביעי, כמוצע בפסקה (32) להלן. לפיכך מוצע לקבוע בסעיף 40א לחוק כי מענק השקעה לא ישולם למפעל תיירותי שבחר במסלול הטבות חלופי על פי סימן ב' לפרק השביעי.

לפסקאות (24) ו-(25)

כותרתו של סימן א' בפרק השביעי לחוק היא "ההטבות במס בשל מפעל מאושר". מוצע לקבוע כי מסלול ההטבות במס שבסימן א' יחול רק לגבי מפעלים תיירותיים. מפעלים תעשייתיים אשר קיבלו מענק יהיו רשאים לבקש גם הטבות מס בהתאם להוראות ההסדר החדש שיעוגן

לפסקה (21)

לפסקת משנה (א)

סעיף 40ג לחוק קובע הוראות לעניין חישוב סכומו של מענק השקעה. מוצע להוסיף בו הוראה לעניין תכנית מאושרת לפי סעיף 3(3) לחוק – תכנית להשקעה לפי מסלול שנקבע לפי סעיף 18ג לחוק המוצע, ולקבוע כי המענק יהיה באחוזים מתוך ההשקעה שבוצעה בהתאם לתכנית המאושרת כאמור ולהפנות אל ההוראה שבסעיף 18ג(א)(2) המוצע בעניין שיעור המענק.

לפסקת משנה (ב)

סעיף 40ג(ג) לחוק וסעיף 3 לתוספת קובעים שיעור מענק של עד 30% למפעלים שמיקומם דרומית לקו הרוחב 100, למעט מפעלים כמפורט בפסקת משנה (2). פסקת משנה (2)(ג) ממעטת "מכרה או מפעל אחר להפקת מחצבים או לעיבודם". מוצע להחליפה באופן שתימחק ממנה ההתייחסות למכרה ולמפעל אחר להפקת מחצבים, שכן, מפעלים אלה ממילא אינם זכאים לקבלת הטבות בהתאם לתיקון, ועם זאת להבהיר כי לא יחול שינוי לגבי מפעל בנגב העוסק בעיבוד מחצבים. התוצאה היא שמפעל כאמור יהיה זכאי למענק בשיעור הקבוע לאזור פיתוח א', ככל שהוא נמצא באזור פיתוח א'.

לפסקה (22)

סעיף 40ח לחוק קובע את המועדים לתשלום המענק למפעל מאושר, ומתנה אותו, בין השאר, בהוכחת ביצוע

(ג) לפני סעיף קטן (ב) האמור יבוא:

"(א) הוראות סימן זה יחולו רק על מפעל מאושר שהוא מפעל תיירותי כהגדרתו בסעיף 40א.;"

(26) בסעיפים 42 ו-43, בכל מקום, במקום "סעיף 11(1)(ט) לפקודה" יבוא "סעיף 21 לפקודה";

(27) בסעיף 51 –

(א) ברישה, אחרי "בסימן זה" יבוא "ובסימנים 10 ו-11";

(ב) בהגדרה "אזור", "מתקן תיירותי ללינה", "חוק לעידוד מחקר ופיתוח", "ראש המינהל לפיתוח תעשייתי", "המילים" "מתקן תיירותי ללינה", "חוק לעידוד מחקר ופיתוח" – יימחק;

(ג) במקום ההגדרה "הכנסה מוטבת" יבוא:

"הכנסה מוטבת" – ההכנסה ממפעל מוטב, בניכוי הנחות שניתנו, ובלבד שההכנסה הופקה או נצמחה ממתן שירותי תיירות במהלך עסקיו הרגיל;

(ד) אחרי ההגדרה "הכנסה מוטבת" יבוא:

"הכנסה מועדפת" – הכנסה ממפעל מועדף, כמפורט להלן, בניכוי הנחות שניתנו, ובלבד שההכנסה הופקה או נצמחה במהלך עסקיו הרגיל של המפעל מפעילותו בישראל:

ד ב ר י ה ס ב ר

1. ההגדרה "אזור", "מתקן תיירותי ללינה", "חוק לעידוד מחקר ופיתוח", "ראש המינהל לפיתוח תעשייתי" מפנה להגדרת מונחים אלה בסעיף 18א(א) לחוק. בהתאם לתיקון סעיף 18א(א) המוצע בפסקה (15) לעיל, מוצע גם כאן למחוק את המילים "חוק לעידוד מחקר ופיתוח". כמו כן מוצע למחוק כאן את המילים "מתקן תיירותי ללינה", ולהוסיף הגדרה ל"מפעל תיירותי" שתפנה להגדרה "מתקן תיירותי ללינה" שבסעיף 18א.

2. ההגדרה "מפעל מוטב" תצומצם ותכלול אך ורק מפעלים תיירותיים, ובהגדרות "הכנסה מוטבת" ו"חברה מוטבת" ייערכו ההתאמות הנדרשות.

3. תיווסף הגדרה של "מפעל מועדף", ולפיה מפעל כאמור הוא מפעל תעשייתי שמתקיימות בו הוראות החוק לעניין היותו מפעל בר-תחרות התורם לתוצר המקומי הגולמי או שהוא מפעל בר-תחרות בתחום האנרגיה המתחדשת.

4. תיווסף הגדרה של "חברה מועדפת" שהיא חברה בעלת מפעל מועדף, שאינה חברה בבעלות ממשלתית מלאה, וכן שותפות שאינה שותפות שכל החברות השותפות בה הן חברות בבעלות ממשלתית מלאה, ואשר מתקיימים בה כמה תנאים נוספים. חברה כזו תהיה זכאית להטבות במס.

בסימנים 10 ו-11 לחוק (פסקה (32) להלן). לפיכך מוצע לתקן את כותרת הסימן ולהוסיף בסעיף הראשון שבו הוראה ולפיה סימן א' מסדיר הטבות במס רק בשל מפעל מאושר שהוא מפעל תיירותי. לשונה של פסקה (1) היא "תהא לכל מונח המשמעות שיש לו בפקודת מס הכנסה (בפרק זה – הפקודה)", והחלפת הפסקה היא בגדר שינוי ניסוח בלבד, לאחר שעל פי המוצע בפסקה (2) לעיל, הפקודה תוגדר בסעיף 1א לחוק.

לפסקה (26)

סעיפים 42 ו-43 לחוק עוסקים בפחת מואץ ופחת בשל בלאי בלתי רגיל במפעל מאושר, והם כוללים הפניה לסעיף 11(1)(ט) לפקודה. ההוראות בעניין ניכוי פחת על נכסים מצויות בסעיף 21 לפקודה, ומוצע להתאים את הוראות החוק לכך.

לפסקאות (27) עד (30)

בהתאם להסדר החדש המוצע בתיקון זה, סימן ב' בפרק השביעי לחוק יחול לגבי מפעלי תיירות בלבד, וייוספו לפרק זה סימנים 10 ו-11 לחוק, שבהם יעוגנו הסדרי הטבות במס למפעלים תעשייתיים. לשם כך יש לערוך שינוי מקיף בסעיף 51 לחוק, שבו ירוכזו ההגדרות הנדרשות לשלושת הסימנים האמורים, כדלקמן:

(1) הכנסה ממכירת מוצרים שיוצרו באותו מפעל, לרבות רכיביהם שיוצרו במפעל אחר, והכל למעט מרכיביהם שמקורם במכרה, במפעל אחר להפקת מחצבים או במפעל לחיפוש או להפקה של נפט; לעניין זה, "נפט" – כהגדרתו בחוק הנפט, התשי"ב-1952⁷³;

(2) הכנסה ממכירת מוצרים שהם מוליכים למחצה, שיוצרו במפעל אחר, שאינו בבעלות קרובו של בעל המפעל, על פי ידע שפותח במפעל;

(3) הכנסה ממתן זכות לשימוש בידע או בתוכנה שפותחו במפעל, וכן הכנסה מתמלוגים שהתקבלו בשל שימוש כאמור שהמנהל אישר שהיא נלווית לפעילות הייצורית של המפעל המועדף בישראל;

(4) הכנסה משירות נלווה למכירות כאמור בפסקאות (1) ו-(2), וכן משירות נלווה לזכות השימוש בידע או בתוכנה או לתמלוגים כאמור בפסקה (3);

(5) הכנסה ממחקר ופיתוח תעשייתי בעבור תושב חוץ, ובלבד שניתן לגביהם אישור מאת ראש המחקר למינהל ופיתוח תעשייתי;

ובלבד שלגבי חברה מועדפת שהיא שותפות שבין החברות השותפות בה יש חברה בבעלות ממשלתית מלאה, ולגבי חברה מועדפת שהיא אגודה שיתופית שמחילה עליה את הוראות סעיפים 61 או 62 לפקודה, ושבין חברה יש חברה בבעלות ממשלתית מלאה – יראו כהכנסה מועדפת רק את חלק ההכנסה כאמור המיוחס לחברות שאינן חברות בבעלות ממשלתית מלאה⁷⁴;

(ה) בהגדרה "הרחבה" –

(1) ברישה, אחרי "של מפעל" יבוא "תיירותי";

(2) במקום פסקה (1) יבוא:

"(1) הרחבה או הוספה של בניין, לשם הגדלת מספר הלינות במפעל התיירותי";

ד ב ר י ה ס ב ר

לגבי אגודה שיתופית שמחילה עליה את הוראות סעיפים 61 או 62 לפקודה, ושבין חברה יש גם חברה בבעלות ממשלתית מלאה.

6. ההגדרות "הרחבה" ו"השקעה מזערית מוכה" יתוקנו בהתאם להסדר המוצע ולפיו הצורך בביצוע השקעה מזערית מוכה כתנאי לזכאות בהטבות מס יחול רק לגבי מפעלי תיירות, ולא לגבי מפעלי תעשייה. גם ההגדרה "מפעל קשור" תתוקן כך שתחול על מפעלי תיירות בלבד. התנאים בדבר מיקום נפרד והיקף העובדים החדשים מצויים גם בחוק הקיים, בפסקאות (א)(3) ו-(4) בסיפה שאותה מוצע להחליף. הגדרה זו רלוונטית לעניין חישוב השיעור המזכה משווי כלל הנכסים היצרניים של המפעל ולעניין חישוב הפרש ההרחבה, ולפיכך לא יהיה בה צורך ביחס למפעלים תעשייתיים.

5. תיווסף הגדרה של "הכנסה מועדפת" שהיא הכנסה מן הסוגים המפורטים בהגדרה, שהופקה או נצמחה מפעילותו הייצורית בישראל של מפעל מועדף. לגבי הכנסה זו יחולו שיעורי מס מוטבים, לפי סימנים ב' או 22 המוצעים. מאחר שמוצע להחריג מפעלים להפקת מחצבים מגדר החוק, מוצע לקבוע כי לא תינתן הטבה לגבי חלק ההכנסה שנובע ממרכיבים שמקורם במכרה או במפעל אחר להפקת מחצבים. יש להבהיר שהכוונה היא למעט רק את חלק ההכנסה שמקורו במשאב הטבע עצמו, ולא את ההכנסה שנובעת מפעולת העיבוד שנעשתה באותו מרכיב, ככל שנעשתה. נוסף על כך ההגדרה המוצעת כוללת הוראת ייחוס ולפיה בשותפות שבין החברות השותפות בה יש גם חברה בבעלות ממשלתית מלאה, יראו כהכנסה מועדפת רק את אותו חלק מההכנסה המיוחס לחברות שאינן חברות בבעלות ממשלתית מלאה. הוראת ייחוס כאמור תחול גם

⁷³ ס"ח התשי"ב, עמ' 322.

- (ו) בהגדרה "השקעה מזערית מזכה" –
- (1) ברישה, המילים "ובמפעל תעשייתי" – למעט השקעה בבניינים – יימחקו;
- (2) בפסקה (2)(ב), המילים "ולענין מפעל תעשייתי" – למעט משוויים של בניינים – יימחקו;
- (ז) ההגדרה "חברה בהשקעת חוץ" – תימחק;
- (ח) אחרי ההגדרה "חברה מוטבת" יבוא:
- "חברה מועדפת" – חברה שהתאגדה בישראל, שאינה חברה בבעלות ממשלתית מלאה, וכן שותפות הרשומה לפי פקודת השותפויות ששותפות בה רק חברות שהתאגדו בישראל, שאינה שותפות שכל החברות ששותפות בה הן חברות בבעלות ממשלתית מלאה, ומתקיימים בחברה או בשותפות, לפי העניין, כל אלה:
- (1) היא בעלת מפעל מועדף;
- (2) השליטה על עסקיה וניהולם מופעלים בישראל;
- (3) סעיפים 64 א ו-1א64 לפקודה אינם חלים עליה והיא אינה קיבוץ כהגדרתו בסעיף 54 לפקודה;
- (4) היא מנהלת בשנת המס פנקסים קבילים ומגישה דוחות, לפי חוק זה ולפי הוראות הפקודה;
- (5) היא ובעל תפקיד בה כהגדרתו בסעיף 119א(ד) לפקודה לא הורשעו בעשר השנים שקדמו לשנת המס שלגביה מתבקשות ההטבות, בעבירה כמפורט להלן:
- (א) עבירה לפי סעיפים 216, 216א, 216ב, 217 עד 220 ו-224 לפקודה;
- (ב) עבירה לפי סעיפים 117, 117א עד 120 לחוק מס ערך מוסף;
- (ג) עבירה לפי סעיפים 98, 98א עד 99 לחוק מיסוי מקרקעין;

ד ב ר י ה ס ב ר

7. ההגדרה "חברה בהשקעת חוץ" תימחק, במקביל למחיקת הסעיפים המקנים הטבות מיוחדות לחברה כזו, כמוצע בפסקה (33) להלן.
8. מן ההגדרה "מפעל תעשייתי" ימועט, נוסף על מפעל חקלאי הממועט ממנה בהגדרה הקיימת, כל אחד מאלה: מכרה; מפעל אחר להפקת מחצבים; מפעל לחיפוש או להפקה של נפט. ההחרגה המוצעת מבוססת על עבודת הוועדה אשר בחנה את דמותו של המפעל התעשייתי אשר עידוד השקעות בו עולה בקנה אחד עם המדיניות הכלכלית העדכנית ומצאה כי כיום אין צורך לעודד מפעלים לכרייה, להפקת מחצבים ולחיפוש נפט והפקתו, אשר אין אפשרות מעשית להעתקת פעילותם.
9. פסקה (4) בסעיף 51א(א) עוסקת בתנאים לפטור ממס למפעל תעשייתי. מוצע למחוק אותה ואת סעיפים קטנים (ג) ו-ד(ד) שבסעיף 51א, הקשורים אליה, וכן את ההפניה אליה המופיעה בסעיף 51 לחוק. וזה נוסח ההוראות בסעיף 51א שמוצע למחוק:
- (4) היה המפעל המוטב מפעל תעשייתי הנמצא באזור פיתוח א' – תהיה החברה זכאית לפטור ממס ובלבד שמתקיימים כל אלה:
- (א) ההשקעה המזערית המזכה לגבי המפעל המוטב לא פחתה מ-900 מיליון שקלים חדשים, ולענין מפעל מוטב המצוי באזור מזכה – לא פחתה מ-600 מיליון שקלים חדשים;
- (ב) סך ההכנסות של החברה, ואם הכנסתה כלולה ברוח מאוחד לפי כללי חשבונאות מקובלים – סך ההכנסות על פי הרוח האמור, היה 20 מיליארד שקלים חדשים או יותר, בשנת המס שקדמה לשנת המס שבה החלה ההשקעה המזערית המזכה, או לפי הממוצע השנתי של שלוש שנות המס שקדמו לשנה זו, ולענין מפעל מוטב המצוי באזור מזכה – סך ההכנסות כאמור של החברה או על פי הרוח המאוחד האמור בתקופה האמורה היה 13 מיליארד שקלים חדשים או יותר.

(ט) בהגדרה "מפעל מוטב", במקום "מפעל תעשייתי או מפעל תיירותי ללינה" יבוא "מפעל תיירותי", במקום "סעיף 18א(ב) ו-(ג)" יבוא "סעיף 18א(ב) ו-(ג)(3)" והמילים "או מפעל ברתחורות בתחום האנרגיה המתחדשת" – יימחקו;

(י) אחרי ההגדרה "מפעל מוטב" יבוא:

"מפעל מועדף" – מפעל תעשייתי שמתקיימות בו הוראות סעיף 18א(ב)

ו-(ג) לענין היותו מפעל ברתחורות התורם לתוצר המקומי הגולמי

או מפעל ברתחורות בתחום האנרגיה המתחדשת;

(יא) בהגדרה "מפעל קשור", במקום הסיפה החל במילים "ואולם לא יראו כמפעל קשור" יבוא "ואולם לא יראו כמפעל קשור מפעל כאמור בפסקאות (1) עד (3) שהוכח להנחת דעתו של פקיד השומה שהוא ממוקם בנפרד מהמפעל האחר וש-60% או יותר מעובדיו, אך לא פחות מעשרה עובדים, הם עובדים חדשים";

(יב) אחרי ההגדרה "מפעל קשור" יבוא:

"מפעל תיירותי" – מיתקן תיירותי ללינה כהגדרתו בסעיף 18א(א);

(יג) בהגדרה "מפעל תעשייתי", במקום "למעט מפעל חקלאי" יבוא "למעט כל אחד מאלה: מכרה, מפעל אחר להפקת מחצבים, מפעל לחיפוש או להפקה של נפט כהגדרתו בחוק הנפט, התשי"ב-1952, ומפעל חקלאי";

(28) בסעיף 51א –

(א) בסעיף קטן (א), פסקה (4) – תימחק;

(ב) סעיפים קטנים (ג) ו-(ד) – בטלים;

(29) בסעיף 51ב –

(א) בסעיף קטן (ג), פסקה (3) – תימחק;

(ב) בסעיף קטן (ד), בכל מקום, במקום "הכנסה מועדפת" יבוא "הכנסה מדיבידנד מוטב" ובמקום "שהכנסתה מועדפת" יבוא "שהכנסתה מדיבידנד מוטב";

(30) בסעיף 51ח, המילים "ובסעיף 51א(4)" – יימחקו;

(31) בסעיף 51ט –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "לפי סימן זה" יבוא "לפי סימן זה, לפי סימן ב1 או לפי סימן ב2", אחרי "מתום שנת הבחירה" יבוא "או מתום שנת המס שלגביה החילה את הוראות סימן ב1, לפי הענין" ובמקום הסיפה החל במילים "או הסייגים האמורים" יבוא "או הסייג האמור בהגדרה "מפעל קשור" שבסעיף 51";

ד ב ר י ה ס ב ר

הקבועים בפסקאות (א) ו-(ב) לענין מפעל מוטב הנמצא באזור פיתוח א' שאינו באזור מוכה;

(2) שהוראות פסקה זו יחולו על מפעל מוטב באזור פיתוח א', בהתקיים התנאים הקבועים בפסקאות משנה (א) ו-(ב) לענין מפעל באזור מוכה, והכל בתנאים ובתיאומים שקבעו;

לפסקה (31)

לפסקת משנה (א)

התיקונים המוצעים בסעיף קטן (א) של סעיף 51ט לחוק, שעניינו, בין השאר, במתן אישור מראש לסיווג מפעל

(ג) לענין פסקה זו, "אזור מוכה" – אזור המצוי מדרום לקו רוחב 075 או מצפון לקו רוחב 258;

(ד) השרים רשאים להורות, מטעמים מיוחדים שיירשמו, אם מצאו על בסיס חוות דעת כלכלית שהוגשה להם לענין זה, שההשקעה תתרום תרומה מהותית לתוצר המקומי הגולמי, לפעילות הכלכלית ולתעשייה בישראל, כל אחד מאלה;

(1) שהוראות פסקה זו, יחולו על מפעל מוטב שאינו באזור פיתוח א', בהתקיים התנאים

(ב) בסעיף קטן (ה), אחרי "מטעמים" יבוא "מיוחדים" והמילים "שלא תעלה על 30 ימים" – יימחקו.

(ג) בסעיף קטן (ו), במקום "במועד האמור בסעיף קטן (ה)" יבוא "עד תום התקופה הקבועה בסעיף קטן (ה), לרבות תקופה שהוארכה";

(32) אחרי סעיף 51 יבוא:

"הכרה באישורים לעניין סיווג מפעל תעשייתי (א) מפעל שקיבל ממנהל רשות המסים אישור לפי סעיף 51 כי הוא ממלא אחר התנאים האמורים בהגדרה "מפעל תעשייתי", תראה אותו המינהלה כמפעל תעשייתי גם לעניין קבלת הלוואה או מענק לפי חוק זה.

(ב) מפעל תעשייתי שהמינהלה אישרה לו תכנית ושקיבל מענק או הלוואה לפי חוק זה בשיעור שאינו נמוך מ-10% מגובה המענק או ההלוואה על פי התכנית, יראה אותו מנהל רשות המסים כמפעל תעשייתי גם לעניין קבלת הטבות במס לפי סימן 10 לפרק זה.

(ג) הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) לא יחולו בכל אחד מן המקרים האלה:

(1) חלפו 5 שנים מיום מתן האישור;

(2) הנסיבות המהותיות הנוגעות לאישור השתנו;

(3) נמצא כי לגורם המאשר לא נמסר פרט מהותי מהפרטים שנדרשו לאישור או מסמך מהותי מהמסמכים שנדרשו לאישור;

(4) נמצא כי לגורם המאשר נמסר פרט כוזב, שגוי או מטעה.

ד ב ר י ה ס ב ר

(ו) לא ניתנה החלטת מנהל רשות המסים בבקשה שהוגשה לפי סעיף זה במועד האמור בסעיף קטן (ה), יראו בכך אישור כי המפעל נושא הבקשה עומד בתנאים הקבועים בסעיף קטן (א) שלגביהם התבקש האישור.

מוצע לקבוע כי מנהל רשות המסים רשאי להאריך את המועד הקבוע בחוק למתן החלטת מיסוי, מטעמים מיוחדים, בלא תחילת תקופת הארכה כאמור בזמן.

לפסקה (32)

לסעיף 51 המוצע

מוצע לקבוע כי מפעל שקיבל אישור ממנהל רשות המסים לסיווגו כמפעל תעשייתי יוכר ככזה גם על ידי המינהלה לצורך קבלת הלוואה או מענק לפי החוק, ומפעל תעשייתי שתכניתו אושרה ואשר קיבל מענק או הלוואה בשיעור שאינו נמוך מ-10% מגובה המענק או ההלוואה שאושרו לו לפי התכנית, יוכר על ידי מנהל רשות המסים כמפעל תעשייתי לצורך קבלת הטבות במס. הכרה הדדית כזו תקדם את היעילות, האחידות והפשטות ביישומי החוק. ואולם מוצע לסייג את ההכרה כמוצע לעיל ולקבוע כי היא לא תחול אם חלפו 5 שנים מיום מתן האישור, אם הנסיבות

כמפעל תעשייתי, נועדו להחיל את הוראותיו של סעיף זה גם על הסימנים בו רב2 המוצעים להלן.

וזוה נוסחו של סעיף 51(א):

"(א) חברה המבקשת הטבה לפי סימן זה רשאית לפנות למנהל רשות המסים לא יאחר מתום שישה חודשים מתום שנת הבחירה, ולבקש אישור מראש כי מפעל שבבעלותה או מפעל שבכוונתה להקים או להרחיב, ממלא אחר התנאים האמורים בהגדרה "מפעל תעשייתי" או הסייגים האמורים בפסקה (א)(1) עד (3) של ההגדרה "מפעל קשור", שבסעיף 51.

לפסקאות משנה (ב) ו-(ג)

סעיפים קטנים (ה) ו-(ו) של סעיף 51 מורים לאמור:

"(ה) מנהל רשות המסים יודיע לחברה המבקשת את החלטתו ואת נימוקיו בתוך 90 ימים מהיום שנמסרה לו הבקשה וכל המסמכים האמורים בסעיף קטן (ג), ואולם רשאי הוא, מטעמים שיירשמו, להאריך את התקופה לתקופה נוספת שלא תעלה על 30 ימים, ובלבד שהודיע על כך לחברה המבקשת לפני תום תקופת 90 הימים.

סימן ב1: הטבות במס בשל מפעל מועדף

הטבות במס 1251. על אף האמור בסעיף 126(א) לפקודה, חברה מועדפת זכאית כי לגבי הכנסתה המועדפת יוטל מס חברות בשיעורים כמפורט להלן:

- (1) נמצא המפעל המועדף באזור פיתוח א' – 8%;
- (2) נמצא המפעל המועדף באזור שאינו אזור פיתוח א' – 12%.

פחת מואץ 511. חברה מועדפת זכאית לפחות מואץ, בשיעורים ובתנאים הקבועים בסעיף 42, בשל נכסים יצרניים המשמשים את המפעל המועדף, ובלבד שסך כל הפחת שינוכה לא יעלה על המחיר המקורי של הנכס.

חלוקת דיבידנד 511. על אף האמור בסעיף 125ב לפקודה, על דיבידנד ששולם מתוך הכנסה מועדפת יחול שיעור מס של 15%.

סימן ב2: הטבות במס חברות בשל מפעל מועדף מיוחד

הגדרות 511. בסימן זה –
 "המנהלים" – המנהל הכללי של משרד האוצר, המנהל הכללי של משרד התעשייה המסחר והתעסוקה ומנהל רשות המסים;
 "תקופת הזכאות להטבות" – כמשמעותה בסעיף 511כב.

מפעל מועדף מיוחד 511. (א) מפעל מועדף שהתקיימו בו, לגבי שנת מס כלשהי, כל התנאים האמורים בפסקאות (1) עד (3), יהא מפעל מועדף מיוחד ויחולו עליו הוראות סעיפים 511כא עד 511כג –
 (1) סך ההכנסה המועדפת של המפעל היה 1.5 מיליארד שקלים חדשים או יותר;

ד ב ר י ה ס ב ר

כי שיעור המס שיחול על דיבידנד המשתלם ליחיד מתוך הכנסה מועדפת יהיה 15%.

לסימן ב2 המוצע

מוצע להעניק הטבות מס עודפות למפעלים גדולים שיראו שיש להם, או שבכוונתם לרכוש, זכויות קניין רוחני, ושהם יתרמו תרומה מהותית לפעילות הכלכלית בישראל ולקדם יעדים לאומיים במשק המדינה, כדי לעודדם לפעול בישראל. ההטבות יינתנו למפעל מועדף שיסווג כמפעל מועדף מיוחד. עיקרי ההסדר המוצע בעניין זה הם אלה:

א. הסיווג כמפעל מועדף מיוחד יהיה בסמכות המנהל הכללי של משרד האוצר, המנהל הכללי של משרד התעשייה המסחר והתעסוקה ומנהל רשות המסים (להלן – המנהלים), והוא יתבסס על תכנית עסקית המראה, להנחת דעתם, שהמפעל יתרום תרומה מהותית לפעילות הכלכלית בישראל ויש בו כדי לקדם יעדים לאומיים במשק המדינה. אישור המנהלים על כך יינתן בכתב מנומק שיציב על התרומה הצפויה.

המהותיות הנוגעות לאישור השתנו, אם נמצא כי לגורם המאשר לא נמסר פרט או מסמך מהותי שנדרש לאישור או כי לגורם המאשר נמסר פרט כוזב, שגוי או מטעה.

לפי סעיף 57(ד) המוצע, ההוראות האמורות בדבר הכרה הדרת יחולו לגבי אישורים שנתן מנהל רשות המסים ותכניות שהמינהלה אישרה החל ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011).

לסימן ב1 המוצע

מוצע לקבוע בסימן זה את הטבות המס שיינתנו למפעל מועדף. לפי המוצע, חברה מועדפת תהיה זכאית, לגבי הכנסתה המועדפת, לשיעורי מס חברות הנמוכים מן השיעורים הקבועים בפקודה, כדלקמן: אם המפעל המועדף נמצא באזור פיתוח א' – יוטל עליו מס חברות בשיעור של 8%, ואם הוא נמצא באזור שאינו אזור פיתוח א' – בשיעור של 12%. עוד מוצע לקבוע כי חברה מועדפת תהיה זכאית לפחת מואץ בשל נכסים יצרניים המשמשים את המפעל המועדף, עד למחיר המקורי של הנכס. כמו כן מוצע לקבוע

(2) סך ההכנסות של החברה המועדפת היה 20 מיליארד שקלים חדשים או יותר, או שסך הכנסתה הכלולה בדוח מאוחד לפי כללי חשבוונאות מקובלים, יחד עם הכנסתה של חברה ממפעל בבעלותה הפועל באותו תחום שבו פועל המפעל התעשייתי שבבעלות החברה המועדפת, היה 20 מיליארד שקלים חדשים או יותר;

(3) המנהלים אישרו שהוכח להנחת דעתם, כי יש למפעל זכויות קניין רוחני או שבכוונתו לרכוש זכויות כאמור, וכי, לפי התכנית העסקית שהוגשה להם והעומדת בתנאי סעיף קטן (ב), המפעל המועדף יתרום תרומה מהותית לפעילות הכלכלית בישראל ויש בו כדי לקדם יעדים לאומיים במשק המדינה, בין השאר, בהתחשב במיקום הגאוגרפי של המפעל המועדף וברמת השכר שצפוי שתיקבע לעובדיו (להלן – אישור המנהלים); אישור המנהלים יינתן בכתב ונימוקיו יכללו את התרומה הצפויה לפעילות הכלכלית ולקידום היעדים הלאומיים כאמור.

(ב) תכנית עסקית של מפעל מועדף תכלול אחת מן החלופות האלה לפחות:

(1) השקעה ברכישת נכסים יצרניים, למעט בניינים, בהיקף של 400 מיליון שקלים חדשים לפחות באזור פיתוח א' ו-800 מיליון שקלים חדשים באזור פיתוח שאינו אזור פיתוח א', בתוך שלוש שנות מס מתחילת תקופת הזכאות להטבות (להלן – חלופת ההשקעה בנכסים);

(2) השקעה במחקר ופיתוח בהיקף של 100 מיליון שקלים חדשים לפחות באזור פיתוח א' ו-150 מיליון שקלים חדשים לפחות באזור פיתוח שאינו אזור פיתוח א', בכל שנת מס במהלך תקופת הזכאות להטבות (להלן – חלופת ההשקעה במו"פ);

(3) העסקה של 250 עובדים חדשים לפחות באזור פיתוח א' ו-500 עובדים חדשים לפחות באזור פיתוח שאינו אזור פיתוח א', בכל שנת מס במהלך תקופת הזכאות להטבות (להלן – חלופת העובדים).

ד ב ר י ה ס ב ר

משתנה לפי מיקומו הגאוגרפי של המפעל, בכל שנת מס במהלך תקופת הזכאות; העסקת עובדים חדשים בהיקף שנקבע, אשר משתנה לפי מיקומו הגאוגרפי של המפעל, בכל שנת מס במהלך תקופת הזכאות. כל זאת כמפורט בסעיף 51(ב) המוצע.

ב. על התכנית העסקית לכלול, כתנאי לסיווג ממפעל מועדף מיוחד, אחת מן החלופות האלה: השקעה ברכישת נכסים יצרניים בהיקף אשר משתנה לפי מיקומו הגאוגרפי של המפעל המועדף, בתוך שלוש שנים מתחילת תקופת הזכאות להטבות; השקעה במחקר ופיתוח בהיקף

51בא. (א) על אף האמור בסעיף 126(א) לפקודה, חברה מועדפת זכאית כי לגבי הכנסתה המועדפת מהמפעל המועדף המיוחד, יוטל מס חברות בשיעורים כמפורט להלן, לגבי כל שנת מס בתקופת הזכאות להטבות, ובלבד שהתקיימו בה, בכל שנת מס כאמור, כל התנאים האמורים בסעיף קטן (ג) –

(1) נמצא המפעל המועדף המיוחד באזור פיתוח א' – 5%;

(2) נמצא המפעל המועדף המיוחד באזור שאינו אזור פיתוח א' – 8%.

(ב) חברה מועדפת זכאית לפחת מואץ, בשיעורים ובתנאים הקבועים בסעיף 42, בשל נכסים יצרניים המשמשים את המפעל המועדף המיוחד שבבעלותה, בכל שנת מס בתקופת הזכאות להטבות, ובלבד שהתקיימו בה, בכל שנת מס כאמור, כל התנאים האמורים בסעיף קטן (ג) ושסך כל הפחת שינוכה לא יעלה על המחיר המקורי של הנכס.

(ג) ואלה התנאים להטבות לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב):

(1) סך ההכנסה המועדפת של המפעל המועדף המיוחד היה 1.5 מיליארד שקלים חדשים או יותר;

(2) סך ההכנסות של החברה המועדפת היה 15 מיליארד שקלים חדשים או יותר או שסך הכנסתה הכלולה בדוח מאוחד לפי כללי חשבונאות מקובלים, יחד עם הכנסתה של חברה ממפעל בבעלותה הפועל באותו תחום שבו פועל המפעל התעשייתי שבבעלות החברה המועדפת, היה 15 מיליארד שקלים חדשים או יותר;

(3) אישור המנהלים לא בוטל לפי הוראות סעיף 51בג.

(ד) לא התקיימו בחברה המועדפת בעלת המפעל המועדף המיוחד או במפעל המועדף המיוחד, בשנת מס כלשהי במהלך תקופת הזכאות להטבות, התנאים האמורים בסעיף קטן (ג)(1) או (2), לפי העניין, לא תהיה החברה המועדפת זכאית, באותה שנה, לשיעורי המס כאמור בסעיף קטן (א) ולפחת מואץ לפי הוראות סעיף קטן (ב) (להלן – הטבות המס המיוחדות), ואולם לא יהיה בכך כדי לפגוע בזכאותה בשנה שלאחריה או שלפניה, ובלבד שטרם הסתיימה תקופת הזכאות להטבות ואישור המנהלים לא בוטל לפי הוראות סעיף 51בג.

ד ב ר י ה ס ב ר

ממפעל בבעלותה, הפועל באותו תחום שבו פועל המפעל המועדף.

ה. תקופת הזכאות להטבות במס תחל בשנה אשר תיבחר על ידי החברה המועדפת בעלת המפעל המועדף המיוחד, ובלבד שמתקיימים באותה שנה תנאי הסף כמפורט בסעיף ג לעיל, והיא תהיה בת עשר שנות מס.

ג. תנאי הסף שצריכים להתקיים במפעל המועדף ובחברה המועדפת הם שסך ההכנסה המועדפת של המפעל המועדף היה 1.5 מיליארד שקלים חדשים לפחות בשנת המס שבה תחל תקופת הזכאות להטבות, וסך ההכנסות של החברה המועדפת היה 20 מיליארד שקלים לפחות, לרבות בחישוב מאוחד עם הכנסותיה של חברה אחרת

(ה) נוסף על האמור בסעיפים קטנים (א) עד (ד), תנאי לזכאות להטבות המס המיוחדות הוא שבמפעל המועדף יתקיים אחד מאלה:

(1) בתום השנה השלישית של תקופת הזכאות להטבות נמצא כי התקיימה במפעל המועדף חלופת ההשקעה בנכסים;

(2) לגבי כל שנת מס במהלך תקופת הזכאות להטבות נמצא כי התקיימה במפעל המועדף חלופת ההשקעה במו"פ או חלופת העובדים;

(ו) לא התקיימה במפעל המועדף אף אחת מן החלופות שבסעיף 51(ב), תישלל הזכאות להטבות המס המיוחדות, החל מהשנה הראשונה שבתקופת הזכאות להטבות; ואולם אם בשנת מס כלשהי בתקופת הזכאות להטבות התקיימה במפעל המועדף חלופת ההשקעה במו"פ או חלופת העובדים, תהיה החברה המועדפת בעלת המפעל המועדף המיוחד זכאית להטבות המס המיוחדות באותה השנה שבה התקיימה החלופה.

(ז) אין באמור בסעיפים קטנים (ד) ו-(ה) בעניין הפחת המואץ, כדי לפגוע בזכאותה של החברה המועדפת לפחת לפי הוראות סעיף 51ז, אם היא זכאית לו.

ד ב ר י ה ס ב ר

האמורות, אשר מתייחסות לביצוע השקעה במחקר ופיתוח או העסקת עובדים חדשים בכל שנת מס בתקופת ההטבות, תוביל לשלילת ההטבה רק באותה שנת מס שבה לא קוימו, וזאת בדומה להוראות לעניין סך ההכנסה המועדפת של המפעל המועדף או סך ההכנסות של החברה המועדפת.

ז. נוסף על כך, עד תום שנת המס השלישית שבתקופת הזכאות להטבות יבחן מנהל רשות המסים את התאמת פעילות המפעל המועדף המיוחד והישגיו לתנאי אישור המנהלים לרבות התכנית העסקית שעל בסיסה הוא ניתן. אם יימצא כי פעילות המפעל המועדף המיוחד והישגיו אינם תואמים את התנאים והתכנית כאמור, כך שלא הביאו לתרומה מהותית לפעילות הכלכלית בישראל ולקידום היעדים הלאומיים במשק המדינה, יהיה המנהל רשאי לשלול את סיווגו כמפעל מועדף מיוחד, החל משנת המס שלאחר השנה שבה ברצעה הבדיקה עד לתום תקופת הזכאות להטבות. מוצע לקבוע כי בחינה כאמור תיערך גם בשנת המס החמישית של תקופת ההטבות וגם בשנת המס השביעית. לחברה בעלת המפעל המועדף המיוחד תינתן זכות טיעון בטרם יישלל סיווגו של המפעל כמפעל מועדף מיוחד. יש להבהיר, כי סמכות מנהל רשות המסים לשלול את סיווג המפעל כמפעל מועדף מיוחד החל משנת המס שלאחר שנת הבדיקה לא תחול על החלופות שהתכנית העסקית היתה צריכה לקיים כאמור בסעיף 51(ב) המוצע, אשר ייבחנו במסגרת הליכי השומה, לפי הסמכויות הנתונות לפקיד השומה, בכל אחת משנות המס שבתקופת הזכאות להטבות, לפי העניין.

ה. מפעל מועדף מיוחד יהיה זכאי לשיעורי מס נמוכים מן השיעורים הקבועים בפקודה ובסימן ב1 המוצע לגבי הכנסה מועדפת של המפעל המועדף המיוחד. לגבי הכנסה מועדפת של מפעל מועדף מיוחד באזור פיתוח א' שיעור המס יהיה 5% ולגבי הכנסה מועדפת של מפעל מועדף מיוחד שאינו באזור פיתוח א' – 8%. נוסף לכך תהיה החברה המועדפת זכאית לפחת מואץ על נכסים יצרניים המשמשים את המפעל המועדף המיוחד שבבעלותה, בשיעורים ובתנאים הקבועים בסעיף 42 לחוק.

ו. חברה מועדפת לא תהיה זכאית לשיעורי המס האמורים לגבי הכנסתה המועדפת בשנת מס כלשהי בתקופת הזכאות להטבות אם באותה השנה, סך ההכנסה המועדפת של המפעל המועדף המיוחד היה נמוך מ-1.5 מיליארד שקלים חדשים או שסך ההכנסות של החברה המועדפת היה נמוך מ-15 מיליארד שקלים חדשים, או אם לא התקיימה אחת מן החלופות המפורטות בסעיף 51(ב) שכללה החברה בתכנית העסקית, שעל בסיסה, בין השאר, ניתן לה אישור המנהלים. יובהר, כי אי-עמידה בהוראה הקבועה בסעיף 51(ב)1, קרי – השקעה ברכישת נכסים יצרניים בהיקף כאמור בסעיף 51(ב)1, בתוך שלוש שנים מתחילת תקופת הזכאות להטבות, ככל שהחברה כללה השקעה כזו בתכנית העסקית, תוביל לביטול זכאותה של החברה להטבות, החל מהשנה הראשונה לתקופת הזכאות להטבות, זולת אם באותן שנים עמדה באחת מן החלופות המנויות בפסקאות (2) ו-(3) לסעיף האמור. לעומת זאת, אי-עמידה באף אחת מן החלופות המנויות בפסקאות (2) ו-(3)

תקופת הזכאות להטבות 51כב. (א) חברה מועדפת בעלת מפעל מועדף מיוחד שהתקיים בהם כל האמור בסעיף 51כ, תהיה רשאית לבחור את שנת המס הראשונה שבה תחל תקופת הזכאות להטבות, בהודעה שתוגש לפקיד השומה יחד עם הדוח השנתי המוגש לאותה שנה לפי הוראות סעיף 131 לפקודה, ובלבד שמתקיימים בהם באותה שנה התנאים האמורים בסעיף 51כ(א)(1) ו-(2) והיא צירפה לדוח השנתי את אישור המנהלים (להלן – שנת האפס).

(ב) תקופת הזכאות להטבות תהיה עשר שנות מס שתחילתן בשנת האפס.

ביטול אישור המנהלים 51כג. (א) עד תום שנת המס השלישית שבתקופת הזכאות להטבות יבחן מנהל רשות המסים את התאמת פעילות המפעל המועדף המיוחד והישגיו לתנאי אישור המנהלים כאמור בסעיף 51כ(א)(3), לרבות התכנית העסקית שעל בסיסה הוא ניתן (להלן – בדיקת התאמה).

(ב) מצא מנהל רשות המסים כי פעילות המפעל המועדף המיוחד והישגיו אינם תואמים את התנאים והתכנית כאמור בסעיף קטן (א), כך שלא הביאו לתרומה מהותית לפעילות הכלכלית בישראל ולקידום היעדים הלאומיים במשק המדינה, רשאי הוא לקבוע כי המפעל המועדף אינו מפעל מועדף מיוחד.

(ג) תוקפה של קביעת מנהל רשות המסים לפי הוראות סעיף קטן (ב), הוא החל בשנת המס שלאחר השנה שבה בוצעה בדיקת ההתאמה עד תום תקופת הזכאות להטבות.

(ד) הוראות סעיפים קטנים (א) עד (ג) יחולו, בשינויים המחויבים, בשנות המס החמישית והשביעית שבתקופת הזכאות להטבות.

(ה) קביעה כאמור בסעיף קטן (ב) או (ד), לפי העניין, תיעשה בכתב מנומק, לאחר שניתנה לחברה המועדפת בעלת המפעל המועדף הזדמנות סבירה להשמיע את טענותיה;

(33) פרק שביעי 3 שבו סעיפים 53 עד 53 – בטל;

(34) בסעיף 74 –

(א) בסעיף קטן (א), בהגדרה "מחזור", בסופה יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

מאושר וחלקו אינו מפעל מאושר; חלקו מפעל מוטב וחלקו אינו מפעל מוטב; יש בו כמה חלקים מאושרים או מוטבים, שהוקמו במועדים שונים.

סעיף 74(א) מגדיר, בין השאר, מהו "מחזור" של מפעל, על ידי פירוט ההכנסות הנכללות בו. מוצע להוסיף להכנסות הנכללות בו גם הכנסה ממחקר ופיתוח תעשייתי בעבור תושב חוץ, ובלבד שניתן לגביהם אישור מאת ראש המינהל למחקר ופיתוח תעשייתי. הכנסה כאמור היא גם סוג של הכנסה מועדפת כהגדרתה המוצעת בפסקה 5(27) לעיל, כנובע מן ההגדרה של "פעילות ייצורית" שהיא חלק

לפסקה (33)

פרק שביעי 3 לחוק מעניק הטבות במס לחברה תעשייתית בהשקעת חוץ, כהגדרתה שם. מוצע לחדול ממתן הטבות מס מיוחדות לחברות כאמור. הסעיפים שמוצע לבטלם מובאים בנספח.

לפסקה (34)

לפסקת משנה (א)

סעיף 74 לחוק עוסק במפעל מעורב, שהוא מפעל שנעשתה בו הרחבה ומתקיים בו אחד מאלה: חלקו מפעל

"(5) הכנסה ממחקר ופיתוח תעשייתי בעבור תושב חוץ, ובלבד שניתן לגביהם אישור מאת ראש המינהל למחקר ופיתוח תעשייתי";

(ב) בסעיף קטן (ו)(1), במקום הסיפה החל במילים "או של מי שפועל באזור פיתוח" יבוא "של מי שפועל באזור פיתוח ובאזור אחר או של מי שפועל בישראל ומחוץ לישראל, בין אזורי הפעילות השונים";

(35) בסעיף 75ב(א), במקום הסיפה החל במילים "החזרת המענק תיעשה" יבוא "המנהל יודיע לבעל המפעל או הבניין על חובתו להחזיר את המענק (בסעיף זה – ההודעה), ויחולו הוראות אלה:

(1) לעניין סעיף 25 יראו את ההודעה כהחלטת המינהל לדרוש את החזרת המענק;

(2) החזרת המענק תיעשה בתוספת הפרשי הצמדה וריבית בתוך תשעים ימים מהיום שבו נשלחה ההודעה; המינהל רשאי לקבוע כי התקופה האמורה תוארך בשלושים ימים נוספים; הוגש ערר, רשאים השרים לקבוע מועד מאוחר יותר להחזרת המענק ובלבד שלא יהיה מאוחר מתשעים ימים מיום מתן החלטה בערר;

(3) לא הוחזר המענק בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כאמור (בסעיף זה – החוב) בתוך המועד כאמור בפסקה (2), לפי העניין, תיתוסף לסכום החוב ריבית כפי שנקבעה בהודעת החשב הכללי לגבי איחור בהעברת כספים מהמערכת הבנקאית מתום אותו מועד";

ד ב ר י ה ס ב ר

תשעים יום מהתאריך שבו נשלחה לבעל המפעל או הבניין הודעה על חובתו להחזיר או במועד מאוחר יותר שתקבע המינהל או שיקבע המנהל בהתאם להנחיותיה. לענין סעיף 25 יראו את ההודעה כהחלטת המינהל לדרוש את החזרת המענק ואם הגיש בעל המפעל ערר וחייב להחזיר את המענק או מקצתו, יחזירו תוך 60 יום מיום החלטת השרים בערר.

מוצע להחליף את הסיפה החל במילים "החזרת המענק תיעשה" באופן שיבהיר את ההוראות הנוגעות להחזרת המענק ויקבע שיעור ריבית סביר יותר מההוראה הקיימת, ולקבוע כי ההחזרה תיעשה בתוספת הצמדה וריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה החל ממועד קבלת המענק, בתוך 90 ימים מיום קבלת ההודעה על ביטול כתב האישור, אך המינהל תהיה רשאית לאשר ארכה של 30 ימים נוספים. עוד מוצע לקבוע כי אם הוגש ערר על החלטת המינהל, השרים רשאים לקבוע מועד אחר להחזר המענק, ובתנאי שלא יהיה מאוחר יותר מ-90 ימים מיום מתן החלטה בערר.

כמו כן מוצע לקבוע כי על כל סכום שלא הושב בתוך פרק הזמן שנקבע כאמור, תיתוסף הריבית שקבע החשב הכללי במשרד האוצר לגבי איחור בהעברת כספים מהמערכת הבנקאית מתום אותו פרק זמן, ולא ממועד קבלת המענק כפי שקבוע כיום.

מן ההגדרה "מפעל תעשייתי" שבסעיף 51 לחוק, הכוללת גם "מחקר ופיתוח תעשייתי בעבור תושב חוץ".

לפסקת משנה (ב)

סעיף 74(ו) מסמיך את מנהל רשות המסים "לקבוע כללים לעניין ייחוס הכנסותיו של מי שפועל באזורי פיתוח שונים או של מי שפועל באזור פיתוח ובאזור אחר, בין אזורי הפעילות השונים". מוצע להבהיר, כי סמכות זו חלה גם לגבי ייחוס הכנסות לפעילות בישראל ומחוץ לישראל.

לפסקה (35)

סעיף 75ב(א) לחוק קובע את חובתו של מי שקיבל מענק אך לא מילא אחר הוראות החוק והתקנות ותנאי האישור שקיבל, להחזיר את המענק, אלא אם כן המינהל אישרה אי-החזרה או החזרה חלקית, ומסדיר את דרך החזרת המענקים. וזו לשון הסעיף:

"(א) ניתן מענק כלשהו לפי חוק זה ובעל המפעל או הבניין לא הוכיח כי מילא אחר הוראות חוק זה והתקנות שהותקנו על פיו ושביצע את התכנית המאושרת כולה וקיים את כל תנאי האישור – יחזיר את המענק, וזולת אם המינהל קבעה שלא יחזיר או שיחזיר רק מקצתו; החזרת המענק תיעשה בתוספת ריבית פיגורים כפי שנקבעה בהודעת החשב הכללי במשרד האוצר לגבי איחור בהעברת כספים מהמערכת הבנקאית (בחוק זה – ריבית פיגורים) או בתוספת הפרשי הצמדה וריבית, לפי הסכום הגדול, תוך

- (36) בסעיף 78א, המילה "והמועצה" – תימחק, ובמקום "שלהן" יבוא "שלה";
- (37) בסעיף 94(א), פסקה (7) – תימחק.
56. חוק עידוד השקעות הון – הוראת שעה
- בשנות המס 2011 ו-2012, לגבי הכנסה מועדפת שהופקה ממפעל מועדף בידי חברה מועדפת יקראו את סעיף 51 לחוק לעידוד השקעות הון, כנוסחו בסעיף 55(32) לחוק זה, כך:
- "הטבות במס 51טז. על אף האמור בסעיף 126(א) לפקודה, חברה מועדפת זכאית כי לגבי הכנסתה המועדפת יוטל מס חברות בשיעורים כמפורט להלן:
- (א) נמצא המפעל המועדף באזור פיתוח א' – 10%;
- (ב) נמצא המפעל המועדף באזור שאינו אזור פיתוח א' – 15%."
57. חוק לעידוד השקעות הון – תחילה, תחולה והוראות מעבר
- (א) תחילתו של סעיף 55 לחוק זה ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) (להלן – יום התחילה).
- (ב) סעיף 55 לחוק זה יחול לגבי הכנסה מועדפת שהופקה או נצמחה בידי חברה מועדפת החל ביום התחילה.
- (ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), נכלל מפעל, שאינו מפעל שבחר במסלול הטבות חלופי, בתכנית שהמינהלה אישרה לפי חוק לעידוד השקעות הון כנוסחו לפני יום התחילה, וטרם חלפה תקופת הצינון מתחילת שנת ההפעלה של התכנית שבשלה התקבל מענק, יחולו עליו הוראות אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

- לסעיף קטן (ג) לפסקה (37)
- סעיף 94(א)(7) לחוק קובע כי הזכות למענק השקעה כאמור בפרק השישי לחוק נתונה לבעל מפעל או לבעל בניין אם הסתיימה תקופת הטבות שלה היה זכאי לפי סימן ב' לפרק השביעי. לאור ההצעה שמפעל יוכל ליהנות במקביל ממסלול המענקים וממסלול הטבות המס, אין עוד צורך במגבלה הקבועה בסעיף 94(א)(7) לחוק לגבי מי שמוחלות לגביו הוראות הדין המוצע.
- סעיף 56 מוצע לקבוע הוראת שעה ולפיה, שיעורי המס שיחולו על הכנסה מועדפת של חברה מועדפת מפעילות מפעל מועדף בשנות המס 2011 ו-2012 יהיו כדלקמן: על הכנסות מפעילות באזור פיתוח א' – 10% ועל הכנסות מפעילות באזור שאינו אזור פיתוח א' – 15%.
- סעיף 57 לסעיפים קטנים (א) ו-(ב)
- מוצע לקבוע כי תחילתם של ההסדרים המוצעים בפרק זה תהיה ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) (להלן – יום התחילה), והם יחולו על הכנסה מועדפת שהופקה או נצמחה בידי חברה מועדפת החל ביום התחילה.
- לגבי מפעל שנכלל בתכנית שאישרה המינהלה עד היום שקדם ליום התחילה, שאינו מפעל שחלו עליו הוראות סעיף 51 לחוק כנוסחו לפני תיקונו בשנת 2005 (להלן – מפעל שבחר במסלול הטבות חלופי) ושלגביו יחולו, מכוח סעיף קטן (ו) המוצע, הוראות המעבר שנקבעו לעניין מסלולי הטבות המס, ומצוי ב"תקופת הצינון", יחולו הוראות החוק כנוסחן לפני התיקון המוצע, אלא שבתקופה האמורה, במקום שיעור מס של 25% שאמור לחול על הכנסתו לפי הדין הקיים, יחולו שיעורי המס שלפי סעיף 126 לפקודה, כנוסחו בשנת המס שבה נדרשים אליו. "תקופת הצינון" לגבי מפעל שנכלל בתכנית שאושרה לפני יום כ"א באדר התשס"ה (1 באפריל 2005) תהיה בת שלוש שנים מיום תחילת שנת ההפעלה של התכנית, ולגבי מפעל שנכלל בתכנית שאושרה אחרי יום כ"א באדר התשס"ה (1 באפריל 2005) ולפני יום התחילה – חמש שנים מן המועד האמור. בסופה של תקופת הצינון רשאי המפעל לבחור להמשיך ולהחיל עליו את הוראות החוק כנוסחן טרם התיקון או את הוראות החוק המוצע. ההבחנה בין המפעלים לפי מועד הנפקת כתב אישור נובעת מכך שמפעלים שבידם כתב אישור שהונפק לפני כ"א באדר

(1) עד תום תקופת הצינון יחולו עליו הוראות החוק לעידוד השקעות הון כנוסחו לפני יום התחילה, ובלבד שעל ההכנסה מהמפעל המאושר בתקופת הצינון, יקראו את סעיף 47 לחוק האמור, כאילו בכל מקום, במקום "25%" בא "השיעור הקבוע בסעיף 126 לפקודה";

(2) בתום תקופת הצינון, רשאי המפעל לבחור כי ימשיך לחול עליו החוק לעידוד השקעות הון כנוסחו לפני יום התחילה, עד תום תקופת ההטבות, כמשמעותה בסעיף 45 לחוק האמור; לענין סעיף קטן זה –

"מפעל שבחר במסלול הטבות חלופי" – מפעל שחלו עליו הוראות סעיף 51 לחוק לעידוד השקעות הון, כנוסחו לפני תחילתו של חוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2005 (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2005⁷⁴;

"תקופת הצינון" – לגבי מפעל שנכלל בתכנית שאושרה לפני יום כ"א באדר ב' התשס"ה (1 באפריל 2005) – שלוש שנים מיום תחילת שנת ההפעלה של התכנית; ולגבי מפעל בתכנית שאושרה לאחר המועד האמור – חמש שנים.

(ד) הוראות סעיף 51 לחוק לעידוד השקעות הון כנוסחו בסעיף 55(32) לחוק זה (להלן – סעיף 51טו), יחולו –

(1) לגבי אישור מנהל רשות המסים כאמור בסעיף 51טו(א), שניתן למפעל החל ביום התחילה, לצורך תחולתן של הוראות סימן ב' לחוק לעידוד השקעות הון כנוסחו בסעיף 55(32) לחוק זה לגביו;

(2) לגבי תכנית שאושרה על ידי המינהלה החל ביום התחילה והמענק או ההלוואה לפיה ניתנו ביום האמור ואילך, כאמור בסעיף 51טו(ב), הכל לפי הוראות חוק לעידוד השקעות הון כנוסחו בסעיף 55 לחוק זה.

(ה) על הכנסתה של חברה מוטבת ממפעל תעשייתי שהוא מפעל מוטב, אשר ההשקעה המזערית המזכה לשם הקמתו או הרחבתו נעשתה, כולה או חלקה, עד יום כ"ד בטבת התשע"א (31 בדצמבר 2010), יחולו הוראות אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע לקבוע כי חברה אשר לגבי הכנסתה שהופקה לאחר יום התחילה חלות הוראות הדין הקודם, כאמור לעיל, תהיה רשאית לבקש כי יחולו לגביה ההסדרים החדשים, ובלבד שבמסגרת בקשתה הודיעה כי היא מוותרת על תחולת הדין הקודם (להלן – הודעת ויתור). לא תהיה זכות חזרה מהודעת ויתור. כדי לעודד חברות לוותר על תחולת הדין הישן ולחלק דיבידנדים מתוך הכנסה ששולם בשלה מס חברות לפי הוראות סעיפים 47 ו-51 לחוק כנוסחו לפני תיקונו בתיקון המוצע, מוצע לקבוע כי בהכנסתו החייבת של חבר בני האדם המקבל לא ייכלל דיבידנד ששולם עליו מס כאמור, ובלבד שהחברה המחלקת, שהיא חברה בעלת מפעל מאושר, מפעל מוטב או בעלת מפעל שבחר במסלול הטבות חלופי, מסרה הודעת ויתור עד יום י"ג בתמוז התשע"ה (30 ביוני 2015).

התשס"ה (1 באפריל 2005), לא ידעו על מגבלת הצינון של 5 שנים לגבי מעבר ממסלול מענקים למסלול מס, מגבלה ששולבה בחוק בתיקון מס' 60. אותו היגיון קיבל ביטוי בהוראות חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 65), התשס"ט-2008 (ס"ח התשס"ט, עמ' 82).

לסעיף קטן (ה)

מוצע לקבוע כי לגבי הכנסות של חברה אשר ביצעה את ההשקעה המזערית המזכה, כהגדרתה בסעיף 51 לחוק, כולה או חלקה, במפעל תעשייתי בהסתמך על הוראות החוק כנוסחו לפני התיקון המוצע, משמע – החלה בביצוע ההשקעה בשנת המס 2010, יחולו הוראות החוק הקיים, והיא תוכל לבחור את שנת המס שער שנת המס 2012 כשנת הבחירה, הכל לפי הוראות סעיף 51 לחוק.

⁷⁴ ס"ח התשס"ה, עמ' 346.

(1) הוראות סעיפים 40 ו-51 א עד 51 לחוק לעידוד השקעות הון, כנוסחו לפני תיקון בסעיף 55(23) ו-55(28) עד (31) לחוק זה, ובלבד שהחברה הודיעה על שנת מס שעד לשנת המס 2012 כשנת בחירה, לפי הוראות סעיף 51 לחוק לעידוד השקעות הון בתנאים האמורים בו; בסעיף קטן זה, "חברה מוטבת", מפעל מוטב, "הרחבה", "השקעה מזערית מזכה" – כהגדרתן בסעיף 51 לחוק לעידוד השקעות הון, כנוסחו לפני תיקונו בסעיף 55(27) לחוק זה.

(2) על אף האמור בפסקה (1) –

(א) החברה רשאית לבקש כי הוראות סימן 11 או 22 לחוק לעידוד השקעות הון, כנוסחו בסעיף 55(32) לחוק זה, לפי העניין, יחולו לגבי הכנסתה שהופקה או נצמחה החל ביום התחילה, ובלבד שבמסגרת הבקשה כאמור הודיעה כי היא מוותרת על תחולת הוראות סעיפים 40 ו-51 א עד 51 לחוק לעידוד השקעות הון, כנוסחם לפני תיקונם בסעיף 55(23) ו-55(28) עד (31) לחוק זה, לגבי הכנסתה כאמור (להלן – הודעת ויתור);

(ב) הודעת ויתור תימסר, בטופס שקבע מנהל רשות המסים, לא יאוחר מהמועד הקבוע להגשת הדוח השנתי לפי הוראות סעיפים 131 ו-132 לפקודה, והיא תחול לגבי שנת המס שלאחר שנת המס שלגביה הוגש הדוח ואילך, בלא זכות חזרה ממנה.

(ג) על אף האמור בסעיפים 47 ו-51 ב לחוק לעידוד השקעות הון כנוסחו לפני תיקונו בסעיף 55(29) לחוק זה, קיבל חבר בני אדם דיבידנד ששולם מתוך הכנסה חייבת לאחר שנוכח ממנה מס החברות החל עליה בשיעורים הקבועים בסעיפים 47 ו-51 א לחוק לעידוד השקעות הון, מחברה בעלת מפעל מאושר או מפעל מוטב שמסרה הודעת ויתור עד יום כ"ח בסיוון התשע"ה (30 ביוני 2015), לא יחולו לגבי חבר בני אדם תושב ישראל המקבל דיבידנד כאמור (להלן – חבר בני האדם המקבל), הוראות סעיפים 47(ב) ו-51(ג) ו-51(ד) לחוק לעידוד השקעות הון כנוסחו לפני תיקונו בסעיף 55(29) לחוק זה, לפי העניין, ויחולו, בחישוב הכנסתו החייבת של חבר בני האדם המקבל, לגבי דיבידנד כאמור, הוראות סעיף 126(ב) לפקודה.

(ו) הוראות סעיף קטן (ה), יחולו, גם על חברה בעלת מפעל שבחר במסלול הטבות חלופי, כהגדרתו בסעיף קטן (ג), בשינויים המחויבים.

58. בחוק הרשות לפיתוח ירושלים, התשמ"ח-1988⁷⁵, במקום סעיף 22 יבוא:

תיקון חוק הרשות לפיתוח ירושלים

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ו)

סעיף 58 מוצע לתקן את חוק הרשות לפיתוח ירושלים, התשמ"ח-1988, כך שהחל מיום תחילתו של תיקון זה יראו מפעלים בירושלים שהם מפעלים תעשייתיים עתירי ידע, מפעלים תעשייתיים עתירי טכנולוגיה או מפעלים תעשייתיים באזורי תעשייה ששטחם המאושר בהתאם לתכנית מאושרת גדול מ-100 דונם, כמפעלים שמיקומם באזור פיתוח א', לעניין ההטבות מכוח החוק לעידוד השקעות הון.

מאחר שמסלול ההטבות החלופי קובע הטבות מס, מוצע להחיל על מפעל שבחר במסלול זה את הוראות המעבר שנקבעו בסעיף קטן (ה) לעניין מפעל מוטב, בשינויים המחויבים. כלומר, לגבי מפעל כאמור ימשיך לחול הדין הקודם, אך הוא רשאי לבחור בתחולת הוראות הדין לפי התיקון המוצע בתנאים שנקבעו לעיל.

⁷⁵ ס"ח התשמ"ח, עמ' 168; התשנ"ה, עמ' 102.

"הטבות למפעלים
עתידי ידע, למפעלים
עתידי טכנולוגיה
ולמפעלים באזור
תעשייה גדול

ג22.

(א) לעניין מתן הטבות לפי החוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 (בסעיף זה – חוק לעידוד השקעות הון), יראו, החל ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011), מפעל תעשייתי שהוא מפעל עתיר ידע, מפעל עתיר טכנולוגיה, מפעל שנמצא באזור תעשייה גדול, וכן בניין תעשייתי ובניין תעשייתי משופץ שהושכרו למפעל כאמור, אשר נמצאים בירושלים, כאילו הם נמצאים באזור פיתוח א'.

(ב) בסעיף זה –

"בניין תעשייתי" – כהגדרתו בסעיף 40א לחוק לעידוד השקעות הון, ויראו כאילו בפסקה (2) בה, אחרי "בשיעור שנקבע בכתב האישור" נאמר "ושאינו פחות מ-70%";

"בניין תעשייתי משופץ" – כהגדרתו בסעיף 40א לחוק לעידוד השקעות הון;

"מפעל עתיר ידע", "מפעל עתיר טכנולוגיה" – מפעל שהמדען הראשי במשרד התעשייה, המסחר והתעסוקה אישר אותו לעניין סעיף זה בהתאם לכללים שקבעו השרים בתקנות;

"מפעל באזור תעשייה גדול" – מפעל שנמצא באזור תעשייה ששטחו, בהתאם לתכנית בניין עיר מאושרת המיועדת לתעשייה, מאה דונם לפחות.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף ג22 לחוק הקיים, שאותו מוצע להחליף, קובע כך:

"הטבות למפעלים עתידי ידע ולמפעלים עתידי טכנולוגיה ג22. (א) למפעל עתיר ידע ולמפעל עתיר טכנולוגיה בירושלים שאושר כמפעל מאושר על פי חוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 (להלן – חוק העידוד), יינתנו ההטבות הניתנות למפעל באזור פיתוח א' לפי חוק העידוד.

(ב) לבנין תעשייתי ולבנין תעשייתי משופץ כהגדרתם בסעיף 40א לחוק העידוד, הנמצאים בירושלים ואשר הושכרו למפעל עתיר ידע או למפעל עתיר טכנולוגיה, יינתנו ההטבות הניתנות לבנינים כאמור

באזור פיתוח א' לפי חוק העידוד, ולענין זה תחול הגדרת "בנין תעשייתי" האמורה כאילו בפסקה (2) בה, אחרי "בשיעור שנקבע בכתב האישור" נאמר "ואינו פחות מ-70%".

(ג) סעיף זה יחול על מפעל מאושר, בנין תעשייתי ובנין תעשייתי שופץ שקיבלו אישור לפי חוק העידוד מיום כ"ד באדר ב' התשמ"ט (31 במרס 1989) עד יום ב' בטבת התשנ"ח (31 בדצמבר 1997).

(ד) בסעיף זה, "מפעל עתיר ידע" ו"מפעל עתיר טכנולוגיה" – מפעל שהמדען הראשי במשרד התעשייה והמסחר אישר אותו לענין סעיף זה בהתאם לכללים שקבעו השרים בתקנות.

פרק י"ד: בינוי ושיכון

59. בחוק פינוי ובינוי (פיצויים), התשס"ו-2006⁷⁶ (בפרק זה – חוק פינוי ובינוי) –
(1) בסעיף 1 –

תיקון חוק פינוי
בינוי (פיצויים)

- (א) ההגדרה "בניין לפינוי ובינוי" – תימחק;
- (ב) אחרי ההגדרה "דירה", "בעל דירה", "רכוש משותף" יבוא:
- "הוועדה לעניין מתחמי פינוי ובינוי" – הוועדה לעניין מתחמי פינוי ובינוי שמונתה לפי סעיף 33א(ג) לחוק התכנון והבנייה⁷⁷;
- (ג) אחרי ההגדרה "חוק התכנון והבנייה" יבוא:
- "מקבץ לפינוי ובינוי" או "מקבץ" – מקבץ בתים משותפים, או בית משותף, שיש לפנות כדי להקים מבנה חדש, או מבנים חדשים, במתחם פינוי ובינוי לפי תכנית מפורטת;
- "מתחם פינוי ובינוי" – מתחם שהוכרז מתחם לפינוי לשם פינוי לפי סעיף 33א לחוק התכנון והבנייה, או מתחם שהממשלה הכריזה עליו בצו כמתחם פינוי ובינוי במסלול מיסוי לפי הוראות סעיף 49כח לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963⁷⁷;
- (ד) במקום ההגדרה "רוב מיוחס מבין בעלי הדירות" יבוא:
- "רוב מיוחס מבין בעלי הדירות" – בעלי הדירות במקבץ לפינוי ובינוי, שבבעלותם ארבע חמישיות לפחות מתוך כלל הדירות שבמקבץ, ושלושה רבעים לפחות מן הרכוש המשותף בבתים המשותפים שבמקבץ צמודים לדירותיהם, וכן מתקיימים בהם שני אלה:
- (1) בבעלותם שני שלישים לפחות מהדירות בכל בית משותף שבאותו מקבץ, ואולם לעניין בית משותף שיש בו ארבע או חמש דירות בלבד – בבעלותם שני שלישים כאמור, ויש בבית המשותף יותר משני בעלי דירות;

ד ב ר י ה ס ב ר

המשותף צמודים לדירותיהם, מעוניינים לכוות עסקת פינוי ובינוי, תהיה לדיירים המסרבים סירוב בלתי סביר אחריות בנויקין בשל הנזק שנגרם לדיירים המעוניינים בעסקה בשל אי-ביצועה (ר' הצעת חוק פינוי ובינוי (פיצויים), התשס"ה-2005, הצ"ח – הכנסת 88, עמ' 198).

ואולם גם לאחר כניסת החוק לתוקפו נותרה התופעה בעינה, ונראה כי יש לשפר את ההסדר האמור באופן שיקל על השגת הרוב הדרוש לתמיכה בפרויקט פינוי ובינוי.

לפסקאות (1)(ג) ו-(2)(א)

מוצע לשנות את הרוב הדרוש להטלת אחריות בנויקין על מיעוט המתנגד לעסקת פינוי ובינוי, כך שהרוב יימנה גם מבין כלל בעלי הדירות שבמקבץ פינוי ובינוי, ולא רק מבין בעלי הדירות שבכל בניין.

סעיף 59
כללי
סעיף 33א לחוק התכנון והבנייה, התשכ"א-1965 (להלן – חוק התכנון והבנייה), קובע כי הממשלה רשאית, בהמלצת ועדה שמינתה, להכריז בצו על שטח כעל מתחם לפינוי לשם פינוי, או לעיבוי בנייה (להלן – מתחם פינוי ובינוי).

חוק פינוי ובינוי (פיצויים), התשס"ו-2006 (להלן – חוק פינוי ובינוי), מטרתו להתמודד עם תופעה שלפיה פרויקטים של פינוי ובינוי אינם יוצאים לפועל למרות רצונם של רוב הדיירים וזאת עקב התנגדות בלתי סבירה של אחד או יותר מבעלי הדירות, אשר לא פעם נהנה מעמדת מיקוח מיוחדת, שבה הוא משתמש, לעתים, אפילו במחיר של הכשלת העסקה. על רקע זה קבע החוק הסדר ולפיו אם 80% מבעלי הדירות בבניין לפינוי ובינוי, שלפחות שלושה רבעים מן הרכוש

⁷⁶ ס"ח תשס"ו, עמ' 171.

⁷⁷ ס"ח תשכ"ג, עמ' 156.

(2) שני שלישים לפחות מן הרכוש המשותף בכל בית משותף שבאותו מקבץ צמודים לדירותיהם;

(ה) אחרי ההגדרה "רוב מיוחס מבין בעלי הדירות" יבוא:

"רוב מיוחס מבין בעלי הדירות לעניין קביעת כדאיות כלכלית" – בעלי הדירות במקבץ פינוי ובינוי, שבבעלותם שני שלישים לפחות מתוך כלל הדירות שבמקבץ ושני שלישים לפחות מן הרכוש המשותף בבתי המשותפים שבמקבץ צמודים לדירותיהם, וכן, מתקיימים בהם שני אלה:

(1) בבעלותם למעלה ממחצית הדירות בכל בית משותף שבאותו מקבץ;

(2) למעלה ממחצית הרכוש המשותף בכל בית משותף שבאותו מקבץ צמוד לדירותיהם;

"שמאי מעריך" – שמאי שמונה לפי הוראות סעיף 2א(ב);

"תכנית מפורטת" – תכנית, כמשמעותה בחוק התכנון והבנייה, שאפשר להוציא מכוחה היתר בנייה;

(2) בסעיף 2 –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "בבניין" יבוא "במקבץ", ובכל מקום, במקום "בניין" יבוא "מקבץ";

(ב) בסעיף קטן (ב)(1), בסופו יבוא "קבע שמאי מעריך כי העסקה כדאית כלכלית, תהווה קביעה זו חזקה כי היא כדאית כאמור לעניין בחינת סבירות הסירוב; קבע שמאי מעריך כי העסקה תהיה כדאית כלכלית בהתקיים תנאים שקבע, חזקה כי היא כדאית כאמור בהתקיים התנאים שקבע";

(3) אחרי סעיף 2 יבוא:

"שמאי מעריך" 2א. (א) רוב מיוחס של בעלי הדירות לעניין קביעת כדאיות כלכלית רשאי לפנות ליושב ראש הוועדה לעניין מתחמי פינוי ובינוי בבקשה למנות שמאי מעריך לעניין סעיף 2(ב)(1), כדי שיחליט אם עסקת פינוי ובינוי מוצעת כדאית כלכלית, ואם אינה כדאית – באילו תנאים תיחשב כדאית.

(ב) יושב ראש הוועדה לעניין מתחמי פינוי ובינוי ימנה שמאי מעריך מתוך רשימת השמאים המעריכים, כמשמעותה בסעיף 2ב, ויודיע לפונים ולבעלי הדירות שאינם מבין הרוב המיוחס לעניין קביעת כדאיות כלכלית, בתוך 15 ימים ממועד קבלת הפנייה, על זהות השמאי המעריך שמינה.

(ג) שמאי מעריך ידון ויקבע אם עסקת פינוי ובינוי מוצעת כדאית כלכלית, ואם אינה כדאית – באילו תנאים תיחשב כדאית.

ד ב ר י ה ס ב ר

ויקבע אם העסקה כדאית כלכלית, ואם אינה כדאית – באילו תנאים תיחשב העסקה כדאית כלכלית.

לפסקה (2)(ב)

מוצע כי קביעת השמאי המעריך תהווה חזקה לעניין בחינת סבירות הסירוב של דייר מסרב בטענה לאי-כדאיות כלכלית.

לפסקאות (1)(ה) ו-(3) (לסעיף 2א המוצע)

מוצע לקבוע כי רוב מיוחס לעניין כדאיות כלכלית, שהוא קטן מהרוב הדרוש לצורך הטלת אחריות בנוזקין על המיעוט המתנגד, יהיה רשאי לפנות ליושב ראש הוועדה למתחמי פינוי ובינוי, כדי שימנה שמאי מעריך שידון

(ד) שמאי מעריך לא ימונה, ואם מונה – לא יטפל בעניין שהועבר לטיפולו, אם הוא עלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, בניגוד עניינים בין תפקידו כשמאי מעריך באותו עניין, לבין עניין אישי שלו או של קרובו או תפקיד אחר שלו; לעניין זה, "קרוב" – כהגדרתו בחוק התכנון והבנייה.

(ה) שמאי מעריך לא יקבל כל טובת הנאה ממי שעניינו נדון לפניו במהלך תפקידו כשמאי מעריך, או ממי שהיה צד לדיון שהתקיים לפניו, וזאת אם טרם חלפו שנתיים מיום שקיבל החלטה בעניינו או אם טרם חלפה שנה מיום שסיים את תפקידו כשמאי מעריך, לפי המוקדם מביניהם; שר המשפטים רשאי לקבוע כללים לעניין סעיף קטן זה.

(ו) שמאי מעריך המטפל בעניין שעלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים, בניגוד להוראות סעיף קטן (ד), דינו – שלוש שנות מאסר.

(א) שר המשפטים, בהסכמת שר הבינוי והשיכון, יקבע רשימה של שמאי מקרקעין הכשירים לכהן כשמאים מעריכים (בחוק זה – רשימת השמאים המעריכים); לא תיקבע רשימה כאמור אלא אם כן נעשתה פנייה לשמאי מקרקעין, בדרך של פרסום בעיתון ובאתר האינטרנט של משרד המשפטים ומשרד הבינוי והשיכון, לצורך הגשת מועמדות להיכלל ברשימת השמאים המעריכים; לעניין זה, "פרסום בעיתון" – כמשמעותו בחוק התכנון והבנייה.

(ב) שמאי מעריך ייכלל ברשימת השמאים המעריכים לתקופה של חמש שנים, או עד הגיעו לגיל 70, לפי המוקדם.

(ג) רשימת השמאים המעריכים תפורסם ברשומות.

(ד) מי שנתקיימו בו כל אלה, כשיר לכהן כשמאי מעריך:

(1) הוא אזרח ישראלי או תושב קבע בישראל;

(2) הוא שמאי הרשום בפנקס שמאי המקרקעין במשך שבע השנים שקדמו למינויו לפחות, ועסק בפועל, במשך חמש שנים רצופות לפחות, בשמאות מקרקעין;

(3) הוא לא הורשע בעבירה אשר מפאת חומרתה, מהותה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כשמאי מעריך ובית המשפט לא קבע לגביו כי עבר עבירה כאמור, אף שלא הרשיעו בה;

(4) רישומו בפנקס שמאי המקרקעין לא הותלה בחמש השנים האחרונות, ואם הותלה – חלפו חמש שנים לפחות ממועד סיום ההתלה ועד למועד המינוי;

ד ב ר י ה ס ב ר

קטן (ד) שבו, שיקבע שר המשפטים בהסכמת שר הבינוי והשיכון.

לפסקה (3) (לסעיף 22 המוצע)

מוצע ששמאי מעריך ימונה מתוך רשימה של שמאי מקרקעין, שמתקיימים בהם תנאי כשירות כאמור בסעיף

(5) הוא אינו פסול דין, לא הוכרז פושט רגל ולא מונה לו אפוטרופוס;

(6) הוא אינו עלול להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב תדיר של ניגוד עניינים בין כהונתו כשמאי מעריך, לבין עניין אישי או תפקיד אחר שלו או של קרובו; לעניין זה, "קרוב" – כהגדרתו בחוק התכנון והבנייה⁷⁸;

(4) אחרי סעיף 5 יבוא:

"ביצוע ותקנות 6. (א) שר המשפטים ממונה על ביצועו של חוק זה, והוא רשאי, בהסכמת שר הבינוי והשיכון, להתקין תקנות בכל העניין הנוגע לביצועו.

(ב) שר המשפטים, בהסכמת שר האוצר ובהתייעצות עם שר הבינוי והשיכון, יקבע כללים לקביעת שכרו של שמאי מעריך.

(ג) שר המשפטים, בהתייעצות עם שר הבינוי והשיכון, רשאי לקבוע הוראות לעניין קביעת רשימת השמאים המעריכים, לרבות תנאים למחיקה או להתליה מהרשימה.

(ד) שר המשפטים יקבע סדרי דין בבקשות שיוגשו לשמאי המעריך, ובכלל זה לעניין דרך הגשת הבקשות כאמור והמועדים להגשתן, לדיון בהן ולקבלת החלטה בהן."

60. תחילתם של סעיפים 2(ב) ו-2א לחוק פינוי ובינוי, כנוסחם בסעיף 59(2) ו-3 לחוק זה, במועד כניסתן לתוקף של תקנות כאמור בסעיף 6(ב) ו-4 לחוק פינוי ובינוי כנוסחו בסעיף 59(4) לחוק זה, ובלבד שעד אותו מועד נקבעה רשימת שמאים מעריכים בת שני שמאים, לפחות.

61. בחוק המקרקעין (חיוק בתים משותפים מפני רעידות אדמה), התשס"ח-2008⁷⁸ –
(1) בסעיף 1 –

(א) לפני ההגדרה "בית משותף", "בעל דירה", "דירה", "רכוש משותף" יבוא:

"אישור בקשה להיתר בתנאים" – החלטה בדבר אישור בקשה להיתר בתנאים, שהתקבלה במוסד תכנון, לאחר שהתקיימו כל אלה:

(1) מוסד התכנון מצא כי הבקשה תואמת לתכנית החיזוק וכן לתכניות תקפות אחרות ולתכניות מופקדות, ולתנאים לפי סעיף 78 לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965, ככל שנקבעו;

ד ב ר י ה ס ב ר

משותפים מפני רעידות אדמה). נחקק במטרה להוריד את רף ההסכמה הדרוש על פי חוק המקרקעין, התשכ"ט-1969, לשם ביצוע עבודה ברכוש משותף, אם היא נעשית על פי היתר בנייה שהוצא מכוח תכנית מיתאר ארצית לחיזוק מבנים קיימים מפני רעידות אדמה (תמ"א 38) (להלן – תכנית חיזוק).

סעיף 2(א) לחוק קובע כי פנייה למפקח על הבתים המשותפים לצורך קבלת אישורו לביצוע העבודות תיעשה רק לאחר קבלת היתר בנייה. יזם אשר פועל להוצאת היתר בנייה נדרש להוציא הוצאות גבוהות בשל הפעולות הכרוכות בהליך, ובכללן: תכנון, מדידות, שמאיות, בדיקות הנדסיות ועוד. הוצאה כספית משמעותית כל כך בטרם יש ודאות

סעיף 60 מוצע שהתיקון המוצע לחוק פינוי ובינוי, בסעיף 59 להצעת החוק, ייכנס לתוקף במועד כניסתן לתוקף של תקנות שיוקנו לעניין קביעת שכרו של שמאי מעריך (סעיף 6(ב) לחוק פינוי ובינוי, כנוסחו בסעיף 59(4) להצעת החוק) ולעניין סדרי דין בבקשות שיוגשו לשמאי מעריך (סעיף 6(ד) לחוק פינוי ובינוי, כנוסחו בסעיף 59(4) להצעת החוק).

סעיף 61 לפסקה (1)

חוק המקרקעין (חיוק בתים משותפים מפני רעידות אדמה), התשס"ח-2008 (להלן – חוק חיוק בתים

⁷⁸ ס"ח התשס"ח, עמ' 154.

- (2) מוסד התכנון מצא כי הבנייה המבוקשת משתלבת במערכות התשתית הקיימות והמתוכננות בסביבתה;
- (3) הוגשו התנגדויות לבקשה להיתר לפי הוראות חוק התכנון והבנייה – מוסד התכנון החליט בהן;
- (ב) בהגדרה "היתר בנייה", בסופה יבוא "או אישור בקשה להיתר בתנאים";
- (2) בסעיף 5(א) –

(א) המילים "שמספרן אינו עולה על שליש ממספר הדירות שהיו בבית המשותף ערב ביצוע העבודה (בסעיף זה – המועד הקובע) ושטח רצפתן הכולל אינו עולה על שליש משטח רצפתן הכולל של כל הדירות בבית המשותף במועד הקובע" – יימחקו;

(ב) בכל מקום, במקום "במועד הקובע", יבוא "ערב ביצוע העבודה".

חוק התכנון והבנייה 62. בתקופה שמיום תחילתו של חוק זה עד יום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016), יקראו את סעיפים 147 ו-149 לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965⁷⁹, כך:

- (1) האמור בסעיף 147 ייקרא בסעיף קטן (א) ואחריו יקראו:
- "(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), נקבעה בתכנית למגורים שנכנסה לתוקפה לפני יום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011), הוראה לעניין מספר דירות מרבי, רשאית הוועדה המחוזית, לבקשת משרד ממשרדי הממשלה, ליתן הקלה ממספר הדירות הקבוע בתכנית כאמור, וזאת לצורך תוספת דירות קטנות; לעניין זה –
- "תכנית למגורים" – תכנית הכוללת מספר יחידות דיור למגורים כפי שקבע השר;
- "דירה קטנה" – כפי שקבע השר.
- (ג) בקשה להקלה כאמור בסעיף קטן (ב), אפשר להגישה אף בלא הגשת הבקשה להיתר שלפיו יוקמו הבניינים שלגביהם מתבקשת ההקלה";
- (2) בסעיף 149, בסופו יקראו:
- "(ד) לעניין הקלה לפי סעיף 147(ב) – בכל מקום בסעיף זה שבו נאמר "ועדה מקומית" יקראו "ועדה מחוזית".

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 62 חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 (להלן – חוק התכנון והבנייה). קובע בסעיף 147, כי הוועדה המקומית רשאית לתת הקלה למבקש היתר לפי סעיף 145. במסגרת מאמצי הממשלה לפתור את המצוקה הקיימת בשוק הדיור ולבצע הסרת חסמים בשיווק קרקע למגורים, קבעה ועדת השרים לענייני רפורמה במינהל מקרקעי ישראל, בישיבתה מיום ב' באב התש"ע (13 ביולי 2010) (החלטה ממי/11), בין השאר, כי על שר האוצר להכין ולהגיש תיקון לחוק התכנון והבנייה, במסגרת חוק זה, במטרה להקנות לוועדה המחוזית סמכות לדון בהקלות לתכניות לעניין מספר יחידות דיור בתכניות אשר יקבע שר הפנים, ובכך תתאפשר, בדרך פרוצדורלית מהירה, תוספת של דירות קטנות. לעניין זה, יקבע שר הפנים בתקנות מהי "דירה קטנה".

התיקון כאמור מוצע לתקופה של חמש שנים.

כי קיים הרוב הדרוש לביצוע העבודות, וכי תינתן הסכמת המפקח על הבתים המשותפים לביצוען, מרתיעה יזמים רבים מלקדם פרויקטים מסוג זה. על כן, מוצע לאפשר פנייה למפקח על הבתים המשותפים כבר לאחר ההחלטה בדבר אישור בקשה להיתר בתנאים, שהתקבלה במוסד תכנון.

לפסקה (2)

מוצע להסיר את המגבלה הקבועה בסעיף 5 לחוק חיזוק בתים משותפים מפני רעידות אדמה לעניין מספר הדירות החדשות שאפשר לבנות במסגרת תכנית חיזוק, ולפיה מספר הדירות החדשות כאמור לא יעלה על שליש ממספר הדירות שהיו בבית המשותף ערב ביצוע העבודה ושטח רצפתן הכולל אינו עולה על שליש משטח רצפתן הכולל של כל הדירות בבית המשותף במועד הקובע. הסרת המגבלה כמוצע צפויה לעודד הגדלת מספר הבתים המשותפים המתאימים לתכנית חיזוק.

⁷⁹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

פרק ט"ו: גמלאות

63. בחוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גמלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה-1985⁸⁰ – תיקון חוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גמלאות)

(1) בסעיף 10 –

(א) בסעיף קטן (א) –

- (1) בפסקה (4), אחרי "משירות קבע" יבוא "מחמת אי-מילוי תפקידו כנדרש, מחמת תפקוד לקוי, או מחמת התנהגות החורגת מאמות המידה הנדרשות מחייל בשירות קבע בדרגתו או במעמדו בצבא";
- (2) אחרי פסקה (4) יבוא:

"(5) מי שפוטר משירות קבע מסיבה שאינה מנויה בפסקאות (2) עד (4), לאחר תום עשר שנות שירות קבע – לאחר שהגיע לגיל הקבוע לגביו בחלק א' לתוספת, בהתאם לסוג השירות שאליו הוא משויך לפי התנאים שנקבעו לפי סעיף קטן (ג), וכל עוד לא נקבעו תנאים כאמור – לאחר שהגיע לגיל הקבוע לגבי חייל אחר בחלק א' לתוספת; ואולם אם מתקיימים בו תנאים שקבעו שר הביטחון ושר האוצר – לאחר שהגיע לגיל 42";

דבריו הסבר

שנוצר בין גיל הפרישה הנוהג בצה"ל לבין גיל הפרישה הנוהג במגזרים אחרים של השירות הציבורי, תוך מתן ביטוי לייחודיות השירות הצבאי ומאפייניו, החליטה הממשלה במסגרת החלטת ממשלה מס' 2035 מיום ה' באב התש"ע (16 ביולי 2010), כי גיל הפרישה הממוצע של משרתי הקבע יועלה בהדרגה לגיל 50. כמו כן הוחלט כי יש לקבוע בחוק שירות הקבע את הגילאים המועדפים לשחרור משירות המזכים בקצבה לחיילים שאינם לוחמים, ומנגנון לקביעת מכסות הפרישה. במסגרת ההחלטה הוטל על הרמטכ"ל, הממונה על התקציבים והממונה על השכר במשרד האוצר להגיע להסכמות בנושא.

להחלטת הממשלה האמורה קדמה החלטת ממשלה מס' 2119 מיום י"ד באב התשס"ז (29 ביולי 2007), אשר אימצה את המלצות הוועדה לבדיקת תקציב הביטחון בראשות ד"ר דוד ברודט, אשר המליצה, בין השאר, על העלאת גיל הפרישה האפקטיבי מצה"ל באופן מיידי.

בעקבות החלטת הממשלה מס' 2035 האמורה, נחתם בין צה"ל לבין משרד האוצר סיכום מודל הקבע החדש. במסגרת סיכום זה נקבע מתווה להעלאת גיל הפרישה המזערי המזכה בקצבה של משרתי קבע (שאינם לוחמים), בהתאם לסוג השירות שביצעו.

במסגרת התיקון המוצע נכללים השינויים המוצעים בגיל המזערי לזכאות לקבלת קצבה, כמפורט להלן:

לפסקאות (1) ו-(4) ולחלק א' המוצע לתוספת: בהתאם לסעיף 10(א)(4) לחוק שירות הקבע, חייל ששירת בשירות קבע 10 שנים לפחות והגיע לגיל הקבוע לגביו, בהתאם לחודש לידתו, בחלק א' בתוספת, ופוטר משירות קבע, זכאי לקצבה עם פטוריו.

מוצע לתקן את סעיף 10(א)(4) לחוק שירות הקבע באופן שייקבע כי רק חיילים בשירות קבע אשר פוטרו מחמת בעיות תפקודיות או משמעתיות, שהן: אי-מילוי

סעיף 63 בחוק שירות הקבע (גמלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה-1985 (בפרק זה – חוק שירות הקבע), נקבע הסדר שלם ומקיף אשר מעגן את הזכות לקצבה לחייל בשירות קבע שהחוק חל לגביו (בפרק זה – חייל).

בסעיפים 10, 12(2) ו-13(3) לחוק שירות הקבע, נקבעו תנאי הזכאות לקבלת קצבה עם פרישת חייל מהשירות, ביניהם – גילאי פרישה, תקופות שירות מועדפות, נסיבות פרישה וכיוצא באלה. בסעיפים 12(1) ו-12א לחוק שירות הקבע נקבעו תנאים לקבלת קצבה במועד המאוחר לפרישה משירות, לפי מועדים שנקבעו בסעיף 54 לחוק האמור.

בין נסיבות הפרישה האמורות, נקבע בסעיף 10(א)(4) לחוק שירות הקבע כי מי שפוטר משירות קבע, כשבמועד פטוריו הגיע לגיל הקבוע לגביו, בהתאם לחודש לידתו, בחלק א' בתוספת (לגבי משרת קבע קיים במועד פרסומה של הצעת חוק זו – גיל 42), לאחר תום עשר שנות שירות קבע, יהיה זכאי לקצבה עם הפרישה.

בהתאם לפרקטיקה הנוהגת בצה"ל לאורך שנים ארוכות, הפרישה מצה"ל לקצבה נעשית ברוב רובם של המקרים בדרך של פטורים לגמלאות, כאשר הגיל המזערי המזכה בקצבה הוא גיל 42, ובפועל גיל הפרישה הממוצע הוא גיל 45. במצב דברים זה, ישנה אפשרות למי שפרש כאמור, לצאת ולעבוד בשוק האזרחי במקביל לקבלת קצבת פרישה מצה"ל (בכפוף להסדר ניכוי קופה ציבורית לגבי מי שמקבל משכורת מאוצר המדינה או ממעביד שהוגדר כקופה ציבורית).

מעבר לפער שנוצר בין הפרקטיקה הנוהגת בצה"ל כאמור לבין כל מגזר אחר במשק בכלל ובשירות הציבורי בפרט, לגיל הפרישה הנמוך יש השלכות תקציביות משמעותיות. לפיכך, מתוך רצון להעלות את גיל הפרישה של חלק ממערכי השירות בצה"ל, ולצמצם את הפער

⁸⁰ ס"ח התשמ"ה, עמ' 142; התש"ע, עמ' 383.

(ב) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

- "(ג) (1) שר הביטחון, באישור הממשלה, יקבע לגבי סוגי השירות המפורטים בחלק א' ובחלק ד' לתוספת, את התנאים שבהתקיימם ישויך חייל לאחד מאותם סוגי שירות; תקנות לפי פסקה זו יותקנו עד יום י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012).
- (2) שר הביטחון, בהסכמת שר האוצר, רשאי לשנות את התנאים שנקבעו לפי פסקה (1).";
- (2) בסעיף 13, במקום "בהתאם לחודש לידתו, בחלק א' בתוספת" יבוא "בחלק א' לתוספת, בהתאם לסוג השירות שאליו הוא משויך לפי התנאים שנקבעו לפי סעיף 10(ג)";
- (3) בסעיף 54(ב), במקום "חמישים, והרמטכ"ל לא הסכים בכתב לפרישתו" יבוא "הקבוע לגביו בחלק ד' לתוספת, בהתאם לסוג השירות שאליו הוא משויך לפי התנאים שנקבעו לפי סעיף 10(ג) ובמקום "יגיע לגיל חמישים" יבוא "יגיע לגיל האמור";

ד ב ר י ה ס ב ר

בשירות קבע בצה"ל לאחד מסוגי השירות הקבועים בחלק א' לתוספת. מוצע כי שר הביטחון, בהסכמת שר האוצר, יהיה רשאי לשנות תנאים אלה. עוד מוצע לקבוע בסעיף 10(א) לחוק שירות הקבע, כי כל עוד לא נקבעו תנאים כאמור, הגיל המזערי לזכאות לקצבה בשל פטורים של חייל יעמוד על הגיל הקבוע בחלק א' לתוספת לגבי "חייל אחר".

לפסקה (2)

בהתאם לסעיפים 10(א) ו-13 לחוק שירות הקבע, חייל אשר שירת בשירות קבע שמונה שנים לפחות, הגיע לגיל המפורט בחלק א' לתוספת לחוק, והרמטכ"ל הורה על יציאתו לקצבה, יהיה זכאי לקצבת פרישה. מוצע לתקן את סעיף 13 האמור כך שהגיל המזערי לשחרורו של חייל לפי סעיף זה, יהיה בהתאם לגיל המפורט בחלק א' המוצע לתוספת, לפי סוג השירות של החייל.

לפסקאות (3) ו-(4) ולחלק ד' המוצע לתוספת: סעיף 54 לחוק שירות הקבע קובע את המועד שממנו ואילך תשולם קצבה למי שנקבעה זכאותו בהתאם לסעיף 10 לחוק האמור. בהתאם לסעיף זה חייל שיצא לקצבה לפי סעיף 10(1) לחוק שירות הקבע, לאחר עשרים וחמש שנות שירות קבע, והרמטכ"ל לא הסכים בכתב לפרישתו, תשולם לו קצבה החל מהיום שבו יגיע לגיל 50. מוצע לתקן את סעיף 54 האמור כך שגיל הזכאות לקצבה למי שיצא לקצבה לפי סעיף 10(1) לחוק שירות הקבע, יועלה ביחס לחייל בשירות קבע שלא שויך לאחד מסוגי השירות "חייל לוחם" או "חייל תומך לחימה", בהדרגה לגיל 55, כך שביחס לכל שנת לידה, החל משנת 1972, יועלה גיל הזכאות לקצבה בשנה אחת (כמפורט בטבלה בחלק ד' המוצע לתוספת).

עוד מוצע לייתר את ההבחנה בין חייל כאמור שהרמטכ"ל הסכים בכתב לפרישתו לבין מי שלא ניתנה לגביו הסכמה כאמור, ולקבוע כי ההסדר האמור יחול לגביהם באופן זהה, וזאת מאחר שבשני המקרים היוזמה לפרישה היא של החייל. התיקונים האמורים נדרשים, בין השאר, כדי לשמר את הפער הקיים בין מועד קבלת הקצבה בנסיבות של פטורים לבין המועד לקבלת הקצבה בנסיבות של פרישה מרצון.

תפקידו כנדרש, תפקוד לקוי, או התנהגות החורגת מאמות המידה הנדרשות מחייל בשירות קבע בדרגתו או במעמדו בצבא, יהיו זכאים לקצבה בהתאם להוראות הסעיף.

עוד מוצע להוסיף לסעיף 10(א) לחוק שירות הקבע את פסקה (5), שלפיה חייל בשירות קבע אשר פוטר שלא מחמת נכות או סיבה המנויה בסעיף 10(א)4 המוצע, לאחר ששירת בשירות קבע 10 שנים לפחות, והגיע לגיל הקבוע לגביו לפי סוג שירותו, בחלק א' המוצע לתוספת, יהיה זכאי לקצבה עם פטוריו משירות; ואולם מוצע להסמיך את שר הביטחון ואת שר האוצר לקבוע חריגים לכלל האמור, כך שחייל שפוטר מהשירות שלא מחמת נכות או מחמת סיבה המנויה בסעיף 10(א)4 המוצע, לאחר תום עשר שנות שירות קבע ולאחר שהגיע לגיל 42, יהיה זכאי לקצבת פרישה אם מתקיימים בו תנאים שקבעו שר הביטחון ושר האוצר.

לעניין זה, מוצע לחלק את סוגי השירות לסוגים אלה: "חייל לוחם", "חייל תומך לחימה", "חייל המשרת במקצוע נדרש" ו"חייל אחר". לגבי החיילים המשוויכים לסוג השירות "חייל לוחם", מוצע להותיר על כנו את הגיל המזערי לקבלת קצבת פרישה כאמור, וזאת נוכח המאפיינים הייחודיים של סוג שירות זה, ובהם השחיקה המוגברת הכרוכה בשירות כאמור. עם זאת, לכל אחד מסוגי השירות האחרים מוצע לקבוע גילאים מזעריים שונים לזכאות לקצבת פרישה בשל פטורים שלא בנסיבות כאמור בסעיף 10(א)2 עד (4) לחוק שירות הקבע. עוד מוצע להעלות בהדרגה את הגיל המזערי האמור למי ששוך לסוגי השירות "חייל תומך לחימה", "חייל משרת במקצוע נדרש" ו"חייל אחר", לגילאים 45, 46 ו-48, בהתאמה. לגבי חייל שנולד בשנת 1971 או לפני כן, לא יחול שינוי במצב הקיים.

ביחס לחייל שלא שויך לסוג השירות "חייל לוחם", אשר נולד בשנת 1972, יעמוד הגיל המזערי לזכאות לקצבה על 45. ביחס למי ששוך לסוג שירות "חייל המשרת במקצוע נדרש" או "חייל אחר" ונולד בשנים 1973 ואילך, נעשית העלאת הגיל באופן הדרגתי, כמפורט בטבלה בחלק א' המוצע לתוספת.

כמו כן מוצע להסמיך את שר הביטחון, באישור הממשלה, לקבוע, עד ליום י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012), תקנות שיקבעו את התנאים שבהתקיימם ישויך כל חייל

(4) בתוספת –

- (א) בכותרת, במקום "סעיפים 10(א)4, 12(2), 13, 23א(ג), 33, 34(ה)1" יבוא "סעיפים 10(א)4, 5(5) ו-12(2), 13, 23א(ג), 33, 34(ה)1, 54(ב)";
- (ב) בחלק א', בכותרת, במקום "סעיפים 10(א)4, 13" יבוא "סעיף 10(א)4";
- (ג) אחרי חלק א' יבוא:

"חלק א' 1"

(סעיפים 10(א)5 ו-13(ג))

סוג שירות						
חייל לוחם		חייל תומך לחימה		חייל המשרת במקצוע נדרש		חייל אחר
גיל הזכאות (בשנים)	שנת הלידה	גיל הזכאות (בשנים)	שנת הלידה	גיל הזכאות (בשנים)	שנת הלידה	גיל הזכאות (בשנים)
42	עד 1971	42	עד 1971	42	עד 1971	42
	1972 ואילך	45	1972	45	1972	45
			1973	45 ו-4	1973	45 ו-4 חודשים
			1974	45 ו-8	1974	45 ו-8 חודשים
			1975 ואילך	46	1975	46
				46 ו-8	1976	46 ו-8 חודשים
				47 ו-4	1977	47 ו-4 חודשים
				48 ו-";	1978 ואילך	48 ו-";

(ד) אחרי חלק ג' יבוא:

"חלק ד'

(סעיפים 10(ג) ו-54(ב))

סוג שירות		
חייל לוחם וחייל תומך לחימה		חייל המשרת במקצוע נדרש וחייל אחר
גיל הזכאות (בשנים)	שנת הלידה	גיל הזכאות (בשנים)
50	עד 1971	50
	1972	51
	1973	52
	1974	53
	1975	54
	1976 ואילך	55"

פרק ט"ז: שונות

64. תיקון חוק מקרקעי ציבור (סילוק פולשים), התשמ"א-1981⁸¹, בסעיף 4א(א), אחרי "סיומו" יבוא "סיומו המוקדם" ובמקום "ובלבד שמשך תקופת ההחזקה מכוח חוזה לא עלתה על שבע שנים רצופות ונשלחה" יבוא "שנשלחה".
65. תיקון חוק היטלי סחר ואמצעי הגנה, התשנ"א-1991⁸² – בסעיף 2 –

(א) בסעיף קטן (א), ברישה, המילים "ולענין פסקאות (1), (2), (6) ו-(7) – ביחד עם שר האוצר" – יימחקו;

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) החליט השר להטיל היטל בטחה לפי סעיף קטן (א), יעביר את החלטתו לאישור שר האוצר; אישר שר האוצר את ההחלטה כאמור, ולענין החלטה כאמור למטרה מהמטרות המפורטות בפסקאות (1), (2), (6) או (7) של סעיף קטן (א) – אישר שר האוצר את ההחלטה כאמור או לא מסר לשר הודעה על הסירוב לאשרה בתוך 21 ימים מיום שהתקבלה אצלו הבקשה לאישור כאמור ולאחר שנשלחה לשר האוצר הודעה על כך שבקשת השר ממתינה לאישורו, יטיל השר, בצו, בתוך חמישה ימים, היטל בטחה";

(2) בסעיף 3א –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "יחד עם שר האוצר רשאים" יבוא "רשאי";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

דבריו הסבר

סעיף 64 הוראות סעיף 4א לחוק מקרקעי ציבור (סילוק פולשים), התשמ"א-1981 (בפרק זה – חוק סילוק פולשים), שכותרתו המשך החזקת מקרקעי ציבור לאחר סיום החוזה או פקיעתו, קובעות בסעיף קטן (א) כי אם מפר של חוזה חכירה מחזיק במקרקעי ציבור מעל שבע שנים ממועד סיומו או פקיעתו של חוזה שהתיר את החזקתם כאמור, לא ניתן להפעיל את המנגנונים השונים בחוק סילוק פולשים כנגדו, אלא יש לפנות לערכאות.

כיום, קיים מחסור בכלים משמעותיים לאכיפת התנאים הקבועים בחוזה החכירה ולהוצאתם של חוכרים שתם חוזה החכירה שלהם מן הקרקע. פעמים רבות נדרש המינהל להתדיינויות ממושכות בבתי המשפט, בעוד מפרי החוזה מחזיקים במקרקעין ואף לעתים קרובות משתמשים במקרקעין לשם הפקת רווחים, כל זאת בניגוד לדין.

לפיכך מוצע לתקן את סעיף 4א(א) לחוק סילוק פולשים ולקבוע, כי יהיה אפשר להפעיל את הכלים הקבועים בחוק האמור כלפי כל חוכר שחוזה החכירה שלו בא לסיומו, בלא הגבלה התלויה במשך הזמן שבו החזיק במקרקעין. כמו כן, תיווסף הבהרה ולפיה סיום חוזה כולל גם סיום מוקדם של החוזה.

סעיף 65 לפסקאות (1) ו-(2) בפרק ב' לחוק היטלי סחר ואמצעי הגנה, התשנ"א-1991 (בפרק זה – חוק היטלי סחר), שעניינו אמצעי הגנה, ובפרק ג' לחוק האמור שעניינו היטל היצף והיטל משווה, קבועה דרישה לאישור שר האוצר לצורך החלטה לנקוט אמצעי הגנה או להטיל היטל היצף או היטל משווה, לפי העניין, וכן קבוע ההליך לקבלת אישור זה הכולל מגבלת זמן של 15 ימים למתן תגובת שר האוצר.

מוצע להחיל הסדר דומה לעניין היטל בטחה המוטל לפי פרק ב' לחוק היטלי סחר ולעניין היטל יבוא המוטל לפי פרק ג' לחוק האמור, כך שמחד גיסא ייקבע במפורש הצורך באישור שר האוצר (הקיים ממילא לפי הוראות סעיף 39 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985) (בסעיף זה – חוק יסודות התקציב), ומאידך גיסא ייקבע ההליך ומגבלת זמן למתן תגובת שר האוצר לבקשת האישור הכל כפי שמפורט בסעיפים 2 ו-3א כנוסחם המוצע.

⁸¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 105; התשס"ט, עמ' 329.

⁸² ס"ח התשנ"א, עמ' 38; התשס"ט, עמ' 5.

"(א1) החליט השר להטיל היטל יבוא לפי סעיף קטן (א), יעביר את החלטתו לאישור שר האוצר; אישר שר האוצר את ההחלטה כאמור, או לא מסר לשר הודעה על הסירוב לאשרה בתוך 21 ימים מיום שהתקבלה אצלו הבקשה לאישור כאמור ולאחר שנשלחה לשר האוצר הודעה על כך שבקשת השר ממתינה לאישורו, יטיל השר, בצו, בתוך חמישה ימים, היטל יבוא."

(3) בסעיף 3ב, אחרי ההגדרה "הממונה" יבוא:

"המנהל הכללי" – המנהל הכללי של משרד התעשייה המסחר והתעסוקה, ולעניין טובין שהם מוצרי חקלאות לא מעובדים – המנהל הכללי של משרד החקלאות ופיתוח הכפר;"

(4) בסעיף 3 –

(א) בסעיף קטן (א), אחרי "לפי סעיף 3(א)" יבוא "ולאחר ששקל את הפגיעה הצפויה בשווקים אחרים בישראל שעלולים להיות מושפעים מן ההחלטה";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) סבר הממונה כי יש לקבל החלטה מקדמית כאמור בסעיף קטן (א), יעבירה לאישור המנהל הכללי; החלטת המנהל הכללי תינתן לאחר שקיים התייעצות בעניין זה עם הממונה על התקציבים במשרד האוצר; אישר המנהל הכללי את החלטת הממונה שהועברה אליו כאמור, או לא מסר לממונה הודעה על הסירוב לאשר את ההחלטה בתוך ארבעה עשר ימים מיום שהממונה העביר את ההחלטה אל המנהל הכללי ואל הממונה על התקציבים, יקבל הממונה את ההחלטה המקדמית כאמור;"

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (4)

אמצעי הגנה לפי פרק ב'2 לחוק היטלי סחר ננקטים במקרים שבהם ישנו גידול משמעותי ביבוא הגורם לנזק חמור לענף היצרני המקומי. חוק היטלי סחר מסמיך את שר התמ"ת להטיל היטל או לקבוע מכסות יבוא לאחר ששקל גם שיקולים הנוגעים למשק בכלל.

מכיוון שאין מדובר במקרה של סחר לא הוגן, ישנה חשיבות יתרה לשיקולי מאקרו רחבים אלה, גם בשלב המקדמי של הערובה הזמנית. לפיכך מוצע לקבוע כי הממונה ישקול, בטרם קבלת החלטה בעניין הטלת ערובה זמנית, גם שיקולים שעניינם הפגיעה הצפויה בשווקים אחרים בישראל שעלולים להיות מושפעים מן ההחלטה.

נקיטת אמצעי הגנה מצריכה החלטה של שר התמ"ת ואישור שר האוצר וועדת הכספים של הכנסת. זאת, לאחר שהממונה ניהל בירור והגיש לשר התמ"ת את ממצאיו. לעומת זאת, כיום החלטה על הטלת ערובה זמנית מתקבלת בידי הממונה לבדו.

מוצע, כי בטרם יטיל הממונה ערובה זמנית בקשר עם היטל הגנה, יידרש אישור של המנהל הכללי של משרד התעשייה המסחר והתעסוקה (בפרק זה – משרד התמ"ת) אשר יינתן לאחר שקיים התייעצות עם הממונה על התקציבים במשרד האוצר.

21 ימים מיום שהתקבלה אצלו הבקשה לאישור כאמור ולאחר שקיבל הודעה על כך שהבקשה ממתינה לאישורו, יהיה השר רשאי להטיל את ההיטל בתוך חמישה ימים.

יצוין כי לעניין החלטה על הטלת היטל בטוחה לפי סעיף 2(א) שלא למטרה מהמטרות המפורטות בפסקאות (1), (2), (6) או (7) של הסעיף האמור, יידרש אישור מפורש של שר האוצר בהתאם לחוק יסודות התקציב ולא יהיה די באימתן הודעה על סירובו לאשר את ההחלטה.

לפסקה (3)

בחוק היטלי סחר (תיקון מס' 4), התשס"ט-2008 (ס"ח התשס"ט, עמ' 5), הוסף לחוק היטלי סחר פרק ב'2 שעניינו אמצעי הגנה. במסגרת זאת נקבע עוד כי לעניין הפרק האמור, בכל הנוגע למוצרי חקלאות לא מעובדים, יהיה השר – שר החקלאות ופיתוח הכפר, וכן נקבע כי הממונה לעניין מוצרי חקלאות לא מעובדים ימונה בידי שר החקלאות ופיתוח הכפר. לאור האמור, מוצע להוסיף לעניין פרק ב'2 הגדרה של "המנהל הכללי" כך שבכל הנוגע למוצרי חקלאות לא מעובדים תהיה נתונה הסמכות לאישור החלטות הממונה כמפורט להלן, למנהל הכללי של משרד החקלאות ופיתוח הכפר.

(א) בסעיף קטן (א), בפסקה (2), במקום "במהלך החקירה" יבוא "במהלך החקירה; לעניין זה, ישקול הממונה את הפגיעה הצפויה בשווקים אחרים בישראל שעלולים להיות מושפעים מן ההחלטה";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) סבר הממונה כי יש לקבל החלטה מקדמית בעניין כאמור בפסקה (2), יעבירה לאישור המנהל הכללי של משרד התעשייה המסחר והתעסוקה (בסעיף זה – המנהל הכללי); החלטת המנהל הכללי תינתן לאחר שקיים התייעצות בעניין זה עם הממונה על התקציבים במשרד האוצר; אישר המנהל הכללי את החלטת הממונה שהועברה אליו כאמור, או לא מסר לממונה הודעה על הסירוב לאשרה בתוך ארבעה עשר ימים מיום שהממונה העביר את ההחלטה אל המנהל הכללי ואל הממונה על התקציבים, יקבל הממונה את ההחלטה המקדמית כאמור."

תיקון חוק ההגבלים 66. בחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988⁸³, בסעיף 3 – העסקיים

(1) בפסקה (4), האמור בה יסומן כפסקת משנה "(א)" ואחריה יבוא:

"(ב) לעניין פסקת משנה (א) –

"משווק בסיטונות" – למעט מי שמתקיים לגביו אחד מאלה:

(1) הוא משווק קמעונאי;

(2) משווק קמעונאי מחזיק בשליטה בו או בעל עניין בו;

(3) הוא מחזיק בשליטה או בעל עניין במשווק קמעונאי;

(4) מי שמחזיק בשליטה בו, מחזיק בשליטה גם במשווק קמעונאי;

ד ב ר י ה ס ב ר

עם משווקים קמעונאיים, עלול ליצור, במצבים מסוימים, קרקע פורייה לניצול הפטור גם על ידי רשתות השיווק הקמעונאיות.

קיים חשש לניצול כוח השוק של רשתות השיווק אשר עלול להפר את שיווי המשקל הרגיל בשוק וליצור פער משמעותי בין המחיר שאותו משלם הצרכן לבין המחיר שבו המשווק קונה את התוצרת. מצב זה מוביל להרעה ברווחת הצרכנים, המשלמים מחירים גבוהים בעד תוצרת חקלאית וצורכים כמויות קטנות יותר מהם. במקביל חלה הרעה גם במצבם של החקלאים, אשר מקבלים תמורה נמוכה יותר בעד התוצרת שהם מייצרים. נוסף על כך פערי התיווך משפיעים על רמת המחירים במשק ויוצרים עיוות בהקצאת המקורות בו, שכן לתוצרת חקלאית טרייה משקל משמעותי במדרד המחירים לצרכן.

מוצע להוציא מגדר הפטור שבסעיף (4) לחוק ההגבלים העסקיים הסדר כובל שלפחות אחד הצדדים לו הוא משווק בסיטונות שהוא גם אחד מאלה: משווק קמעונאי, מי שמשווק קמעונאי שולט או בעל עניין בו, מי שהוא שולט או בעל עניין במשווק קמעונאי או שמי ששולט

נוסף על כך מוצע לקבוע מגבלת זמן של 14 ימים למתן תשובת המנהל הכללי כאמור, וזאת כדי שהליך הטלת ערובה זמנית יהיה מהיר יחסית.

לפסקה (5)

בדומה לחיקון המוצע לעניין היטל הגנה בפסקה (4) לעיל, מוצע לקבוע כי גם לעניין הטלת ערובה זמנית בקשר עם היטל היצף או היטל משווה יידרש אישור של המנהל הכללי של משרד התמ"ת אשר יינתן לאחר שקיים התייעצות עם הממונה על התקציבים במשרד האוצר.

עוד מוצע לקבוע מגבלת זמן של 14 ימים למתן תשובת המנהל הכללי, וזאת כדי שהליך הטלת ערובה זמנית יהיה מהיר יחסית.

סעיף 66 לפסקה (1)

סעיף (4) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (בפרק זה – חוק ההגבלים העסקיים), קובע פטור גורף מהוראות פרק ב' לחוק, להסדרים כובלים הנוגעים לגידול ושיווק של תוצרת חקלאית כמפורט בו. פטור זה, החל גם על משווקים סיטונאיים הקשורים בקשרי בעלות

⁸³ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128; התשס"ו, עמ' 279.

"בעל עניין", "החזקה" ו"שליטה" – כהגדרתם בחוק החברות, התשנ"ט-1999⁸⁴;

(2) בפסקה (7) –

(א) ברישה, המילים "ביום או" – יימחקו ובמקום "משולבת בים" יבוא "משולבת";

(ב) בפסקת משנה (1), המילים "ביום או" – יימחקו;

(ג) בפסקת משנה (2), המילים "ביום או" והמילים "או ספנות" – יימחקו.

67. (א) תחילתו של סעיף 3(7) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, בנוסחו בסעיף 66(2) לחוק זה, בתום חודשיים ממועד פרסומו ברשומות של פטור סוג, שיקבע הממונה בהתאם להוראות סעיף 15 לחוק האמור, לגבי הסדרים שעניינם תובלה בין-לאומית בים, או ביום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012), לפי המוקדם מביניהם.
- (ב) לא נקבע פטור סוג כאמור בסעיף קטן (א) עד יום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012), וכל עוד לא נקבע פטור הסוג, ידחה שר האוצר, בצו, את תחילתו של סעיף 3(7) האמור באותו סעיף קטן לתקופה שלא תעלה על שישה חודשים בכל פעם (בסעיף זה – תקופת דחייה).
- (ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), רשאי שר האוצר להימנע מדחייה כאמור באותו סעיף קטן מטעמים מיוחדים, לאחר שנתן למובילים ימיים ישראלים ולמובילים ימיים שמקיימים פעילות בישראל, הזדמנות להשמיע את עמדותיהם.

ד ב ר י ה ס ב ר

ניתן להפעיל כל שיקול דעת תחרותי לגביהם ואין הסעיף מותיר כל יכולת לאזן בין פגיעתם לאינטרסים אחרים העשויים להצדיקם. הפטור הגורף המתואר מתחולתן של ההוראות בדבר הסדר כובל לגבי ענף הספנות בישראל חריג גם ביחס לנהוג בקרב מדינות מפותחות ברחבי העולם, אשר בהן רווחת, בשנים האחרונות, המגמה בדבר צמצום הפטורים מתוך ההבנה שתחרות בענף מגדילה את התועלת לצרכנים.

החלת דיני ההגבלים העסקיים על ענף הספנות עולה בקנה אחד עם הרצון להגביר את התחרותיות בענף זה ובכך להביא להפחתת התשלומים בעד שירותי ההובלה הימית ולהעלאת רמת השירות וכן מהווה התאמה של הרגולציה בתחום האמור למצב באיחוד האירופי, ולהמלצות ארגון ה-OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development).

לאור האמור, מוצע לתקן את חוק ההגבלים העסקיים, כך שיבוטל הפטור הקבוע בסעיף 3(7), לעניין הסדר אשר כל כבילותיו נוגעות לתובלה בין-לאומית בים.

סעיף 67 מוצע להחיל את התיקון לסעיף 3(7) לחוק ההגבלים העסקיים הקבוע בסעיף 66(2) להצעת חוק זו, מיום י"ז בכסלו התשע"ג (1 בינואר 2012) או ממועד פרסומו ברשומות של פטור סוג לגבי הסדרים שעניינם תובלה בין-לאומית בים בהתאם להוראות סעיף 15 לחוק ההגבלים העסקיים, לפי המוקדם מביניהם. קביעתה של תחילה מאוחרת לתיקון המוצע, נועדה לאפשר לרשות

בו ושולט גם במשווק קמעונאי. הסדרים כובלים שהוצאו מגדר הפטור שבסעיף 3(4) לחוק ההגבלים העסקיים, יהיו כפופים למנגנוני ההיתר הרגילים (פטור, פטור סוג, אישור בית הדין) הקבועים בפרק ב' לחוק האמור, כמו כל הסדר כובל אחר.

יצוין כי תיקון זה לסעיף 3(4) לחוק ההגבלים העסקיים כבר הוצע במסגרת הצעת חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2008), התשס"ח-2007 (פורסם בהצעות חוק הממשלה – 335, עמ' 16), אך לא הבשיל לכדי חוק.

לפסקה (2)

סעיף 3(7) לחוק ההגבלים העסקיים, קובע פטור גורף מהוראות פרק ב' לאותו חוק, וזאת בין השאר, בנוגע להסדרים כובלים הנוגעים לתובלה בין-לאומית בים. הסעיף מאפשר למובילים בים להתקשר ביניהם תוך תיאום מחירים וחלוקת שוק, ובלא רגולציה אפקטיבית אשר תאפשר בחינה של התועלות לצרכן הנובעות מהתקשרויות אלה. כתב על כך הממונה על ההגבלים העסקיים דאז בהחלטתו בעניין "הסדר כובל בין המובילים הימיים חברי הקונפרנס EMTA" מיום כ"ח בניסן התשס"ג (30 באפריל 2003) בנוגע לתחולת הפטור על ה-THC (Terminal Handling Charges – תשלומים הנגבים בידי חברות הספנות ומביאים לידי ביטוי את הוצאותיהן בנמלים): "תוצאתו של סעיף 3 לחוק ההגבלים העסקיים היא אפוא מרחיקת לכת: חוקיות חלוטה של ההסדרים המנויים בו, אפילו פגיעתם בתחרות קשה היא מאוד. לא

⁸⁴ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189.

(ד) על החלטת שר האוצר בדבר כוונת דחייה או כוונה להימנע מדחייה, לפי סעיף קטן (ב) או (ג), לפי העניין, תפורסם הודעה באתרי האינטרנט של משרד האוצר ושל רשות ההגבלים העסקיים לא יאוחר מיום ג' בתשרי התשע"ב (1 באוקטובר 2011) או חודשיים לפני תום כל תקופת דחייה, לפי העניין.

תיקון חוק משק הגז 68. בחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002⁸⁵, בסעיף 24, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא: "(ב1) השר, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, יקבע בתקנות –

- (1) אגרה בעד הגשת מפרט או שינויים למפרט;
- (2) דרכים ומועדים לתשלום האגרה, לרבות הצמדתה למדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה וקביעת ריבית פיגורים."

תיקון חוק הנפט 69. בחוק הנפט, התשי"ב-1952⁸⁶, בסעיף 3 –

- (1) בסעיף קטן (א), במקום "השר ימנה" יבוא "השר ושר האוצר ימנו" והמילים "בהם לפחות חמישה מקרב הציבור" – יימחקו;
- (2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

- "(א1) חברי המועצה הם:
- (1) שני נציגי השר מקרב עובדי משרדו;
 - (2) שני נציגי שר האוצר והם עובד אגף החשב הכללי ועובד אגף התקציבים, במשרד האוצר;
 - (3) חמישה נציגים מקרב הציבור"

ד ב ר י ה ס ב ר

המגיש ועל כן לעתים איכות התכניות ירודה ותכיפות ההגשה גבוהה. עודף הבקשות ואיכותן הירודה יוצרים עומס על עבודת רשות הגז הטבעי וגורמים אף לבזבז משאבים ופגיעה ביעילותה. לאור האמור לעיל וכדי לרסן הגשת בקשות באופן שאינו עומד בקנה אחד עם דרישותיה המקצועיות של רשות הגז הטבעי, מוצע להוסיף את סעיף 24(ב1) המוצע, ובו לקבוע כי הגשת תכניות הנדסיות, ושינויים להן, תהיה כרוכה בתשלום אגרה.

סעיף 69 חוק הנפט, התשי"ב-1952 (בפרק זה – חוק הנפט), מסדיר, בין השאר, מתן זכות נפט כהגדרתה בחוק האמור, בנכסי המדינה, כאשר המונח "נפט" מוגדר ככולל גז טבעי.

לפי סעיף 3 לחוק הנפט שכותרתו מועצה מייצעת ימנה שר התשתיות הלאומיות מועצה מייצעת של תשעה חברים, בהם לפחות חמישה מקרב הציבור. החוק קובע כי סמכויות המועצה המייצעת הן, בין השאר, ייעוץ לשר התשתיות הלאומיות בעניין אלו שטחים יהיו פתוחים לחיפוש נפט ולהפקתו ואלו שטחים ייסגרו לחיפוש כאמור (סעיף 5 לחוק הנפט) וכן ייעוץ בעניין הענקת היתרים ורישיונות לחיפוש נפט ולהפקתו (סעיף 4 לחוק הנפט).

בשל ההתפתחויות האחרונות המפורטות להלן, הפכו ההשלכות שיש להחלטות המועצה ולהמלצותיה על השימוש וההקצאה של משאבי המדינה למשמעותיות

ההגבלים העסקיים שהות לזון בצורך ובתנאים לקביעת פטור סוג כאמור לסוגי התקשרויות אשר נהנות כיום מן הפטור הגורף הקבוע בסעיף 7(3) האמור, ואשר מוצדק לדעתה לפטור אותן מהצורך בקבלת אישור בית הדין להגבלים עסקיים להסדר כובל.

עוד מוצע כי ככל שלא ייקבע פטור סוג כאמור לעיל עד יום י"ז בכסלו התשע"ג (1 בינואר 2012), ידחה שר האוצר את מועד תחילתו של התיקון, בצו, לפרק זמן שלא יעלה על שישה חודשים בכל פעם. עוד מוצע לקבוע כי שר האוצר יהיה רשאי להימנע מדחיית תחילתו של התיקון לחוק כאמור מטעמים מיוחדים וזאת לאחר שנתן למובילים ימיים הזדמנות להשמיע את טענותיהם. כמו כן מוצע לפרסם לציבור, באמצעות האינטרנט, הודעה על אודות כוונת שר האוצר לדחות את תחילת החוק או בדבר כוונתו להימנע מדחייה כאמור.

סעיף 68 סעיף 24 לחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002, שכותרתו חובת מפרט ואישורו בידי הרשות, קובע כי כדי לקבל היתר בנייה להקמת מיתקן גז טבעי (מיתקן המשמש לקליטה, לחלוקה, להולכה, לאחסון, למדידה של גז או להפחתת לחץ של גז וכדומה), יש להגיש לאישור הממונה על הבטיחות ברשות הגז הטבעי, מפרט שכולל, בין השאר, תכנית הנדסית להקמת המיתקן. כיום, הגשת תכניות הנדסיות אינה כרוכה בתשלום מצד

⁸⁵ ס"ח התשס"ב, עמ' 55; התשס"ז, עמ' 79.

⁸⁶ ס"ח התשי"ב, עמ' 322; התשס"ב, עמ' 83.

70. בחוק יום חינוך ארוך ולימודי העשרה, התשנ"ז-1997⁸⁷, בסעיף 4(א), במקום "התשע"ד" תיקון חוק יום חינוך ארוך ולימודי העשרה יבוא "התשע"ו".
71. בחוק לימוד חובה (תיקון מס' 28), התשס"ז-2007⁸⁸, בסעיף 2 –
- (1) בפסקה (2), במקום "על כיתות א', בעשר שעות לימוד" יבוא "על כיתות ב', בחמש שעות לימוד";
 - (2) בפסקה (3), במקום "התשע"ב – על כיתות ב', בחמש שעות לימוד" יבוא "התשע"ג – על כיתות א', בעשר שעות לימוד";
 - (3) בפסקה (4), במקום "התשע"ג" יבוא "התשע"ד".

ד ב ר י ה ס ב ר

עד היום הוחל בהדרגה יישומו של חוק יום חינוך ארוך במוסדות החינוך ב-106 יישובים, בהתאם למדדים סוציו-אקונומיים. כמו כן, עד היום הוחל בהדרגה יישומו של חוק יום חינוך ארוך בגני הילדים ב-92 יישובים, בהתאם למדדים סוציו-אקונומיים. במקומות שבהם הוחל יום חינוך ארוך, ימשיך להיות מונהג הסדר זה, והחלת יום חינוך ארוך ביישובים נוספים ובשכונות נוספות תותאם למועד החדש.

סעיף 71 בחוק לימוד חובה (תיקון מס' 28), התשס"ז-2007 (בפרק זה – תיקון מס' 28), תוקן חוק לימוד חובה, התש"ט-1949, ונוסף לו סעיף 12 שכוותרתו הגבלת מספר התלמידים בלימודי מיומנויות היסוד (בפרק זה – סעיף 12). סעיף 12 האמור קובע כי בלימודים המתקיימים במוסד חינוך רשמי, בכיתת יסוד (כיתות א' ו-ב'), יילמדו 10 שעות לפחות מסך כל שעות הלימוד השבועיות של מיומנויות היסוד (קריאה, כתיבה וחשבון) בכיתת לימוד שבה היחס בין מספר התלמידים למורה אינו עולה על עשרים (בפרק זה – מסגרת לימודים מצומצמת).

לתיקון האמור נקבעה, בסעיף 2 של תיקון מס' 28, תחולה הדרגתית, כך שהחל בשנת הלימודים התשס"ט, תלמידי כיתות א' ילמדו במסגרת לימודים מצומצמת 5 שעות לימוד שבועיות, לפחות, והחל בשנת הלימודים התש"ע ילמדו במסגרת זו 10 שעות לימוד שבועיות לפחות; ביחס לתלמידי כיתות ב' – החל בשנת הלימודים התשע"א ילמדו במסגרת לימודים מצומצמת 5 שעות לימוד שבועיות לפחות, והחל בשנת הלימודים התשע"ב ילמדו במסגרת זו 10 שעות לימוד שבועיות, לפחות.

הוראות התחולה ההדרגתית האמורות תוקנו במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (ס"ח התשס"ט, עמ' 196), ושם נקבע, כי החלתו ההדרגתית של סעיף 12 האמור תהיה כך שתחילת יישומו לענין תלמידי כיתות א' לא תשתנה, ואולם השלמת היישום תידחה לשנת הלימודים התשע"א; ביחס לתלמידי כיתות ב' – נקבע כי תחילת יישום הסעיף תידחה לשנת הלימודים התשע"ב, והשלמת היישום תידחה לשנת הלימודים התשע"ג.

ביותר: גילוי מאגרי הגז הטבעי מול חופי חיפה וחדרה "תמר" ו"דלית", העלייה החדה במחיר הנפט בשנים האחרונות, התפתחות טכנולוגיות של חיפוש וכן הצטברות הניסיון בתחום מחד גיסא והיותם של מאגרי החיפוש משאב ציבורי יקר ערך המוגבל בכמות מאידך גיסא.

בשים לב לסמכויות משרד האוצר מתוקף חוק יסודות התקציב, התשס"ה-1985 וחוק נכסי המדינה, התשי"א-1951, ולאור המומחיות והניסיון הקיימים בתחומים אלה במשרד האוצר, מוצע לתקן את סעיף 3 לחוק הנפט ולקבוע כי את המועצה המייעצת ימנו הן שר האוצר והן שר התשתיות הלאומיות וכן לשלב במועצה את נציג החשב הכללי במשרד האוצר, נציג אגף התקציבים במשרד האוצר וכן שני נציגים ממשרד התשתיות הלאומיות.

שילוב כאמור יוביל, להערכת גורמי המקצוע במשרד האוצר, לשיפור עבודת המועצה בכל הנוגע להמלצות על שימוש מושכל במשאבי המדינה והקצאתם היעילה.

סעיף 70 סעיף 4(א) לחוק יום חינוך ארוך, התשנ"ז-1997 (בפרק זה – חוק יום חינוך ארוך) קובע כי החוק האמור יוחל בהדרגה, החל בשנת הלימודים התשנ"ח, ביישובים, בשכונות, במוסדות חינוך או בשכבות גיל שיקבע שר החינוך בצווים, תוך מתן עדיפות ליישובים, לשכונות, למוסדות חינוך או לשכבות גיל אשר לדעת השר זקוקים לסיוע נוסף בחינוך, ובלבד שהחלתו תושלם לא יאוחר מתחילת שנת הלימודים התשע"ה.

בעקבות יישום רפורמת "אופק חדש" בגני הילדים, בחינוך היסודי ובחטיבת הביניים נוספו ומיתוספות שעות לימודים רבות למערכת החינוך המאריכות את יום הלימודים. נוסף על כך בהתאם לצווים שפורסמו על ידי שר החינוך עד כה, השלמת החלתו של חוק יום חינוך ארוך כרוכה בעלויות תקציביות רחבות היקף העומדות על למעלה ממיליארד שקלים חדשים.

נוכח האמור, מוצע לדרות את השלמת החלת חוק יום חינוך ארוך בשתי שנות לימוד, לשנת הלימודים התשע"ו. השפעת התיקון המוצע על זכויותיהם של ילדים:

דחיית זכאותם של תלמידים ליום חינוך ארוך מתחילת שנת הלימודים התשע"ד לתחילת שנת הלימודים התשע"ו.

⁸⁷ ס"ח התשנ"ז, עמ' 204; התשס"ט, עמ' 195.

⁸⁸ ס"ח התשס"ז, עמ' 387; התשס"ט, עמ' 196.

72. תיקון חוק הדיור הציבורי (זכויות רכישה), התשנ"ט-1998⁸⁹, בסעיף 21, במקום "ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011)" יבוא "ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016)".
73. תיקון חוק הרשות לפיתוח ולקידום התרבות, התיירות וקשרי החוץ של ירושלים, התשס"ו-2005⁹⁰, בסעיף 24, במקום "בתום שלושה חודשים מיום פרסומו" יבוא "ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016)".

ד ב ר י ה ס ב ר

בידי הכנסת. במסגרת זאת, בחוק הדיור הציבורי (זכויות רכישה) (תיקון מס' 3), התשס"ח-2008 (ס"ח התשס"ח, עמ' 851), נדחה תוקפו עד יום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011).

לצד דחיית כניסתו לתוקף של החוק, ניהלה הממשלה מבצעי מכר מאז 1999 ועד היום, כאשר במסגרת מבצעים אלה נמכרו דירות הדיור הציבורי לזכאים בהנחות משמעותיות. ההנחה הממוצעת במבצעי המכר השונים נעה בין 53% ל-80% ממחיר השוק.

מבצעי המכר הקטינו משמעותית את מלאי הדירות של הדיור הציבורי, והביאו לצמצום יכולתה של הממשלה לספק פתרונות דיור לאוכלוסיית הזכאים. כניסתו לתוקף של חוק הדיור הציבורי צפויה להאיץ תהליך זה, בשל הנחות הרכישה המשמעותיות המוענקות מכוחו, ובכך תצטמצם עוד יותר יכולת הממשלה לספק פתרונות דיור כאמור.

יצוין עוד, כי בשל העובדה שברכישת הדירה הציבורית הדייר אינו מחויב לעבור בדיקת זכאות ערכנית, הרי שהרכישות מתבצעות על סמך זכאות שנקבעה לפני שנים רבות, אשה לעתים, אינה ערכנית עוד. כך נוצר מצב שבו, לעתים, המדינה מסבסדת רכישת דירות לדיירים שאינם בהכרח הנוקדים ביותר לכך.

לאור האמור לעיל, מוצע לדחות את יישומו של החוק בחמש שנים נוספות.

סעיף 73 חוק הרשות לפיתוח ולקידום התרבות, התיירות וקשרי החוץ של ירושלים, התשס"ו-2005 (בפרק זה – חוק הרשות לקידום ירושלים), אשר נחקק כהצעת חוק פרטית, קובע כי יוקם גוף מתמחה שיעסוק, בין השאר, בייזום תכניות ופעילויות לפיתוח ולקידום התרבות, התיירות וקשרי החוץ של ירושלים.

מאז שנכנס החוק לתוקפו, החלו מהלכים למינוי חברים במועצת הרשות האמורה, אולם מהלכים אלה לא הושלמו ו"הרשות לפיתוח ולקידום התרבות, התיירות וקשרי החוץ של ירושלים" לא הוקמה.

ביום כ"ו בסיוון התשס"ט (18 ביוני 2009) החליטה מועצת עיריית ירושלים להעביר באופן זמני את הטיפול בתחום התיירות ל"רשות לפיתוח ירושלים" הפועלת מכוח חוק הרשות לפיתוח ירושלים, התשמ"ח-1988 (בפרק זה

עם זאת, בעקבות יישום רפורמת "אופק חדש" בחינוך היסודי נוספו שעות לימודים רבות למערכת החינוך, שמטרתן העיקרית היא לאפשר לימודים בקבוצות קטנות, שבהן היחס בין מספר התלמידים למורה לא עולה על 5 (שעות פרטניות). החלטות הממשלה מס' 4016 ומס' 4275, מיום כ"ג באב התשס"ח (24 באוגוסט 2008) ומיום כ"ט בחשוון התשס"ט (27 בנובמבר 2008) קבעו את הפעלתה של התכנית להקטנת מספר התלמידים בכיתה, באופן הדרגתי, החל בשנת הלימודים התשס"ט.

יישום רפורמת "אופק חדש" והתכנית להקטנת מספר התלמידים בכיתה צמצם את הצורך בתוספת שעות לימוד לשם הקטנת מספר התלמידים במסגרות הלימוד.

נוכח האמור, ובשל עלותו התקציבית הגבוהה של תיקון מס' 28, מוצע לדחות את מועד תחולתו של התיקון האמור, כך שההרחבה של מספר שעות הלימוד השבועיות, מ-5 שעות לימוד ל-10 שעות לימוד תידחה ביחס לכיתות א', לשנת הלימודים התשע"ג (במקום שנת הלימודים התשע"א), וביחס לכיתות ב', לשנת הלימודים התשע"ד (במקום שנת הלימודים התשע"ג). עם זאת יצוין כי מוצע להקדים את תחילת יישום החוק ביחס לכיתות ב', כך שכבר בשנת הלימודים התשע"א תלמידי כיתות ב' ילמדו את מיומנויות היסוד במסגרת מצומצמת בשיעור של 5 שעות לימוד שבועיות.

השפעת התיקון המוצע על זכויותיהם של ילדים:

התיקון המוצע דוחה כאמור את ההרחבה של מספר שעות הלימוד השבועיות, מ-5 שעות לימוד ל-10 שעות לימוד, שבהן ילמדו כיתות א' ו-ב' במסגרת לימודים מצומצמת, כך שבעבור כיתות א' תוחל ההרחבה בשנת הלימודים התשע"ג, במקום שנת הלימודים התשע"א, ובעבור כיתות ב' תחול ההרחבה בשנת הלימודים התשע"ד, במקום בשנת הלימודים התשע"ג. כמו כן, יובהר, כי תוספת 5 שעות לימוד שבועיות במסגרת לימודים מצומצמת לכיתות ב', הוקדמה כאמור משנת הלימודים התשע"ב לשנת הלימודים התשע"א.

סעיף 72 חוק הדיור הציבורי (זכויות רכישה), התשנ"ט-1998 (בפרק זה – חוק הדיור הציבורי), שבו נקבעו הסדרים לרכישת דירות של דיור ציבורי בידי זכאים, כהגדרתם בחוק האמור, לרבות הנחות משמעותיות ברכישה, נחקק בשנת 1998, ואולם כניסתו לתוקף נדחתה מזמן לזמן

⁸⁹ ס"ח התשנ"ט, עמ' 2; התשס"ט, עמ' 328.

⁹⁰ ס"ח התשס"ו, עמ' 98.

"פרסום הודעות בידי גוף ציבורי 26א. (א) מקום שחיקוק מחייב גוף ציבורי, לרבות עובד או נושא משרה בו, לפרסם הודעה בעיתון, על חשבון הגוף הציבורי, רואים את החובה כמבוצעת אף אם ההודעה פורסמה באתר האינטרנט של הגוף הציבורי או באתר אינטרנט אחר שיקבע שר המשפטים (בסעיף זה – אתר האינטרנט). (ב) (1) פרסום לפי סעיף קטן (א) ייעשה במדור מיוחד באתר האינטרנט אשר יישא כותרת המבהירה את תוכני הפרסום (בסעיף זה – מדור הפרסום). (2) מדור הפרסום יהיה נגיש לכלל הציבור ופרסום ההודעות בו ושמירתן בידי הגוף הציבורי, ייעשו באופן שיבטיח את זמינותן של ההודעות ואת יכולת האחזור שלהן והפקת פלט מהן, והכל לתקופה ההולמת את תכלית החיקוק המחייב את פרסומן. (3) נוסף על הוראות פסקה (2) יישמר במערכת שבאמצעותה מפרסם הגוף הציבורי את ההודעות במדור הפרסום, מידע מהימן לעניין מועד פרסום ההודעות, ככל שהדבר נדרש לצורך תכלית החיקוק המחייב את פרסומן.

ד ב ר י ה ס ב ר

עומדת על סך של עשרות מיליוני שקלים חדשים בשנה. זאת, בעוד שבעת האחרונה חלה ירידה ניכרת ברמת החשיפה שלה זוכה הפרסום בעיתונים, בעוד שהחשיפה לאינטרנט נמצאת בעליה מתמדת, ובהתאמה משתנה יעילות הפרסום בכל אחד מאמצעים אלה.

לאור האמור מוצע לתקן את חוק הפרשנות, התשמ"א-1981 (להלן – חוק הפרשנות), ולהוסיף לו את סעיף 26א ובו ייקבע, בסעיף קטן (א), כי מקום שבו חיקוק מחייב גוף ציבורי לפרסם הודעה בעיתון על חשבון הגוף הציבורי, רואים את החובה כמבוצעת אף אם ההודעה פורסמה באתר האינטרנט של הגוף הציבורי או באתר אינטרנט אחר שיקבע שר המשפטים.

נוסף על כך מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ב) של סעיף 26א המוצע, הוראות אשר יסדירו את אופן הפרסום באתר האינטרנט. על פי המוצע ייעשה הפרסום במדור מיוחד באתר האינטרנט אשר יישא כותרת המבהירה את תוכני הפרסום. מוצע כי אתר האינטרנט יהיה נגיש לכלל הציבור בלא תשלום, וכי פרסום ההודעות בו ושמירתן בידי הגוף הציבורי ייעשו באופן שיבטיח את זמינות ההודעות המתפרסמות, את יכולת האחזור שלהן והפקת פלט מהן, והכל לתקופה ההולמת את תכלית החיקוק המחייב את פרסום ההודעות. נוסף על כך מוצע לקבוע כי במערכת יישמר מידע נוסף שייתעד את מועד הפרסום באינטרנט, גם זאת בשים לב לתכלית החיקוק המחייב את פרסום ההודעות. כמו כן מוצע, בסעיף קטן (ג)(1) ו-(2) של סעיף

– הרשות לפיתוח ירושלים), והמהווה את הגוף המתאים ביותר כיום להקמת התשתיות הדרושות למערך התיירות בירושלים. הרשות לפיתוח ירושלים החלה בבניית תכנית תיירות אסטרטגית רב-שנתית לעיר, תכנית שעתידיה להיתמך גם ממקורות ממשלתיים.

הקמתה של רשות סטטוטורית נוספת בירושלים, מלבד הרשות לפיתוח ירושלים כפי שמוצע בחוק הרשות לקידום ירושלים, נושאת השלכות תקציביות וניהוליות. עצם קיומה של רשות עצמאית דורש תקציבים ניכרים לכוח אדם, הוצאות הנהלה, תפעול והוצאות משרדיות, וזאת עוד בטרם תחל הרשות החדשה לפעול. נוסף על כך, הקמת רשות חדשה תיצור כפילויות בתחומים המטופלים כיום במסגרת הרשות לפיתוח ירושלים ובעירייה. בשלב הראשוני של יצירת אסטרטגיה תיירותית ותשתיות תיירות, רשות ייעודית נוספת לתיירות לא תהווה ערך מוסף לקידום תחום התיירות בעיר, ולפיכך מוצע לדחות בחמש שנים את מועד תחילתו של החוק.

סעיף 74 משרדי הממשלה וגופים ציבוריים שונים מחויבים על פי דין לפרסם בעיתונים יומיים הודעות שונות (כגון פרסום מכרז, החלטות שונות של המשרד ומידע לציבור בעניינים שונים).

פרסום ההודעות של משרדי הממשלה בעיתונים מבוצע בפועל באמצעות לשכת הפרסום הממשלתית, ומשכך, השתתפות משרדי הממשלה השונים בתקציב לשכת הפרסום הממשלתית בשל פרסום בעיתונות בלבד,

⁹¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 302; התשנ"ד, עמ' 358.

(ג) שר המשפטים, בהסכמת שר האוצר, רשאי לקבוע הוראות בעניינים אלה:

(1) האופן ומשך הזמן לשמירת ההודעות והמידע לעניין מועד הפרסום, לפי סעיף קטן (ב);

(2) מידע נוסף על המידע האמור בסעיף קטן (ב)(3), שיישמר במערכת שבאמצעותה מפרסם הגוף הציבורי את ההודעות במדור הפרסום;

(3) סוגי הודעות שלגביהם יחולו הוראות סעיף קטן (א) בתנאים שייקבעו; בתקנות לפי פסקה זו ניתן לקבוע, בין השאר, כי מספר גופים ציבוריים יפרסמו את ההודעות כאמור באתר האינטרנט במרוכז;

(4) סוגי הודעות שלגביהם לא יחולו הוראות סעיף קטן (א).

(ד) בסעיף זה, "גוף ציבורי" – כל אחד מאלה:

(1) משרד ממשלתי, לרבות יחידת סמך שלו;

(2) גוף ציבורי נוסף שקבעו בצו שר האוצר ושר המשפטים, ולעניין רשויות מקומיות – לאחר התייעצות עם שר הפנים.

תחילה 75. תחילתו של חוק זה ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011) אלא אם כן נקבע בו אחרת.

ד ב ר י ה ס ב ר

יפרסם הגוף הציבורי בעיתונות, מזמן לזמן, הודעה לציבור שבה כתובת אתר האינטרנט שבו מתפרסמות הודעות מסוימות מטעמו.

כמו כן, מכיוון שקיימים סוגי פרסומים אשר בשלהם לא ניתן להסתפק בשלב זה בפרסום באינטרנט, וזאת לאור אופיו של הפרסום הספציפי, מוצע לקבוע בסעיף 26א(ג)(4) המוצע כי הוראות הסעיף לא יחולו לגבי הודעות מסוימות שיקבע שר המשפטים, בהסכמת שר האוצר.

בסעיף קטן (ד) של סעיף 26א מוצע לקבוע כי הוראות התיקון המוצע יחולו על משרדי הממשלה ועל יחידות הסמך שלהם, בשלב הראשון, וכי שר המשפטים ושר האוצר, רשאים לקבוע גופים ציבוריים נוספים שלגביהם יחול התיקון, ובלבד שקביעה של רשויות מקומיות בצו כאמור תיעשה לאחר התייעצות עם שר הפנים.

26א, להסמיך את שר המשפטים, בהסכמת שר האוצר, לקבוע תקנות לעניין אופן שמירת ההודעות והמידע כאמור ותקופת השמירה וכן לקבוע סוגי מידע נוספים שיישמרו במערכת. לעניין זה יובהר כי אין בהוראות האמורות כדי לגרוע מהוראות חוק הארכיונים, התשט"ו-1955.

בסעיף קטן (ג)(3) של סעיף 26א מוצע להסמיך את שר המשפטים, בהסכמת שר האוצר, לקבוע סוגי הודעות שלגביהם יחולו הוראות סעיף קטן (א) בתנאים שייקבע. כך למשל ניתן לקבוע כי הוראות סעיף קטן (א) יחולו על הודעות שקיימת לגביהן חובת פרסום בעיתון ובלבד שהגוף הציבורי יפנה בעיתון, כאמור באותו חיקוק, להודעה בנוסח המלא המצויה באתר האינטרנט של הגוף הציבורי. עוד ניתן לקבוע כי כמה גופים ציבוריים יפרסמו את ההודעות באתר האינטרנט במרוכז, וזאת כדי להקל על הציבור באיתור מודעות כאמור. אפשרות נוספת היא קביעת תנאי שלפיו

נספח לדברי הסבר

להלן נוסח הסעיפים בחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959, שמוצג בפרק י"ג בסעיף 55(9) ו-33 להצעת החוק, לבטלם:

מינוי מועצת מרכז ההשקעות

12. הממשלה תמנה למועצת מרכז ההשקעות, בנוסף לחברי מינהלת מרכז ההשקעות, עשרה חברים מקרב הציבור, שימונו לאחר התייעצות עם רשויות מקומיות, עם ארגונים ועם מוסדות כלכליים, ציבוריים, מדעיים ומקצועיים המטפלים בענפי משק בעלי חשיבות כלכלית-לאומית.

תפקידי מועצת מרכז ההשקעות

13. אלה תפקידי מועצת מרכז ההשקעות, למעט בעניינים הנוגעים למפעלים תיירותיים:

(1) לייצג לממשלה בכל ענין הנוגע להגשמתה של מטרת חוק זה, ובמיוחד בדבר קווי היסוד לעידוד השקעות הון, דרכים לביצועם ותחיקה לעידוד השקעות הון;

(2) לדון, כאמור בסעיף 25, בעררים שהוגשו על פי אותו סעיף ולחוות דעה עליהם לשרים.

סדרי פעולת מועצת מרכז ההשקעות

14. מועצת מרכז ההשקעות תקבע את סדרי דיוניה ועבודתה, במידה שלא נקבעו בתקנות.

תשלומים לחברי מועצת מרכז ההשקעות

15. חבר מועצת מרכז ההשקעות מקרב הציבור זכאי לקבל מאוצר המדינה את הוצאותיו שהוציא עקב השתתפותו בישיבות המועצה, לרבות הפסד שכר עבודה.

פרק שביעי 3: הטבות במס לחברה

תעשייתית בהשקעת חוץ

הגדרות

53. בפרק זה –

"הון מניות" – לרבות פרמיות על מניות;

"השקעת חוץ" – השקעה בסכום שלא יפחת מ-5 מיליון שקלים חדשים, של תושב חוץ בחברה, במישרין או בעקיפין, המקנה לו חלק בהון המניות כולל הלוואות בעלים, וכן חלק בכל אחת מהזכויות הבאות: רווחים, כוח הצבעה ומינוי מנהלים (להלן – הזכויות); לענין השקעת חוץ –

(1) חברה שבשליטתו של תושב ישראל במישרין או בעקיפין, או חברה שתושבי ישראל הם הנהנים או הזכאים ל-25% או יותר מהכנסותיה או מרווחיה, במישרין או בעקיפין, לא יראוה כתושב חוץ; אולם שר האוצר רשאי לקבוע שתיראה כתושב חוץ אם השולט בה הוא

חברה שמניותיה נסחרות בבורסה והון המניות שלה שבידי תושבי חוץ והתחייבויותיה לתושבי חוץ הם שבעים וחמישה אחוזים לפחות מסך כל הון מניותיה והתחייבויותיה;

(2) (נמחקה);

(3) "הלוואת בעלים" – הלוואה הניתנת לחברה מאת בעל מניות בה, לפרעון במשך תקופה שאינה פחותה משלוש שנים;

(4) יראו השקעה של תושב חוץ בהשקעה בחברה גם אם רכש את מניותיה מאחר, ובלבד שהון המניות הנפרע בחברה שמניותיה נרכשו כאמור עולה על 5 מיליון שקלים חדשים;

"חברה בהשקעת חוץ" – חברה שהשקעות החוץ בה מקנות למשקיעיהן שיעור העולה על 25% בכל אחת מהזכויות וכן שיעור העולה על 25% מהון המניות כולל הלוואות בעלים, ובלבד שהחלק בהון המניות לבדו עולה אף הוא על 25%;

לענין חברה בהשקעת חוץ, השקעה בעקיפין באמצעות חברה תהיה בגדר השקעת חוץ רק אם נעשתה באמצעות חברה שאף היא חברה בהשקעת חוץ (להלן – החברה המשקיעה), ויחולו לגבי השקעה כאמור הוראות אלה:

(1) הסכום שיובא בחשבון לענין קביעת שיעור השקעת החוץ בהון המניות כולל הלוואות הבעלים של החברה המשקיעה בחברה פלונית יהיה חלק יחסי מסכום ההשקעה של החברה המשקיעה, כיחס השקעת החוץ שיש בה בהון המניות כולל הלוואות הבעלים לכלל הון המניות כאמור בחברה המשקיעה, אך לא יותר מסכום אשר ביחד עם סך כל השקעות החוץ של החברה המשקיעה יעלה על סכום השקעת החוץ בחברה המשקיעה לפי שער החליפין בעת ההשקעה בחברה הפלונית, בתוספת חלק מהרווחים הבלתי מחולקים שנצברו בה לרבות רווחים שהונו, כחלקם של משקיעי החוץ בתחילת שנת המס בזכות לרווחים בחברה המשקיעה;

(2) החלק שיובא בחשבון לענין קביעת השיעור של החברה המשקיעה בזכויות בחברה הפלונית, יהיה חלק מהזכויות שיש לחברה המשקיעה בחברה הפלונית, כחלקם של משקיעי החוץ בזכויות בחברה המשקיעה;

"חברה בהשקעת חוץ גדולה" – חברה בהשקעת חוץ שהיא אחת מאלה:

(1) חברה שהשקעות החוץ בה מקנות למשקיעיהן שיעור העולה על 49% בכל אחת מהזכויות וכן שיעור העולה על 49% מהון המניות כולל הלוואות בעלים, ובלבד שהחלק בהון המניות לבדו עולה אף הוא על 49%;

(2) חברה שהשקעות החוץ בה אינן פחותות מסכום השווה לעשרה מיליון דולר של ארה"ב והן מהוות לפחות שני שלישים מהון המניות שלה; "חברה תעשייתית בהשקעת חוץ" – חברה בהשקעת חוץ שהיא אחת מאלה:

(1) חברה תעשייתית כאמור בחוק עידוד התעשייה (מסים), תשכ"ט-1969 (להלן – חוק עידוד התעשייה);

(2) חברת ספנות שחל עליה סעיף 49(1) לחוק האמור;

(3) חברה תושבת ישראל אשר לפחות 70% מהכנסותיה הם מהשכרת ציוד להשכרה כמשמעותו בסעיף 40א או מהשכרת בנינים תשייתיים אשר בהתאם לתכנית המאושרת מיועדים להשכרה למפעלים מאושרים;

(4) חברה בהשקעת חוץ גדולה שהיא בעלת מפעל מאושר ואינה חברה תעשייתית כאמור בפסקה (1), והיא נמנית עם סוג חברות כאמור שאושר לענין זה בידי השרים באישור ועדת הכספים של הכנסת;

"חברה עתירת השקעות חוץ" – חברה בהשקעת חוץ שנתקיימו בה כל אלה:

(1) היא חברה תעשייתית כאמור בחוק עידוד התעשייה שמפעלה התעשייתי הוא מפעל מאושר;

(2) השקעות החוץ בה מקנות למשקיעיהן שיעור העולה על 74% בכל אחת מהזכויות וכן שיעור העולה על 74% מהון המניות כולל הלוואות בעלים, ובלבד שהחלק בהון המניות לבדו עולה אף הוא על 74%;

(3) ההשקעה על פי התכנית המאושרת איננה פחותה מסכום השווה לעשרים מיליון דולר של ארה"ב;

"מקדם לתיאום השער", לשנת מס – ההפרש בין שערי החליפין של הלירה לדולר של ארצות הברית בתום שנת המס ובתום שנת הבסיס מחולק בשער החליפין שהיה בתום שנת הבסיס; ואולם אם נקבעה תקופת שומה מיוחדת –

(1) אם היא מסתיימת לפני 30 בספטמבר – יהא המקדם לתיאום השער, המקדם לשנת המס שקדמה לשנת המס שאליה מתייחסת התקופה המיוחדת;

(2) אם היא מסתיימת אחרי 29 בספטמבר ולפני 31 בדצמבר – יהא המקדם לתיאום השער, המקדם לשנת המס שאליה מתייחסת תקופת השומה המיוחדת;

"שנת הבסיס" –

(1) לגבי פחת – שנת המס שבה הופעל הנכס, ואם חלפה יותר משנה מיום התשלום הראשון

בעד הנכס ועד להפעלתו – שנת המס שקדמה לשנת המס שבה הופעל הנכס; לענין זה, נכסים שונים שהופעלו כמערכת אחת בפרק זמן אחד, ייראו כנכס אחד שהופעל בעת הפעלת המערכת;

(2) לגבי הלוואה לזמן ארוך – שנת המס שבה נתקבלה ההלוואה;

(3) לגבי נכסים שוטפים, התחייבויות שוטפות, הון מניות ורווחים – השנה שקדמה לשנת המס;

"הלוואה לזמן ארוך" – הלוואה – למעט הלוואות בעלים – שנתקבלה לפרעון במשך תקופה שאינה פחותה מארבע שנים מיום קבלתה;

"נכסים שוטפים" ו"התחייבויות שוטפות" – כפי שנקבע בתקנות;

"סכום לתיאום הפחת או ההפחתה" – סכום הפחת או ההפחתה המותרים בניכוי בשנת המס, כפול במקדם לתיאום השער;

"סכום לתיאום שיעורי הפרעון של הלוואה לזמן ארוך" – שיעורי הפרעון של הלוואה בשנת המס, כפול במקדם לתיאום השער;

"סכום לתיאום הנכסים השוטפים" – סכום הנכסים השוטפים בתום השנה שקדמה לשנת המס, כפול במקדם לתיאום השער;

"סכום לתיאום ההתחייבויות השוטפות" – סכום ההתחייבויות השוטפות בתום השנה שקדמה לשנת המס, כפול במקדם לתיאום השער;

"סכום לתיאום רווחים" – רווחים כפול במקדם לתיאום השער; לענין זה, "רווחים" – סך כל העודפים הכלולים בהון העצמי, לפי המאזן של החברה לסוף השנה שקדמה לשנת המס, שמקורם ברווחים הראויים לחלוקה;

"סכום לתיאום הון המניות" – הסכום של הון המניות הנפרע בתום השנה שקדמה לשנת המס, כפול במקדם לתיאום השער, ואם גדל ההון הנפרע בתוך שנת המס – בתוספת הסכום המוגדל ב־1 באפריל, ב־1 ביולי או ב־1 באוקטובר, לפי המועד הקרוב ביותר שלפניו נעשתה ההגדלה, כפול במספר החדשים שנותרו מהמועד האמור ועד תום שנת המס או תקופת השומה המיוחדת, מחולק ב־12 וכפול במקדם לתיאום השער;

שאר המונחים – כמשמעותם בפקודת מס הכנסה (בפרק זה – הפקודה).

זכאות להטבות

53.ט. (א) (1) חברה, כל זמן שהיא חברה תעשייתית בהשקעת חוץ, תהא זכאית, לפי בקשתה, להטבות על פי פרק זה, במשך 10 שנים מהשנה הראשונה לקבלת ההטבות, ובלבד שבשנה

הראשונה ובשנה שביקשה את ההטבות היה לה מפעל תעשייתי שהוא מפעל מאושר שטרם חלפו 12 או 10 שנים, כאמור בסעיף 45, לגבי המפעל או ההרחבה האחרונה שלו (לחברה כאמור ייקרא להלן – חברה זכאית).

ההטבות כאמור יינתנו –

(א) לחברה בהשקעת חוץ גדולה או חברה עתירת השקעות חוץ שקיבלה אישור להקמתו או להרחבתו של מפעלה עד יום 30 במרס 1983;

(ב) לחברה בהשקעת חוץ אחרת, אם ביקשה את ההטבות לפני שנת המס 1982.

(2) חברה בהשקעת חוץ גדולה או חברה עתירת השקעות חוץ קיבלה אישור להקמתו או להרחבתו של מפעלה בשנות המס 1978 עד 1981, תהא – החל מהשנה שבה ביצעה לפחות רבע מהתכנית – זכאית לפי בקשתה להטבות שלפי סעיף 53 במקום ההטבות האחרות שלפי פרק זה (להלן – הטבות חלופות); ובלבד שחברה כאמור שביצעה לפחות רבע מהתכנית לפני שהיתה לחברה תעשייתית, תהא זכאית להטבות החלופות, משנת המס שבה היתה לחברה כאמור, גם בשל השנים שמהשלמת רבע התכנית ועד להיותה חברה כאמור, היתה החברה חברה זכאית גם לפני קבלת אישור כאמור, יובאו שנות זכאותה הקודמות בחשבון מניין עשר השנים האמורות בפסקה (1).

(3) על אף האמור בפסקאות (1) ו-(2), רשאים השרים, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להאריך את המועד לענין קבלת הטבות.

(ב) לא יינתנו הטבות בשנת מס פלונית, אלא אם הומצאו דו"חות ואישורים כפי שנקבע בתקנות.

הפרשה לייצוב ההון

53. (א) לשם בירור הכנסתה החייבת של חברה זכאית יותר לה ניכוי של הפרשה לייצוב ההון; ההפרשה לייצוב ההון היא הסכומים הדרושים לתיאום הפחת או ההפחתות בשנת מס פלונית וסכומים הדרושים לתיאום עלות הנכסים השוטפים, פחות הסכומים הדרושים לתיאום שיעורי הפרעון של ההלוואות לזמן ארוך שיש לפרעם בשנת המס, הסכומים הדרושים לתיאום ההתחייבויות השוטפות והפרשי השער ששולמו לבעלי המניות תושבי החוץ, המותרים לניכוי על פי סעיף 17(1) לפקודה או על פי סעיף 14 לחוק עידוד התעשייה.

(ב) היתה ההפרשה לייצוב ההון שלילית, יראוה כהכנסה באותה שנה, בסכום שלא יעלה על ההפרשה לייצוב ההון שהותרה לחברה לניכוי בשתי שנות המס שקדמו לה; עלה סכום ההפרשה השלילית על סכום ההפרשה שהותר לה לניכוי כאמור, יועבר העודף לשתי

השנים הבאות בזו אחר זו ויופחת מסכום ההפרשה לייצוב ההון שבהן; לענין זה, הפרשה היא שלילית כאשר סך כל הסכומים לתיאום שיעורי הפרעון של ההלוואות לזמן ארוך, ההתחייבויות השוטפות והפרשי השער כאמור בסעיף קטן (א), עולה על סך כל הסכומים לתיאום הפחת, ההפחתות והנכסים השוטפים.

(ג) חברה שהיתה חברה זכאית בחלק בלבד של שנת המס או תקופת השומה המיוחדת, תהא זכאית באותה שנה להפריש לייצוב ההון את מלוא הסכומים הדרושים לתיאום הפחת או ההפחתות המותרים לה באותה שנה, בניכוי מלוא הסכומים הדרושים לתיאום שיעורי הפרעון של ההלוואות לזמן ארוך שיש לפרעם באותה שנה, אך תהא זכאית להפריש רק חלק יחסי מהסכומים הדרושים לתיאום עלות הנכסים השוטפים, פחות הסכומים הדרושים לתיאום ההתחייבויות השוטפות, שהוא כיחס מספר החדשים השלמים שבהם היתה זכאית ל-12, הכל בניכוי חלק יחסי כאמור של הפרשי השער המותרים לניכוי כאמור בסעיף קטן (א).

קרן לייצוב ההון

53. (א) ההפרשות לייצוב ההון בשנת מס פלונית בתוספת סך כל ההפרשות כאמור שהצטברו עד שנת המס שקדמה לה, בניכוי סך כל ההפרשות השליליות באותן שנים, הסכומים שחולקו כמניות הטבה בשנים האמורות והסכומים הדרושים לתיאום הרווחים באותן שנים, יהיו את הקרן לייצוב ההון לתום אותה שנה.

(ב) החברה תתן גילוי נאות, בדו"חותיה הכספיים, לסכום שהיה בקרן לייצוב ההון לסוף שנת המס הקודמת, ותפרט את השינויים שחלו בה בתוך שנת המס.

חלוקת רווחים מקרן ייצוב ההון

53. (א) חברה שחילקה בשנת מס פלונית רווחים מתוך הקרן לייצוב ההון, תהא חייבת באותה שנה בתשלום המס שנפטרה מתשלומה כתוצאה מניכוי ההפרשה כאמור בסעיף 53(א), בצירוף ריבית פיגורים לתקופה שמתום השנה שבה נעשתה ההפרשה שממנה חולקו הרווחים ועד יום התשלום.

לקוח מתוך הפדאור:

דין תיאום הפחת לענין חילוף ורייוח הון

53. (א) דין מחצית הסכום לתיאום הפחת כדין ניכוי נוסף לענין האמור בסעיף 12 לחוק עידוד התעשייה ולענין הגדרת "פחת מתואם" שבסעיף 88 לפקודה.

פטור לעודף אינפלציוני במכירת מניות

53. (א) נמכרה מניה של תושב חוץ בחברה תעשייתית בהשקעת חוץ לתושב חוץ אחר, יהיה העודף האינפלציוני פטור ממס אם בחישוב העודף האינפלציוני ראו כמדר את שער המטבע שבו נרכש הנכס; הוראה זו לא תחול לגבי סכומים שרואים אותם כעודף אינפלציוני לפי סעיף 94 לפקודה.

מניעת זכות פחת לפי חוקים אחרים והפרשות לפני זכאות ולאחריה

53טו. (א) חברה המקבלת הטבות על פי פרק זה לא תקבל תוספת פחת על פי חוק מס הכנסה (תוספת פחת על נכסים עסקיים), התשי"ח-1958, או על פי חוק מס הכנסה (תוספת פחת על נכסים עסקיים), התשכ"ד-1964, ולא פחת וניכוי נוסף על פי חוק עידוד התעשייה.

(ב) (1) חברה שנעשתה חברה זכאית בשנת מס פלונית ואשר בשתי שנות המס שקדמו לה, או באחת מהן, תבעה פחת על פי חוק עידוד התעשייה, יבוטל הפחת האמור, והיא תהא זכאית לנכות באותן שנים את הסכומים הדרושים לתיאום הפחת על אותו ציוד שלגביו בוטל הפחת האמור בניכוי הסכומים לתיאום שיעורי ההלוואות לזמן ארוך שמועד פרעונם חל באותן שנים.

(2) חברה שפסקה זכאותה בשנת מס פלונית, תהא זכאית לנכות מהכנסתה בשתי שנות המס שלאחר אותה שנה את הסכומים הדרושים לתיאום הפחת או ההפחתות המותרים לה באותן שנים, בניכוי הסכומים הדרושים לתיאום שיעורי ההלוואות לזמן ארוך שמועד פרעונם חל באותן שנים, ותהא זכאית לפחת על פי חוק עידוד התעשייה רק לגבי יתרת הנכסים שיהיו לה לאחר תום שתי השנים כאמור.

(3) דין הסכומים הדרושים לתיאום שיעורי ההלוואות העולים על הסכומים הדרושים לתיאום הפחת או ההפחתות כדין הפרשה שלילית כמשמעותה בסעיף 53(ב).

חידוש זכאות

53טז. פסקה זכאותה של חברה במשך שנת מס שלמה, והגורם להפסקת הזכאות סולק תוך שתי שנות מס שלאחר השנה שבה פסקה הזכאות, והודעה על כך נמסרה לפקיד השומה עם הגשת הדו"ח לאחת משתי שנות המס האמורות, יחולו הוראות אלה:

(1) היה הגורם להפסקת זכאותה של החברה בקשתה להפסקתה או אי הגשת הדו"חות והאישורים שעליה להגיש על פי סעיף 53(ב), היא תחזור להיות חברה זכאית, תוך תקופת ההטבות, מיום הפסקת זכאותה, ובלבד שהשומות שנעשו לה על פי סעיף 53טו יתוקנו לפי זה;

(2) היה הגורם להפסקת זכאותה של החברה אי מילוי התנאים שבהגדרת "חברה בהשקעת חוץ", לא תוכל החברה לשוב ולהיות חברה זכאית אלא מיום סילוק הגורם.

הטבה לחברה בהשקעת חוץ גדולה

53צו. (א) ביקשה חברה זכאית שהיא חברה בהשקעת חוץ גדולה לקבל הטבות חלופות, יחולו הוראות אלה:

(1) (א) יותר לה ניכוי הסכומים הדרושים לתיאום הון המניות והסכומים הדרושים לתיאום הרווחים פחות מחצית סכום הרווחים שחולקו בשנת המס, ובלבד שתוך שלוש שנים לאחר שנת המס שלגביה הותר הניכוי תהוון רווחים בסכום שהותר לה לניכוי כאמור, על ידי הוצאת מניות; לא הוון הסכום כאמור, תחזיר החברה את סכום המס שלא הוטל עליה בשל הניכוי האמור בצירוף ריבית של 26% לשנה מתום אותה שנת מס ועד ליום התשלום.

(ב) על אף האמור בפסקת משנה (א) רשאי שר האוצר להתיר לחברה פלונית, במקום ההיוון, נקיטת דרך אחרת שיקבע להבטחת אי חלוקת רווחים, ורשאי הוא לקבוע לגבי חברה שמניותיה נסחרות בבורסה שיעור אחר, במקום מחצית סכום הרווחים שחולקו בשנת המס, שאותו יש להפחית לענין תיאום הרווחים, או לקבוע כי רווחים כאמור לא יופחתו כלל;

(2) בחישוב העודף האינפלציוני לענין סעיף 88 לפקודה, במכירת נכס, יובאו בחשבון שני שלישים בלבד מעליית המדד בשנים שבהן היתה החברה חברה בהשקעת חוץ גדולה;

(3) היתה החברה חברה זכאית במשך תקופה של פחות ממחצית שנת המס או תקופת השומה המיוחדת, לא תהא זכאית לניכוי על פי פסקה (1);

(4) החברה לא תקבל תוספת פחת על פי חוק מס הכנסה (תוספת פחת על נכסים עסקיים), תשי"ח-1958, או על פי חוק מס הכנסה (תוספת פחת על נכסים עסקיים), התשכ"ד-1964, ולא פחת וניכוי נוסף על פי חוק עידוד התעשייה;

(5) נעשתה החברה חברה זכאית בשנת מס פלונית ובשתי שנות המס שקדמו לה, או באחת מהן, תבעה פחת על פי חוק עידוד התעשייה – יבוטל הפחת האמור;

(6) פסקה זכאותה של החברה בשנת מס פלונית, לא תהא זכאית בשתי שנות המס שלאחריה לפחת על פי חוק עידוד התעשייה;

(7) יחולו לגביה הוראות סעיפים 53ד ו-53טז.

(ב) שר האוצר רשאי להתנות את תחולתו של סעיף קטן (א) בכך שחלק מרכוש החברה, כפי שקבע, יושקע בנכסי המפעל, כולל ההון החוזר שלו, וכן רשאי הוא לקבוע –

(1) כי סכום שהושקע בנכסים מסויימים יופחת מההון העצמי לענין מתן הניכוי על פי סעיף קטן (א)(1); "הון עצמי", לענין זה – סכום הון המניות הנפרע והרווחים;

(2) את הגדרתו של הון מניות נפרע לענין הניכוי האמור.